C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Pullman_Phillip-Trilogia_2-Magicky_noz.pdb

**PDB Name:** Pullman-Tril2-Magicky noz
**Creator ID:** REAd
**PDB Type:** TEXt
**Version:** 0
**Unique ID Seed:** 0
**Creation Date:** 28.4.2008
**Modification Date:** 28.4.2008
**Last Backup Date:** 1.1.1970
**Modification Number:** 0

Dvanásťročný Will býva v Oxforde v Anglicku.
Chce nájsť svojho otca, prieskumníka Johna Parryho, ktorý zmizol počas expedície na severe. Cez čudesné okno sa Will dostane do mesta Citt?gazze v inom svete, kde sa stretáva s Lyrou a jej démonom Pantalaimonom.
Lyra a jej alethiomer sa čoskoro stávajú súčasťou Willovho pátrania, pričom Lyra pokračuje v hľadaní pravej podstaty tajomného prachu, ktorý spôsobuje v jej svete prevraty.
Po tvrdom boji vo veži v Citt?gazze získava Will nôž, ktorý má mimoriadnu moc. Na svete nie je nič ostrejšie a nebezpečnejšie, lebo jeho nositeľ môže vyrezávať okná do iných svetov. Magický nôž je však lákavý aj pre iných…

Vyšlo: ZLATÝ KOMPAS (1. diel)

Pripravujeme: JANTÁROVÝ ĎALEKOHĽAD (3. diel)

PHILIP PULLMAN
MAGICKÝ NÔŽ
Pokračovanie príbehu
zo Zlatého kompasu

Philip Pullman THE SUBTLE KNIFE
Copyright © 1997 by Philip Pullman
All rights reserved
Translation © 2003 by Oľga Kralovičová
Cover illustration © 2003 by Jacek Kopalski
Cover design © 2003 by Viera Fabianová
Slovak edition © 2003 by Ikar
Z anglického originálu The Subtle Knife
(Scholastic Children's Books, London 1997)
preložila Oľga Kralovičová.
Redigovala Oľga Ruppeldtová.
Ilustrácia na obálke Jacek Kopalski.
Obálku navrhla Viera Fabianová.
Technická redaktorka Renáta Hrabušická.
Vydalo vydavateľstvo Ikar, a. s., Bratislava, v roku 2003
ako svoju 1602. publikáciu.
Zalomenie do strán Ikar, a. s., Bratislava.
Vytlačili Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica.
ISBN 80-551-0556-1

1
Mačka a hraby

Will potiahol mamu za ruku: "Poď, no poď…" Mama však váhala. Ešte stále sa bála. Will vo svetle končiaceho sa dňa pozrel na jeden i druhý koniec ulice, na krátky rad domov za malými predzáhradkami a hranatým živými plotmi. Na jednej strane sa od okien odrážalo slnko a druhá bola v tieni. Nezostávalo veľa času. Teraz asi ľudia jedia, no onedlho sa tu budú motať deti, zízať, trúsiť poznámky a obzerať si ich. Bolo nebezpečné čakať, ale on nemohol robiť nič, iba ju ako zvyčajne presviedčať.
"Mami, poďme, ideme k pani Cooperovej," hovoril jej. "Pozri, už sme skoro tam."
"K pani Cooperovej?" zopakovala pochybovačné.
Ale on už zvonil. Musel pritom odložiť tašku, lebo druhou rukou stále držal matku. Dvanásťročným chlapcom býva nepríjemné, keď ich niekto vidí, ako sa držia mamy za ruku, lenže on vedel, čo by sa s ňou stalo, keby to neurobil.

Dvere sa otvorili a stála v nich zhrbená staršia pani, jeho učiteľka klavíra, a okolo nej sa vznášala vôňa levandule, ako si pamätal.
"Kto je to? To si ty, William?" zvolala stará pani. "Nevidela som ťa vyše roka. Čo potrebuješ, môj milý?"
"Mohol by som ísť, prosím, aj s mamou k vám?" opýtal sa rozhodne.
Pani Cooperová pozrela na ženu s neupravenými vlasmi a roztržitým úsmevom a na chlapca, ktorému v očiach videla odhodlaný nešťastný pohľad, mal pevne stisnuté pery a vytŕčal bradu. Vtom si všimla, že pani Parryová, Willova matka, má namaľované iba jedno oko, na druhé zabudla, a ani ona, ani Will to nezbadali. Niečo sa stalo.
"Nuž…" povedala a odstúpila, aby ich vpustila do úzkej predsiene.
Will sa najprv pozrel na jednu i druhú stranu ulice a potom zavrel dvere, pani Cooperová si vzápätí všimla, ako pevne sa pani Parryová drží synovej ruky a ako nežne ju chlapec vedie do obývačky, kde mala klavír. Bola to jediná miestnosť, ktorú u nej poznal. Zo šiat pani Parryovej zacítila slabý pach plesne, akoby boli pridlho v práčke, kým ich dali sušiť. Keď tam tí dvaja sedeli s tvárami osvetlenými večerným slnkom, veľmi sa na seba podobali. Obaja mali široké lícne kosti, veľké oči a rovné čierne obočie.
"Čo sa stalo, William?" spýtala sa stará pani. "O čo ide?"
"Potrebujem, aby mama zopár dní u niekoho bývala. Nemôže zostať sama doma. Nemyslím tým, že je chorá. Je len trochu zmätená a popletená, a trochu sa bojí. Nebude ťažké sa o ňu postarať. Stačí, ak nej bude niekto milý, a ja si myslím, že vy by ste to celkom ľahko zvládli."
Pani Parryová hľadela na syna a zdalo sa, že vôbec nechápe, čo hovorí. Pani Cooperová zbadala na jej líci modrinu. Will od bývalej učiteľky neodtŕhal oči a na tvári sa mu zračilo zúfalstvo.
"Nebudete s ňou mať výdavky," pokračoval. "Priniesol som aj balíčky s jedlom, myslím, že by malo vystačiť. Môžete si z neho brať aj vy. Jej to nebude prekážať."
"Ale… ja neviem… či by som mala… Nepotrebuje lekára?"
"Nie! Ona nie je chorá."
"Ale musí byť niekto, kto môže… Nemáte nejakého suseda alebo niekoho v rodine…"
"Nemáme nijakú rodinu. Sme sami. A susedia sú priveľmi zaneprázdnení."
"A čo sociálne služby? Nechcem ťa odmietnuť, môj milý, ale…"
"Nie! Nie. Veď potrebuje iba trochu pomoci. Ja sa jej neja-
4
ký čas nemôžem venovať, ale nebudem dlho preč. Idem do… Musím niečo vybaviť. Ale onedlho sa vrátim a vezmem ju zase domov, sľubujem. Nezostane u vás dlho."
Matka hľadela na syna s takou dôverou, a keď sa k nej otočil, usmial sa na ňu s takou láskou a povzbudením, že pani Cooperová nemohla povedať nie.
"Dobre," prikývla a obrátila sa k pani Parryovej, "tých pár dní to určite pôjde. Môžete bývať v izbe mojej dcéry, je v Austrálii, nebude ju potrebovať."
"Ďakujem," povedal Will a vstal, akoby sa ponáhľal.
"Ale kde budeš?" spýtala sa pani Cooperová.
"U jedného kamaráta. Budem telefonovať tak často, ako sa bude dať. Mám vaše číslo. Všetko bude v poriadku."
Mama naňho hľadela vystrašene. Sklonil sa a nemotorne ju pobozkal.
"Neboj sa," upokojoval ju. "Pani Cooperová sa o teba postará lepšie než ja, naozaj. Zajtra ti zavolám a porozprávame sa."
Pevne sa objali, potom ju Will znova pobozkal, jemne sa jej vyslobodil z objatia a zamieril k dverám. Pani Cooperová videla, že je rozrušený, lebo oči sa mu leskli, no spomenul si, čo sa patrí, obrátil sa a podal jej ruku.
"Dovidenia a veľmi pekne vám ďakujem."
"William, nemohol by si mi povedať, o čo ide?"
"Je to trochu zložité, ale ona vám naozaj nebude robiť problémy."
Tak to nemyslela a obaja to vedeli, ale hlavné slovo mal napriek všetkému Will, nech už išlo o čokoľvek. Stará pani si pomyslela, že ešte nevidela také rozhodné dieťa.
Will sa otočil a myslel už len na prázdny dom.
Will s matkou bývali pri kruhovej ceste v modernej štvrti s tuctom rovnakých domov, a ten ich bol spomedzi všetkých naj-ošumelejší. Predzáhradku tvoril iba kúsok zaburinenej trávy. Mama tam začiatkom roka síce vysadila nejaké kríky, ale od nedostatku vlahy uschli a vyhynuli. Keď Will vyšiel spoza rohu, jeho mačka Moxie vstala z oblúbeného miesta pod ešte živou
5
hortenziou, pretiahla sa a potom ho privítala tichým zamňau-kaním, pričom sa mu obtrela hlavou o nohu.
Zobral ju na ruky a zašepkal: "Vrátili sa, Moxie? Videla si ich?"
Dom bol tichý. V poslednom večernom svetle muž na ulici oproti umýval auto, ale Willovi nevenoval pozornosť a Will naňho ani nepozrel. Čím menej si ho ľudia všímajú, tým lepšie.
S Moxie pritisnutou na hruď odomkol dvere a rýchlo vošiel dnu. Najprv pozorne načúval, až potom ju zložil. Nepočul nič, dom bol prázdny.
Otvoril jej konzervu a nechal ju v kuchyni jesť. Ako dlho potrvá, kým sa tí muži vrátia? Nemohol to vedieť, a tak sa radšej ponáhľal. Vyšiel na poschodie a začal hľadať.
Hľadal ošúchané zelené kožené puzdro na písacie potreby. Aj v obyčajnom modernom dome sa nachádza prekvapujúce množstvo miest, kam sa dá niečo také schovať, netreba mať ani tajné panely a rozľahlé pivnice, aby to nebolo ľahké nájsť. Will najprv prehľadal maminu spálňu, pričom sa hanbil, že jej prezerá aj zásuvky so spodnou

bielizňou, a potom systematicky prezeral ostatné izby na poschodí, vrátane vlastnej. Moxie sa prišla pozrieť, čo robí, sadla si neďaleko, umývala sa a robila mu spoločnosť.
Nenašiel ho.
Medzitým sa zotmelo a vyhladol. Urobil si hrianku s pečenou fazuľou, sadol si za kuchynský stôl a rozmýšľal, v akom poradí by bolo najlepšie prehľadať prízemie.
Keď dojedal, zazvonil telefón.
Sedel úplne nehybne a srdce mu rýchlo tĺklo. Napočítal dvadsaťšesť zvonení, potom telefón zmĺkol. Odložil tanier do drezu a znova sa pustil do hľadania.
Ani po štyroch hodinách zelené kožené puzdro nenašiel. Bolo pol druhej a už ho zmáhala únava. Oblečený si ľahol na posteľ a ihneď zaspal, sny mal nervózne a plné ľudí a stále v nich videl matkinu nešťastnú vyľakanú tvár.
Zrazu sa zobudil, zdalo sa mu, že takmer vzápätí (hoci v skutočnosti spal skoro tri hodiny), a uvedomil si naraz dve veci.
6
Po prvé, vedel, kde je puzdro. A po druhé, vedel, že tí muži sú dole a otvárajú dvere na kuchyni.
Odložil Moxie nabok a potichu tíšil jej ospanlivý protest. Potom zvesil nohy z postele, obul sa a napínal pozornosť, aby počul zvuky zdola: boli to veľmi tiché zvuky - niekto zdvihol a preložil stoličku, čosi zašepkal, nato zavŕzgala podlahová doskáč
Will vyšiel z izby, pohyboval sa tichšie než oni, a po prstoch prešiel do hosťovskej izby pri schodisku. Nebola úplná tma a v strašidelnom sivom svetle pred úsvitom uvidel starý šliapa-cí šijací stroj. Iba pred niekoľkými hodinami túto miestnosť dôkladne prehľadal, ale zabudol na priehradku naboku šijacieho stroja, kde boli odložené všetky strihy a cievky.
Jemne hmatal naboku stroja a pritom načúval. Muži sa pohybovali po prízemí a Will v škáre dverí videl slabé záblesky, asi baterky.
Konečne našiel úchytku priehradky a otvoril ju, a tam, ako predpokladal, našiel kožené puzdro.
Co mohol teraz urobiť?
Momentálne nič. Krčil sa v tme, srdce mu silno tĺklo a pozorne načúval.
V hale boli dvaja muži. Počul, ako jeden povedal: "Pod. Na ceste počujem mliekara."
"Tu to nie je, musíme hľadať hore," ozval sa druhý hlas.
"Tak choď. Nemotaj sa."
Will sa pripravil, keď začul, ako potichu zavŕzgal najvyšší schod. Muž nenarobil nijaký hluk, ale keďže zavŕzganie nečakal, nemohol mu zabrániť. Chvíľu bolo ticho. Vonku sa po dlážke pohyboval tenký svetelný lúč z baterky. Will ho cez štrbinu videl.
Potom sa dvere začali posúvať. Will počkal, kým muž nestál v dokorán otvorených dverách, vybehol z tmy a vrazil votrelcovi do brucha.
No ani jeden z nich nevidel mačku.
Keď muž došiel po najvyšší schod, Moxie potichu vyšla zo spálne a so zdvihnutým chvostom sa mu postavila tesne za nohy, aby sa mohla o ne obtrieť. Muž by bol Willa chytil, pretože bol trénovaný, vo forme a silný, lenže mačka mu zavádzala,
7
a keď chcel ustúpiť, potkol sa o ňu. Prudko vykríkol, zrútil sa dolu schodmi a rozbil si hlavu o stôl v hale.
Will počul zlovestné puknutie, ale nezastavil sa, vrhol sa dolu schodmi, preskočil mužovo ležiace a mykajúce sa telo, schytil zo stola ošúchanú nákupnú tašku a vybehol zo dverí, skôr ako stihol druhý muž vyjsť z obývačky.
Aj pri tom strachu a náhlení sa Will čudoval, prečo za ním druhý muž nekričí, ani ho nenaháňa. No onedlho ho určite začnú prenasledovať, na autách a s mobilmi. Mohol urobiť len jedno - ujsť.
Videl, ako do dvora zabočil mliekar, v rannom svetle, ktoré sa začalo šíriť po oblohe, svetlá jeho elektrického vozíka bledli. Will preskočil cez plot do susedovie záhrady, prebehol cestičkou popri dome, preskočil ďalší záhradný múrik, prebehol po zarosenom trávniku, prešiel cez živý plot, cez kríky a stromy medzi obytnou štvrťou a hlavnou cestou, a tam zaliezol pod krík a zadychčaný a roztrasený si ľahol. Bolo priskoro, aby vyšiel na cestu, musí počkať, kým nezačne dopravná špička.
Nemohol si vymazať z pamäti to puknutie, keď muž narazil hlavou do stola, a stále videl pred očami, ako neprirodzene mal vykrútený krk a ako hrozne mu mykalo končatinami. Ten muž bol mŕtvy. On ho zabil.
Nevedel sa tej predstavy zbaviť, ale musí prestať na to myslieť. Je toho veľa, o čom potrebuje premýšľať. Bude jeho mama naozaj v bezpečí tam, kde je? Pani Cooperová to asi nikomu nepovie. Ani keby sa Will neukázal, ako sľúbil. Veď teraz už nemôže - zabil človeka.
A Moxie. Kto nakŕmi Moxie? Bude sa Moxie báť, kde sú? Nepokúsi sa ich sledovať?
Čoraz väčšmi sa rozvidnievalo. Bolo už dosť svetla, aby mohol skontrolovať veci v nákupnej taške. Mal v nej maminu kabelku, posledný list od právnika, automapu južného Anglicka, čokolády, zubnú pastu, rezervné ponožky a bielizeň.
A zelené kožené puzdro.
Bolo tam všetko. Vlastne všetko išlo podľa plánu.
Okrem toho, že niekoho zabil.
8
Will si prvý raz uvedomil, že jeho mama je iná ako ostatní ľudia a že sa musí o ňu starať, keď mal sedem rokov. Boli v su-permarkete a hrali sa takú hru: smeli si niečo dať do košíka, iba keď sa nikto nepozeral. Will mal za úlohu obzerať sa a zašepkať: "Teraz," a ona ukradomky vzala z regála konzervu alebo škatuľku a potichu ju položila do košíka. Keď už

mali veci v košíku, boli v bezpečí, lebo sa stali neviditeľnými.
Bola to dobrá hra a hrali sa dlho, pretože bola sobota ráno a obchod bol plný, ale boli šikovní a išlo im to spolu dobre. Verili si navzájom. Will veľmi ľúbil svoju matku, často jej to hovoril a ona mu hovorievala to isté.
A tak keď prišli k pokladnici, Will bol vzrušený a šťastný, lebo už skoro vyhrali. Vtedy mama nemohla nájsť peňaženku - aj to bola súčasť hry, hoci tvrdila, že jej ju ukradli nepriatelia; lenže medzitým už bol Will unavený a hladný a ani mama sa už netvárila tak šťastne, naopak, bola vyľakaná, keď chodili dookola a vracali veci na regály, lebo teraz museli byť zvlášť opatrní, veď nepriatelia ich sledovali pomocou čísla jej platobnej karty, ktoré sa dozvedeli, keď jej vzali peňaženku.
Aj Will bol čoraz vystrašenej ši. Uvedomoval si, aká je mama múdra, že zo skutočného nebezpečenstva urobila hru, aby sa nebál, a že aj teraz, keď pozná pravdu, musí predstierať, že sa nebojí, aby ju upokojil.
A tak malý chlapec predstieral, že je to ešte stále hra, aby sa mama preňho netrápila, že sa bojí. Vrátili sa domov bez nákupu, ale bezpeční pred nepriateľmi, a Will napokon našiel peňaženku v hale na stole. V pondelok išli do banky, pre istotu zrušili účet a otvorili si druhý niekde inde. Až potom nebezpečenstvo pominulo.
Počas nasledujúcich mesiacov Will postupne, nevoľky prišiel na to, že matkini nepriatelia sa nenachádzajú niekde vonku, ale v jej hlave. Neboli však zato menej skutoční, menej strašidelní či nebezpeční. Znamenalo to iba, že ju musí chrániť ešte starostlivejšie. A od tej chvíle v supermarkete, keď si uvedomil, že sa musí pretvarovať, aby mamu neznepokojil, časť Willovej mysle stále citlivo vnímala jej pocity úzkosti. Tak veľmi ju ľúbil, že by bol dal aj život, aby ju ochránil.
9
Willov otec zmizol oveľa skôr, než si ho Will mohol pamätať. Will bol naňho nesmierne zvedavý a trápil matku otázkami, na ktoré mu väčšinou nevedela odpovedať.
"Bol bohatý?"
"Kam išiel?"
"Prečo odišiel?"
"Je mŕtvy?"
"Vráti sa?"
"Aký je?"
Jedine na poslednú otázku mu vedela odpovedať. John Parry bol príťažlivý muž, statočný a šikovný dôstojník Kráľovských námorných síl, ktorý odišiel z armády, aby sa stal výskumníkom a viedol expedície do vzdialených končín sveta. Will o tom počúval s nadšením. Nie je nič vzrušujúcejšie než otec výskumník. Odvtedy mal vo všetkých hrách neviditeľného spoločníka - spolu s otcom sa presekávali džungľou, zacláňali si oči, keď sa z paluby škunera rozhliadali po rozbúrenom mori, baterkami svietili na tajomné nápisy v jaskyni plnej netopierov a usilovali sa ich rozlúštiť… Boli najlepší priatelia, nespočetne ráz zachránili jeden druhému život, smiali sa a dlho do noci sa rozprávali pri táborových ohňoch.
Lenže čím bol Will starší, tým väčšmi sa čudoval. Prečo nemajú nijaké otcove fotografie, ani odtiaľto, ani s mužmi s bradami pokrytými srieňom na polárnych saniach alebo ako skúma popínavými rastlinami obrastené ruiny v džungli? Naozaj sa nezachovalo nič z trofejí a zvláštností, ktoré určite priniesol domov? Nepísalo sa o ňom v nejakej knihe? Mama to nevedela. No jedna vec, ktorú povedala, mu utkvela v pamäti.
"Jedného dňa pôjdeš v otcových šľapajach. Aj z teba bude veľký človek. Prevezmeš jeho žezlo…"
A hoci Will nevedel, čo to znamená, pochopil zmysel slov, naplnili ho hrdosťou a stali sa jeho cieľom. Všetky doterajšie hry sa zmenia na skutočnosť. Jeho otec žije, stratený niekde v divočine, a on ho zachráni a prevezme jeho žezlo… Stálo za to mať ťažký život, ak je pred ním taký veľký cieľ.
A tak tajil matkine problémy. Niekedy bývala pokojnejšia
10
a mala jasnejšiu myseľ a vtedy sa od nej usiloval dozvedieť, ako nakupovať, variť a udržiavať v dome poriadok, aby to mohol robiť, keď je mama zmätená a vyľakaná. Naučil sa aj, ako sa utajiť, byť v škole nenápadný, ako nepriťahovať pozornosť susedov, keď sa mama dostala do stavu takého strachu a pomäte-nosti, že ledva rozprávala. Will sa najväčšmi obával, že úrady to zistia, odvedú ju a jeho zveria nejakým cudzím ľuďom. Akékoľvek ťažkosti sú lepšie než to. Pretože boli chvíle, keď mrak z jej mysle zmizol a znova bola veselá, smiala sa svojmu strachu a ďakovala mu, že sa o ňu tak dobre stará. Bola k nemu taká láskavá a milá, že si ani nevedel predstaviť lepšieho spoločníka, a po ničom väčšmi netúžil, iba zostať s ňou naveky.
No vtedy prišli tí muži.
Neboli od polície, neboli zo sociálneho odboru a neboli to ani kriminálnici - aspoň pokiaľ to Will vedel posúdiť. Nepovedali mu, čo chcú, a napriek jeho snahe odohnať ich, rozprávali sa iba s mamou. A práve vtedy bola v chúlostivom stave.
Lenže Will načúval za dverami, počul, že sa spytujú na otca, a cítil, ako sa mu zrýchlil dych.
Muži chceli vedieť, kam John Parry išiel, či jej niečo neposlal, kedy sa naposledy ozval a či mal nejaké styky s cudzími veľvyslanectvami. Will počul, že matka je čoraz rozrušenejšia, a tak napokon vbehol do izby a povedal im, aby odišli. Tváril sa tak zlostne, že ani jeden z mužov sa nezasmial, hoci bol ešte malý. Ľahko by ho boli zrazili na zem alebo zdvihli do výšky jednou rukou, ale on sa nebál, napĺňal ho vášnivý a smrteľný hnev.
A tak odišli. Prirodzene, táto príhoda posilnila Willovo presvedčenie, že jeho otec má niekde problémy a iba on mu môže pomôcť. Už nešlo o detské hry, musel si dávať pozor. Premieňali sa totiž na skutočnosť a on jej musel byť hoden.
Onedlho nato sa muži vrátili a trvali na tom, že mama im musí niečo povedať. Prišli, keď Will bol v škole, a kým jeden sa s ňou dolu rozprával, druhý zatiaľ prehľadával horné izby. Mama nevedela, čo robia. Lenže ked Will prišiel domov skôr

a našiel ich, znovu sa na nich oboril a oni znovu odišli.
Zrejme si domysleli, že Will nepôjde na políciu, lebo sa bo-
11
j í, aby mu neodviedli mamu, a tak boli čoraz dotieravej ši. Napokon sa vlámali do domu, keď Will išiel po matku do parku - stav sa jej teraz zhoršoval a bola presvedčená, že sa musí dotknúť každej doštičky na každej lavičke v parku pri rybníku. Will jej pomáhal, aby to zvládla rýchlejšie. Keď prišli domov, videli len miznúci zadok auta tých mužov, a keď vošli dnu, zistili, že boli v dome a prehľadali väčšinu zásuviek a skríň.
Vedel, čo hľadajú. Zelené kožené puzdro bolo maminým najvzácnejším pokladom. Nikdy by mu ani vo sne nezišlo na um, aby sa doň pozrel, ba ani netušil, kam si ho odkladá. Vedel však, že sú v ňom listy, a vedel, že mama si ich niekedy číta a plače, a vtedy mu rozprávala o otcovi. Preto Will predpokladal, že mužom ide o tie listy, a uvedomil si, že musí niečo podniknúť.
Rozhodol sa, že najprv nájde nejaké bezpečné miesto, kam by sa mama mohla presťahovať. Lámal si nad tým hlavu, ale nemal nijakých známych, ktorých by o to mohol požiadať, a susedia už aj tak boli podozrievaví. Jediná osoba, ktorú poznal a ktorej mohol dôverovať, bola pani Cooperová. Až bude mama u nej v bezpečí, pohľadá zelené kožené puzdro, pozrie sa, čo je v ňom, a potom pôjde do Oxfordu, kde nájde odpovede na niektoré otázky. Lenže muži prišli priskoro.
A teraz jedného z nich zabil.
Bude ho hľadať aj polícia.
Vie však, ako zostať nenápadný. Bude musieť byť ešte nevi-diteľnejší ako doteraz a vydržať tak dlho, kým buď nenájde otca, alebo kým oni nenájdu jeho. A ak ho nájdu prv, je mu jedno, koľkých ešte zabije.
Neskôr v ten deň, bola už vlastne takmer polnoc, Will mal za sebou asi šesťdesiat kilometrov a kráčal von z Oxfordu. Bol na smrť unavený. Stopoval, viezol sa dvoma autobusmi, kráčal peši a o šiestej večer sa dostal do Oxfordu, prineskoro, aby urobil, čo potreboval. Zjedol veľký hamburger, išiel sa skryť do kina (hoci zabudol, aký film premietali, aj keď sa naň pozeral), a teraz kráčal po nekonečnej ceste cez prímestské štvrte a mieril na sever.
12
Doteraz si ho nik nevšimol. Uvedomoval si však, že onedlho si bude musieť nájsť nejaké miesto, kde prespí, lebo čím neskôr to urobí, tým bude nápadnejší. Problém bol v tom, že v záhradách luxusných domov pri tejto ceste sa nemal kde skryť a otvorenú krajinu ešte stále nebolo vidieť.
Prišiel k veľkému kruhovému objazdu, kde cestu na sever križovala oxfordská okružná trasa smerujúca na východ a na západ. V tomto čase tam premávalo veľmi málo áut, cesta, na ktorej stál, bola tichá a za rozľahlými trávnikmi na oboch stranách videl pohodlné domy. Na trávniku pozdĺž obrubníkov rástli dva rady hrabov. Tieto zvláštne stromy s dokonale symetrickým korunami pripomínali skôr detské kresby než skutočné stromy, a v pouličnom osvetlení vyzerali umelo ako divadelné kulisy. Will bol otupený od vyčerpania a možno by bol išiel ďalej na sever alebo by zložil hlavu do trávy pod niektorý strom a zaspal by, ale keď zastal a usiloval sa prebrať, zbadal mačku. .
Bola to samička ako Moxie. Vyšla zo záhrady na oxfordskej strane cesty, kde stál Will. Položil nákupnú tašku na zem, vystrel ruku a mačka prišla k nemu, obtrela si mu hlavu o hanky, ako to robievala Moxie. Samozrejme, každá mačka sa tak správa, no Will aj tak zatúžil vrátiť sa domov, až ho v očiach pálili slzy.
Napokon sa mačka od neho odvrátila. Bola noc, musela strážiť svoje územie a loviť myši. Prešla po ceste ku kríkom hneď za hrabmi a tam zastala.
Will ju sledoval, lebo videl, že mačka sa správa čudne.
Zdvihla labku a ťapla po niečom vo vzduchu, po niečom, čo Will nevidel. Potom uskočila, nahrbila chrbát a zježila sa jej srsť. Chvost držala meravo vztýčený. Will poznal správanie mačiek. Sledoval ju ostražitejšie, keď sa znovu priblížila k tomu miestu, k prázdnemu kúsku trávnika medzi hrabmi a kríkmi živého plota, a znovu ťapla po vzduchu.
Znova uskočila, ale nie tak ďaleko a tentoraz menej vyľakane. Po ďalšom oňuchávaní, dotykoch a hýbaní fúzmi jej zvedavosť prekonala opatrnosť.
Mačka urobila krok dopredu a zmizla.
13
Will zažmurkal. Potom znehybnel pri kmeni najbližšieho stromu, lebo po objazde prichádzal nákladiak a prešiel po ňom svetlami. Keď sa vzdialil, Will prebehol cez cestu, nespúšťajúc z očí miesto, ktoré skúmala mačka. Nebolo to ľahké, lebo sa nemal čoho zachytiť, ale keď ta prišiel a pozrel sa bližšie, uvidel to.
Vlastne to videl iba z niektorých uhlov. Zdalo sa mu, akoby niekto vyrezal otvor vo vzduchu asi dva metre od okraja cesty, zhruba štvorcové okno, ani nie meter veľké. Keď stál zarovno s ním, skoro vôbec ho nebolo vidieť, a zozadu bolo úplne neviditeľné. Mohli ste ho zbadať aj z kraja cesty, ale veľmi dobre nie, pretože za ním bolo vidieť presne to, čo ležalo pred ním na tejto strane - kus trávnika osvetleného pouličným osvetlením.
Will však bez najmenších pochybností vedel, že ten kus trávnika na druhej strane je v inom svete.
Ťažko by vysvetlil prečo. No vedel to ihneď s takou istotou, ako mu bolo jasné, že oheň páli a láskavosť je dobrá.
Hľadel na niečo vyslovene neznáme.
A už len z tohto dôvodu neodolal, zohol sa a pozrel sa lepšie. Z toho, čo uvidel, sa mu zatočila hlava a srdce sa roztĺklo prudšie, ale neváhal. Prestrčil cez otvor nákupnú tašku a preliezol cez dieru v štruktúre tohto sveta do iného sveta.
Will sa ocitol pod radom stromov. Lenže toto neboli hraby. Boli to vysoké palmy a tak ako stromy v Oxforde rástli pozdĺž trávnika. Stál však v strede širokého bulváru lemovaného ka-viarňami a obchodíkmi, všetky boli jasne osvetlené a otvorené a všetky úplne tiché a prázdne. Pod oblohou posiatou hviezdami cítil v teplej noci vôňu kvetov a slaný pach mora.
Will sa opatrne porozhliadal. Za ním mesiac v splne osvetľoval vzdialené zelené kopce, na svahoch na úpätí videl domy s bohatými záhradami, rozľahlý park so skupinkami stromov a snehobiely klasický chrám.

Tesne vedľa seba mal otvor vo vzduchu, rovnako ťažko viditeľný z tejto strany ako z druhej, ale v každom prípade tam bol. Will sa zohol, aby sa cezeň pozrel, a uvidel ulicu v Oxforde, vo svojom svete. Odvrátil sa a striaslo ho. Nech je tento nový svet akýkoľvek, určite bude lepší než ten, ktorý práve opustil. So
14
slabým závratom, s pocitom, že sa mu to sníva, a zároveň bdie, sa rozhliadal a hľadal mačku, ktorá ho sem priviedla. Nebolo ju vidieť. Nepochybne už skúma úzke uličky a záhrady za kaviarňami, ktorých svetlá tak lákali. Will zdvihol ošúchanú nákupnú tašku a pomaly kráčal po ceste k nim, ale pohyboval sa opatrne, pre prípad, že by to všetko zmizlo.
Prostredie malo stredozemskú alebo karibskú atmosféru. Will nikdy neopustil Anglicko, a tak to nemal s čím porovnávať, ale bolo to miesto, kam ľudia neskoro večer chodievajú jesť, piť, zatancovať si a počúvať hudbu. Ibaže nikde nebolo ani živej duše a ticho až zadúšalo.
Na prvom rohu, kam prišiel, bola kaviareň. S malými zelenými stolíkmi na chodníku, barom so zinkovým pultom a presso kávovarom. Na niektorých stolíkoch stáli poloprázdne poháre, v jednom popolníku cigareta zhorela až po filter, pri košíku s tvrdými rožkami zostal tanier rizota.
Will si z chladiaceho boxu za barom vybral fľašku citróna-dy, chvíľku rozmýšľal a potom do pokladnice hodil librovú mincu. Len čo ju zavrel, otvoril ju znova, lebo si uvedomil, že peniaze by mu mohli prezradiť, kam sa dostal. Peniaze sa nazývali koruna, ale viac nezistil.
Vrátil ich do pokladnice a otvoril si fľašku otváračom pripevneným k pultu, potom vyšiel z kaviarne a pomaly kráčal po ulici vedúcej od bulváru. Malé obchody s potravinami a pekár-ničky sa striedali s klenotníctvami a kvetinárstvami, dvere s ko-rálikovými závesmi viedli do súkromných domov, kde z balkónov z krúteného železa viseli nad úzky chodník kvety. A ticho tam bolo ešte výraznejšie, pretože to bol uzavretejší priestor.
Uličky viedli nadol a onedlho vyústili na širokú ulicu, kde vysoko do neba rástli ďalšie palmy a spodná strana listov sa im leskla v pouličnom osvetlení.
Na druhej strane bolo more.
Will zastal oproti prístavu, zľava uzavretému kamenným mólom a sprava mysom, na ktorom medzi kvetmi a kríkmi stála veľká budova s kamennými stĺpmi, širokým schodiskom a ozdobnými balkónmi, zaliata svetlom. V prístave kotvili dve pramice a za mólom sa na pokojnom mori ligotali hviezdy.
15
Medzitým Willa únava celkom opustila. Bol čulý a žasol. Občas cestou cez úzke uličky natiahol ruku a dotkol sa steny alebo dverí, kvetov na okne, či sú hmatateľné a naozajstné. Najradšej by sa bol dotkol celej krajiny pred sebou, pretože bola prišíra, aby ju obsiahol iba očami. Zastal, zhlboka dýchal a nevedel, či sa má báť.
Uvedomil si, že ešte stále drží fľašku, ktorú si vzal v kaviarni. Napil sa. Nápoj chutil celkom normálne ako ľadová citro-náda a v teplej noci to bolo príjemné osvieženie.
Šiel ďalej doľava okolo hotelov s markízami nad jasne osvetlenými vchodmi, popri ktorých sa vinuli rozkvitnuté bugénvi-ley, až prišiel do záhrady na malom myse. V budove medzi stromami s vyzdobenou fasádou osvetlenou reflektormi mohlo byť kasíno alebo aj opera. Tu a tam k nej pomedzi oleandre ovešané žiarovkami viedli chodníčky, ale nebolo počuť nijaké zvuky, ani spev nočných vtákov, ani hmyz, nič iba Willove kroky.
Jediný zvuk, ktorý Will počul, bolo tiché, pravidelné narážanie slabých vln na pláž za palmami na kraji záhrady. Will ta zamieril. Príliv bol práve v polovici a nad hranicou vody na mäkkom bielom piesku ležalo niekoľko vodných bicyklov. Každú sekundu sa ponad okraj mora prehupla vlnka a úhľadne sklzla naspäť popod ďalšiu. Asi päťdesiat metrov od brehu sa na hladine vznášala doska na skákanie do vody.
Will si sadol na kraj jedného vodného bicykla a odhodil topánky. Lacné tenisky sa mu rozpadávali a v tom teple ho omínali. Ponožky hodil vedľa nich a zaboril si prsty hlboko do piesku. O chvíľu zhodil aj ostatné oblečenie a vošiel do mora.
Voda bola príjemne vlažná. Preplával k doske, vytiahol sa na zmäknuté drevo a hľadel na mesto.
Napravo ležal mólom oddelený prístav. Asi kilometer za ním stál červeno-bieľy pásikavý maják. Za majákom sa nejasne črtali vzdialené útesy a za nimi široké zvlnené kopce, ktoré videl z miesta, odkiaľ prišiel.
Pred sebou mal žiarovkami ovešané stromy v záhrade kasína, ulice mesta a nábrežie s hotelmi, kaviarňami, osvetlenými obchodmi, a to všetko tiché, všetko prázdne.
A všetko bezpečné. Sem ho nikto nemôže sledovať. Muž,
16
ktorý prehľadával ich dom, sa nikdy nedozvie, kde je, ani polícia ho tu nenájde. Má celý svet, v ktorom sa môže skryť. Will sa po prvý raz, odkedy vybehol ráno z domu, začal cítiť isto.
Znova vysmädol a pocítil aj hlad, veď napokon naposledy jedol ešte v druhom svete. Vklzol do vody a pomaly plával k pláži, obliekol si spodky a šatstvo s taškou niesol v ruke. Prázdnu fľašku hodil do najbližšieho odpadkového koša a bosý kráčal po chodníku k prístavu.
Keď vyschol, obliekol si džínsy a začal sa obzerať, kde by našiel jedlo. Hotely boli priveľmi veľkolepé. Nazrel do prvého, ale bol taký veľký, že sa cítil nepríjemne, šiel teda po nábreží ďalej, kým nenašiel kaviarničku, ktorá sa mu pozdávala. Nevedel povedať prečo, veď sa podobala desiatkam iných, tiež mala na prvom poschodí balkónik ovešaný kvetmi a vonku na chodníku stolíky a stoličky, ale zdalo sa mu, akoby ho pozývala dnu.
Na stene v bare viseli fotografie boxerov a podpísaný plagát široko sa usmievajúceho akordeonistu. Bola tam kuchyňa a dvere vedľa nej viedli k úzkemu schodisku s jasnofarebným kvetinovým kobercom.
Will pomaly kráčal úzkymi schodmi nahor a otvoril prvé dvere, na ktoré natrafil. Bola to izba do ulice, horúca a dusná, a tak Will otvoril sklené balkónové dvere a vpustil dnu nočný vzduch. Miestnosť bola malá a zariadená privelkými ošarpanými vecami, ale čistá a pohodlná. Žili tu pohostinní ľudia. Na poličke videl knihy, na stole časopis a niekolko

fotografií v rámikoch.
Will vyšiel z izby a nazrel do ostatných miestností - malá kúpeľňa, spálňa s manželskou posteľou.
Pred poslednými dverami ho zrazu zamrazilo. Srdce sa mu rozbúšilo. Nebol si istý, či zvnútra počul nejaký zvuk, ale niečo mu hovorilo, že izba nie je prázdna. Pomyslel si, aké je to zvláštne - dnešný deň sa začal tým, že niekto stál pred tmavou izbou a on čakal vnútri, a teraz sa situácia obrátila…
Kým tam stál a rozmýšľal, dvere sa prudko rozleteli a niečo sa naňho vrhlo ako divé zviera.
Lenže spomienka ho varovala a nestál tak blízko, aby spadol.
17
Zo všetkých síl sa bránil - koleno, hlavu, päsť a silu rúk použil proti tej veci či človeku…
Útočníkom bolo nejaké dievča asi v jeho veku, zúrivé, vrčiace, v otrhaných špinavých šatách a s chudými holými nohami.
V tej chvíli si aj útočníčka uvedomila, že bojuje s chlapcom, odtiahla sa mu od holej hrude a skrčila sa v kúte tmavej plošiny schodov ako mačka, ktorú zahnali do kúta. Na Willo-vo prekvapenie vedľa nej stála skutočná mačka - veľká divá mačka, jemu asi po kolená, s naježenou srsťou, vycerenými zubami a vztýčeným chvostom.
Dievča položilo ruku mačke na chrbát, oblizlo si suché pery a sledovalo každý Willov pohyb.
Will pomaly vstal.
"Kto si?"
"Lyra Zlatoústa," odvetila.
"Bývaš tu?"
"Nie," vyhlásila energicky.
"Tak čo je toto za miesto? Aké je to mesto?"
"Neviem."
"Odkiaľ si prišla?"
"Z nášho sveta. Spojili sa. Kde máš démona?"
Will vyvalil oči. Zrazu videl, že s mačkou sa stalo čosi veľmi zvláštne: vyskočila jej do náručia a vzápätí zmenila podobu. Teraz bola červenohnedým hranostajom s krémovým hrdlom a bruškom, a ten naňho zazeral rovnako zlostne ako dievča. No zmenilo sa ešte niečo, lebo Will si uvedomil, že obaja, dievča i hranostaj, sa ho zjavne boja, ako keby bol duch.
"Ja nemám démona," povedal. "Neviem, ako to myslíš." A potom sa dovtípil: ‚Aha! To je tvoj démon?"
Dievča pomaly vstalo. Hranostaj sa jej ovinul okolo krku a ani na chvíľku nespustil z Willovej tváre tmavé oči.
‚Ale ty si živý, "vydýchla skoro neveriacky. "Nie si… Nebol si…"
"Volám sa Will Parry," predstavil sa. "Neviem, ako to myslíš s tými démonmi. V mojom svete démon znamená… Znamená to diabol, niečo zlé…"
"V tvojom svete? Chceš povedať, že toto nie je tvoj svet?"
18
"Nie. Práve som našiel… cestu doň. Myslím, že tak ako tvoj svet sa asi k nemu pripojil."
Lyra sa trochu uvoľnila, no i tak ho uprene sledovala, a on zostal pokojný a tichý, ako keby bola cudzia mačka, s ktorou nadväzuje priateľstvo.
"Videla si v tomto meste ešte niekoho?" pokračoval.
"Nie."
"Ako dlho si tu?"
"Neviem. Pár dní. Nepamätám sa."
"Tak prečo si sem prišla?"
"Hľadám prach."
"Hľadáš prach? Co? Zlatý prach? Aký prach?"
Prižmúrila oči a mlčala. Will sa otočil, že zíde dolu schodmi.
"Som hladný. Je v kuchyni nejaké jedlo?"
"Neviem…" odvetilo dievča a v istej vzdialenosti ho sledovalo.
V kuchyni Will našiel kurča so zeleninou pripravené na dusenie, no jedlo nebolo uvarené a v tom teple strašne smrdelo. Vyhodil to do smetí.
"Jedla si niečo?" spýtal sa a otvoril chladničku.
Lyra sa prišla pozrieť.
"Nevedela som, že to tu je," povedala. "Och! Aké studené…"
Jej démon sa tentoraz zmenil na veľkého jasnofarebného motýľa, na chvíľku vletel do chladničky a potom sa vrátil a sadol si jej na plece. Motýľ pomaly dvíhal a spúšťal krídla. Will cítil, že by nemal na nich civieť, ale až mu v hlave brnelo, aké to bolo všetko zvláštne.
"Ešte si nevidela chladničku?" spýtal sa.
Našiel plechovku kokakoly, podal jej ju a vytiahol obal s vaj-cami. Dievča natešene stískalo plechovku v dlaniach.
"Napi sa."
Zamračene hľadela na plechovku. Nevedela, ako ju otvoriť. Will odtrhol uzáver vrchnáka a z plechovky vystúpila pena. Dievča ju podozrievavo oblizlo a potom vyvalilo oči.
"Je to dobré," usúdila napoly s nádejou a napoly bojazlivo.
"Áno. Aj v tomto svete majú kolu. Pozri, napijem sa, aby si videla, že to nie je jed."
Otvoril ďalšiu plechovku. Keď ho videla piť, nasledovala je-

19
ho príklad. Zjavne bola smädná. Pila tak rýchlo, až jej bublinky stúpli do nosa, smrkla, nahlas si odgrgla a zamračila sa, keď na ňu Will pozrel.
"Urobím omeletu," povedal. "Dáš si?"
"Neviem, čo je omeleta."
"Tak sa pozeraj a uvidíš. Alebo je tu konzerva pečenej fazule, ak chceš."
"Nepoznám pečenú fazuľu."
Ukázal jej plechovku. Hľadala uzáver, ako mala kokakola.
"Nie, musíš ju otvoriť otváračom," vysvetľoval Will. "Vo vašom svete nemáte otvárače na konzervy?"
"V mojom svete varia sluhovia."
Prehrabávala sa v zásuvke s príborom a Will medzitým rozbil do misky šesť vajec a šľahal ich vidličkou.
"To je on, ten s červenou rúčkou," povedal, lebo ju sledoval. "Dones mi ho."
Prepichol konzervu a ukázal jej, ako sa otvára.
"A teraz zves z háčika tú malú panvicu a vysyp to do nej." Lyra ovoňala fazuľu a znovu sa jej v očiach zjavila radosť i podozrenie. Vysypala obsah konzervy na panvicu, oblizovala si prsty a pritom hľadela, ako Will vajíčka posolil, okorenil, z balíčka v chladničke odrezal kúsok masla a hodil ho na liatinovú panvicu. Potom išiel do baru pohľadať zápalky, a keď sa vrátil, videl, že dievča si namáča špinavé prsty do vajec a lačne ich oblizuje. Aj jej démon, zase v podobe mačky, si ta namočil labku, ale keď prišiel Will, cúvol.
"Ešte to nie je uvarené," Will jej to vzal. "Kedy si jedla naposledy?"
"V otcovom dome na Svalbarde," odvetila. "Odvtedy už prešli celé dni. Neviem. Našla som tu chlieb a iné veci, to som jedla."
Will zapálil plyn, roztopil maslo, nalial na panvicu vajíčka, aby sa roztiekli po celej ploche. Dievčatko všetko lačne sledovalo, hľadelo, ako sa v strede vytvárajú mäkké hrbolčeky a ako Will nakláňa panvicu, aby sa surové vajcia roztiekli. Hľadela pritom aj naňho, na jeho tvár, holé plecia a bosé nohy.
Keď bola omeleta hotová, preložil ju a varechou prekrojil na dve časti.
20
"Nájdi dva taniere," povedal jej a Lyra poslúchla.
Zdalo sa, že je ochotná plniť príkazy, keď chápe ich zmysel, a tak ju poslal upratať stôl pred kaviarňou. Will priniesol jedlo, nože a vidličky zo zásuvky a trochu rozpačito si sadli za stôl.
Lyra zjedla svoju porciu ani nie za minútu a potom sa vrtela, hojdala sa na stoličke dopredu a dozadu a poťahovala plastikové pásiky prepletanej stoličky, kým Will nedojedol. Jej démon sa znova zmenil, teraz bol stehlík a zobkal neviditeľné omrvinky zo stola.
Will jedol pomaly. Dal jej väčšinu fazule, ale aj tak mu to trvalo dlhšie než jej. Prístav pred nimi, svetlá na prázdnom bulvári, hviezdy na tmavej oblohe nad nimi, to všetko znehybnelo v ohromnom tichu, ako keby nič iné neexistovalo. Will si po celý čas veľmi intenzívne uvedomoval prítomnosť dievčaťa. Bola drobná, ale húževnatá, a bojovala ako tiger. Od jeho päste sa jej na líci urobila modrina, ale nevšímala si ju. Výraz na tvári mala detský - keď po prvý raz ochutnala kolu -a pritom prenikavo smutný a ostražitý. Oči mala svetlomodré a vlasy by boli tmavoplavé, keby si ich umyla. Bola špinavá a smrdela, akoby sa celé dni neumývala.
"Laura? Lara?" oslovil ju Will.
"Lyra."
"Lyra… Zlatoústa?"
"Áno."
"Kde je tvoj svet? Ako si sa sem dostala?"
Pokrčila plecami. "Kráčala som. Všetko bolo v hmle. Netušila som, kam idem. Vedela som iba, že odchádzam z môjho sveta. Ale tento som nevidela, až kým sa hmla nestratila. A potom som sa ocitla tu."
"Čo si hovorila o tom prachu?"
"Ach, prach. Musím o ňom všeličo zistiť. Ibaže tento svet sa mi zdá prázdny. Niet sa tu koho spýtať. Som tu… neviem, tri dni, možno štyri. A nikto tu nie je."
"Ale prečo sa chceš spytovať na prach?"
"To je zvláštny prach," povedala stručne. "Nie je to obyčajný prach."
Jej démon sa znova zmenil. Premenil sa v okamihu, zo stehlí-
21
ka bol teraz potkan, veľký čierny potkan s červenými očami. Will naň ostražito vyvaľoval oči a dievča zbadalo jeho pohľad.
"Ty máš démona, ale v sebe," vyhlásila rozhodne.
Nevedel, čo povedať.
"Určite máš," pokračovala. "Inak by si nebol človek. Bol by si… napoly mŕtvy. Videli sme decko, ktorému odsekli démona. Ty nie si taký. Hoci si neuvedomuješ, že máš démona, určite ho máš. Najprv sme sa zľakli, keď sme ťa uvideli. Pripadal si nám ako nočný duch alebo také čosi. Ale potom sme videli, že si iný."
"My?"
"Ja a Pantalaimon. My. Tvoj démon nie je od teba oddelený. Je v tebe. Je tvojou súčasťou. Ste súčasťou jeden druhého. V tvojom svete nie je nikto taký ako my? Všetci sú ako ty a majú démonov skrytých?"
Will pozrel na tých dvoch, na chudé dievčatko so svetlými očami s čiernym potkanom v náručí, a cítil sa zrazu nesmierne osamelo.

"Som unavený. Idem spať," povedal. "Zostaneš v tomto meste?"
"Neviem. Musím zistiť viac o tom, čo hľadám. V tomto svete sú určite nejakí magistri. Musí tu byť niekto, kto o tom vie."
"Možno ho nenájdeš v tomto svete. No ja som sem prišiel z mesta, ktoré sa volá Oxford. Tam je plno magistrov, ako ich voláš."
"Oxford?" zvolala. "Odtiaľ pochádzam ja!"
"Teda aj v tvojom svete je Oxford? Nemohla si prísť z môjho sveta."
"Nie," odvetila rozhodne. "Sú to odlišné svety. Ale aj v tom mojom je Oxford. Obaja hovoríme po anglicky, či nie? To znamená, že aj iné veci budú rovnaké. Ako si sa sem dostal? Cez nejaký most alebo čo?"
"Iba cez také okno vo vzduchu."
"Ukáž mi ho."
Bol to príkaz, nie žiadosť. Will pokrútil hlavou.
"Teraz nie. Chcem ísť spať. A je noc."
22
"Tak mi ho ukážeš ráno!"
"Dobre, ukážem ti ho. Ale aj ja si musím zariadiť nejaké veci. Svojich magistrov si budeš musieť nájsť sama."
"To je ľahké. O magistroch viem všetko."
Will zobral taniere a vstal.
"Ja som varil, takže ty môžeš umyť riad."
Neveriacky naňho pozrela. "Umyť riad?" zopakovala posmešne. "Všade sa povaľujú milióny čistých tanierov! A navyše nie som slúžka. Nebudem nič umývať."
"Tak ti neukážem priechod."
"Nájdem si ho sama."
"Nenájdeš ho, je skrytý. Nikdy ho nenájdeš. Počúvaj, neviem, ako dlho tu môžeme zostať. Musíme niečo jesť, tak budeme jesť, čo tu je, ale potom po sebe poupratujeme a budeme tu udržiavať poriadok, lebo sa to patrí. A teraz umy riad. Musíme sa tu správať slušne. Ja teraz idem spať. Ľahnem si do druhej izby. Ráno sa uvidíme."
Vošiel dnu, prstom a trochou pasty, ktorú vybral z ošúchanej tašky, si umyl zuby, klesol na manželskú posteľ a vzápätí zaspal.
Lyra počkala, kým si bola istá, že Will spí, potom odniesla riad do kuchyne, strčila ho pod vodovod a šúchala handričkou, až kým nevyzeral čistý. To isté urobila aj s nožmi a vidličkami, ale pri panvici sa tento postup neosvedčil, tak to skúsila s kúskom mydla a tvrdohlavo ním panvicu šúchala, až kým to už podľa nej lepšie nešlo. Potom všetko poutierala a úhľadne poukladala na pult.
Stále ju smädilo a znovu chcela otvoriť plechovku, preto odtrhla uzáver na ďalšej kole a vzala si ju hore. Počúvala za Wil-lovými dverami, a keď nič nepočula, po prstoch prešla do druhej izby a spod vankúša vytiahla alethiomer. Nemusela byť s Willom, aby sa naňho opýtala, ale aj tak ho chcela vidieť. Čo najtichšie otočila kľučkou a vošla do jeho izby.
Svetlá z nábrežia svietili až dnu a Lyra sa v žiare odrážajúcej sa od stropu pozrela na spiaceho chlapca. Mračil sa a tvár sa mu leskla od potu. Bol silný a zavalitý, a hoci, samozrejme, nemal ešte telo tvarované ako dospelý, veď nebol oveľa starší od nej,
23
jedného dňa bude mocný. Bolo by to oveľa jednoduchšie, keby mal viditeľného démona. Lyra rozmýšľala, akú by mal asi podobu a či by sa už nemenil. Akákoľvek by tá podoba bola, vyjadrovala by prudkosť, zdvorilosť a smútok.
Lyra po prstoch prešla k oknu. Vo svetle z ulice opatrne nastavila ručičky alethiomeru a uvoľnila si myseľ, aby sformulovala otázku. Tenká ručička sa začala točiť po ciferníku, s niekoľkými prestávkami, ale tak rýchlo, že sa to skoro ani nedalo sledovať.
Lyra sa spytovala: Kto je to? Priateľ alebo nepriateľ?
Alehtiomer odvetil: Je to vrah.
Keď uvidela odpoveď, ihneď sa upokojila. Vedel nájsť jedlo, ukázať jej, ako sa dostane do Oxfordu, a to boli užitočné schopnosti, no aj tak mohol byť nespoľahlivý alebo zbabelý. Vrah je cenný spoločník. Cítila sa s ním rovnako bezpečná ako s opancierovaným medveďom Iorekom Byrnisonom.
Zatvorila okenicu, aby mu ranné slnko nesvietilo do tváre, a po prstoch vyšla z izby.

## 2
## Medzi bosorkami

Bosorka Seraflna Pekkala, ktorá prednedávnom zachránila Lýru a ostatné deti z experimentálnej stanice v Bolvanga-re a letela s ňou na ostrov Svalbard, bola hlboko znepokojená.
V atmosferických poruchách, čo nastali po úteku lorda Asrie-la z vyhnanstva na Svalbarde, ju aj s družkami odvialo ďaleko od ostrova nad zamrznuté more. Niektorým sa podarilo udržať pri poškodenom balóne texaského aviatika Leeho Scoresbyho, ale Serafinu vyhodilo vysoko do hmly, ktorá sa privalila z otvoru, kde sa po experimente lorda Asriela pretrhla obloha.
Keď zistila, že znova ovláda svoj let, v prvom rade myslela na Lýru, pretože nevedela o súboji medzi falošným medvedím kráľom a tým pravým, Iorekom Byrnisonom, ani čo sa stalo s Lýrou potom.
A tak ju začala hľadať, v sprievode démona gunára Kaisu lietala na borovicovom konári v oblakoch zafarbených

dozlatista. Vrátili sa na Svalbard a trochu južnejšie, niekoľko hodín krúži-li po oblohe, na ktorej vírili čudné svetlá a tiene. Podľa toho, ako znepokojujúco ju svetlo šteklilo na pokožke, Serafina Pekkala vedela, že to svetlo pochádza z iného sveta.
Po nejakom čase Kaisa povedal: "Pozri sa! Bosorkin démon, stratil sa…"
Serafina Pekkala hľadela cez hradby hmly a v prielomoch zahmleného svetla videla krúžiť kvíliaceho rybára. Obrátili sa a leteli k nemu. Keď zbadal, že sa blížia, vyplašené vystrelil nahor, ale Serafina Pekkala mu naznačila, že má priateľské úmysly, a tak klesol k nej.
25
"Z akého si klanu?" spýtala sa ho.
"Tajmyrského. Moju bosorku zajali… A všetky spoločníčky odvialo! Stratil som sa…"
"Kto zajal tvoju bosorku?"
"Tá žena s démonom opičiakom, z Bolvangaru… Pomôž mi! Pomôž nám! Veľmi sa bojím!"
"Tvoj klan spolupracoval s odsekávačmi detí?"
"Áno, kým sme nezistili, čo robia… Po boji v Boľvangare nás odohnali, ale moju bosorku zajali… Držia ju na lodi… Čo mám urobiť? Volá ma a ja ju nemôžem nájsť! Och, pomôž mi, pomôž!"
"Neboj sa," chlácholil ho gunár Kaisa. "Podme počúvať nižšie."
Klesli dolu, s natiahnutými ušami načúvali, a onedlho Sera-fina Pekkala rozoznala hukot plynového motora tlmený hmlou.
"V takej hmle nemôžu loď navigovať," poznamenal Kaisa. "Čo robia?"
"To je menší motor," poznamenala Serafina Pekkala, a keď to povedala, z druhej strany sa ozval iný zvuk: nízky nepríjemný dunivý hukot, akoby z hlbín mora kričalo nejaké obrovské zviera. Revalo to niekoľko sekúnd a potom zrazu stíchlo.
"Hmlová siréna lode," vysvetlila Serafina Pekkala.
Zniesli sa ešte nižšie nad vodu a podľa zvuku motora hľadali ďalej. Zrazu plavidlo našli, lebo hmla nebola rovnako hustá, a bosorka prudko vzlietla práve včas, aby ju zdola nezbadali, keď sa vrčiaci motorový čln pomaly vynoril zo závoja vlhkého vzduchu. Pomalé, olejnaté vlny sa dvíhali lenivo, akoby sa im ani nechcelo.
Serafina lietala nad člnom a démon - rybár sa držal nablízku ako mláďa pri matke. Sledovali, ako kormidelník trochu upravil kurz, keď lodná siréna znova zaburácala. Na prove bolo pripevnené svetlo, no osvetľovalo iba pár metrov.
Serafina Pekkala sa obrátila k stratenému démonovi: "Vravel si, že niektoré bosorky stále pomáhajú týmto ľuďom?"
"Myslím, že áno, niekoľko odpadlíčok z Volgorska - pokiaľ aj tie neutiekli. Čo spravíte? Pôjdete hľadať moju bosorku?"
"Áno, ale ty zostaň s Kaisom."
Serafina Pekkala letela k člnu a démoni sa jej stratili z dohľadu, zostali hore vo vzduchu. Pristála hneď za kormidelníkom. Jeho démon - čajka zaškriekal a muž sa otočil.
26
"To ti trvalo," povedal. "Choď dopredu a veď nás k ľavoboku."
Serafina znovu vzlietla. Vyšlo to - tak teda im stále nejaké bosorky pomáhajú, a kormidelník si myslí, že Serafina patrí k nim. Vedela, že ľavobok označuje červené svetielko. Obzerala sa v hmle, až zbadala ani nie sto metrov od nich nejasnú žiaru. Priletela naspäť, visela vo vzduchu nad člnom a dávala pokyny kormidelníkovi, ktorý celkom spomalil a priblížil sa s člnom k boku lode, k rebríku, čo visel nad hladinu. Kormidelník zakričal, námorník zhora hodil lano a ďalší sa ponáhľal dolu po rebríku, aby ho priviazal k člnu.
Serafina Pekkala vyletela k zábradliu lode a ustúpila do tieňa pri záchranných člnoch. Nijaké iné bosorky nevidela, zrejme hliadkujú na oblohe. Kaisa už bude vedieť, čo robiť.
Z člna vystúpil nejaký cestujúci a vystupoval po rebríku. Neznáma osoba bola zahalená v kožuchu s kapucňou. No keď prišla na palubu, na zábradlie sa zľahka vyšvihol zlatý opičiak, rozhliadal sa okolo seba a z očí mu vyžarovala zloba. Serafina zatajila dych - tá osoba bola pani Coulterová.
Na palubu rýchlo vyšiel muž v čiernom, privítal ju a obzeral sa, akoby čakal ešte niekoho.
"Lord Boreal…" začal hovoriť, no pani Coulterová ho prerušila. "Odišiel niekam inam. Už ju začali mučiť?"
"Áno, pani Coulterová, ale…"
"Kázala som, aby čakali," odsekla. "Rozhodli sa, že ma nepo-slúchnu? Myslím, že na tejto lodi by sa zišla väčšia disciplína."
Stiahla si kapucňu. V žltom svetle Serafina Pekkala jasne videla jej tvár: hrdú, vášnivú a podľa bosorky veľmi mladú.
"Kde sú ostatné bosorky?" spýtala sa.
Muž odpovedal: "Všetky zmizli, madam. Utiekli domov."
"Ale nejaká bosorka naviedla náš čln. Kam odišla?"
Serafina cúvla. Kormidelník člna zrejme nevedel o súčasnej situácii. Muž sa začal zmätene obzerať, ale pani Coulterová bola netrpezlivá, letmo prebehla pohľadom po palube, pokrútila hlavou a ponáhľala sa aj s démonom do otvorených dverí, z ktorých vychádzala žltá žiara. Muž išiel za ňou.
Serafina Pekkala sa poobzerala, aby zistila, na čom je. Skrývala sa za vetrákom v úzkej medzere medzi zábradlím a palubnou
27
nadstavbou v strede. V tejto časti, pod kapitánskym mostíkom a komínom, sa nachádzal salón, ktorý mal namiesto okrúhlych lodných okienok na troch stranách okná. Tam tí ľudia vošli. Na zábradlie zarosené od hmly sa z okien lialo svetlo a nejasne sa v ňom črtal aj predný sťažeň a plátnom prikrytý vchod. Všetko bolo premočené a zamrznuté. Nikto nemohol Serafinu zbadať, no keby chcela vidieť viac, musela by úkryt opustiť.

To bolo zlé. Na borovicovom konári však ľahko unikne a pomocou noža a luku sa ubráni. Konár skryla za vetrák a preklz-la po palube k prvému oknu. Bolo zaparené a nebolo cezeň vidieť, Serafina ani nič nepočula. Znova sa stiahla do tieňa.
Jednu vec však môže urobiť. I keď je to nesmierne riskantné a vyčerpá ju to, zrejme nemá na výber. Pozná kúzlo, ktoré jej zaručí neviditeľnosť. Úplne neviditeľná, pravdaže, nebude, ale vďaka sústredeniu a sile vôle zostane taká nenápadná, že si ju nikto nevšimne. Ak sa dostatočne sústredí, mohla by prejsť cez plnú miestnosť, alebo popri osamelom pocestnom, a nikto ju nezbadá.
Tak sa teda sústredila a všetky myšlienky zamerala na to, aby od seba úplne odvrátila pozornosť. Chvíľu trvalo, kým si bola istá. Overila si to tak, že vystúpila z úkrytu rovno do cesty námorníkovi, ktorý niesol tašku s náradím. Odstúpil, aby sa jej vyhol, ale ani na ňu nepozrel.
Bola pripravená. Šla k dverám do jasne osvetleného salóna a otvorila ich, ale miestnosť bola prázdna. Dvere nechala pootvorené, aby mohla v prípade nutnosti ujsť. Na druhej strane salóna uvidela ďalšie dvere a za nimi schodisko, ktoré viedlo do útrob lode. Zišla dolu schodmi a ocitla sa v úzkej chodbe plnej nabielo natretých potrubí. Po celej dĺžke ju osvetľovali antaric-ké svetlá a na oboch stranách Serafina videla dvere.
Potichu šla po chodbe a načúvala, až kým nezačula hlasy. Znelo to, akoby sa konalo nejaké zasadnutie.
Otvorila dvere a vošla dnu.
Okolo veľkého stola sedelo asi desať ľudí. Keď vošla, zo dvaja na ňu pozreli, ale ich pohľad bol nevidomý a ihneď na ňu zabudli. Potichu stála pri dverách a dívala sa. Schôdzku viedol starší muž v kardinálskom rúchu a aj ostatní vyzerali ako rôzni duchovní, okrem pani Coulterovej, jedinej ženy medzi prítom-
28
nými. Pani Coulterová si prehodila kožuch cez operadlo stoličky a líca jej od horúčavy vo vnútri lode očerveneli.
Serafina Pekkala sa opatrne poobzerala a všimla si, že v miestnosti je ešte ktosi. Bokom pri stole založenom knihami viazanými v koži a kopami zažltnutého papiera sedel muž s chudou tvárou a démonom - žabou. Najprv si myslela, že je to nejaký úradník alebo tajomník, až kým nevidela, čo robí: uprene hľadel na zlatý prístroj, ktorý vyzeral ako veľké hodinky alebo kompas, a každú chvíľu zaznamenával, čo zistil. Potom otvoril niektorú z kníh, prácne hľadal v indexe, nato si prečítal príslušné heslo, znovu niečo zapísal a vrátil sa k prístroju.
Serafina sa znova obrátila k diskutujúcim za stolom, pretože začula slovo bosorka.
"Vie niečo o tom dieťati," tvrdil jeden z duchovných. "Priznala, že niečo vie. Všetky bosorky o nej vedia niečo dôležité."
"Ja by som bol zvedavý, čo vie pani Coulterová," ozval sa kardinál. "Ktovie, či nám nemala niečo povedať už prv."
"Musíte sa vyjadriť jasnejšie," ľadovým tónom odvetila pani Coulterová. "Zabúdate, že som žena, vaša eminencia, a teda nie som taká bystrá ako cirkevné knieža. Čo by som mala vedieť o tom dieťati?"
Kardinál sa tváril veľavýznamne, ale nepovedal nič. Chvíľu bolo ticho a potom ďalší duchovný takmer ospravedlňujúco vysvetlil:
"Podľa všetkého existuje nejaké proroctvo. Viete, pani Coulterová, týka sa práve toho dieťaťa. Všetky znamenia sa vyplnili. Počínajúc okolnosťami jej narodenia. Aj cigojíni niečo vedia -hovoria o nej v súvislosti s bosoráckym olejom a močiarnymi ohňami, je to záhada, viete - preto sa jej podarilo doviesť cigo-jínov do Bolvangaru. A potom ten ohromujúci čin, ked zvrhla medvedieho kráľa Iofura Raknisona - toto nie je obyčajné dieťa. Možno nám brat Pavel povie viac…"
Pozrel na muža s chudou tvárou, ktorý čítal alethiomer, ten zažmurkal, pretrel si oči a pozrel na pani Coulterovú.
"Možno viete, že toto je jediný alethiomer, čo zostal, okrem toho, čo vlastní dieťa," povedal. "Všetky ostatné získalo magisté-rium a dalo ich zničiť. Pomocou svojho prístroja som sa dozvedel, že dievča ho dostalo od magnifikusa Jordánskeho kolégia,
29
samo sa ho naučilo čítať a vie ho používať bez kníh symbolov. Ak by prichádzalo do úvahy neveriť alethiomeru, tak by som tomu neveril, pretože si neviem predstaviť, ako sa dá tento prístroj používať bez kníh symbolov. Aby mu človek vôbec porozumel, musí desiatky rokov usilovne študovať. No ona ho začala čítať pár týždňov potom, ako ho získala, a teraz ho vie používať takmer dokonale. Nedá sa prirovnať k nijakému magistrovi."
"Kde je teraz, brat Pavel?" spýtal sa kardinál.
"V inom svete," odvetil brat Pavel. "Už je neskoro."
"Tá bosorka to vie!" vyhlásil iný muž, ktorého démon - ondatra neprestajne obhrýzal ceruzku. "Všetko do seba zapadá, chýba len bosorkino svedectvo! Navrhujem, aby sme ju znova mučili."
"Ako znie to proroctvo?" dožadovala sa odpovede pani Coul-terová, ktorá sa čoraz väčšmi hnevala. "Ako sa opovažujete tajiť ho predo mnou?"
Bolo vidieť, akú má nad nimi moc. Zlatý opičiak zazeral na okolosediacich a nikto z nich sa mu nevládal pozrieť do tváre.
Iba kardinál neuhol pohľadom. Jeho démon - papagájica ara zdvihla nohu a poškrabala sa na hlave.
"Bosorka naznačila čosi mimoriadne," povedal kardinál. "Netrúfam si uveriť tomu, čo to zrejme znamená. Ak je to pravda, na našich pleciach leží zodpovednosť, akú ešte nikdy nijaký človek nemal. Ale pýtam sa vás znova, pani Coulterová - čo viete o tom dievčati a jej otcovi?"
Tvár pani Coulterovej obelela od zlosti ako krieda.
"Ako sa opovažujete vypočúvať ma?" odsekla. "Ako sa opovažujete tajiť predo mnou, čo ste sa dozvedeli od bosorky? A napokon, ako sa opovažujete predpokladať, že vám niečo zatajujem? Myslíte si, že som na jej strane? Alebo si hádam myslíte, že som na strane jej otca? Možno sa nazdávate, že by ste ma mali mučiť ako tú bosorku. Nuž,

spadáme pod vás, vaša eminencia. Stačí, ak lusknete prstami a môžete ma dať roztrhať na kusy. Ale aj keby ste každý ten kúsok prehľadali, odpoveď by ste nenašli, lebo ja o tom proroctve neviem nič, vôbec nič. A žiadam, aby ste mi povedali, čo vlastne viete. Je to moje dieťa, moje vlastné dieťa, počaté v hriechu a narodené v hanbe, ale napriek tomu je to moje dieťa, a vy predo mnou tajíte, čo mám plné právo vedieť!"
30
"Prosím vás, pani Coulterová," nervózne ju chlácholil jeden duchovný, "bosorka ešte neprehovorila, dozvieme sa od nej viac. Veď aj kardinál Sturrock povedal, že len niečo naznačila."
"Predpokladajme, že to bosorka neprezradí," povedala pani Coulterová. "Potom čo? Budeme hádať? Budeme sa triasť, báť sa a len hádať?"
Ozval sa brat Pavel: "Nie, pretože práve teraz sa chystám položiť tú otázku alethiomeru. Dozvieme sa odpoveď, či od bosorky alebo z knihy symbolov."
"Ako dlho to potrvá?"
Brat Pavel unavene nadvihol obočie: "Dosť dlho. Je to nesmierne zložitá otázka."
"Ale bosorka by nám to povedala hneď," namietla pani Coulterová.
Vstala. Akoby z úcty k nej vstali takmer všetci ostatní. Iba kardinál a brat Pavel zostali sedieť. Serafina Pekkala cúvla a zo všetkých síl sa usilovala zostať neviditeľná. Zlatý opičiak škrípal zubami a ligotavá kožušina sa mu zježila.
Pani Coulterová si ho vyložila na plece.
"Tak sa jej poďme spýtať."
Otočila sa a vyšla na chodbu. Muži sa náhlili za ňou, sácali sa a tlačili popri Serafine Pekkale, ktorá ledva stihla odstúpiť, lebo v hlave mala zmätok. Posledný odchádzal kardinál.
Serafine chvíľu trvalo, kým sa ovládla, lebo pre rozrušenie ju začalo byť vidieť. Potom šla za duchovnými po chodbe do menšej miestnosti, prázdnej a bielej, kde bolo veľmi teplo. Všetci sa zhromaždili okolo zúboženej postavy v strede: bosorka bola pevne pripútaná k oceľovej stoličke, na popolavej tvári sa jej zračilo utrpenie a nohy mala pokrútené a dolámané.
Pani Coulterová sa postavila nad ňu. Serafina zaujala miesto pri dverách, lebo vedela, že už dlho nevydrží neviditeľná. Bolo to priťažké.
"Povedz nám o tom dieťati, bosorka," vyzvala ju pani Coulterová.
"Nie!"
"Budeš trpieť!"
"Už som si vytrpela dosť."
31
"Och, ďalšie utrpenie len príde. Naša cirkev má tisícročné skúsenosti. Môžeme tvoje utrpenie preťahovať donekonečna. Povedz nám o tom dieťati," naliehala pani Coulterová a zlomila bosorke jeden prst. Pukol ľahko.
Bosorka vykríkla a na sekundu sa Serafina Pekkala pred všetkými zjavila a zo dvaja duchovní na ňu prekvapene a bojazlivo pozreli, no vtedy sa znova ovládla a oni sa obrátili k mučenej.
Pani Coulterová pokračovala: "Ak neodpovieš, zlomím ti druhý prst a potom ďalší. Čo vieš o tom dieťati? Hovor!"
"Dobre! Prosím, len ma nechajte!"
"Tak odpovedz."
Ozvalo sa ďalšie nepríjemné puknutie a bosorka sa rozvzlykala. Serafina Pekkala sa ledva ovládla. Zrazu bosorka škrekľavo spustila:
"Nie, nie! Poviem vám! Neubližujte mi, prosím! Dieťa, ktoré malo prísť… Bosorky vedeli, kto to je, prv ako vy… Dozvedeli sme sa jej meno…"
"My jej meno poznáme. O akom mene to hovoríš?"
"O jej pravom mene. O mene jej osudu!"
‚Aké je to meno? Hovor!" naliehala pani Coulterová.
"Nie… nie…"
‚A- ako? Ako ste sa to dozvedeli?"
"Vyskúšali sme ju… Keby dokázala vybrať jeden borovicový konár spomedzi mnohých iných, bola by tým dieťaťom, ktoré malo prísť, a naozaj sa to stalo v dome nášho konzula v Trolle-sunde, keď to dieťa prišlo s cigojínmi… To dieťa s medveďom…"
Hlas jej zlyhal.
Pani Coulterová netrpezlivo vykríkla, ozvalo sa ďalšie hlasné puknutie a nato zastonanie.
‚AJe aké je to proroctvo o dieťati?" pokračovala pani Coulterová hlasom úplne kovovým, až jej rezonoval od vášne.
‚Aké meno objasní jej osud?"
Serafina Pekkala podišla bližšie, tesne za mužov okolo bosorky, no nikto z nich necítil vedľa seba jej prítomnosť. Musí ukončiť bosorkino utrpenie, a to rýchlo, hoci vynakladala nesmiernu námahu, aby sa udržala neviditeľná. Celá sa triasla, keď spoza pása vytiahla nôž.
Bosorka vzlykala: "Ona je tá, ktorá prišla už predtým, a vy
32
ju odvtedy nenávidíte a obávate sa jej ! A teraz prišla znova, no vy ste ju nenašli… Bola tam, na Svalbarde, bola s lordom Asrie-lom, ale vy ste ju stratili. Utiekla a stane sa z nej…"
Nestihla dokončiť.
Cez otvorené dvere vletel vták - rybár, šialený od hrôzy, zmučene mával krídlami, dopadol na zem, horko-ťažko sa zdvihol a vrhol sa na prsia mučenej bosorky, túlil sa k nej, hladkal ju, švitoril, plakal a bosorka zmučene volala:

"Yambe-Akka! Príď si po mňa, príď si po mňa!"
Nikto okrem Serafiny Pekkaly nerozumel. Yambe-Akka bola bohyňa, ktorá prichádza, keď sa bosorka chystá na smrť. Serafina bola pripravená. Odrazu sa stala viditeľnou, s úsmevom podišla bližšie, lebo Yambe-Akka je veselá a bezstarostná a jej návštevy sú radostnými darmi. Bosorka ju uvidela, otočila k nej slzami zmáčanú tvár a Serafina sa k nej sklonila, pobozkala ju a jemne zapichla nôž do bosorkinho srdca. Démon - rybár zakaleným zrakom pozrel na ňu a zmizol.
Teraz sa Serafina Pekkala musela prebojovať von.
Mužov šok úplne ochromil, neverili vlastným očiam, ale pani Coulterová sa takmer okamžite spamätala.
"Chyťte ju! Nepustite ju!" kričala, ale Serafina už bola vo dverách a v tetive mala pripravený šíp. Zdvihla luk, vypustila šíp a kardinál vzápätí dusiac sa a kopúc spadol na zem.
Bežala po chodbe ku schodom, otočila sa, natiahla tetivu, pustila ju a ďalší muž padol, no loď sa už otriasala hlasným rinčaním lodného zvona.
Vybehla hore schodmi na palubu. Dvaja námorníci jej zahra-dili cestu, no Serafina Pekkala im povedala: "Tam dolu! Uväznená sa vyslobodila! Zožeňte pomoc!"
To stačilo, aby ich zmiatla, a kým chvíľku nerozhodne stáli, prešmykla sa popri nich a vzala si z úkrytu za vetrákom borovicový konár.
"Zostreľte ju!" kričala pani Coulterová a okamžite zarachoti-li tri pušky, guľky narazili na kov a so svišťaním zmizli v hmle, keď Serafina vyskočila na konár a letela rýchlo ako jej šípy. Vo chvíli už bola v bezpečí hustej hmly a zo sivých chuchvalcov sa vynoril gunár a letel jej po boku.
33
"Kam ideme?" spýtal sa.
"Preč, Kaisa, preč. Nemôžem tých ľudí ani cítiť."
Pravdu povediac nevedela, kam ísť, ani čo robiť. Jedno však
vedela naisto: v tulci má šíp, ktorý si raz nájde miesto v hrdle
pani Coulterovej.
Zamierili na juh, preč od znepokojivej žiary iného sveta, ktorá osvetľovala hmlu, a ako leteli, v Serafininej mysli sa čoraz jasnejšie rodila otázka. Čo robí lord Asriel?
Pretože všetky udalosti, ktoré prevrátili svet, mali pôvod v jeho záhadnej činnosti.
Problém bol v tom, že svoje vedomosti zvyčajne čerpala z prírody. Ľahko vystopovala akékoľvek zviera, chytila rybu, našla vzácne lesné plody, vedela čítať z vnútornosti kuny lesnej alebo rozšifrovať šupiny ostrieža, prečítala varovanie z peľu krokusov, lenže to všetko boli prírodné javy a hovorili jej prírodné pravdy.
Vedomosti o lordovi Asrielovi musela hľadať niekde inde. Konzul doktor Lanselius v prístave v TroUesunde udržiaval styky so svetom ľudí a Serafina Pekkala sa v hmle náhlila za ním, aby si vypočula, čo jej môže povedať. Pred príchodom do jeho domu krúžila nad prístavom, kde sa chuchvalce a špirály hmly vznášali nad ľadovou vodou ako duchovia, a pozorne sledovala, ako lodivod privádza do prístavu veľkú loď pod africkou vlajkou. Mimo prístavu kotvili aj ďalšie lode. Nikdy ich tolko nevidela.
Keď sa krátky deň chýlil ku koncu, zlietla dolu a pristála v záhrade za konzulovým domom. Zaklopala na okno. Otvoril jej sám doktor Lanselius a priložil si prst k perám.
"Zdravím ťa, Serafina Pekkala," povedal. "Pod rýchlo dnu a vitaj. Ale nemala by si sa zdržať dlho." Ponúkol jej stoličku pri ohni, no najprv cez okno pozrel na ulicu a spýtal sa: "Dáš si trocha vína?"
Serafina popíjala zlaté tokajské a rozprávala mu, čo videla a počula na palube lode.
"Myslíš, že pochopili, to o tom dieťati?" spýtal sa konzul.
34
"Podľa mňa celkom nie. Ale vedia, že je to dôležité. A pokiaľ ide o tú ženu, bojím sa jej, doktor Lanselius. Myslím, že ju zabijem, ale aj tak sa jej bojím."
"Áno. Ja tiež."
Serafina počúvala, čo jej rozprával o chýroch, ktoré sa šírili po mestečku. Z tej spleti klebiet sa jasne začalo vynárať niekoľko faktov.
"Hovorí sa, že magistérium zhromažďuje obrovskú armádu a toto je predvoj. A počul som aj nepríjemné chýry o niektorých vojakoch, Serafina Pekkala. Počul som o Bolvangare a o tom, čo tam robili - odsekávali deťom démonov. V živote som o ničom horšom neslýchal. Podľa všetkého vytvorili regimentov vojakov, ktorým urobili to isté. Počula si už slovo zomÉ>i?Nebo]a. sa ničoho, pretože nemajú myseľ. V našom meste ich už niekoľko je. Úrady ich skrývajú, ale chýry sa šíria a obyvatelia sa ich boja."
‚A čo ostatné klany bosoriek?" spýtala sa Serafina Pekkala. ‚Aké máte o nich správy?"
"Väčšina sa vrátila do svojich domovov. Všetky bosorky so strachom v duši čakajú, čo bude ďalej."
"A čo počuť o cirkvi?"
"Tam je úplný zmätok. Nevedia, čo zamýšľa lord Asriel."
"To neviem ani ja," priznala Serafina Pekkala, "a ani si neviem predstaviť, čo by to mohlo byť. Vy si čo myslíte, doktor Lanselius, čo plánuje?"
Konzul nežne šúchal palcom hlavu svojho démona - hada.
"Je to magister," povedal po chvíli, "ale veda nie je vášeň, ktorá by ho ovládala. Ani túžba po politickej moci. Raz som sa s ním stretol a pomyslel som si, že je to vášnivá a silná povaha, ale nie despotická. Nemyslím si, že chce vládnuť… Ja neviem, Serafina Pekkala. Možno by ti to vedel povedať jeho sluha. Volá sa Thorold a uväznili ho s lordom Asrielom v dome na Sval-barde. Možno by stálo za to ho navštíviť, či by ti niečo nepovedal, ak pravdaže, neodišiel do druhého

sveta so svojím pánom."
"Ďakujem. To je dobrý nápad… Urobím to. A pôjdem hneď."
Rozlúčila sa s konzulom a vyletela do hustnúcej tmy ku Kai-sovi do oblakov.
35
Serafininu cestu na sever sťažoval zmätok, ktorý vládol vo svete okolo nej. Všetkých ľudí a zvierat v polárnej oblasti sa zmocnila panika, no nielen pre hmlu a magnetické výkyvy, ale hlavne na toto ročné obdobie nezvyklé pukanie ľadu a pohyby pôdy. Zdalo sa, akoby sa aj večne zamrznutá zem pomaly prebúdzala z dlhého mrazivého sna.
Vo všetkej tej haravare, keď lúče nezvyčajnej žiary z ničoho nič rozpárali kopce hmly a potom rovnako rýchlo zmizli, stáda pižmoňov bezhlavo cválali na juh, a potom sa odrazu otočili na západ alebo naspäť na sever, pevne stmelené formácie husí sa rozpŕchli v zmätenom gagotajúcom chaose, lebo magnetické polia, podľa ktorých leteli, sa pohybovali a striedavo sa vychy-ľovali na opačné strany, Serafina Pekkala mierila na svojom konári na sever do pustatiny Svalbardu k domu na myse.
Tam našla sluhu lorda Asriela Thorolda, ako odráža skupinu útesových duchov.
Najprv uvidela nejaký pohyb, a keď priletela bližšie, zistila, čo sa deje. Nad zasneženým dvorom sa prudko mihali kožovi-té krídla, ozývalo sa zlovestné húkanie a osamelá postava zahalená v kožušinách strieľala do nich puškou s vyziabnutým psom - démonom po boku. Ten vrčal a chniapal okolo seba, vždy keď niektorý špinavý tvor uletel dosť nízko.
Nepoznala toho muža, ale útesový duch je vždy nepriateľ. Vyletela nad nich a pustila do tej haravary zo desať šípov. S vreskotom a bľabotom tlupa - priveľmi dezorganizová, aby sa dala nazvať oddielom - zakrúžila, a keď uvidela nového protivníka, v zmätku utiekla. O chvíľku bola obloha prázdna a zdesené húkanie útesových duchov sa v diaľke odrážalo od kopcov, až stíchlo.
Serafina zlieda na dvor a pristála na podupanom, krvou postriekanom snehu. Muž si zložil kapucňu, stále ostražito držiac pušku, pretože aj bosorka môže byť nepriateľ, a ona uvidela staršieho pre-šediveného muža s pretiahnutou čeľusťou a priamym pohľadom.
"Som Lyrina priateľka," ozvala sa. "Dúfam, že sa môžeme porozprávať. Aha, odkladám luk."
"Kde je to dieťa?" spýtal sa Thorold.
"V inom svete. Bojím sa o jej bezpečnosť. A potrebujem vedieť, čo robí lord Asriel."
36
Sluha sklonil pušku a povedal: "Poďte teda ďalej. Aha! Odkladám pušku."
Po týchto formalitách vošli dnu. Kaisa kĺzal po oblohe nad domom a strážil, Thorold medzitým uvaril kávu a Serafina mu porozprávala, čo zažila s Lýrou.
"Vždy to bolo svojhlavé dieťa," skonštatoval Thorold, keď sedeli za dubovým stolom vo svetle kerosínovej lampy.
"Vídal som ju tak raz do roka, keď jeho lordstvo išlo na návštevu do kolégia. Viete, mal som ju rád, vedela si človeka podmaniť. Ale akú úlohu hrala v širšom zmysle, to neviem."
"Čo lord Asriel plánoval?"
"Serafina Pekkala, hádam si nemyslíte, že mi to povedal? Som len jeho sluha, nič viac. Starám sa mu o šatstvo, varím, udržiavam poriadok v dome. Zopár vecí som sa za tie roky, čo som s jeho lordstvom, dozvedel, ale zozbieral som ich iba náhodou. Zveril by sa mi rovnako ako svojej nádobke na holenie."
"Tak mi porozprávajte tých zopár náhodne zozbieraných vecí," naliehala.
Thorold bol starší človek, ale zdravý a čulý, a lichotila mu pozornosť mladej bosorky, pôsobila naňho jej krása, tak ako na každého muža. Bol však aj rozumný a vedel, že v skutočnosti sa nezaujíma oňho, ale o to, čo vie, a bol úprimný, preto nenaťahoval rozprávanie dlhšie, než bolo potrebné.
"Neviem vám presne povedať, čo robí, pretože nechápem tie filozofické detaily, ale môžem vám povedať, čo jeho lordstvo motivuje, hoci on netuší, že to viem. Videl som to v stovkách drobností. Opravte ma, ak sa mýlim, ale bosorky majú iných bohov ako my, však?"
"Áno, to je pravda."
‚Ale viete o našom Bohu? O Bohu cirkvi, o tom, ktorého volajú Vládca?"
"Ano, viem."
"Nuž, lord Asriel, stručne povedané, sa nikdy nevedel vyrovnať s cirkevnými doktrínami, a všimol som si, ako sa mu tvár znechutene vraštila, vždy keď hovorili o sviatostiach, pokání, spáse a podobných veciach. Spochybňovať cirkev, to pre
37
našich ľudí znamená smrť, ale lord Asriel prechovával vzburu v srdci, odkedy som mu slúžil, tým som si istý."
"Vzburu proti cirkvi?"
"Áno, čiastočne. Boli časy, keď uvažoval, že to skúsi silou, ale rozmyslel si to."
"Prečo? Bola cirkev prisilná?"
"Nie," odpovedal starý sluha, "to by môjho pána nezastavilo. Možno sa vám to bude zdať čudné, Serafina Pekkala, ale poznám toho muža lepšie, než by ho mohla poznať manželka, lepšie než matka. Bol mojím pánom, mohol som ho pozorovať skoro štyridsať rokov. Nemôžem ho nasledovať do výšin jeho myšlienok, tak ako nemôžem lietať, ale vidím, kam mieri, aj keď ho nevládzem nasledovať. Nie, som presvedčený, že od vzbury proti cirkvi neupustil preto, že by cirkev bola prisilná, ale preto, že je prislabá, aby stálo za to bojovať s ňou."
"Tak čo teda robí?"
"Myslím, že vedie vyššiu vojnu. Myslím, že jeho vzbura je namierená proti najvyššej moci. Odišiel hľadať sídlo samotného Vládcu a chce Ho zničiť. To si myslím. Trhá mi srdce, keď to hovorím nahlas, madam. Neopovažujem sa na

to ani myslieť. Ale nijako inak si jeho konanie neviem vysvetliť."
Serafina chvíľu ticho sedela a uvažovala o Thoroldových slovách.
No kým stihla niečo povedať, Thorold pokračoval:
"Samozrejme, každý, kto by tvrdil, že chce urobiť takú neuveriteľnú vec, by sa stal terčom hnevu cirkvi. O tom niet pochýb. Bolo by to nesmierne rúhanie sa, tak by to nazvali. Postavili by ho pred Cirkevný disciplinárny súd a odsúdili na smrť, ani by nestihol okom mihnúť. Doteraz som o tom nikdy nehovoril a viac ani nebudem, bál by som sa vysloviť to nahlas aj pred vami, keby ste neboli bosorka, a preto mimo dosahu cirkevnej moci, ale iba toto podľa mňa dáva zmysel, nič iné. Nájde Vládcu a zabije Ho."
"Je to možné?" spýtala sa Serafina.
"Život lorda Asriela je plný činov, ktoré sa považovali za nemožné. Pokojne poviem, že nejestvuje nič, čo by nemohol urobiť. Ale zároveň je jasné, Serafina Pekkala, že je to úplný šiale-
38
nec. Ak to nedosiahli anjeli, ako sa človek môže odvážiť čo len na to pomyslieť?"
"Anjeli? Čo sú to anjeli?"
"Čisto duchovné stvorenia, ako hovorí cirkev. Cirkev učí, že niektorí anjeli sa pred stvorením sveta vzbúrili a napokon odleteli z neba do pekla. Zlyhali, chápete? O to ide. Nedosiahli svoj cieľ. A pritom mali anjelskú moc. Lord Asriel je len človek s ľudskou mocou, viac nemá. Lenže jeho ambície sú neobmedzené. Opovažuje sa trúfnuť si na veci, na ktoré sa iní neodvažujú ani pomyslieť. A pozrite sa, čo už dosiahol. Roztrhol oblohu a otvoril cestu do iného sveta. Kto to kedy dokázal? Takže na jednej strane hovorím, že je to šialenec, Serafina Pekkala, hriešny, choromyseľný človek. Lenže na druhej strane si myslím, je to lord Asriel, a on nie je ako ostatní. Možno… Ak to raz bude možné, tak to dokáže len on, nikto iný."
"A čo urobíte vy, Thorold?"
"Zostanem tu a počkám. Budem strážiť dom, kým sa nevráti a neprikáže mi niečo iné, alebo kým nezomriem. A teraz by som mohol položiť tú istú otázku ja vám, madam."
"Ja sa chcem presvedčiť, či je to dieťa v bezpečí," povedala. "Možno budem tadiaľto ešte prechádzať, Thorold. Som rada, že vás tu nájdem."
"Nepohnem sa odtiaľto."
Odmietla Thoroldovu ponuku, aby sa najedia, a rozlúčila sa.
O chvíľku sa pripojila k démonovi - gunárovi, a kým lietali a krúžili nad zahmlenými horami, obaja mlčali. Serafina bola hlboko znepokojená a necítila potrebu niečo vysvetľovať: každý kúsok machu, každá zamrznutá kaluž, každá muška z domoviny jej rozochvievali nervy a volali ju k sebe. Bála sa o ne, ale bála sa aj o seba, lebo sa nechcela zmeniť - toto sú ľudské záležitosti, na ktoré sa vypytuje, je to vec ľudí; boh lorda Asriela nie je jej bohom. Stáva sa človekom? Prestáva patriť k bosorkám?
Ak áno, nezvládne všetko sama.
"Ideme domov," zavelila. "Musíme sa porozprávať s našimi sestrami, Kaisa. To, čo sa deje, je priveľké, aby sme na to stačili sami."
Cez valiace sa chuchvalce hmly zamierili domov k jazeru Enara.
39
V jaskyniach skrytých v lese pri jazere našli ostatné príslušníčky klanu i Leeho Scoresbyho. Aviatik sa po náraze na Svalbar-de usiloval udržať balón vo vzduchu a bosorky ho zaviedli do svojho domova, kde sa hneď pustil do opravy poškodeného koša a balóna.
"Madam, som veľmi rád, že vás vidím," privítal ju. "Máte nejaké správy o tom dievčatku?"
"Nijaké, pán Scoresby. Prídete dnes na naše zhromaždenie a pomôžete nám rozhodnúť sa, čo ďalej?"
Texasan prekvapene zažmurkal, lebo pokiaľ vedel, ešte nikdy sa nijaký človek nezúčastnil na zhromaždení bosoriek.
"Bola by to pre mňa veľká česť. Mám nejaké návrhy."
Celý deň prilietali bosorky ako čierne snehové vločky na krídlach víchrice, napĺňali oblohu mihajúcim sa trepotom hodvábu a bolo počuť svišťanie vzduchu pomedzi ihličie ich borovicových konárov. Muži, ktorí poľovali v lese, kde zo stromov kvapkala voda, alebo lovili ryby medzi roztápajúcimi sa ľadovými kryhami, cez hmlu počuli šepot na celej oblohe, a keby bola jasná, videli by, že po nej lietajú bosorky ako útržky tmy vznášajúce sa na neviditeľných prúdoch vzduchu.
Večer borovice okolo jazera osvetľovali zospodu stovky ohňov a najväčšia vatra horela pred hlavnou jaskyňou. Keď sa bosorky najedli, zhromaždili sa. Serafina Pekkala sedela uprostred a na plavých vlasoch mala korunku z jasnočervených kvietkov. Po jej ľavici sedel Lee Scoresby a napravo návštevníčka - kráľovná lotyšských bosoriek Ruta Skadi.
Prišla iba pred hodinou a Serafinu jej príchod prekvapil. Se-rafina považovala pani Coulterovú za krásnu, hoci len na krátky čas jej života, no Ruta Skadi bola rovnako pekná a jej krása mala v sebe navyše čosi tajomné, záhadné. Bola temperamentná a vášnivá, mala veľké čierne oči, a povrávalo sa, že sám lord Asriel bol jej milencom. Z uší jej viseli ťažké zlaté náušnice a na korune nasadenej na čiernych kučeravých vlasoch štrngotali tesáky snežných tigrov.
Serafinin démon Kaisa sa od démona Ruty Skadi dozvedel, že tie tigre zabila sama, aby potrestala tatársky kmeň, ktorý ich uctieval, lebo jeho členovia jej nevzdali úctu, keď navštívila ich územie. Bez tigrích bohov kmeň upa-
40
dol do strachu a melanchólie a prosil ju, aby im dovolila uctievať namiesto tigrov ju, ale ona to s opovrhnutím odmietla. Veď načo by jej bolo ich uctievanie? Aj tigrom bolo nanič. Taká bola Ruta Skadi - krásna, hrdá a neľútostná.
Serafina nevedela, prečo prišla, ale privítala ju a etiketa vyžadovala, aby sedela po Serafininej pravici. Keď sa všetci

zhromaždili, Serafina prehovorila.
"Sestry! Viete, prečo sme sa tu zišli: musíme rozhodnúť, ako sa zachovať v novej situácii. Vesmír je narušený, lord Asriel otvoril cestu z nášho sveta do druhého. Máme sa tým znepokojovať alebo ďalej žiť svojím životom tak ako doteraz, starať sa o vlastné veci? Navyše ide o to dieťa, o Lýru Belacqua, ktorú kráľ lorek Byrnison nazval Lyra Zlatoústa. V dome doktora Lanseliusa vybrala správny borovicový konár: ona je to dieťa, ktoré už dávno očakávame, a teraz zmizla.
Máme tu dvoch hostí, ktorí nám odhalia svoje myšlienky. Najprv vypočujeme kráľovnú Rutu Skadi."
Ruta Skadi vstala. Ruky sa jej v odblesku ohňa leskli a oči žiarili tak jasne, že aj bosorka, ktorá sedela najďalej, videla hru výrazov na jej temperamentnej tvári.
"Sestry," začala, "dovoľte mi, aby som vám povedala, čo sa robí a proti čomu musíme bojovať. Určite sa schyľuje k vojne. Neviem, kto sa k nám pripojí, ale viem, proti komu musíme bojovať. Je to magistérium, cirkev. Počas celých jej dejín - v porovnaní s našimi životmi to nie je dlho, ale predstavuje to veľa, veľa ich životov - sa usilovala potláčať a ovládať každé prirodzené hnutie mysle. A keď ho nemohla ovládnuť, tak ho zničila. Niektoré z vás videli, čo robili v Bolvangare. Bolo to síce hrozné, no nie je to jediné také miesto, podobné veci robili aj inde. Vy poznáte len sever, sestry. Ja som precestovala južné krajiny. Aj tam sú cirkvi, verte mi, a aj tie odsekávajú deti, tak ako to robili ľudia v Bolvangare - nie tým istým spôsobom, ale je to rovnako strašné - odseknú im pohlavné orgány, áno, chlapcom i dievčatám - odrežú ich nožmi tak, aby v nich stratili cit. To robí cirkev, a každá cirkev je rovnaká: ovláda, ničí, odstraňuje každý dobrý pocit. Preto keď príde vojna a cirkev bude na jednej strane, my musíme byť na tej druhej,

bez ohľadu na to, s akými čudnými spojencami sa budeme musieť spojiť.
Navrhujem, aby sa naše klany spojili, šli na sever preskúmať nový svet a zistili, ako to tam vyzerá. Ak to dieťa nenájdeme v našom svete, bude to preto, že odišla za lordom Asrielom, verte mi. Kedysi bol mojím milencom a ja by som s ním ochotne spojila svoje sily, pretože on cirkev, i všetko to, čo robí, nenávidí.
Tolko som chcela povedať."
Ruta Skadi hovorila oduševnene a Serafina obdivovala jej moc a krásu. Keď si lotyšská kráľovná sadla, Serafina sa obrátila k Leemu Scoresbymu.
"Pán Scoresby je priateľ toho dieťaťa a teda aj náš. Povedali by ste nám, čo si o tom myslíte, pane?"
Texasan vstal, štíhly ako prútik a zdvorilý. Tváril sa, akoby nevnímal, v akej čudnej situácii sa ocitol, ale veľmi dobre si to uvedomoval. Jeho démon - zajačica Hester čupela vedľa neho, uši mala zvesené a oči napoly privreté.
"Madam, v prvom rade vám musím všetkým poďakovať za láskavosť, ktorú ste mi prejavili, a za pomoc, ktorú ste poskytli aviatikovi zmietanému vetrami z iného sveta. Nebudem dlho skúšať vašu trpezlivosť.
Keď som s cigojínmi cestoval na sever do Bolvangaru, to dieťa, Lyra, mi rozprávala o niečom, čo sa stalo v kolégiu v Ox-forde, kde žila. Lord Asriel ukázal ostatným magistrom odseknutú hlavu muža menom Stanislaus Grumman, a to ich presvedčilo, aby mu dali peniaze na výpravu na sever, vraj aby zistil, čo sa tam stalo.
To dieťa si bolo také isté tým, čo videlo, že som sa nechcel ďalej priveľa vypytovať. Jej slová však vyvolali vo mne spomienku, ibaže som si ju nevedel vybaviť jasne. O doktorovi Grummanovi som už počul, ale až pri lete zo Svalbardu sem som si spomenul, o čo išlo. Povedal mi to jeden starý tunguz-ský lovec. Podľa všetkého Grumman vedel, kde sa nachádza akýsi predmet ochraňujúci človeka, ktorý ho vlastní. Nechcem znevažovať čary, ktorými vládnete vy bosorky, ale tá vec, nech už je to čokoľvek, má moc, čo prekonáva všetko, o čom som

kedy počul. A tak som si pomyslel, že hádam ešte odložím svoj návrat do Texasu, lebo mi na tom dieťati záleží, a pôjdem hľadať doktora Grummana. Viete, ja si nemyslím, že je mŕtvy. Myslím si, že lord Asriel magistrov oklamal. Preto chcem odísť na Novú Zemblu, lebo som počul, že tam naposledy žil, a budem ho hľadať. Budúcnosť nevidím, ale súčasnosť vidím dosť jasne. V tejto vojne som s vami, ak moja puška za niečo stojí. Najprv sa však podujmem na túto úlohu, madam," obrátil sa v závere k Serafine Pekkale. "Pohľadám Sta-nislausa Grummana a zistím, čo vie, a ak sa mi podarí nájsť ten predmet, odnesiem ho Lyre."
Serafina sa ho spýtala: "Ste ženatý, pán Scoresby? Máte deti?"
"Nie, madam, nemám deti, hoci rád by som bol otcom. Ale chápem vašu otázku a nemýlite sa: to dievčatko nemalo šťastie na skutočných rodičov a možno jej ich môžem nahradiť. Niekto to musí urobiť a ja som ochotný."
"Ďakujem, pán Scoresby."
Serafina si zložila korunu a vybrala jeden z jasnočervených kvietkov, ktoré zostali na jej hlave rovnako svieže, akoby ich práve natrhala.
"Vezmite si ho so sebou," povedala, "a kedykoľvek budete potrebovať moju pomoc, chyťte ho do ruky a zavolajte ma. Budem vás počuť, nech by ste boli kdekoľvek."
"Och, ďakujem vám, madam," poďakoval prekvapene. Vzal si malý kvietok a opatrne ho vložil do náprsného vrecka.
"Privoláme vietor, ktorý vám pomôže dostať sa na Novú Zemblu," sľúbila mu Serafina Pekkala. ‚A teraz, sestry, ktorá z vás chce prehovoriť?"-
Samotná porada sa začala. Bosorky boli do istej miery demokratické. Každá, aj tá najmladšia, mala právo na slovo, ale iba ich kráľovnej patrila právomoc rozhodnúť. Ich rozhovor trval celú noc, mnohé hlasy vášnivo vyzývali začať vojnu ihneď, niektoré nabádali k opatrnosti, a zopár tých najmúdrejších navrhovalo vyslať poslov ku všetkým ostatným klanom s návrhom, aby sa po prvý raz spojili.
Ruta Skadi s tým súhlasila a Serafina ihneď vyslala poslov. Pokiaľ išlo o rozhodnutie, čo treba urobiť najprv, Serafina vy-

brala dvadsať najlepších bojovníčok a prikázala im, aby sa pripravili odletieť s ňou na sever do nového sveta, ktorý otvoril lord Asriel, aby hľadali Lýru.
"A čo ty, kráľovná Ruta Skadi?" spýtala sa napokon Serafina. "Aké máš plány?"
"Pôjdem hľadať lorda Asriela a z jeho vlastných úst si vypočujem, čo chce urobiť. Zdá sa, že aj on išiel na sever. Môžem ísť prvú etapu cesty s vami, sestra?"
"Môžeš, si vítaná," odvetila Serafina, lebo sa potešila, že zostane v jej spoločnosti.
Na všetkom sa dohodli.
No krátko po skončení porady prišla za Serafinou staršia bosorka a povedala jej: "Mala by si si vypočuť, čo vie Juta Kamai-nen, kráľovná. Má tvrdú hlavu, ale mohlo by to byť dôležité."
Mladá bosorka Juta Kamainen - mladá podľa meradiel bosoriek, lebo mala iba čosi vyše sto rokov - sa tvárila vzdorovito a rozpačito, a jej démon - červienka bol rozrušený, poletoval jej z pleca na ruku, krúžil nad ňou, až sa napokon znova nakrátko usadil na pleci. Bosorka mala bucľaté červené líca a temperamentnú povahu. Serafina ju veľmi dobre nepoznala.
"Kráľovná," oslovila ju mladá bosorka, ktorá nevydržala pod Serafininým pohľadom mlčať, "poznám toho muža Stanislausa Grummana. Kedysi som ho milovala. Ale teraz ho nenávidím tak strašne, že keby som ho uvidela, zabijem ho. Nepovedala by som nič, ale sestra ma donútila prehovoriť."
S nenávisťou pozrela na starú bosorku, ktorá súcitne opätovala jej pohľad - vedela, čo je láska.
"Nuž, ak ešte žije," povedala Serafina Pekkala, "tak musí zostať nažive, kým ho nenájde pán Scoresby. Ty radšej poď s nami do nového sveta, tam nebude hroziť, že by si ho predtým zabila. Zabudni naňho, Juta Kamainen. Pre lásku trpíme. Ale úloha, ktorá nás čaká, je väčšia než pomsta. Na to pamätaj."
"Áno, kráľovná," pokorne odvetila mladá bosorka.
A tak sa Serafina Pekkala, jej dvadsaťjeden družiek a kráľovná Ruta Skadi z Lotyšska pripravili na let do nového sveta, kde nijaká bosorka doposiaľ nelietala.

## 3
## Svet detí

Lyra sa zobudila zavčasu. Mala strašný sen - dostala vákuovú nádobu, akú jej otec lord Asriel ukazoval magni-fikusovi a magistrom Jordánskeho kolégia.
Vtedy sa Lyra skrývala v skrini a sledovala, ako lord Asriel nádobu otvoril a ukázal magistrom odťatú hlavu strateného výskumníka Stanislausa Grummana, lenže vo sne mala Lyra otvoriť nádobu sama a zdráhala sa to urobiť. V skutočnosti sa bála. Musela to však urobiť, či chcela, alebo nie, a keď odopínala vrchnák a počula, ako sa do zamrznutej komory valí vzduch, cítila, ako jej od strachu slabnú ruky. Potom odložila veko a skoro sa zadusila od strachu, no vedela, že jej nič iné nezostáva. Vo vnútri však nebolo nič. Hlava bola preč. Nemala sa čoho báť.
Napriek tomu sa zobudila s plačom a spotená v horúcej izbičke oproti prístavu, do ktorej cez okno svietil mesiac. Ležala v cudzej posteli, zvierala cudzí vankúš a Pantalaimon - hrano-staj ju hladkal ňufákom a upokojoval. Ach, ako sa bála! A pritom to bolo zvláštne, veď v skutočnom živote tak veľmi túžila vidieť hlavu Stanislausa Grummana a prosíkala lorda Asriela, aby nádobu znova otvoril a ukázal jej ju, no vo sne prežívala zdesenie.
Keď prišlo ráno, spýtala sa alethiomeru, čo ten sen znamená, ale odpovedal jej iba: Bol to sen o hlave.
Pomyslela si, že zobudí cudzieho chlapca, ale spal tak tvrdo, že si to rozmyslela. Namiesto toho šla do kuchyne a pokúsila sa urobiť omeletu, o dvadsať minút už sedela za stolíkom na

chodníku a s veľkou hrdosťou jedla očernetú hrudkovitú hmotu, kým Pantalaimon - vrabec zobkal škrupiny.
Vtom počula za sebou zvuky. Prišiel Will, viečka mal ešte ťažké od spánku.
"Viem urobiť omeletu," pochválila sa. "Aj tebe urobím, ak chceš."
Will pozrel na jej tanier a pokrútil hlavou: "Nie, ja si dám obilniny. V chladničke ešte zostalo mlieko. Ľudia, čo tu žili, neodišli dávno."
Sledovala ho, ako si nasypal do misky ovsené vločky a zalial ich mliekom - ani to ešte v živote nevidela.
Will si doniesol misku von a spýtal sa: ‚Ak nie si z tohto sveta, kde je tvoj svet? Ako si sa sem dostala?"
"Cez most. Môj otec ten most urobil a… A ja som šla po ňom za ním. Lenže odišiel niekam inam, a ja neviem, kam. Ale je mi to jedno. Bola veľká hmla a zrejme som sa stratila. Celé dni som chodila v tej hmle a jedla som len bobuľky a to, čo som našla. Potom sa jedného dňa hmla vyjasnila a boli sme na tamtom útese…"
Ukázala za seba. Will pozrel na pobrežie za maják a videl, ako sa breh dvíha do radu útesov, ktoré miznú v diaľke v opare.
"Potom sme uvideli mesto, tak sme prišli sem dole, ale nebolo tu ani živej duše. Aspoňže sme našli jedlo a postele. No nevedeli sme, čo robiť."
"Si si istá, že toto nie je iná časť tvojho sveta?"
"Pravdaže. Toto nie je môj svet. Viem to naisto."
Will si spomenul, ako si aj on sám bol celkom istý, keď sa pozrel cez okno vo vzduchu, že vidí iný svet, a prikývol.
"Takže sú spojené najmenej tri svety," skonštatoval.
"Sú ich milióny a milióny," tvrdila Lyra. "To mi povedal iný démon, bosorkin démon. Nikto tie svety nespočíta a všetky sú v jednom priestore, ale kým môj otec neurobil ten most, nedalo sa prechádzať z jedného do druhého."
‚A čo okno, ktoré som objavil ja?"
"O tom neviem. Možno sa všetky svety začínajú presúvať jeden do druhého."

‚A prečo hľadáš ten prach?"
46
Chladne naňho pozrela. "Možno ti to niekedy poviem."
"Dobre. Ale ako ho chceš vypátrať?"
"Nájdem magistra, ktorý o ňom vie."
"Čo? Hocijakého magistra?"
"Nie. Experimentálneho teológa," odvetila. "V mojom Oxforde o ňom vedeli. A preto si myslím, že v tvojom Oxforde to bude tak isto. Najprv pôjdem do Jordánskeho kolégia, lebo to je najlepšie."
"Nikdy som o experimentálnej teológii nepočul."
"Experimentálni teológovia vedia všetko o elementárnych časticiach a základných silách," vysvetľovala. ‚Aj o antaromag-netizme a takých veciach. O atómovej sile."
"O akom magnetizme?"
"Antaromagnetizme. Od slova antarický. Vidíš tie svetlá," povedala, ukazujúc na ozdobné pouličné lampy, "tiež sú antarické."
"My ich voláme elektrické."
"Elektrické… To je ako elektrón. Je to taký druh kameňa, drahokam zo živice stromov. Niekedy je v ňom hmyz."
"Ty myslíš jantár," povedal Will a potom obaja zvolali: "An-tar…"
A obaja na tvári toho druhého videli vlastný výraz. Will si potom dlho spomínal na ten okamih.
"Po našom elektromagnetizmus," pokračoval a odvrátil sa. "My zrejme tú vašu experimentálnu teológiu voláme fyzika. Potrebuješ vedcov, nie teológov."
"Áno," prikývla opatrne. "Ale ja si ich nájdem."
Sedeli v jasnom ráne, slnko sa pokojne ligotalo na hladine prístavu a obaja sa už-už chceli ozvať, lebo ich pálili na jazyku otázky, keď sa od prístavu, odkiaľsi zo záhrady kasína, ozval hlas.
Obaja ta prekvapene pozreli. Bol to detský hlas, ale nikoho nevideli.
Will sa šeptom spýtal Lýry: "Ako dlho si tu?"
"Tri dni, možno štyri, stratila som prehľad. Vôbec nikoho som nevidela. Nikto tu nie je. Prehľadala som skoro všetko."
Lenže niekto tam predsa len bol. Dve deti, dievča asi v Lyri-nom veku a mladší chlapec, vyšli z jednej z uličiek, čo viedli do
47
prístavu. Niesli koše a obaja mali červené vlasy. Boli asi sto metrov od nich, keď v kaviarni pri stole zbadali Willa s Lýrou.
Pantalaimon sa zmenil zo stehlíka na myšku, vybehol Lyre po ruke a vliezol do vrecka košele. Videl, že neznáme deti sú ako Will, ani jedno nemalo viditeľného démona.
Deti prišli k nim a sadli si za susedný stôl.
"Ste z Ci'gazze?" spýtalo sa dievča.
Will pokrútil hlavou.
"Zo Sant'Elia?"
"Nie," odvetila Lyra. "My sme odinakiaľ."
Dievča prikývlo. To bola rozumná odpoveď.
"Co sa stalo?" spýtal sa Will. "Kde sú dospelí?"
Dievčatko prižmúrilo oči. "Do vášho mesta neprišli fantó-movia?
"Nie," odvetil Will. "My tu nie sme dlho. O fantómoch nevieme nič. Ako sa toto mesto volá?"
"Ci'gazze," podozrievavo odvetilo dievča. "Správne Cittägazze."
"Cittágazze," zopakovala Lyra. "Ci'gazze. Prečo dospelí museli odísť?"
"Kvôli fantómom," povedalo dievča a zatvárilo sa otrávene a pohŕdavo. "Ako sa voláte?"
"Ja som Lyra a on je Will. A vy?"
.Angelica. Môj brat Paolo."
"Odkiaľ ste prišli?"
"Z vrchov. Bola veľká hmla a búrka a všetci sa báli, tak sme utiekli do hôr. Potom, keď sa hmla vyjasnila, dospelí ďalekohľadmi videli, že mesto je plné fantómov, takže sa nemohli vrátiť. Ale my deti sa fantómov nebojíme. Aj ďalšie deti idú dolu. Prídu neskôr, my sme prví."
"My a Tullio," povedal Paolo hrdo.
"Kto je Tullio?"
Angelica sa nahnevala - Paolo ho nemal spomínať, ale teraz bolo tajomstvo vonku.
"Náš veľký brat," vysvetlila. "On nešiel s nami. Skrýva sa, dokiaľ môže… Skrátka sa skrýva."
"Musí získať…" začal Paolo, ale Angelica ho silno udrela, a tak okamžite zavrel ústa a stisol trasúce sa pery.
48
"Čo si to povedala o meste?" spýtal sa Will. "Že je plné fantómov?"
"Áno, Ci'gazze, Sant'Elia, všetky mestá, lebo fantómovia chodia za ľuďmi. Odkiaľ ste?"
"Z Winchestru," odvetil Will.
"O tom som nikdy nepočula. Tam nie sú fantómovia?"
"Nie, ani tu nijakého nevidím."
"Samozrejme, že nevidíš!" vykríkla. "Ty nie si dospelý! Keď dospejeme, uvidíme fantómov aj my."
"Ja sa fantómov nebojím," vyhlásil chlapček a vytrčil uši-nenú bradu. "Zabijem tie potvory."

"Dospelí sa vôbec nevrátia?" spýtala sa Lyra.
"Až o pár dní," odpovedala Angelica. "Keď fantómovia odídu niekam inam. Nám sa to páči, keď prídu, lebo môžeme behať po meste a robiť si, čo chceme."
"Prečo dospelí utekajú pred fantómami?" zaujímal sa Will.
"Vieš, keď fantóm chytí nejakého dospelého, je to hrozný pohľad. Na mieste z neho vycicia život. Ja teda určite nechcem byť dospelá. Najprv si človek neuvedomuje, čo sa robí, a bojí sa, hrozne kričí, potom predstiera, že sa nič nedeje, ale už je neskoro. A nikto sa k nemu nepriblíži. Je sám. Potom ten človek zbledne a prestane sa hýbať. Ešte žije, ale je to, ako keby ho niekto zvnútra vyžral. Pozrieš sa mu do očí a vidíš až dozadu do hlavy. Nič tam nemá."
Dievča sa otočilo k bratovi a utrelo mu rukávom nos.
"Ideme s Paolom hľadať zmrzlinu. Chcete ísť s nami?"
"Nie, my máme inú prácu," odmietol Will.
"Tak sa majte," rozlúčila sa Angelica a Paolo povedal: "Zabite fantómov!"
"Ahojte," pozdravila Lyra.
Len čo Angelica s bračekom odišli, Pantalaimon vyliezol z Ly-rinho vrecka, myšaciu hlavičku mal strapatú a oči mu svietili.
"Nevedia o tom okne, čo si našiel," povedal Willovi.
Will ho po prvý raz počul rozprávať, a to ho prekvapilo hádam najväčšmi zo všetkého, čo doteraz videl. Lyra sa jeho údivu smiala.
"On… ale on rozprával… všetci démoni rozprávajú?" žasol Will.

"Samozrejme! Myslel si si, že je len zvieratko na hranie?"
Will si pošúchal hlavu a zažmurkal. Potom pokrútil hlavou. "Nevedia o ňom," povedal Pantalaimonovi. "Myslím, že máš pravdu. Netušia, že tam je."
"Takže by sme si mali dávať pozor, keď budeme cezeň prechádzať," pripomenul Pantalaimon.
Rozprávať sa s myšou bolo čudné iba chvíľu. Potom to Wil-lovi nepripadalo o nič čudnejšie než hovoriť do telefónu, lebo vlastne sa rozprával s Lýrou. Lenže myšiak bol samostatný tvor a vo výraze mal čosi z Lýry, ale aj čosi navyše. Nevedel to určiť hneď, veď sa dialo toľko zvláštnych vecí odrazu. Will sa usiloval sústrediť.
"Kým pôjdeš do môjho Oxfordu, musíš si nájsť nejaké oblečenie," povedal Lyre.
"Prečo?" spýtala sa vzdorovito.
"Pretože nemôžeš chodiť po mojom svete a rozprávať sa s ľuďmi, keď vyzeráš takto. Ani by ti nedovolili priblížiť sa k nim. Musíš vyzerať, ako keby si tam patrila. Musíš byť zamaskovaná. Viem, o čom hovorím. Robím to už roky. Radšej ma poslúchni, inak ťa chytia, a ked zistia, odkiaľ si, nájdu to okno a všetko odhalia… Tento svet je dobrá skrýša. Vieš, ja… Ja sa musím skrývať pred určitými ľuďmi. Toto je najlepší úkryt, o akom som mohol snívať, a nechcem, aby ho objavili. Nesmieš ho prezradiť tým, že budeš priťahovať pozornosť a vyzerať, že tam nepatríš. Potrebujem si v Oxforde vybaviť nejaké veci a ak ma prezradíš, zabijem ťa."
Lyra preglgla. Alethiomer nikdy neklamal: tento chlapec je vrah a ak zabil predtým, mohol by zabiť aj ju. Vážne prikývla a myslela to úprimne.
J/ " asne.
Pantalaimon sa premenil na lemura a znepokojujúco veľkými očami hľadel na Willa. Will opätoval jeho pohľad, a démon sa znova premenil na myš a zaliezol Lyre do vrecka.
"Dobre," povedal Will. "Kým sme tu, pred ostatnými deckami budeme predstierať, že patríme do ich sveta. Dobre, že tu nie sú nijakí dospelí. Môžeme chodiť hore-dolu, a nikto si to nevšimne. Ale v mojom svete musíš robiť, čo ti poviem. V pr-

vom rade sa musíš umyť. Musíš byť čistá, inak budeš vytŕčať. Všade, kam pôjdeme, musíme zapadnúť. Musíme vyzerať, akoby sme tam patrili tak prirodzene, že si nás nikto ani nevšimne. V prvom rade si choď umyť vlasy. V kúpeľni je šampón. Potom ti pôjdeme pohľadať nejaké oblečenie."
"Ale ja to neviem. Nikdy som si vlasy neumývala. V Jordánskom kolégiu mi ich umývala gazdiná a potom som to už nepotrebovala."
"Budeš si musieť poradiť," vyhlásil Will. "Celá sa poumývaj.
V mojom svete sú ľudia čistí."
"Hmm," prikývla Lyra a šla hore. Ponad jej plece zazerala na Willa zlostná potkania tvár, ale on Pantalaimonov pohľad chladne opätoval.
Na jednej strane ho lákalo túlať sa po tichých, slnkom zaliatych uličkách a objavovať mesto, ale na druhej strane sa chvel obavami o matku a doposiaľ bol čiastočne otupený zdesením, že spôsobil smrť človeka. A to všetko ešte umocňovala úloha, ktorá ho čakala. Potreboval sa niečím zamestnať, a tak kým čakal na Lýru, umyl pracovné dosky v kuchyni i dlážku a vysypal odpadky do smetníka, ktorý našiel v zadnej uličke.
Potom vytiahol z nákupnej tašky zelené kožené puzdro a túžobne naň pozrel. Len čo ukáže Lyre, ako sa cez okno vo vzduchu dostane do jeho Oxfordu, vráti sa a preskúma jeho obsah, ale zatiaľ ho strčil pod matrac postele, v ktorej spal. V tomto svete je bezpečné.
Keď Lyra prišla dolu, čistá a mokrá, vybrali sa pohľadať nejaké šaty. Našli obchodný dom, ošarpaný ako všetko ostatné, a šatstvo pripadalo Willovi trochu staromódne, ale vybrali Lyre kockovanú sukňu a zelenú blúzku bez rukávov s vreckom pre Pantalaimona. Odmietla obliecť si džínsy, dokonca odmietla Willovi uveriť, že väčšina dievčat ich nosí.

"Sú to nohavice. A ja som dievča," namietala. "Nebuď hlú-
py-"
Pokrčil plecami. Kockovaná sukňa vyzerala nenápadne, a to bolo hlavné. Kým odišli, Will hodil do pokladnice za pultom zopár mincí.
"Čo to robíš?" spýtala sa Lyra.
51
"Platím. Musíš za veci platiť. V tvojom svete je všetko zadarmo?"
"V tomto sa neplatí! Stavím sa, že decká neplatia za nič."
"Ony možno nie, ale ja áno."
"Ak sa začneš správať ako dospelí, dostanú ťa fantómovia," vyhlásila, ale nebola si istá, či si z neho môže uťahovať, alebo sa ho má báť.
V dennom svetle Will videl, aké sú budovy v centre mesta staré, mnohé z nich spustli skoro na ruiny. Diery na cestách nikto neopravoval, okná boli rozbité, omietka sa olupovala. A predsa toto mesto bývalo kedysi krásne a veľkolepé, za vyrezávaným bránami videli priestranné dvory plné zelene, stáli tam veľké budovy, ktoré vyzerali ako paláce, ibaže schody mali popukané a dvere uvoľnené z pántov. Zdalo sa, akoby obyvatelia Ci'gazze radšej donekonečna budovy plátali, než by ich mali zbúrať a postaviť nové.
Napokon prišli k akejsi osamotene stojacej veži na malom námestí. Bola to najstaršia budova zo všetkých, čo videli, jednoduchá štvorpodlažná veža s cimburím. Jej nehybnosť v tom jasnom slnečnom svetle pôsobila zvláštne a Willa s Lýrou to priťahovalo k pootvoreným dverám, ku ktorým viedli široké schody, ale nič nepovedali a zdráhavo kráčali ďalej.
Keď prišli na široký bulvár s palmami, Will požiadal Lýru, aby hľadala malú kaviarničku na rohu, s kovovými stolíkmi natretými nazeleno na chodníku pred ňou. Lyra ju o chvíľku našla. Za denného svetla sa zdala menšia a spustnutejšia, ale bola to ona, s barovým pultom so zinkového plechu, presso kávovarom a nedojedeným rizotom, ktoré už v teple zapáchalo.
"Je to tu?" spýtala sa Lyra.
"Nie. Na prostriedku cesty. Najprv zistime, či tu nie sú nejaké deti…"
Boli však sami. Will ju zaviedol do stredu k palmám a rozhliadal sa, aby sa zorientoval.
"Myslím, že to bolo niekde tu. Keď som prešiel, videl som veľký kopec za tým bielym domom, tamtým smerom bola kaviareň, a…"
‚Ako to vyzerá? Ja nič nevidím."
52
"S ničím si to nepomýliš. Niečo také si ešte v živote nevidela."
Hľadel hore, potom dolu. Žeby zmizlo? Zavrelo sa to? Nikde okno nevidel.
A potom ho odrazu zbadal. Odstúpil, znova pristúpil bližšie a pozoroval okraj. Tak ako minulej noci na oxfordskej strane aj tu bolo okno vidieť iba z jednej strany. Keď človek zašiel zaň, priechod zmizol. Slnko na tráve na druhej strane bolo rovnaké ako tu, no zároveň nevysvetliteľne iné.
"Tu je to," povedal, keď si bol istý.
"Ach! Už to vidím!"
Lyra bola vzrušená a tvárila sa rovnako ohromene ako on, keď počul Pantalaimona rozprávať. Jej démon nevydržal vo vrecku, vyletel ako osa a so bzukotom preletel niekoľkokrát k otvoru a naspäť, kým Lyra si šúchala vlhké vlasy, až jej stáli.
"Drž sa bokom," radil jej Will. "Ak budeš stáť pred otvorom, ľudia uvidia iba nohy a vyvolá to ich zvedavosť. Nesmú si ho všimnúť."
"Čo je to za hluk?"
"Pouličná premávka. Sme pri oxfordskej okružnej trase. Bude tam rušno. Čupni si a pozri sa zboku. Teraz nie je najlepší čas, aby sme prešli, je tam priveľa ľudí. Lenže keby sme išli v noci, všetko by bolo zatvorené. No keď prejdeme, ľahko splynieme s davom. Len sa rýchlo prestrč a potom odstúp od okna."
Lyra si z kaviarne niesla malý modrý plecniak. Teraz si ho zložila, chytila do rúk, čupla si a pozrela cez okno.
‚Ach!" zhíkla. "To je tvoj svet? Veď sa nepodobá na nijakú časť Oxfordu. Si si istý, že si prišiel odtiaľ?"
"Pravdaže som si istý. Keď prejdeš, priamo pred sebou uvidíš cestu. Choď doľava, potom kúsok ďalej a pober sa cestou, čo zahýba doprava. Tá vedie do stredu mesta. Dobre si zapamätaj, kde je okno, jasné? Je to jediná cesta naspäť."
"Dobre, nezabudnem."
S plecniakom v náručí prešla cez okno vo vzduchu a zmizla. Will sa prikrčil a pozeral, kam išla.
Lyra už bola na druhej strane, stála na tráve v jeho Oxforde a Pan, stále ako osa, jej sedel na pleci. Pokiaľ Will videl, nikto si nevšimol, ako ta prišla. Kúsok za ňou sa hnali autá a nákla-
53
diaky a nijaký vodič na takom rušnom mieste nemá čas obzerať sa po nejakom čudne vyzerajúcom kúsku vo vzduchu, a aj keby ho videl, autá okno zacláňali, takže z druhej strany cesty sa naň nedalo dovidieť.
Vtom sa ozvalo škrípanie brzd, krik a treskot. Will sa vrhol dolu, aby videl, čo sa stalo.
Lyra ležala na tráve. Nejaké auto zabrzdilo tak prudko, že zozadu doň narazila dodávka a posotila ho dopredu. Lyra tam nehybne ležala…
Will skočil na druhú stranu za ňou. Nikto ho nevidel prichádzať, všetky oči sa upierali na auto, na pokrčený nárazník, na vystupujúceho vodiča dodávky a na ležiace dievča.

"Nemohla som tomu zabrániť - vybehla mi pred auto…" hovorila žena v strednom veku. "Šli ste priveľmi blízko za mnou," obrátila sa k vodičovi dodávky.
"Na tom teraz nezáleží. Čo je tomu decku?" spytoval sa vodič.
Adresoval to Willovi, ktorý kľačal vedľa Lýry. Will pozrel hore, obzrel sa, ale nedalo sa nič robiť, on bol za všetko zodpovedný. Lyra na tráve vedľa neho krútila hlavou a žmurkala. Will videl, ako Pantalaimon - osa omráčené lezie po steble trávy vedľa nej.
"Je ti niečo?" spýtal sa Will. "Pohni rukami a nohami."
"Hlupaňa!" rozčuľovala sa žena. "Vybehla mi pred auto, ani raz sa neobzrela. Nemohla som nič robiť."
"Počuješ ma, zlatko?" prihováral sa jej vodič.
"Uhm," zahundrala Lyra.
"Nič ťa nebolí?"
"Pohyb nohami a rukami," naliehal Will.
Poslúchla. Nemala nič zlomené.
"Nič sa jej nestalo," povedal Will. "Postarám sa o ňu. Je v poriadku."
"Poznáš ju?" spýtal sa šofér.
"Je to moja sestra," upresnil Will. "Nič sa jej nestalo. Bývame hneď za rohom. Odvediem ju domov."
Lyra už sedela, a pretože očividne nebola zranená, žena upriamila pozornosť na svoje auto. Ostatné vozidlá obchádzali stojace autá a vodiči sa ako zvyčajne zvedavo obzerali, čo sa stalo. Will pomohol Lyre vstať. Čím skôr odídu, tým lepšie. Žena

a vodič dodávky si uvedomili, že škodu budú musieť vybaviť poisťovne, a práve si vymieňali adresy, keď žena zbadala, ako Will odvádza krivkajúcu Lýru.
"Počkajte!" zavolala. "Musíte svedčiť. Potrebujem vaše meno a adresu."
"Ja som Mark Ransom," otočil sa Will, "a moja sestra sa volá Lisa. Bývame na Bourne Close 26."
"Smerové číslo?"
"To si nikdy nepamätám. Musím ju odviesť domov."
"Nasadnite," ponúkol sa vodič dodávky, "odveziem vás."
"Nerobte si starosti, peši to bude rýchlejšie. Vážne."
Lyra nepekne krívala. Odchádzali po trávniku pod hrabmi a zabočili za prvý roh.
Tam si sadli na nízky záhradný múrik.
"Ublížila si si?" spýtal sa Will.
"Udrela som si nohu, a keď som spadla, buchla som si hlavu."
Väčšmi sa však bála o to, čo niesla v plecniaku. Hrabala sa v ňom a vytiahla niečo ťažké, zabalené v čiernom zamate, ktorý odmotala. Will vyvalenými očami hľadel na alethiomer: na drobné symboly namaľované na ciferníku, zlaté malé ručičky a tenkú dlhú, ten veľkolepý prístroj mu vyrazil dych.
"Čo je to?" spýtal sa.
"To je môj alethiomer. Vykladač pravdy. Prístroj na čítanie symbolov. Dúfam, že sa nerozbil…"
Bol v poriadku. A hoci sa Lyre triasli ruky, veľká ručička sa pohybovala rovnomerne. Prístroj odložila a povedala:
"Nikdy som nevidela toľko vozov a tých vecí… Netušila som, že idú tak rýchlo."
"Vo vašom Oxforde nemáte autá a dodávky?"
"Nie tolko. A iné ako tieto. Nie som na to zvyknutá. Ale už som v poriadku."
"Odteraz si dávaj pozor. Ak budeš takto skákať pod autá alebo sa stratíš či čo, hneď prídu na to, že nie si z tohto sveta, a začnú hľadať priechod…"
Hneval sa väčšmi, než bolo treba. Napokon povedal:
"Tak dobre, počúvaj: Keď budeš predstierať, že si moja sestra, zabezpečíš maskovanie aj mne, lebo ten chlapec, ktorého

hľadajú, nemá sestru. A keď budeme spolu, môžem ti ukázať, ako prechádzať cez cestu, aby ťa nezrazilo auto."
"Dobre," súhlasila pokorne.
‚A ešte peniaze. Stavím sa, že nijaké nemáš… vlastne, odkiaľ by si mala peniaze? Ako tu chceš žiť a jesť a tak ďalej?"
"Ja mám peniaze," namietla a vysypala z peňaženky zopár zlatých mincí.
Will neveriacky na ne pozeral.
"To je zlato? Je to zlato, však? Veď to by sa všetci hneď začali vypytovať, odkiaľ ho máš, o tom nepochybuj. Je to nebezpečné. Dám ti nejaké naše peniaze. Tie zlaté mince si odlož a nikomu ich neukazuj. A pamätaj, si moja sestra a voláš sa Lisa Ransomová."
"Lizzie. Predtým som predstierala, že sa volám Lizzie. To si zapamätám."
"Dobre, tak teda Lizzie. A ja som Mark. Nezabudni."
"Jasné," odvetila krotko.
Noha ju bude bolieť. Na mieste, kde do nej vrazilo auto, jej už očervenela a opuchla a začínala sa tvoriť veľká tmavá modrina. A navyše mala modrinu na líci, kde ju Will včera udrel -Lyra vyzerala, akoby ju niekto poriadne zmlátil, a to Willa trápilo tiež: čo keby sa nejaký policajt začal vypytovať?
Usiloval sa nemyslieť na to, keď sa pobrali ďalej. Prešli cez križovatku so semaformi a len raz sa obzreli na okno pod hrabmi. Vôbec ho nevideli. Celkom sa stratilo a premávka znovu plynulo prúdila.
V Summertowne, desať minút cesty od Banbury Road, Will zastal pred bankou.

"Co robíš?" spýtala sa Lyra.
"Vyberiem peniaze. Nemal by som to robiť pričasto, ale myslím, že to zaevidujú až na konci pracovného dňa."
Strčil do bankomatu maminu kartičku a vyťukal jej PIN. Zdalo sa, že všetko je v poriadku, a tak vybral sto libier a stroj mu ich bez problémov vydal. Lyra to sledovala s otvorenými ústami. Dal jej dvadsaťlibrovú bankovku.
"Neskôr ňou zaplať," povedal jej. "Niečo si kúp, aby si mala drobné. A teraz si nájdeme autobus do mesta."
56
Lyra všetko nechala naňho, tichučko sedela a sledovala domy a záhrady mesta, ktoré bolo jej, i nebolo. Cítila sa, akoby sa ocitla v cudzom sne. Vystúpili v centre pri nejakom starom kamennom kostole, ktorý jej bol známy, ale obchodný dom oproti nepoznala.
"Všetko sa zmenilo," povedala. "Napríklad… Nie je tamto Obilný trh? A toto je Broad.. A tamto Balliol. A tam dolu, to je Bodleyho knižnica. Ale kde je Jordánske kolégium?"
Celá sa roztriasla. Mohla to byť oneskorená reakcia na nehodu alebo šok, keď namiesto Jordánskeho kolégia, ktoré bolo jej domovom, uvidela celkom inú budovu.
"To je hrozné," povedala. Hovorila potichu, lebo Will jej kázal, aby neupozorňovala nahlas na veci, ktoré sú iné. "Toto je iný Oxford."
"No ale to predsa vieme," prikývol Will.
Nebol pripravený na Lyrin bezmocný údiv. Nemal odkiaľ vedieť, kolko času v detstve strávila behaním po uliciach takmer totožných s týmito, a aká hrdá bola na to, že patrí do Jordánskeho kolégia, ktorého magistri boli najmúdrejší, pokladnice najbohatšie, krása najveľkolepejšia. Zrazu tu jednoducho nebolo, a ona už nebola Lyra z Jordánskeho kolégia, ale stratené dievčatko v cudzom svete, ktoré nikam nepatrilo.
"Lenže keď tu nie je…" povedala roztrasené.
Potrvá to dlhšie, než si myslela, ale nemala na výber.

4
Trepanácia

Len čo sa Lyra pobrala svojou cestou, Will našiel tele-i fónnu búdku a vytočil číslo advokátskej kancelárie z listu, ktorý držal v ruke.
"Haló? Chcel by som hovoriť s pánom Perkinsom."
"Kto volá, prosím?"
"Ide o pána Johna Parryho. Som jeho syn."
"Moment, prosím…"
Po chvílke sa ozval mužský hlas. "Haló? Tu je Alan Perkins. S kým hovorím?"
"Tu William Parry. Prepáčte, že obťažujem. Ide o môjho otca Johna Parryho. Štvrťročne posielate od neho peniaze na mamin bankový účet."
"Áno…"
"Chcel by som vedieť, kde môj otec je. Žije alebo je mŕtvy?" "Koľko máš rokov, William?" "Dvanásť. Chcem sa to dozvedieť." "Rozumiem… Tvoja mama… vie, že mi telefonuješ?" Will uvažoval.
"Nie," priznal. "Ale nie je na tom zdravotne dobre. Nemôže mi toho veľa povedať a ja to chcem vedieť." "Áno, chápem. Kde si teraz? Si doma?" "Nie, som… som v Oxforde." "Sám?" "Áno." "A hovoríš, že mama sa necíti dobre?"
58
„Án°."
"Je v nemocnici alebo čo?"
"Také niečo. Môžete mi to povedať?"
"Nuž, niečo ti môžem povedať, ale nie je toho veľa a teraz sa 01i to nehodí, navyše nerád by som to hovoril do telefónu. O päť minút mi príde klient… Nemohol by si prísť za mnou do kancelárie okolo pol tretej?"
"Nie," povedal Will. Bolo to priveľmi riskantné, právnik by sa dovtedy mohol dozvedieť, že ho hľadá polícia. Rýchlo premýšľal a pokračoval: "Musím chytiť autobus do Nottinghamu a nechcem ho zmeškať. Ale to, čo chcem vedieť, mi môžete povedať aj do telefónu, nie? Zaujíma ma iba to, či otec žije, a ak áno, kde by som ho mohol nájsť. To mi môžete povedať, však?"
"Nie je to také jednoduché. Nemal by som poskytovať súkromné informácie o klientovi, kým nemám na to od neho súhlas. A potrebujem si aj overiť tvoju totožnosť."
"Jasné, rozumiem, ale môžete mi aspoň povedať, či žije?"
"Nuž… To by nemala byť dôverná informácia. Nanešťastie ti to však nemôžem povedať, lebo to neviem."
"Čože?"
"Peniaze pochádzajú z rodinného zvereneckého fondu. Nechal mi pokyn, aby som platil, pokiaľ mi neoznámi, že mám platby zastaviť. Odvtedy sa neohlásil. Z toho by vyplývalo, že… Myslím, že zmizol. Preto neviem odpovedať na tvoju otázku."
"Zmizol? Jednoducho… sa stratil?"
"Vlastne je to verejne dostupná informácia. Pozri, keď prídeš za mnou do kancelárie, tak…"
"Nemôžem. Idem do Nottinghamu."
"Nuž tak mi napíš, alebo nech mi napíše tvoja mama a dám vám vedieť, čo môžem. Ale musíš pochopiť, že do telefónu sa toho nedá veľa povedať."
"Áno, chápem. Tak dobre. Ale môžete mi aspoň povedať, kde zmizol?"

"Ako hovorím, je to verejne dostupná informácia. V tom čase vyšlo niekoľko novinových článkov. Vieš, že bol bádateľ?"
"Niečo mi mama povedala, áno…"
59
"Viedol expedíciu a tá jednoducho zmizla. Asi pred desiatimi rokmi."
"Kde?"
"Na ďalekom severe. Myslím, že na Aljaške. Môžeš si to vyhľadať vo verejnej knižnici. Mohol by si…"
V tej chvíli sa Willovi minul telefónny kredit a nemal nijaké mince. V uchu mu znel oznamovací tón. Zložil slúchadlo a poobzeral sa.
Veľmi túžil porozprávať sa s mamou. Nemohol si však dovoliť vytočiť číslo pani Cooperovej, lebo keby počul matkin hlas, najradšej by sa vrátil k nej, a tým by oboch vystavil nebezpečenstvu. Ale môže jej poslať pohľadnicu.
Vybral si pohľadnicu mesta a napísal: Milá mamička, som v poriadku a mám sa dobre. Onedlho sa uvidíme. Dúfam, že aj ty si v poriadku. Ľúbim ťa. Will. Potom napísal adresu, kúpil známku, chvíľu si tisol pohľadnicu na hruď a potom ju hodil do poštovej schránky.
Bolo predpoludnie a on stál na hlavnej obchodnej ulici, kde si autobusy razili cestu pomedzi davy chodcov. Uvedomil si, že je priveľmi nápadný, pretože bol pracovný deň a dieťa v jeho veku má sedieť v škole. Kam by mohol ísť?
Netrvalo mu dlho, kým sa skryl. Will vedel ľahko zmiznúť, bol skúsený, dokonca bol na svoju schopnosť hrdý. Robil to podobne ako Serafina Pekkala na lodi, keď sa stala neviditeľnou - sústredil sa na to, aby bol úplne nenápadný. Splynul s prostredím.
Pretože poznal svet, v ktorom žil, vošiel do papiernictva a kúpil si pero, blok a podložku. Školy často posielali deti zisťovať ceny alebo kupovať podobné veci, a ak sa bude tváriť, že dostal takú úlohu, nebude vyzerať podozrivo. Potom sa prechádzal, predstieral, že si robí poznámky, a hľadal verejnú knižnicu.
Lyra medzitým pátrala po nejakom tichom miestečku, kde by sa mohla poradiť s alethiomerom. V jej Oxforde boli desiatky takých miest všade, ale tento Oxford bol znepokojivo odlišný, pričom niektoré miesta jej boli až bolestne známe, ale ich oko-
60
lie vyslovene cudzie. Prečo na cestu namaľovali žlté čiary? Čo sú tie malé biele flaky na každom chodníku? (V jej svete o žuvačkách nikdy nepočuli.) Čo môžu znamenať tie červené a zelené svetlá na rohoch pri ceste? To všetko bolo pre ňu ťažšie alco rozlúštiť alethiomer.
Ale tu je brána Kolégia sv. Jána, ktorú raz po zotmení s Ro-gerom preliezli, aby do záhonov zastrčili ohňostroje, nechýba ani ošúchaný kameň na rohu Catte Street - našla na ňom iniciály SP, ktoré tam vyryl Simon Parslow, určite sú to ony! Videla ho, keď to robil! Niekto v tomto svete s rovnakými iniciálami musel z dlhej chvíle urobiť to isté.
Možno aj v tomto svete žije nejaký Simon Parslow.
Možno aj nejaká Lyra.
Zamrazilo ju a Pantalaimon v podobe myšky sa jej vo vrecku zachvel. Striaslo ju - bolo tu dosť záhad aj bez toho, aby si predstavovala ďalšie.
Tento Oxford sa líšil od jej mesta aj množstvom ľudí, rojili sa po všetkých chodníkoch, vchádzali do budov a vychádzali z nich. Všelijakí ľudia, ženy oblečené ako muži, Afričania, ešte aj skupinka Tatárov pokorne nasledujúca svojho vodcu, všetci boli pekne vyobliekaní a na krkoch im viseli malé čierne škatuľky. Lyra na nich spočiatku bojazlivo zazerala, lebo nemali démonov, a v jej svete by ich považovali za duchov, ak nie za niečo ešte horšie.
Najčudnejšie bolo, že všetci vyzerali úplne živo. Tieto tvory sa pohybovali čulo ako ľudia, a Lyra musela pripustiť, že to pravdepodobne aj sú ľudia a majú svojich démonov vo vnútri rovnako ako Will.
Keď sa asi hodinu potulovala a orientovala v tomto nepravom Oxforde, dostala hlad a kúpila si za dvadsaťlibrovkou tabuľku chokolatla. Predavač na ňu čudne pozrel, ale bol to Indijčan, preto možno nerozumel jej prízvuku, hoci si to pýtala celkom jasne. Za drobné si v tržnici kúpila jablko - tam sa to už väčšmi podobalo na normálny Oxford, a zamierila k parku. Ocitla sa pred veľkolepou budovou, ktorá vyzerala naozaj oxfordsky, pred budovou, ktorá v jej svete chýbala, hoci by doň úplne zapadla. Lyra si sadla na trávnik, jedla a spokojne si budovu obzerala.
67
Zistila, že je to múzeum. Dvere boli otvorené a vo vnútri našla vypchaté zvieratá, skamenené kostry a škatule s minerálmi, presne ako v Kráľovskom geologickom múzeu, ktoré navštívila s pani Coulterovou v Londýne. V zadnej časti veľkej sály zo železa a skla bol vchod do inej časti múzea, a pretože tá bola skoro prázdna, Lyra vošla dnu a obzerala sa. Neprestala myslieť na alethiomer, ale v tejto druhej miestnosti sa ocitla medzi vecami, ktoré dobre poznala - boli tam vitríny s polárnym oblečením, rovnaké kožuchy, ako mala aj ona, sane, predmety vyrezávané z mrožích klov, harpúny na lov tuleňov, množstvo rôznorodých trofejí, relikvií a magických predmetov, nástrojov a zbraní, a to nielen z polárnej oblasti, ako videla, ale zo všetkých končín sveta.
Zvláštne. Kožuchy zo sobej kože boli presne také, ako mala aj ona, ale postroje na saniach uviazali zle. Bol tu však aj foto-gram samojedských lovcov. Vyzerali ako dvojníci tých, čo chytili Lýru a predali ju do Bolvangaru. Aha! Veď sú to tí istí muži! A tento povraz je rozstrapkaný a zviazaný na tom istom mieste. Lyra ho dobre poznala, veď k takým saniam bola niekoľko mučivých hodín priviazaná… Čo sú to za záhady? Žeby napokon existoval len jeden svet, ktorému sa sníva o druhom?
A potom natrafila na čosi, čo jej znovu pripomenulo alethiomer. V starom sklenom puzdre s načierno natretým dreveným rámom ležalo niekoľko ľudských lebiek a v niektorých boli diery: buď vpredu, naboku, alebo na temene. Prostredná lebka mala až dve diery. Na kartičke bolo tenučkým písmom napísané, že tento postup sa volá trepanácia. Ďalej tam stálo, že diery urobili týmto ľuďom zaživa, lebo kosť sa zahojila a na okrajoch vyhladila. Na jednej však nie -

lebku prepichol bronzový hrot šípu, ktorý z nej ešte trčal, a diera bola na okrajoch ostrá a polámaná, takže bolo vidieť, že je iná.
Presne toto robia severní Tatári. A to si urobil aj Stanislaus Grumman, ako tvrdili jordánski magistri, ktorí ho poznali.
Lyra sa rýchlo poobzerala, a keď nikoho nablízku nevidela, vytiahla alethiomer.
Sústredila myšlienky na lebku v strede a spýtala sa: Akému človeku tá lebka patrila a prečo ú dal do hlavy urobiť diery?
62
Sústredená stála vo svetle, ktoré dopadalo cez sklenú strechu šikmo popri galériách na poschodí múzea a vírili sa v ňom zrnká prachu, a nevšimla si, že ju niekto pozoruje..
Na galérii nad ňou stál asi šesťdesiatročný muž v dokonale ušitom ľanovom obleku a s panamským klobúkom v ruke, už na pohľad nejaký významný človek, a ponad železné zábradlie hľadel dolu.
Sivé vlasy si úhľadne začesal z hladkého, opáleného čela takmer bez vrások. Oči mal veľké, tmavé, s dlhými mihalnicami, a každú chvíľu sa mu z kútika úst vystrčil jazyk s tmavou špičkou a navlhčil si pery. Snehobielu vreckovku v náprsnom vrecku mal navoňanú nejakou ťažkou kolínskou. Pripomínala bujné skleníkové rastliny, pri ktorých cítiť hnilobu z ich koreňov.
Chvíľu Lýru sledoval. Prechádzal hore po galérii rovnobežným smerom ako ona dolu, a keď zastala pri vitríne s lebkami, obzrel si ju pozornejšie, jej neupravené vlasy, modrinu na líci, nové šaty, holý krk sklonený nad alethiomerom, holé nohy.
Vytiahol z náprsného vrecka vreckovku, utrel si čelo a potom zamieril ku schodom.
Lyra pohrúžená do čítania alethiomeru sa dozvedala čudné veci. Tieto lebky boli nepredstaviteľne staré; na kartičkách vo vitríne stálo iba "bronzová doba", ale alethiomer, ktorý nikdy neklamal, povedal, že človek, ktorému tá lebka patrila, žil pred tridsaťtritisíc dvesto päťdesiatimi štyrmi rokmi, bol to čarodejník a tú dieru mal v hlave preto, aby do nej vpustil bohov. A potom alethiometer len tak mimochodom dodal, lebo niekedy odpovedal aj na otázku, ktorú mu Lyra nepoložila, že okolo trepanova-ných lebiek je oveľa viac prachu než okolo tej so šípom.
Čo to, prepánajána, malo znamenať? Lyra precitla zo sústredenia nad alethiomerom, vrátila sa do prítomnosti a zistila, že už nie je sama. Do susednej vitríny hľadel starší muž v bledom obleku, ktorý sladkasto voňal. Niekoho jej pripomínal, ale nevedela koho.
Zistil, že Lyra naňho hľadí, a s úsmevom na ňu pozrel.
"Dívaš sa na trepanované lebky?" spýtal sa. "Aké čudné veci si ľudia robia."
„Uhm," povedala bezvýrazné.
"Vieš, že ľudia to robia doteraz?"
63
"Áno," odvetila.
"Hipisáci, vieš, a takí ľudia. Vlastne si primalá, aby si si pa mätala hipisákov. Hovoria, že to má väčší účinok než drogy."
Lyra odložila alethiomer do plecniaka a rozmýšľala, ako únik núť. Veď sa nespýtala na to hlavné a tento starý pán s ňou nad viazal rozhovor. Pripadal jej celkom milý a príjemne voňal. Pri stúpil bližšie. Keď sa naklonil nad vitrínu, dotkol sa jej ruky.
"Človek sa čuduje, však? Robili to bez anestetík, dezinfek čných prostriedkov a pravdepodobne kamennými nástrojmi Museli byť tvrdí. Myslím, že som ťa tu ešte nevidel, a chodí sem dosť často. Ako sa voláš?"
"Lizzie," odvetila pokojne.
"Lizzie. Teší ma, Lizzie. Ja som Charles. Chodíš do školy v Oxfbrde?"
Nevedela, čo povedať.
"Nie," odvetila.
"Si tu len na návšteve? Vybrala si si skvelé miesto. A o čo sa hlavne zaujímaš?"
Už dávno ju nik nezmiatol ako tento muž. Na jednej strane bol milý a priateľský, veľmi čistý a elegantne oblečený, ale na druhej strane Pantalaimon ju vo vrecku poťahoval, aby upútal jej pozornosť a prosil ju, aby bola opatrná, lebo aj on si na čosi nejasne spomínal, a odkiaľsi Lyra cítila pach, vlastne ani nie pach, ale závan pachu, a bol to pach hnoja, hniloby. Pripomenulo jej to palác Ioťura Raknisona, kde bol vzduch navoňaný, ale na dlážke vrstva špiny.
"O čo sa zaujímam? Vlastne o všeličo. Práve teraz ma zaujali tie lebky. Nemyslela som si, že by si niekto dal urobiť čosi také. Je to hrozné."
"Ani mne by sa to nepáčilo, ale ver mi, že sa to robí. Mohol by som ťa zoznámiť s niekým, kto to spravil," povedal a tváril sa tak priateľsky a ochotne, že bola skoro v pokušení jeho pozvanie prijať. No vtom mužovi vyskočil z úst tmavý konček jazyka, rýchlo ako hadovi, navlhčil mu pery a ona pokrútila hlavou.
"Už pôjdem," povedala. "Ďakujem za vašu ponuku, ale radšej nie. Musím ísť, lebo sa mám s niekým stretnúť. S priateľom, u ktorého bývam," dodala.
64
"Pravdaže," prikývol muž vľúdne. "Pekne sme sa porozprávali. Dovidenia, Lizzie."
"Dovidenia."
"Och, len pre každý prípad, tu je moje meno a adresa," podal jej malú kartičku, "keby si sa chcela o takých veciach dozvedieť viac."
"Ďakujem," povedala bezvýrazné, strčila si ju do vrecka v plecniaku a pobrala sa k východu. Pritom cítila, že muž ju po celý čas sleduje.
Keď bola vonku, zabočila do parku, ktorý poznala ako ihrisko na kriket a iné športy, našla si tiché miesto pod stromami

a znova vybrala alethiomer.
Tentoraz sa spýtala, kde by našla magistra, ktorý pozná prach. Dostala jednoduchú odpoveď. Nasmerovala ju do jednej miestnosti vo vysokej hranatej budove za ňou. V skutočnosti bola tá odpoveď taká priamočiara a prišla tak náhle, až si Lyra bola istá, že jej alethiomer chce povedať viac. Začínala si uvedomovať, že má nálady ako človek, cítila, kedy jej chcel povedať ešte niečo.
A aj povedal. Prečítala si: Musíš sa venovať chlapcovi. Tvojou úlohou je pomôcť mu, aby našiel otca. Sústreďsa na to.
Zažmurkala. Úprimne ju to prekvapilo. Will sa zjavil z čistá jasná, aby jej pomohol, to bolo jasné. Predstava, že prešla celú tú cestu, aby pomohla ona jemu, jej vyrazila dych.
No alethiomer ešte neskončil. Tenká ručička sa rozkrútila znova a ona čítala:
Neklam tomu magistrovi.
Lyra zabalila alethiomer do zamatu a hodila ho do plecniaku. Potom vstala a obzrela sa na budovu, kde mala nájsť magistra. Zamierila k nej s čudným a vzdorovitým pocitom.
Will našiel knižnicu pomerne ľahko. Knihovníčka mu uverila, ze hľadá niečo na projekt z geografie, a pomohla mu vybrať index novín Times z roku jeho narodenia, lebo vtedy otec zmizol, will sa posadil a prezeral ich. A naozaj objavil niekoľko zmienok o Johnovi Parrym v súvislosti s archeologickou expedíciou. Zistil, že každý mesiac je na osobitnom mikrofilme. Nasadil
65
mikrofilm do premietačky a posúval ho, až našiel tie články a veľmi pozorne si ich prečítal. V prvom sa písalo o otcovom odchode na sever na Aljašku. Expedíciu sponzoroval Archeologický ústav Oxfordskej univerzity a mala preskúmať oblasť, v ktorej dúfali nájsť dôkazy o raných ľudských obydliach. Expedíciu sprevádzal John Parry, bývalý príslušník Kráľovských námorných síl, profesionálny bádateľ.
Druhý článok bol napísaný o šesť týždňov neskôr. Krátko informoval, že expedícia dorazila na severoamerickú stanicu pre polárny výskum v Noataku na Aljaške.
Tretí článok uverejnili až o ďalšie dva mesiace. Písalo sa v ňom, že na dohodnuté signály z výskumnej stanice nikto neodpovedá a Johna Parryho so spoločníkmi vyhlásili za nezvestných.
Potom nasledovalo niekoľko článkov o skupinách, ktoré po nich márne pátrali, o prieskumných letoch nad Beringovým morom, stanovisko Archeologického ústavu, rozhovory s príbuznými…
Willovi sa rozbúšilo srdce, keď našiel fotografiu mamy s bábätkom v náručí. Bol to on.
Reportér napísal klasický článok o uplakanej utrápenej manželke čakajúcej na nejaké správy, ale Will bol sklamaný, ako málo faktov v tom článku našiel. V krátkom odstavci sa písalo, že John Parry po úspešnej kariére v Kráľovských námorných silách odišiel z armády, aby sa špecializoval na organizovanie geografických a vedeckých expedícií, a to bolo všetko.
Ďalšie zmienky v indexe nenašiel a Will vstal od mikrofilmu zmätený. Musia byť predsa nejaké informácie aj niekde inde. Lenže kam by mal ísť? Keby mu hľadanie trvalo pridlho, vypátrali by ho…
Vrátil mikrofilmy knihovníčke a spýtal sa: "Neviete, prosím, adresu Archeologického ústavu?"
"Mohla by som ju nájsť… Z ktorej si školy?"
"Zo svätého Petra."
"To nie je v Oxforde, však?"
"Nie, je to v Hampshire. Sme s triedou na exkurzii. Učíme sa metódy výskumu životného prostredia…"
66
"Aha. Čo si to chcel… Archeologický ústav… Tu to máme." Will si odpísal adresu a telefónne číslo, a pretože mohol priznať, že nepozná Oxford, spýtal sa, kde ústav nájde. Nebolo to ďaleko. Poďakoval sa knihovníčke a odišiel.
V budove našla Lyra pred hlavným schodiskom veľkú recepciu s vrátnikom.
"Kam ideš?" spýtal sa jej.
Cítila sa ako doma. Uvedomila si, že aj Pánovi vo vrecku sa to páči.
"Mám odkaz pre niekoho na druhom poschodí," povedala.
"Pre koho?"
"Pre doktora Listera."
"Doktor Lister je na treťom. Ak preňho niečo máš, môžeš to nechať tu a ja mu dám vedieť."
"Iste, ale on to potrebuje hneď. Práve po to poslal. Vlastne to nie je nejaká vec, je to niečo, čo mu musím povedať."
Vrátnik na ňu pozorne pozrel, ale keď Lyra chcela, vedela sa tváriť tak zdvorilo a poslušne, že napokon prikývol a vrátil sa k novinám.
Alethiomer, pravdaže, nehovoril Lyre mená. Meno doktora Listera si prečítala na schránke na stene za vrátnikom, lebo ak predstierate, že niekoho poznáte, o to je pravdepodobnejšie, že vás za ním pustia. Po istej stránke Lyra poznala Willov svet lepšie než on.
Na druhom poschodí našla dlhú chodbu, kde sa jednými dverami vchádzalo do prázdnej posluchárne a druhými do menšej miestnosti, v ktorej stáli dvaja magistri a o niečom sa pri tabuli rozprávali. Tieto miestnosti i steny chodby boli rovné, holé a jednoduché a Lyra si pomyslela, že patria chudobe, nie učenosti a nádhere Oxfordu, lenže tehlové steny boli hladké a čisto vymaľované, dvere vyrobené z ťažkého dreva a zábradlie z leštenej ocele, takže museli byť drahé. Bola to ďalšia vec, pre ktorú sa jej tento svet zdal čudný.
Onedlho našla dvere, o ktorých jej povedal alethiomer. Ce-duľka pripichnutá na nich oznamovala: "Jednotka pre výskum
67
tmavej hmoty" a pod to niekto načarbal R.I.P. Ďalšia ruka ceruzkou pripísala: Riaditeľ: Lazár.

Lyra ničomu z toho nerozumela. Zaklopala a ženský hlas zavolal: "Ďalej."
Videla malú miestnosť plnú vratkých kôp papiera a kníh, biele tabule na stenách boli počmárané číslicami a rovnicami. Z vnútornej strany bola na dverách pripnutá kresba, ktorá vyzerala ako čínska. Cez otvorené dvere Lyra dovidela do vedľajšej miestnosti, kde ticho stál nejaký antarický stroj.
Lýru trochu prekvapilo, že magister, ktorého hľadá, je žena, ale alethiomer netvrdil, že je to muž, a koniec koncov toto je čudný svet. Žena sedela pri stroji, ktorý na malej sklenej doske ukazoval čísla a tvary, a pred ňou na bielom podnose ležali špinavé kocky so všetkými písmenami abecedy. Magisterka do jednej ťukla a obraz zmizol.
"Kto si?" spýtala sa.
Lyra zavrela za sebou dvere. Myslela na to, čo jej povedal alethiomer, a preto sa veľmi usilovala, aby sa nesprávala ako zvyčajne, a tentoraz povedala pravdu:
"Lyra Zlatoústa," odpovedala. "A vy sa ako voláte?"
Žena zažmurkala. Lyra odhadla, že nemá ešte štyridsať, možno je trochu staršia od pani Coulterovej. Mala krátke čierne vlasy a červené líca. Na zelenej blúzke a modrých plátenných nohaviciach, aké v tomto svete nosí veľa ľudí, mala rozopnutý biely plášť.
Pri Lyrinej otázke si žena prešla rukou po vlasoch a povedala: "Tvoj príchod je druhá nečakaná vec, čo sa dnes stala. Som doktorka Mary Maloneová. Čo potrebuješ?"
"Aby ste mi povedali o prachu," odvetila Lyra, keď sa poob-zerala a presvedčila, že sú samy. "Viem, že o ňom viete. Môžem to dokázať. Musíte mi to povedať."
"Prach? O čom to hovoríš?"
"Vy to tak možno nenazývate. Sú to elementárne častice. V mojom svete ich magistri volajú Rusakovove častice, ale zvyčajne sa im hovorí prach. Nie je ich ľahko vidieť, ale pochádzajú z vesmíru a viažu sa na ľudí. Na deti natoľko nie. Prevažne na dospelých. A dnes som zistila ešte niečo - bola som v múzeu tam oproti a videla som staré lebky s dierami v hlavách, ta-

kými, ako robia Tatári, a okolo nich bolo oveľa viac prachu než okolo tej, ktorá nemala takú dieru. Kedy bola bronzová doba?"
Žena na ňu hľadela vyvalenými očami.
"Bronzová doba? Panebože, ja neviem, asi pred päťtisíc rokmi."
"Tak potom to napísali na ceduľku zle. Tá lebka s dvoma dierami je tridsaťtritisíc rokov stará."
Vtedy zmĺkla, lebo doktorka Maloneová vyzerala, akoby išla zamdlieť. Farba z líc sa jej úplne stratila, jednu ruku si položila na prsia, druhou sa chytila operadla stoličky a otvorila ústa.
Lyra tam zanovito stála, bola na rozpakoch a čakala, kým sa magisterka spamätá.
"Kto si?" napokon zo seba dostala tá žena.
"Lyra Zlato…"
"Nie, myslím, odkiaľ si? Kto si? Ako vieš tieto veci?"
Lyra si unavene vzdychla. Zabudla, ako zdĺhavo idú niekedy magistri na vec. Bolo ťažké hovoriť im pravdu, keď lož by pochopili oveľa rýchlejšie.
"Prichádzam z iného sveta," začala. "A v tom svete je Oxford ako tento, ibaže je iný, a odtiaľ pochádzam. A…"
"Počkaj, počkaj. Odkiaľže pochádzaš?"
"Odinakiaľ," odvetila Lyra opatrnejšie. "Nie odtiaľto."
‚Ach, tak odinakiaľ," zopakovala žena. "Aha. Myslím, že rozumiem."
‚A musím sa dozvedieť všetko o prachu, "vysvetľovala Lyra, "lebo v mojom svete sa ľudia z cirkvi prachu boja, myslia si, že je to prvotný hriech. Preto je to veľmi dôležité. A môj otec… Nie," vyhŕkla vzrušene a ešte si aj dupla, "to som nechcela povedať. Všetko robím nesprávne."
Doktorka Maloneová hľadela, ako zúfalo sa Lyra mračí a zviera päste, všimla si modriny na jej líci a nohe a povedala:
"Panebože, upokoj sa, dieťa…"
Zmĺkla a pošúchala si oči červené od únavy.
"Prečo ťa vlastne počúvam?" pokračovala. "Musela som sa zblázniť. Máš pravdu, toto je jediné miesto na svete, kde dostaneš odpoveď, ktorú hľadáš, no chystajú sa nám to tu zavrieť… To, 0 čom hovoríš, ten tvoj prach, vyzerá ako niečo, čo nejaký čas skúmam, a čo si povedala o lebkách v múzeu, mi vyrazilo dych,

lebo… Och nie, toto je priveľa. Som priveľmi unavená. Chcem ťa vypočuť, ver mi, ale nie teraz, prosím. Povedala som, že nám to tu chcú zavrieť? Mám na to týždeň, aby som pripravila návrh pre gramovú komisiu, ale nemáme ani najmenšiu nádej…"
Zoširoka zažívala.
"Čo bola tá prvá nečakaná vec, ktorá sa vám dnes stala?" spýtala sa Lyra.
"Ach. Áno. Ktosi, na koho som sa spoliehala, že podporí našu žiadosť o dotácie, si to rozmyslel. Vlastne, myslím, že to nebolo až také nečakané."
Znova zažívala.
"Uvarím kávu, lebo inak zaspím. Dáš si aj ty?"
Naplnila elektrickú kanvicu, a kým do dvoch šálok naberala instantnú kávu, Lyra hľadela na čínsky vzor na dverách.
"Čo je to?" spýtala sa.
"To je čínsky symbol I-ťingu. Vieš, čo je to? Máte to aj vo vašom svete?"
Lyra pozrela na ňu prižmúrenými očami, či sa neposmieva.

"Niektoré veci sú také isté a niektoré sú iné. Neviem o svojom svete všetko. Možno tam máme aj ťing."
"Prepáč," povedala doktorka Maloneová. "Jasné, možno ho máte."
"Čo je tmavá hmota?" spýtala sa Lyra. "To máte napísané na lístku na dverách."
Doktorka Maloneová si znova sadla a členkom pritiahla druhú stoličku pre Lýru.
"Tmavú hmotu hľadá môj výskumný tím. Nikto nevie, čo je to. Ale vo vesmíre je toho viac, než vidíme. Vidíme hviezdy, galaxie a veci, ktoré svietia, ale aby to všetko držalo pohromade a nerozletelo sa, musí tam byť ešte niečo - vieš, aby fungovala príťažlivosť. Ale nikto to nevie odhaliť. Preto je množstvo rôznych výskumných projektov, ktoré sa pokúšajú zistiť, o čo ide, a náš je jeden z nich."
Lyra ju sústredene počúvala. Konečne tá žena hovorila vážne.
‚A čo je to podľa vás?" spýtala sa.
"My si myslíme, že…" začala, no voda zovrela, a tak vstala, urobila kávu a pokračovala: "My si myslíme, že je to nejaký
70
druh elementárnych častíc. Niečo úplne iné ako všetko, čo bolo doteraz objavené. Ale veľmi ťažko sa dajú nájsť… Kam chodíš do školy? Študuješ fyziku?"
Lyra cítila, ako ju Pantalaimon dbbol do ruky a varoval, aby nepreháňala. Bolo pekné, keď jej alethiomer kázal, aby vravela pravdu, ale vedela, čo by sa stalo, keby povedala celú pravdu. Musí postupovať opatrne a vyhýbať sa len otvoreným klamstvám.
"Áno," odpovedala. "Niečo viem, ale nie o tmavej hmote."
"Pokúšali sme sa objaviť túto takmer neobjaviteľnú vec v tom zhluku častíc, ktoré sa okolo nej zrážali. Normálne sa dávajú detektory stovky metrov pod zem, ale my sme namiesto toho vytvorili okolo detektora elektromagnetické pole, vylučujúce veci, ktoré nechceme, a prepúšťa tie, čo chceme. Potom zosilníme signál a prenesieme ho na počítač."
Podala Lyre šálku kávy. Nemala mlieko ani cukor, ale v zásuvke našla zopár ďumbierových keksov a Lyra si lačne jeden vzala.
"A našli sme časticu, ktorá sa nám hodí," pokračovala doktorka Maloneová. "Myslíme si, že to je ona. Lenže je to zvláštne… Prečo ti to hovorím? Nemala by som. Nie je to zverejnené, nie je to odborne posúdené, dokonca to nie je ani napísané. Dnes popoludní som sa tuším zbláznila.
Ale…" pokračovala a zívala tak dlho, až sa Lyra obávala, že neprestane, "naše častice sú nepochybne čudní diablici. Voláme ich tieňové častice, tiene. Vieš, čo ma skoro položilo? Keď si spomenula tie lebky v múzeu, pretože jeden člen nášho tímu je tak trochu amatérsky archeológ a jedného dňa objavil niečo, čomu sme nemohli uveriť. Nedalo sa to však ignorovať, lebo to súhlasilo s tou najšialenejšou vecou na tieňoch. A vieš, o čo ide? Sú vedomé. Presne tak. Tiene sú častice vedomia. Počula si niekedy takú hlúposť? Nečudo, že nemôžeme dosiahnuť obnovenie grantu."
Odpila si kávy. Lyra vpíjala každé jej slovo ako smädná kvetina.
"Áno," pokračovala doktorka Maloneová, "ony vedia, že sme tu. Odpovedajú. A teraz príde to šialené: nevidíš ich, pokiaľ to neočakávaš. Kým neuvedieš svoju myseľ do určitého stavu. Musíš tomu veriť a zároveň sa uvoľniť. Musíš byť schopná…. kde je ten citát?"
Siahla do hŕby papierov na stole a našla zdrap papiera, na ktorý niekto zeleným perom čosi napísal. Prečítala to:
71
"… schopná vnímať neurčitosti, záhady a pochybnosti bez rušivého upínania sa na fakty a logiku… Musíš sa dostať do takého stavu mysle. Mimochodom, to napísal básnik Keats. Minule som to našla. Takže, ak sa dostaneš do správneho stavu mysle a potom pozeráš na jaskyňu…"
"Na jaskyňu?" spýtala sa Lyra.
"Och, prepáč. Na počítač. My mu hovoríme "jaskyňa". Tiene na stene jaskyne, to je zase z Platóna, vieš? Môže za to náš archeológ. Je univerzálny intelektuál. Odišiel do Ženevy na pohovor, hľadá si miesto, a myslím, že sa tak rýchlo nevráti… Kde som to prestala? Aha, jaskyňa. Keď si už pripojená a ak myslíš, tiene ú odpovedajú. To je nepochybné. Tiene sa zlietajú na tvoje myšlienky ako vtáky…"
"A čo tie lebky?"
"Blížim sa k tomu. Oliver Payne, ten môj kolega, sa jedného dňa len tak hral a všeličo jaskyňou testoval. A bolo to zvláštne. Z hľadiska fyzika to nedávalo nijaký zmysel. Zobral kus slonoviny, len taký úlomok, a na tom neboli nijaké tiene. Nereagovalo to. No vyrezávaná šachová figúrka zo slonoviny reagovala. Veľká odštiepená trieska nereagovala, ale drevené pravítko áno. A vyrezávaná drevená soška ešte viac… Rozprávam tu o elementárnych časticiach, prekristapána. Malilinké kúsky, skoro nič. Ony vedia, čo tieto predmety sú. Čokoľvek, čo je spojené s ľudskou prácou a ľudským myslením, bolo obklopené tieňmi…
A potom Oliver Payne priniesol nejaké skamenené lebky od priateľa z múzea a testoval ich, aby zistil, ako ďaleko do minulosti ten efekt siaha. Asi pred tridsiatimi, štyridsiatimi tisícmi rokov bol bod zlomu. Predtým sa nenašli nijaké tiene. Potom ich bolo veľa. A zhruba v tom čase sa po prvý raz zjavila moderná ľudská bytosť. Vieš, myslím tým našich vzdialených predkov, ale v skutočnosti tí ľudia boli ako my…"
"Je to prach, "vyhlásila Lyra rezolútne. "Je to ono."
"Lenže také čosi nemôžem povedať v žiadosti o grant, ak chcem, aby ma brali vážne. Je to nezmysel. To nemôže existovať. Je to nemožné, a ak to nie je nemožné, je to nepodstatné, a ak to nie je ani jedno, ani druhé, je to trápne."
"Chcem vidieť jaskyňu," vyhlásila Lyra.
72
Postavila sa.
Doktorka Maloneová si prešla rukami po vlasoch a silno žmurkala, aby uľavila unaveným očiam.
"A prečo nie? Zajtra už jaskyňu možno mať nebudeme. Poď."

Zaviedla Lýru do vedľajšej miestnosti. Bola väčšia a plná elektronických prístrojov.
"Toto je ona. Tamto," ukázala na prázdnu sivú obrazovku. "Tam je detektor, za všetkými tými drôtmi. Aby si videla tiene, musíš byť pripojená na elektródy. Ako keď sa merajú mozgové vlny."
"Chcem to skúsiť," požiadala Lyra.
"Nič neuvidíš. A navyše aj tak som unavená. Je to priveľmi zložité."
"Prosím! Ja viem, čo robím!"
"Tak ty to vieš. Keby som to vedela aj ja. Nie, prepánajána. Je to drahý, náročný vedecký experiment. Nemôžeš sem vtrhnúť a očakávať, že sa s ním môžeš hrať ako s hracím automatom… Odkiaľ si vlastne prišla? Nemala by si byť v škole? Ako si sem trafila?"
A znova si pošúchala oči, akoby sa iba teraz zobúdzala.
Lyra sa triasla. Povedz pravdu, pomyslela si. "Ja som sa to naučila s týmto," povedala a vytiahla alethiomer.
"Čo je to, preboha? Kompas?"
Lyra jej ho podala. Keď doktorka Maloneová pocítila jeho ťarchu, vyvalila oči.
"Bože dobrý, je zo zlata. Kde, preboha…"
"Myslím, že robí to isté, čo vaša jaskyňa. Chcem to zistiť. Ak pravdivo odpoviem na nejakú otázku," zúfalo hovorila Lyra, "na niečo, na čo poznáte odpoveď vy, ale ja nie, môžem potom vyskúšať vašu jaskyňu?"
"Čo, teraz budeme veštiť? Co je to za vec?"
"Prosím vás! Položte mi nejakú otázku."
Doktorka Maloneová pokrčila plecami. "Tak teda dobre. Povedz mi… Povedz mi, čo som robila predtým, než som začala s týmto."
Lyra jej dychtivo vzala alethiomer z rúk a otáčala kolieskami. Cítila, ako sa jej myseľ upína k tým správnym obrázkom, ešte prv než ručičky na ne ukazovali, a cítila, ako sa dlhá ručička
73
myká, nedočkavá odpovedať. Keď sa začala krútiť okolo cifer-níka, Lyrine oči ju sledovali, domýšľali si, videli celé dlhé reťazce významov až po rovinu, kde ležala pravda.
Potom Lyra zažmurkala, vzdychla si a prebrala sa z chvíľkového tranzu.
"Boli ste mníškou," povedala. "To by som nečakala. Mníšky musia predsa zostať v kláštore navždy. Ale vy ste prestali veriť v cirkevné veci a dovolili vám odísť. Toto vôbec nie je ako v mojom svete, ani trochu."
Doktorka Maloneová si sadla na jedinú stoličku, čo tam bola, a nemo vyvaľovala oči.
"Je to pravda, však?" spýtala sa Lyra.
"Áno. A ty si to zistila z toho…"
"Z môjho alethiomeru. Myslím, že funguje pomocou prachu. Prešla som celú tú cestu, aby som sa o prachu dozvedela viac, a povedal mi, že mám ísť za vami. A tak si myslím, že vaša tmavá hmota musí byť to isté. Môžem teraz vyskúšať vašu jaskyňu?"
Doktorka Maloneová pokrútila hlavou, ale neznamenalo to odmietnutie, vyjadrovala tým iba bezmocnosť. Rozhodila rukami. "Dobre. Ja tuším snívam. Takže v tom pokojne môžem pokračovať."
Otočila sa na stoličke, postláčala niekoľko gombíkov, ozvalo sa bzučanie elektriny a zavrčal chladiaci ventilátor počítača. Lyra tlmene zhíkla. Tie zvuky jej totiž pripomenuli, čo počula v tej strašnej ligotavej miestnosti v Bolvangare, kde ju strieborná gilotína skoro oddelila od Pantalaimona. Cítila, ako sa jej vo vrecku zachvel, a nežne ho stisla, aby sa upokojil.
Doktorka Maloneová si to nevšimla, nastavovala vypínače a ťukala do písmeniek na slonovinovom podnose. Obrazovka pritom menila farbu a ukazovali sa na nej malé písmenká a číslice.
"Sadni si," postrčila Lyre stoličku. Potom otvorila malú nádobku a povedala: "Musím ti pokožku natrieť gélom, aby sme zlepšili elektrický kontakt. Ľahko sa zmyje. Drž."
Doktorka Maloneová vytiahla šesť drôtov, každý zakončený plochou podložkou, a pripojila ich na rôzne miesta na Lyrinej hlave. Lyra sa usilovala sedieť nehybne, ale dýchala rýchlo a srdce jej silno tĺklo.
74
"Dobre, už si pripojená," povedala doktorka Maloneová. Ivliestnosť je plná tieňov. Vlastne celý vesmír je plný tieňov. Toto je však jediná cesta, ako ich môžeme vidieť, keď si vyprázdnia myseľ a budeš hľadieť na obrazovku. Tak do toho."
Lyra sa pozerala. Sklo bolo tmavé a prázdne. Nejasne videla iba svoj odraz, ale to bolo všetko. Skúsila predstierať, že číta alethiomer, a predstavovala si, že sa spytuje: Čo táto žena vie o prachu Aké otázky kladie ona?
V duchu pohybovala ručičkami alethiomeru po ciferníku, a vtedy začala obrazovka blikať. Prekvapená Lyra sa prestala sústreďovať a blikanie zmizlo. Všimla si, ako sa doktorka Maloneová vzrušene vystrela na stoličke. Lyra sa zamračila a začala sa znova sústreďovať.
Tentoraz prišla reakcia okamžite. Na obrazovke ako trblietavé závesy aurory zažiaril prúd tancujúcich svetielok. Nadobúdali tvary, ktoré chvíľku zotrvali, potom sa rozpadli, vytvarovali sa znova do iných podôb a v iných farbách; krútili sa a ohýbali, potom sa rozprskli na oslnivý ohňostroj, naklonili sa zrazu na jednu stranu, potom na druhú ako kŕdeľ vtákov, ktoré menia smer letu po oblohe. A keď to Lyra sledovala, mala pocit, akoby sa kolísala na hrane pochopenia, bol to rovnaký pocit, aký si pamätala z čias, keď sa učila čítať alethiomer.
Položila ďalšiu otázku: Je toto prach? Spôsobuje tieto vzory a pohyb ručičky to isté?
Odpoveď prišla v ďalších slučkách a víroch svetla. Lyra sa domnievala, že to znamená áno. Potom jej zišlo voľačo na um, otočila sa k doktorke Maloneovej a videla, že tá sa díva s otvorenými ústami a drží sa za hlavu.
"Čo je?"

Obrazovka zbledla. Doktorka Maloneová zažmurkala.
"Čo je to?" znova sa spýtala Lyra.
"Och, toto bolo najlepšie zobrazenie, aké som doteraz videla," užasnuto povedala doktorka Maloneová. "Čo si robila? Čo si si myslela?"
"Uvažovala som, že by ste to mohli mať jasnejšie," povedala Lyra.
"Jasnejšie? Veď takéto jasné to ešte nikdy nebolo!"
75
"Lenže čo to znamená? Viete to čítať?"
"To sa predsa nedá čítať v takom zmysle ako nejaká správa," namietla doktorka Maloneová, "tak to nefunguje. Tiene iba reagujú na pozornosť, ktorú im venuješ. Aj to je dostatočne revolučné: vieš, oni reagujú na naše vedomie."
"Nie, myslela som tým tie tvary a farby," vysvetľovala Lyra. " Tiene by mohli robiť aj iné veci. Mohli by vytvárať tvary, aké chcete vy. Mohli by vytvárať obrázky, keby ste chceli. Pozrite sa."
Otočila sa a znova sa sústredila, ale tentoraz si v duchu predstavovala, že obrazovka je alethiomer so všetkými tridsiatimi šiestimi symbolmi po obvode. Poznala ich tak dobre, že prsty na kolenách sa jej automaticky pohybovali, keď posúvala imaginárne ručičky, aby ukazovali na sviečku (porozumenie), alfu a omegu (jazyk), mravca (pozornosť), a to všetko zastrešila otázkou: Čo majú títo ľudia robiť, aby porozumeli jazyku tieňov?
Obrazovka odpovedala rýchlo ako samotná myšlienka a zo spleti čiar a záblesko v sa dokonale jasne vyformoval rad obrázkov: kompasy, zase alfa a omega, blesk, anjel. Každý obrázok sa zablysol niekoľkokrát a potom sa zjavili tri iné obrázky: ťava, záhrada a mesiac.
Lyra videla významy jasne a uvoľnila sa, aby ich vysvetlila. Keď sa otočila, zistila, že doktorka Maloneová je opretá na stoličke, biela ako krieda, a drží sa okraja stola.
"To, čo hovorí, hovorí v mojom jazyku, teda v jazyku obrázkov," vysvetľovala jej Lyra. "Tak ako alethiomer. Ale tvrdí, že by ste mohli použiť aj obyčajný jazyk, slová, keby ste ho tak nastavili. Mohli by ste to nastaviť tak, že bude na obrazovke ukazovať slová. Ale na to potrebujete veľmi dôkladne pracovať s číslami - to boli tie kompasy, viete, a ten blesk znamenal an-tarickú, teda vlastne elektrickú energiu, viac energie. A anjel -to súvisí so správami. Chce všeličo povedať. Ale ďalej to pokračovalo, v tej druhej časti… Znamenalo to Ázia, skoro najvzdialenejší východ, ale nie celkom. Neviem, ktorá krajina by to mohla byť… možno Čína… A v tej krajine poznajú spôsob, akým sa rozprávajú s prachom, teda s tieňmi, tak ako vy máte toto a ja mám… ja mám obrázky, ibaže oni používajú paličky-Myslím, že to označuje ten obrázok na dverách, ale vlastne som
76
tomu nerozumela. Keď som ho zbadala, najprv mi zišlo na um, že je to niečo dôležité, ibaže som nevedela čo. Takže musí byť veľa spôsobov, ako sa dá rozprávať s tieňmi."
Doktorke Maloneovej to vyrazilo dych.
"I-ťing," povedala. "Áno, to je čínske. Forma veštenia -predpovedania budúcnosti… A áno, používajú paličky. Tam je to len na ozdobu," ukázala na dvere, akoby chcela Lýru ubezpečiť, že tomu neverila. "Chceš mi povedať, že keď ľudia študujú I-ťing, dostávajú sa do styku s tieňovými časticami? S tmavou hmotou?"
"Áno. Ako som povedala, je veľa spôsobov. Predtým som o tom nevedela. Myslela som si, že je iba jeden."
"Tie obrázky na obrazovke…" začala doktorka Maloneová.
Lyre sa v hlave mihla myšlienka a znova sa obrátila k obrazovke. Sotva začala formulovať otázku, na obrazovke sa zami-hali ďalšie obrázky a nasledovali jeden za druhým tak rýchlo, že doktorka Maloneová ich ledva stihla sledovať, ale Lyra vedela, čo hovoria, a znova sa otočila k nej. "Hovorí, že aj vy ste dôležitá," povedala vedkyni. "Hovorí, že musíte urobiť niečo dôležité. Neviem čo, ale nepovedal by mi to, keby to nebola pravda. Asi by ste mali upraviť ten stroj tak, aby zobrazoval slová, aby ste rozumeli, čo hovorí."
Doktorka Maloneová mlčala. Potom povedala:
"Dobre, tak odkiaľ pochádzaš?"
Lyra vykrivila ústa. Uvedomila si, že doktorka Maloneová, ktorá doteraz konala z vyčerpania a zúfalstva, by za normálnych okolností nikdy neukázala svoju prácu cudziemu dieťaťu, ktoré sa u nej zjaví z čistá jasná, a že to začína ľutovať. No Lyra musela povedať pravdu.
"Prichádzam z iného sveta," povedala. "Je to pravda. Vošla som do tohto sveta. Ja som… Musela som ujsť, pretože ľudia v mojom svete ma prenasledovali, aby ma zabili. A alethiomer pochádza… z toho istého miesta. Dal mi ho magnifikus Jordánskeho kolégia. V mojom Oxforde existuje Jordánske kolégium, ale tu nie je. Hľadala som ho. A sama som zistila, ako mám čí-tat alethiomer. Viem si vyprázdniť myseľ, preto hneď vidím, čo cnce povedať. Ako ste povedali o tých… pochybnostiach a záha-
77
dách a tak. Keď som pozrela na jaskyňu, urobila som to isté, čo pri alethiomere, a funguje to presne tak isto, preto môj prach a vaše tiene, to je jedno a to isté. Takže…"
Teraz už bola doktorka Maloneová celkom čulá. Lyra zobrala alethiomer a zabalila ho do čierneho zamatu ako matka, keď chráni svoje dieťa, a odložila ho do plecniaka.
"V každom prípade môžete nastaviť túto obrazovku tak, aby sa s vami rozprávala slovami, ak chcete. Potom by ste sa mohli s tieňmi rozprávať rovnako, ako sa ja rozprávam s alethiomerom. Ale ja teraz chcem vedieť, prečo ľudia v mojom svete nenávidia prach. Teda tiene. Tmavú hmotu. Chcú to zničiť. Myslia si, že je to zlé. Ale ja si myslím, že zlé je to, čo robia oni. Videla som, čo robia. Takže, čo sú tienenú dobré, alebo zlé, alebo čo?"
Doktorka Maloneová si pošúchala tvár a líca jej ešte väčšmi očerveneli.
"Všetko je to veľmi čudné. Vieš, aké čudné je spomínať dobro a zlo vo vedeckom laboratóriu? Máš o tom predstavu?

Jednou z príčin, prečo som sa stala vedkyňou, je to, že tu človek nemusí myslieť na také veci."
"Musíte na ne myslieť," namietla Lyra vážne. "Nemôžete skúmať tiene, prach, či čo to je, a nerozmýšľať, či je to dobré alebo zlé. A nezabudnite, povedal, že to musíte urobiť. Nemôžete odmietnuť. Kedy to tu majú zatvoriť?"
"Grantová komisia rozhodne koncom týždňa… Prečo?"
"Tak máte na to dnešok," odvetila Lyra, "mohli by ste tento stroj nastaviť tak, aby na obrazovke ukazoval slová namiesto mojich obrázkov. Mohli by ste to urobiť ľahko. A potom by ste im dokázali, že vám musia dať peniaze, aby ste mohli pokračovať. A zistili by ste o prachu, o tieňoch všetko a povedali by ste mi to. Viete," pokračovala trochu povýšenecky ako nejaká vojvodkyňa, keď hovorí o nešikovnej slúžke, "alethiomer mi nepovie presne, čo potrebujem vedieť. Ale vy by ste mi to mohli zistiť. Alebo by som možno mohla čítať ten I-ťing paličkami. Lenže s obrázkami sa robí ľahšie. Aspoň ja si to myslím. A teraz si dám toto dole," dodala a odlepovala si elektródy z hlavy.
Doktorka Maloneová jej dala papierovú vreckovku, aby si utrela gél, a zvinula drôty.
78
"Takže ideš? Musím priznať, že to bola pre mňa zvláštna hodina."
"Prerobíte ho, aby ukazoval slová?" spýtala sa Lyra berúc si plecniak.
"Dovoľujem si povedať, že by to malo asi rovnaký zmysel ako vyplniť žiadosť o grant. Nie, počuj. Chcem, aby si sa zajtra vrátila. Jvíôžeš? O tomto čase. Chcem, aby si to ukázala ešte niekomu."
Lyra prižmúrila oči. Je to pasca?
"No dobre," povedala. "Ak pamätajte, že sa potrebujem dozvedieť nejaké veci."
"Samozrejme. Tak prídeš?"
"Áno," prikývla Lyra. "Ak poviem, že prídem, tak prídem. Zrejme by som vám vedela pomôcť."
A odišla. Vrátnik na recepcii na ňu iba letmo pozrel a ďalej čítal noviny.
"Nuniatacké vykopávky," povedal archeológ a otočil sa na stoličke. "Si tento mesiac už druhý, kto sa ma na to spytuje."
‚A kto bol ten prvý?" Will okamžite spozornel.
"Myslím, že nejaký novinár, ale nie som si istý."
"Prečo sa na ne spytoval?"
"V súvislosti s jedným z mužov, ktorí na tej výprave zmizli. Bolo to v časoch, keď vrcholila studená vojna, vtedy tá expedícia zmizla. Hviezdne vojny. Ty si asi primalý, aby si sa na to pamätal. Američania a Rusi po celej polárnej oblasti budovali obrovské radarové zariadenia… Co vlastne pre teba môžem urobiť?"
Will sa usiloval upokojiť. "Len som sa chcel dozvedieť niečo o tej expedícii. Na školský projekt o prehistorických ľuďoch. Čítal som o tej expedícii, čo zmizla, a zaujalo ma to."
‚Ako vidíš, nie si jediný. V tom čase bol okolo toho veľký rozruch. Všetko som tomu novinárovi vyhľadal. Bol to len predbežný výskum, nie samotné vykopávky. Nemôžeš začať s vykopávkami, kým si nie si istý, či sa oplatí do nich investovať, preto tá skupina išla preskúmať niekoľko miest a mala podať správu. Dohromady bolo tých chlapov šesť. Niekedy sa na takej expedícii spoja sily s ľuďmi z iného vedného odboru, napríklad
79
s geológmi, aby sa rozdelili náklady. Oni si hľadajú svoje a my zase svoje. V tomto prípade bol v tíme aj fyzik. Myslím, že hľadal nejaké atmosferické častice vyššej úrovne. Auroru, polárnu žiaru, chápeš? Mal balóny s rádiovysielačmi.
A bol s nimi ešte jeden chlapík. Bývalý námorník, akýsi profesionálny výskumník. Chystali sa do naozajstnej divočiny a v polárnej oblasti sú ľadové medvede vždy nebezpečné. Archeológovia si s niektorými vecami vedia poradiť, ale nie sme naučení strieľať, a človek, ktorý to vie, a navyše vie aj určovať polohu a smer, rozložiť tábor a vyzná sa v tom, ako prežiť v divočine, je veľmi užitočný.
No odrazu všetci zmizli. Udržiavali rádiové spojenie s miestnou výskumnou stanicou, ale jedného dňa signál neprišiel a viac sa neozvali. Bola búrka, lenže to nebolo nič nezvyčajné. Pátracia výprava našla ich posledný tábor, viac-menej nedotknutý, hoci medvede zožrali zásoby, ale po ľuďoch ani stopy.
Obávam sa, že viac ti neviem povedať."
"Jasné. Ďakujem. Hmm… ten novinár," pokračoval Will, keď zastal pri dverách, "povedali ste, že sa zaujímal o jedného z tých mužov. O ktorého?"
"O toho výskumníka Johna Parryho."
‚Ako vyzeral? Teda ten novinár."
"Načo to chceš vedieť?"
"Lebo…" Will si nevedel vymyslieť prijateľný dôvod. Nemal sa na to spytovať. "Len tak. Som zvedavý."
"Pokiaľ si pamätám, bol to vysoký blondín. Mal veľmi svetlé vlasy."
"Jasné, ďakujem," povedal Wjll a odchádzal.
Muž za ním hľadel, nevravel nič, len sa trochu mračil. Will videl, ako chytil telefón, a rýchlo odišiel z budovy.
Uvedomil si, že sa trasie. Ten takzvaný novinár bol jedným z mužov, ktorí chodili k nim domov, vysoký muž, taký svetlý typ, akoby nemal ani obočie, ani mihalnice. Bol to ten, ktorý sa zjavil vo dverách obývačky, keď Will bežal dolu a preskočil telo jeho partnera, ktorého zhodil zo schodov.
80
Lenže to nebol novinár.
Neďaleko Will zbadal veľké múzeum. Vošiel dnu, podložku s papierom držal v ruke, akoby pracoval, a sadol si v galérii, kde viselo plno obrazov. Silno sa triasol a bolo mu na zvracanie, lebo ho ťažilo vedomie, že niekoho zabil, že je vrah. Doteraz to zatláčal do úzadia, ale vracalo sa to. Pripravil toho muža o život.
Pol hodiny sedel nepohnute, a bola to jedna z najhorších chvíľ jeho života. Ľudia prichádzali a odchádzali, obzerali si

obrazy, potichu sa rozprávali, no nevšímali si ho. Dozorca chvíľku stál medzi dverami s rukami za chrbtom a potom pomaly odišiel, pritom Will po celý čas zápasil s hrôzou z činu, ktorý vykonal, no nepohol ani svalom.
Postupne sa upokojil. Ochraňoval predsa matku. Desili ju, prenasledovali, bez ohľadu na stav, v akom bola. Mal právo chrániť svoj domov. Otec by to od neho očakával. Urobil to preto, lebo to bolo správne. Urobil to, aby zabránil krádeži zeleného puzdra. Urobil to, aby našiel otca, na to má predsa právo. Vybavili sa mu všetky detské hry, ako s otcom zachraňujú jeden druhého z lavín alebo v boji proti pirátom. Teraz to bola skutočnosť. "Nájdem ťa," povedal si Will v duchu. "Len mi pomôž, a ja ťa nájdem, postaráme sa o mamu a všetko bude dobré…"
Napokon, veď sa má kde skryť, má miesto, kde mu nič nehrozí, nikto ho tam nenájde. A listy z puzdra (ktoré si ešte nemal kedy prečítať) sú teraz v bezpečí pod matracom v Cittägazze.
Zrazu si všimol, že ľudia sa pohybujú akosi cieľavedomejšie a kráčajú jedným smerom. Odchádzali, lebo dozorca všetkých upozorňoval, že o desať minút sa múzeum zatvára. Will si pozbieral veci a odišiel. Vybral sa na High Street, kde mal kanceláriu advokát, a uvažoval, že ho navštívi, napriek tomu, čo povedal do telefónu. Pripadal mu celkom prívetivý…
Práve sa odhodlával prejsť cez cestu, no odrazu zastal.
Z auta vystupoval vysoký muž so svetlým obočím.
Will sa okamžite otočil, akoby mimochodom, a pozrel do výkladu klenotníctva za sebou. Videl v ňom odraz toho muža, ako si napráva uzol viazanky a ide do advokátovej kancelárie. Len čo vošiel, Will sa pobral preč a znova sa mu rozbúšilo srdce. Nikde nie je v bezpečí. Pomaly šiel k univerzitnej knižnici a čakal na Lýru.

5

"YYTill," oslovila ho Lyra. Hovorila ticho, no aj tak sa 55 W zľakol. Lyra sedela na lavičke vedľa neho a on si ju ani nevšimol.
"Odkiaľ si prišla?"
"Našla som svojho magistra. Volá sa doktorka Maloneová. A má stroj, ktorý vidí prach, a nastaví ho tak, aby rozprával…"
"Nevidel som ťa prichádzať…"
"Nepozeral si sa," povedala. "Asi si nad niečím rozmýšľal. Dobre, že som ťa našla. Vieš, aké ľahké je oklamať ľudí? Pozri…"
Kráčali k nim dvaja policajti na obchôdzke, muž a žena v bielych letných košeliach s krátkymi rukávmi, s vysielačkami, obuškami a podozrievavými pohľadmi. Prv než prišli k lavičke, Lyra vstala a oslovila ich.
"Prosím vás, mohli by ste mi povedať, kde je múzeum? Mali sme sa tam s bratom stretnúť s rodičmi a stratili sme sa."
Policajt pozrel na Willa a ten, potláčajúc hnev, pokrčil plecami, akoby hovoril, áno, má pravdu, stratili sme sa, a je to hlúpe. Muž sa usmial a žena sa spýtala:
"Ktoré múzeum? Historické?"
"Áno," prikývla Lyra a predstierala, že pozorne načúva, keď jej žena vysvetľovala cestu.
Will vstal, poďakoval sa a hneď s Lýrou odišli. Neobzerali sa, no policajtov už nezaujímali.
"Vidíš?" povedala. ‚Ak ťa hľadali, odpútala som ich. Nehľadajú predsa niekoho, kto má sestru. Odteraz budem radšej stá-
82
]e s tebou," pokračovala karhavo, keď zašli za roh. "Sám nie si v bezpečí."
Will mlčal. Srdce mu prudko bilo od zlosti. Kráčali ku kruhovej budove s veľkou sivou kupolou na námestí obkolesenom univerzitnými budovami z kameňa medovej farby, s kostolom a stromami so širokými korunami nad vysokými záhradnými múrmi. Popoludňajšie slnko na všetkom zvýraznilo teplé odtiene a zdalo sa, akoby farbou hustého zlatistého vína bol presýtený aj vzduch. Listy sa ani nepohli a na malom námestí znel aj hukot áut pritlmene.
Napokon si Lyra uvedomila, že Will sa hnevá, a spýtala sa: "Čo sa stalo?"
"Keď ľudí oslovíš, práve tým upútaš ich pozornosť," odvetil trasúcim sa hlasom. "Mala by si byť ticho, nevystrkovať sa a prehliadnu ťa. Robím to celý život. Viem, ako sa to robí. Lenže podľa teba… upozorňuješ na seba. To by si nemala. Nemala by si sa zahrávať. Neberieš to vážne."
"Myslíš?" vyprskla nahnevane. "Ty si myslíš, že ja o klamaní vôbec nič neviem? Som najlepšia klamárka všetkých čias! No prisahám, že tebe neklamem a nikdy nebudem. Hrozí ti nebezpečenstvo a keby som to pred chvíľkou nebola urobila, boli by ťa chytili. Nevidel si, ako na teba pozerali? Nie si dosť opatrný. Ak chceš vedieť, čo si myslím, tak ty to neberieš vážne."
"Keby som to nemyslel vážne, netrčal by som tu a nečakal na teba, keď môžem byť na míle odtiaľto. Pokojne som sa už mohol skrývať v bezpečí v tom druhom meste. Potrebujem si zariadiť vlastné veci, ale trčím tu, aby som ti pomohol. Tak mi nehovor, že to neberiem vážne."
"Ty si sem musel prísť," odvrkla nazlostené. Takto sa s ňou nikto rozprávať nebude, ona je aristokratka! Je Lyra!
"Musel si, inak by si sa o otcovi nedozvedel nič. Urobil si to pre seba, nie pre mňa."
Vášnivo sa hádali, ale tlmenými hlasmi, lebo na námestí bolo ticho a nechceli, aby ich počuli okoloidúci. Keď to však povedala, Will načisto zmĺkol. Musel sa oprieť o múr univerzity. Z tváre mu zmizla farba.
"Čo vieš o mojom otcovi?" spýtal sa úplne potichu.
83
Odvetila tiež šeptom: "Neviem nič. Viem len toľko, že ho hľadáš. Iba na to som sa pýtala."

"Koho si sa pýtala?"
"Alethiomeru, samozrejme."
Chvíľu mu trvalo, kým pochopil, čo tým myslí. A potom sa zatváril tak nahnevane a podozrievavo, že vytiahla prístroj z plecniaka a povedala: "Tak dobre, ukážem ti to."
Sadla si na kamenný obrubník pri trávniku uprostred námestia, sklonila hlavu nad zlatý prístroj a začala otáčať ručičkami, prsty sa jej pohybovali tak rýchlo, že sa to ani nedalo sledovať, potom na chvíľku prestala a tenká ručička sa rozkmitala okolo ciferníka, len tu a tam na okamih zastala. Potom Lyra rovnako rýchlo otáčala ručičky do novej polohy.
Will sa opatrne poobzeral, ale nablízku nebolo vidieť nikoho. Skupinka turistov si obzerala budovu s kupolou a po chodníku tlačil vozík predavač zmrzliny, nikto si ich však nevšímal.
Lyra zažmurkala a vzdychla, akoby sa prebúdzala.
"Tvoja mama je chorá," povedala potichu. "Ale je v bezpečí. Stará sa o ňu jedna pani. Ty si vzal nejaké listy a utiekol. A bol tam nejaký muž, myslím, že zlodej, a ty si ho zabil. Hľadáš svojho otca a…"
"Dobre, už buď ticho," zahriakol ju Will. "To stačí. Nemáš právo takto nazerať do môjho života. Už to viac nerob. Je to obyčajné špehovanie."
"Viem, kedy sa mám prestať spytovať," odvetila. "Chápeš, alethiomer je ako človek. Takmer. Akosi viem, kedy sa nahne^ vá, alebo kedy nechce, aby som sa niečo dozvedela. Vycítim to. Ale keď si sa včera tak nečakane zjavil, musela som sa spýtať, kto si, lebo čo keby mi od teba niečo hrozilo? Musela som to urobiť. A povedal mi…" Ešte väčšmi stíšila hlas. "Povedal mi, že si vrah, a ja som si pomyslela dobre, môžem ti veriť. Ale viac som sa nepýtala, až doteraz, a sľubujem, že sa ani nebudem, keď nechceš. Nie je to ako nazeranie niekomu do súkromia. Keby som ho využívala na špehovanie ľudí, prestal by fungovať. Viem to rovnako dobre, ako poznám svoj Oxford."
"Mohla si sa spýtať mňa, a nie toho prístroja. Povedal, či môj otec žije, alebo je mŕtvy?"

"Nie, lebo som sa nepýtala."
Medzitým si obaja sadli. Will si unavene chytil hlavu do dlaní.
"Dobre," rozhodol sa napokon, "zrejme si budeme musieť navzájom veriť."
"Presne tak. Ja ti verím."
Will zamračene prikývol. Bol hrozne unavený, pritom za žiadnu cenu nesmel prespať v tomto svete. Lyra zvyčajne nebola taká vnímavá, ale niečo v jeho postoji ju donútilo zamyslieť sa: bojí sa, ale ovláda svoj strach. Aj Iorek Byrnison povedal, že to tak musíme robiť, sama som to urobila v rybárni pri zamrznutom jazere.
"Will, nevyzradím ťa nikomu. Sľubujem," dodala.
"Dobre."
"Už som to raz urobila. Niekoho som zradila. Bola to najhoršia vec, akú som kedy zažila. Vlastne som si myslela, že mu zachraňujem život, ibaže som ho zobrala na to najnebezpečnejšie miesto. Sama seba som nenávidela, ako som mohla byť taká hlúpa. Takže sa budem veľmi usilovať, aby som druhý raz nebola taká neopatrná, aby som na niečo nezabudla a nezra-dila ťa."
Will neodpovedal. Pošúchal si oči a silno žmurkal, aby sa prebral.
"Cez okno sa môžeme vrátiť až oveľa neskôr," uvažoval. "Vôbec sme sem nemali chodiť za denného svetla. Nemôžeme riskovať, že nás niekto uvidí. Teraz sa tu musíme ešte celé hodiny motať…"
"Som hladná," priznala sa Lyra.
"Už viem! Pôjdeme do kina!" zvolal Will.
"Do čoho?"
"Uvidíš. Kúpime si tam aj jedlo."
Neďaleko centra, asi desať minút peši, našli kino. Will za oboch zaplatil vstupné a kúpil párky'V rožku, pukance a kolu, jedlo si zobrali dnu a sadli si, práve keď sa začínal film.
Lyra bola očarená. Videla premietanie fotogramov, ale nič v jej svete ju nepripravilo na kino. Zhltla párok v rožku i pukance, veľkými dúškami vypila kolu a híkala a radostne sa smiala na postavách na plátne. Našťastie bolo obecenstvo hluč-

né, v kine sedelo veľa detí, takže jej vzrušenie nebolo nikomu podozrivé. Will zavrel oči a okamžite zaspal.
Zobudil sa až na buchot sedadiel, keď ľudia vychádzali z kina, a zažmurkal vo svetle. Na hodinkách mal štvrť na deväť.
Lyra odchádzala nerada.
"Za celý život som nič lepšie nevidela," vyhlásila. "Neviem, prečo to nevynašli aj v mojom svete. Niektoré veci máme lepšie než vy, ale toto prekonáva hocičo u nás."
Will si nevedel ani spomenúť, aký film dávali. Vonku bolo ešte svetlo a na uliciach rušno.
"Chceš vidieť ešte jeden?"
"Áno!"
A tak šli do ďalšieho kina pár sto metrov za rohom. Lyra sa usadila s nohami vyloženými na sedadle, objímajúc si kolená, a Will zase celkom vypol. Keď po skončení vyšli von, bolo skoro jedenásť hodín - to už bolo lepšie.
Lyra zasa vyhladla, a tak si v pouličnom stánku kúpili hamburger a cestou ho jedli - aj to bolo pre ňu niečo nové.
"My keď jeme, vždy si sadneme. Doteraz som nikdy nevidela, že by ľudia jedli za chôdze. Tu je toľko vecí iných. Po prvé doprava. Mne sa nepáči. Ale kino sa mi páči a hamburgery tiež. Veľmi. A tá magisterka doktorka Maloneová nastaví stroj, aby sa dali používať slová. Určite to urobí. Zajtra sa ta vrátim a uvidím, ako pokračuje. Stavím sa, že by som jej vedela pomôcť. Asi by som mohla aj zariadiť, aby jej magistri dali peniaze, čo potrebuje. Vieš, ako to urobil môj otec, lord Asriel? Podviedol ich…"

Keď kráčali po Banbury Road, Lyra Willovi rozprávala o tom večere, keď sa skrývala v skrini a sledovala lorda Asriela, ako ukazuje jordánskym magistrom odťatú hlavu Stanislausa Grum-mana vo vákuovej nádobe. A pretože Will bol dobrý poslucháč, pokračovala a vyrozprávala mu celý svoj príbeh odvtedy, ako utiekla z bytu pani Coulterovej až po tú hroznú chvíľu, keď si uvedomila, že priviedla Rogera do náručia smrti na ľadových útesoch Svalbardu. Will počúval bez poznámok, ale pozorne, so súcitom. Keď opisovala cestu balónom, opancierované medvede, bosorky a pomstychtivú sekciu cirkvi, pripadalo mu to rovnako fantastické ako jeho sen o krásnom meste pri mori,
86
prázdnom, tichom a bezpečnom - to jednoducho nemohla byť pravda.
Napokon prišli ku kruhovému objazdu a hrabom. Teraz tadiaľ prechádzalo len málo áut - najviac jedno za minútu. Okno na nich čakalo. Will cítil, že sa usmieva. Všetko dopadne dobre.
"Počkaj, kým nepôjde nijaké auto," povedal. "Ja idem."
Vzápätí stál na trávniku pod palmami a krátko po ňom sa zjavila aj Lyra.
Mali pocit, akoby sa vrátili domov. Teplá šíra noc, vôňa kvetov, mora a ticho ich obklopovali ako upokojujúca voda. Lyra sa natiahla a zažívala a Will mal pocit, akoby mu z pliec sňali veľkú ťarchu. Nosil ju celý deň a ani si nevšimol, že ho takmer vtlačila do zeme, no konečne sa cítil ľahký, voľný a pokojný.
Vtedy ho Lyra chytila za ruku. Vzápätí pochopil prečo.
Kdesi z uličiek za kaviarňou sa ozýval krik.
Will sa okamžite pobral za zvukom a Lyra ho nasledovala, keď sa rozbehol do úzkej uličky, kam nedopadalo mesačné svetlo.
Pri základoch veže stálo v polkruhu asi dvadsať detí, niektoré mali v rukách palice a iné hádzali kamene do čohosi pri stene. Lyra si najprv myslela, že je to ďalšie dieťa, ale z polkruhu vychádzalo strašné, piskľavé kvílenie, ktoré vôbec neznelo ako ľudské. A kričali aj všetky deti, zo strachu aj z nenávisti.
Will sa k nim rozbehol a prvé dieťa odtiahol. Bol to chlapec asi v jeho veku v pásikavom tričku. Keď sa obrátil, Lyra videla, že má divo rozšírené bielka okolo zreníc, a vtom si ich všimli aj ostatné deti. Nechýbali ani Angelica s bratom, držali kamene a v mesačnom svetle sa všetkým deťom zlostne leskli oči.
Deti stíchli, ale piskľavé kvílenie neprestávalo. Až vtedy Will s Lýrou zistili, odkiaľ sa ozýva: pri múre veže sa krčila mačka, ucho mala roztrhnuté a chvost ohnutý. Bola to mačka, ktorú , Will videl na Sunderland Avenue, tá, čo sa tak podobala na Moxie a doviedla ho k oknu.
Len čo ju zbadal, chlapca, ktorého držal, odsotil nabok. Chlapec spadol na zem, vzápätí rozzúrene vstal, ale ostatní ho zadržali. Will už kľačal pri mačke.
Zobral ju do náručia. Schválila sa mu na hrudi a on si ju pri-
87
túlil, vstal a otočil sa k deťom. Lyra si na bláznivý okamih pomyslela, že sa konečne zjavil jeho démon.
"Prečo ubližujete tej mačke?" spýtal sa, no deti nevedeli, čo povedať. Triasli sa pred Willovým hnevom, sťažka dýchali, zvierali v rukách palice a kamene a úplne stratili reč.
Vtom sa jasne ozval Angelikin hlas: "Vy nie ste odtiaľto! Vy nie ste zo Ci'gazze! Nevedeli ste o fantómoch, a neviete nič ani o mačkách. Vy nie ste ako my!"
Chlapec v pásikavom tričku, ktorého Will odsotil, sa chcel biť, a nebyť mačky v jeho náručí, bol by sa na Willa vrhol päsťami, zubami aj nohami. Will by sa ochotne pustil do bitky -medzi nimi ako elektrický prúd prúdila nenávisť, ktorú mohlo ukončiť iba násilie. Lenže chlapec sa bál mačky.
"Odkiaľ ste?" spýtal sa pohŕdavo.
"Na tom nezáleží, odkiaľ sme. Ak sa bojíte mačky, vezmem ju preč. Ak vám prináša smolu, nám prinesie šťastie. A teraz zmiznite."
Chvíľku sa Willovi zdalo, že ich nenávisť prekoná strach, a bol pripravený odložiť mačku a biť sa, no vtom sa spoza detí ozvalo dunivé zavrčanie, a keď sa otočili, uvideli Lýru s rukou položenou na veľkom škvrnitom vrčiacom leopardovi s odhalenými lesklými bielymi tesákmi. Ešte aj Will, ktorý spoznal Pantalaimona, sa na chvíľku zľakol. Na deti to malo obrovský účinok: obrátili sa a okamžite utiekli. O chvíľku bolo námestie prázdne.
Prv ako odišli, Lyra pozrela hore na vežu, lebo Pantalaimon zavrčal, a na okamih niekoho navrchu zazrela. Hľadel ponad cimburie, a nebolo to dieťa, ale mladík s kučeravými vlasmi.
O pol hodiny už boli v byte nad kaviarňou. Will našiel konzervu kondenzovaného mlieka, mačka ju lačne vychlípala a potom si začala oblizovať rany. Pantalaimon sa zo zvedavosti premenil na mačku a zachránené zviera naňho najprv podozrievavo zaprskalo, no rýchlo prišlo na to, že nech už je Pantalaimon čokoľvek, nieje ani skutočná mačka, ani ju neohrozí, a prestalo si ho všímať.
88
Lyra fascinovane hľadela, ako sa Will stará o mačku. Jediné zvieratá, ktoré jej boli v jej svete blízke (okrem opancierovaných medveďov), boli pracovné zvieratá - mačky mali zbavovať Jordánske kolégium myší, neboli to domáci miláčikovia.
"Myslím, že má zlomený chvost," ozval sa Will. "Neviem, čo s tým. Možno sa zahojí sám od seba. Na ucho jej dám trochu medu. Niekde som čítal, že je to antiseptikum…"
Dal mačke na ucho med, no hneď si ho začala oblizovať a aspoň si vyčistila ranu.
"Si si istý, že je to tá istá?"
"Jasné. A keď sa všetci tak boja mačiek, zrejme ich v tomto svete veľa nebude. Asi nenašla cestu späť."
"Akoby úplne zošaleli," žasla Lyra. "Boli by ju zabili. Nikdy som nevidela deti takto sa správať."
"Ja áno," odvetil Will.

Uzavrel sa však do seba, nechcel o tom hovoriť, a Lyra sa radšej nepýtala. Vedela, že sa nespýta ani alethiomeru. Bola veľmi unavená, išla si rovno ľahnúť a hneď zaspala.
O niečo neskôr, keď sa mačka zvinula do klbka a zadriemala, Will si vzal šálku kávy, zelené kožené puzdro a sadol si na balkón. Zvnútra cez okno dopadalo dosť svetla, aby mohol čítať, a chcel sa konečne pozrieť na tie papiere.
Nebolo ich veľa. Ako si aj myslel, boli to listy napísané čiernym atramentom na leteckom listovom papieri. Písala ich ruka muža, ktorého tak veľmi chcel nájsť. Prechádzal po papieri prstami a pritláčal si ho na tvár, akoby sa usiloval priblížiť si otca. Potom začal čítať.
Fairbanks, Aljaška
Streda 19. júna 1985
Moja drahá, ako zvyčajne sa tu stretá efektívnosť s chaosom - všetky zásoby dodali, ale fyzik, geniálny truľo menom Nelson, ne-zariadil odvoz svojich prekliatych balónov do hôr - a teraz tu musíme sedieť so založenými rukami, kým on hľadá nejakú dopravu. Vdaka tomu som však mal príležitosť porozprávať sa s jedným starým známym, ktorého som spoznal minule, s istým zlato-
89
kopom Jakom Petersenom - vypátral som ho v miestnej špinavej krčme a pri baseballovom zápase, ktorý práve dávali v televízii, som sa ho spýtal na tú anomáliu. Nechcel tam o tom hovoriť - zobral ma k sebe do bytu a pri fľaške whisky dlho rozprával. Nehovoril z vlastnej skúsenosti, ale stretol akéhosi Eskimáka, ktorý to videl, a ten chlapík povedal, že ide o dvere do duchovného sveta - vedia o nich celé stáročia. K iniciácii medicinmana patrí aj to, že nimi prejde a prinesie nejakú trofej - hoci niektorí sa nikdy nevrátili. Jake mal však mapu oblasti a zaznačil to miesto, o ktorom hovoril chlapík. (Len pre prípad: je to na 69° 02' 11 "severnej šírky a 157° 12' 19"západnej dĺžky na výbežku Lookout Ridge, asi milú či dve severne od rieky Colville.) Potom sme sa dostali k iným legendám Arktídy - k nórskej lodi, ktorá sa tu plaví šesťdesiat rokov bez posádky - a podobným veciam. Archeológovia sú slušná partia, už sa nevedia dočkať, kedy začnú pracovať, no držia na uzde netrpezlivosť, kým Nelson nevybaví balóny. Nikto z nich nikdy o tej anomálii nepočul, a ver mi, že im to ani nepoviem. Oboch vás čo najvrúcnejšie pozdravujem.
Johnny
Umiat, Aljaška
Sobota 22. júna 1985
Moja drahá, k tomu, ako som Nelsona nazval-geniálny truľo, musím poznamenať, že nič také nie je, lebo mám podozrenie, že v skutočnosti aj on hľadá tú anomáliu. Celé zdržanie vo Fair-bankse zinscenoval, verila by si tomu? Vedel, že ostatní členovia tímu by čakali len pre taký závažný dôvod, akým je nezabezpečená doprava, a tak osobne vopred poslal a aj zrušil objednané vozidlá. Zistil som to náhodou a chcel som sa ho spýtať, na čo sa to, dopa-roma, hrá, keď som vypočul, ako sa s niekým rozpráva vysielačkou -predstav si, že dotyčnému opisoval anomáliu, ibaže nepozná jej polohu - neskôr som ho pozval na pohárik, blufoval som, hral som sa na starého skúseného znalca Arktídy, akože sú veci medzi nebom a zemou… predstieral som, že si ho doberám, že veda má obmedzené možnosti, stavte sa, že neviete vysvetliť Yettiho atd\, a pritom som ho pozorne sledoval. Potom som naňho vyskočil s tou anomáliou - s eskimáckou legendou o neviditeľných dverách do
90
duchovného sveta niekde pri Lookout Ridge, predstavte si, práve tam, kam máme namierené. Až to v ňom hrklo. Presne vedel, o čom hovorím. Predstieral som, že som si nič nevšimol, a pokračoval som čarami, porozprával som mu príbeh o leopardovi zo Zaire - a tak dúfam, že ma považuje za poverčivého vojenského tupca. Ale mám pravdu, Elaine, aj on ju hľadá. Otázka je, že neviem, či mu to mám povedať, alebo nie. Musím zistiť, o čo mu ide. S láskou pozdravujem vás oboch.
Johnny
Bar Colville, Aljaška
24. júna 1985
Moja drahá, nejaký čas nebudem mať príležitosť poslať ti list - toto je posledné mesto pred odchodom do hôr k Brooks Range - archeológovia sa už nevedia dočkať, kedy tam budú. Jeden chlapík je presvedčený, že nájde dôkazy o oveľa skoršom osídlení, než by komu napadlo - spýtal som sa o koľko skoršom a prečo je o tom taký presvedčený - porozprával mi o nejakých vyrezávaných narvalích kloch, ktoré našiel pri predchádzajúcich vykopávkach -podľa testu uhlíka 14 sú neuveriteľne staré, ďaleko za hranicami toho, čo sa doteraz predpokladalo - až nenormálne. Nebolo by to zvláštne, keby sa sem dostali cez moju anomáliu z nejakého iného sveta? A keď už o tom hovorím, ten fyzik Nelson je teraz môj najbližší kamarát - skúša ma, naznačuje, že vie, že ja viem, že vie, atď. - a ja sa ďalej hrám na drsného majora Parryho, mocného chlapíka na riešenie každej krízy, ktorý však nemá nadbytok inteligencie - ale viem, o čo mu ide. Po prvé, hoci je naozaj vedec, v skutočnosti ho financuje Ministerstvo obrany - poznám finančné kódy, ktoré používajú, apo druhé, jeho takzvané meteorologické balóny nemajú s počasím nič spoločné - pozrel som do debny - mal tam radiačný oblek. Je to pekný vtáčik, moja drahá. Budem sa držať svojho plánu - dovediem archeológov na ich miesto určenia a potom na niekoľko dní odídem sám hľadať anomáliu - ak pritom narazím na Nekoná, ako sa túla po Lookout Ridge, budem improvizovať.
Neskôr: Mal som fakt šťastie. Stretol som kamoša Jaká Peterse-na, toho Eskimáka Matta Kigalika. Jake mi povedal, kde ho náj-
91
dem, ale vôbec som nedúfal, že tam bude. Povedal mi, že aj Sovie-ti hľadali tú anomáliu - začiatkom roka natrafil na jedného chlapíka vysoko v horách a pár dní ho potajme sledoval, lebo sa dovtípil, co robí. A mal pravdu, ten muž bol ruský špión. Viac mi nepovedal. Mám dojem, že ho zlikvidoval. Ale tú vec mi opísal. Vyzerá ako diera vo vzduchu, ako

nejaké okno. Pozeráš cezeň a vidíš iný svet. Nieje ľahkého nájsť, lebo časť druhého sveta, čo je za ním, vyzerá presne tak isto - skaly, mach a ostatné. Je to na severnej strane malej zátoky asi päťdesiat krokov na západ od vysokej skaly v tvare stojaceho medveda - bližšie k 12" než 11 "severnej šírky.
Drž mi palce, moja drahá. Prinesiem ti niečo z duchovného sveta - naveky ťa ľúbim, pobozkaj za mňa malého.
Johnny
Will si uvedomil, že mu hučí v hlave.
Otec opisoval to isté, čo sám našiel pod hrabmi. Aj on našiel okno - dokonca ho rovnako pomenoval! Will teda musí byť na správnej stope. Toto teda hľadali tí muži… Naozaj je to nebezpečné.
Will mal rok, keď otec písal tento list. O šesť rokov neskôr dopoludnia v supermarkete zistil, že matke hrozí veľké nebezpečenstvo a on ju musí chrániť. V nasledujúcich mesiacoch v ňom silnelo presvedčenie, že ju ohrozuje vlastná myseľ, no o to viac ju musel chrániť.
A odrazu odhalil, že nebezpečenstvo nebolo iba v jej hlave. Skutočne ju niekto prenasledoval. Niekomu išlo o tieto listy, o tieto informácie.
Netušil, čo to znamená. Cítil však hlboké uspokojenie, že ho s otcom spája niečo veľmi dôležité, že John Parry a jeho syn Will, každý sám, objavili takú mimoriadnu vec. Keby sa stretli, mohli by sa o tom rozprávať a otec by bol určite pyšný,' že Will ide v jeho stopách.
Noc bola pokojná a more tiché. Will poskladal listy a zaspal.

6
Svietiaci letci

Grumman?" zopakoval obchodník s kožušinami s čiernou bradou. "Z Berlínskej akadémie? Bezohľadný človek. Stretol som ho pred piatimi rokmi na severnom kraji Uralu. Myslel som si, že je mŕtvy."
Sam Cansino, starý známy Leeho Scoresbyho a Texasan ako on, sedel v kerosínom začmudenom bare hotela Samirsky a hodil do seba kalištek ľadovej vodky. Posunul pred Leeho tanier s rybičkami nakladanými v octe a čiernym chlebom. Scoresby sa ponúkol a kývol Samovi, aby pokračoval.
"Šliapol do pasce, ktorú položil ten hlupák Jakovlev," pokračoval obchodník s kožušinami, "a preseklo mu nohu až po kosť. Trval na tom, že namiesto normálneho lieku si dá na to mach krvistav, čo používajú medvede - je to akýsi druh lišajní-ka, nie skutočný mach; no skrátka ležal na saniach a striedavo reval od bolesti a vykrikoval pokyny na mužov - zameriavali hviezdy a museli to robiť správne, inak ich vyšľahal jazykom, a ten ti mal, chlapče, jazyk ako ostnatý drôt. Hoci bol štíhly, mal silu, a na všetko bol zvedavý. Vieš, že bol Tatár? Iniciovali ho."
"Nehovor," povedal Lee Scoresby a znova nalial Samovi do pohárika vodku. Hester, jeho démon, mu čupela pri lakti na bare, mala privreté oči ako zvyčajne a uši jej viseli na chrbát.
Lee prišiel v ten deň popoludní, na Novú Zemblu ho privial vietor, ktorý privolali bosorky, a keď uskladnil výstroj, pobral sa rovno do hotela Samirsky neďaleko baliarne rýb. Tu sa stretávali chlapi, čo sa túlali po polárnej oblasti, aby si vymenili
93
novinky alebo hľadali prácu, občas tu jeden druhému nechávali odkazy a aj Lee Scoresby tu v minulosti strávil niekoľko dní, keď čakal na zmluvu alebo pasažiera či priaznivý vietor, preto nebolo nezvyčajné, že sa tu ukázal. Vzhľadom na rozsiahle zmeny, ktoré všetci cítili, bolo prirodzené, že sa tu ľudia stretávali a rozprávali. Každý deň prichádzali ďalšie správy - na rieke Jenisej už nie je ľad ani v tomto ročnom období. Časť oceánu vyschla a odhalila čudné pravidelné kamenné útvary na morskom dne; tridsaťmetrový kal-mar stiahol troch rybárov z loďky a roztrhal ich…
A zo severu sa neprestajne valila hmla, hustá a studená, občas presýtená čudným, skoro nepredstaviteľným svedom, v ktorom sa nejasne črtali veľké obrysy a ozývali záhadné hlasy.
Celkove to bol zlý čas na prácu, a preto bol bar hotela Sa-mirsky plný.
"Spomínali ste Grummana?" spýtal sa muž, ktorý sedel pri bare neďaleko nich. Bol to starší muž v obleku lovca tuleňov, ktorému démon - lumík vážne vykúkal z vrecka. "Áno, bol Tatár. Bol som tam, keď sa pridal ku kmeňu. Videl som, ako si dal prevŕtať lebku. Mal aj iné meno, tatárske, p chvílku si naň spomeniem."
"To je zaujímavé," poznamenal Lee Scoresby. "Pozývam vás na pohárik, priateľu. Zháňam správy o tom mužovi. K akému kmeňu sa to pridal?"
"K jenisejským Pachtarom. Na úpätí Semionovových vrchov. Neďaleko sútoku Jeniseja a jednej rieky, čo steká z vrchov, ale zabudol som, ako sa volá. Je tam skala veľkosti domu, pri prístavisku."
"Aha, jasné. Už si spomínam," povedal Lee. "Letel som nad ňou. A hovoríte, že Grumman si dal prevŕtať lebku? A to prečo?"
"Bol šaman," vysvetľoval starý lovec tuleňov. "Myslím, že ten kmeň v ňom videl šamana už predtým, než ho prijali. To vám je vec to vŕtanie. Trvá to dve noci a celý deň. Používajú ručný vrták, taký, akým sa zapaľuje oheň."
"Ach, preto ho tí chlapi tak poslúchali," podotkol Sam Can-sino. "Bola to banda drsných darebákov, akých som ešte nevidel, ale behali okolo neho ako malé deti a robili, čo kázal. Mys-
94
lei som, že ich zastrašuje nadávkami. No ak ho považovali za šamana, je to jasné. Ale viete, zvedavosť toho chlapa bola ako vlčie čeľuste - nepopustil. Donútil ma, aby som mu do poslednej bodky porozprával, čo viem o krajine a zvykoch roso-mákov a líšok. Tá prekliata Jakovlevova pasca ho riadne doka-tovala, mal bolesti, otvorenú ranu, a pritom si zapisoval účinky machu krvistavu. Meral si teplotu, sledoval, ako sa mu tvorí jazva, o každej maličkosti si robil

poznámky… Zvláštny človek. Jedna bosorka ho chcela za milenca, ale odmietol ju."
"Naozaj?" povedal Lee a predstavil si krásnu Serafinu Pekkalu.
"To nemal robiť," pokračoval lovec tuleňov. "Keď vám bosorka ponúkne svoju lásku, mali by ste ju prijať. Lebo ak nie, sami ste si na vine, keď sa vám prihodí niečo zlé. Akoby ste si vyberali medzi požehnaním a prekliatím. Nemáte na výber."
"Možno mal na to dôvod," usúdil Lee.
"Ak mal, tak musel byť veľmi dobrý."
"Bol tvrdohlavý," dodal Sam Cansino.
"Možno verný inej žene," hádal Lee. "Počul som o ňom ešte čosi. Vraj vie, kde sa nachádza nejaký čarovný predmet. Neviem, čo by to mohlo byť, ale vraj ochráni každého, kto ho vlastní. Nepočuli ste o tom?"
"Ja áno," potvrdil lovec tuleňov. "On tú vec nemal, ale vedel, kde je. Jeden muž sa pokúsil donútiť ho, aby mu to prezradil, ale Grumman ho zabil."
"Mal veľmi zvláštneho démona," dodal Sam Cansino. "Orlicu, čiernu orlicu s bielou hlavou a hrudou. Taký druh som ešte nevidel a neviem ani, ako sa volá."
"Je to kršiak," povedal barman, ktorý ich počúval. "Hovoríte o Stanovi Grummanovi? Mal démona samicu kršiaka. Kršia-ka rybára."
"Čo sa s ním stalo?" spýtal sa Lee Scoresby.
"Vraj sa zamiešal do vojen Skraelingov v Beringlande. Počul som, že ho zastrelili," povedal lovec tuleňov. "Zabili ho."
‚A ja som počul, že mu odsekli hlavu," nadhodil Lee Scoresby.
"Obaja sa mýlite," vyhlásil barman. "Povedal mi to Inuit, ktorý bol s ním. Utáborili sa vraj kdesi na Sachaline a spadla tam lavína. Grummana pochovali tony kameňa. Ten Inuit to videl."
95
"Nechápem, čo ten chlap robil," povedal Lee Scoresby a ponúkal fľašku dookola. "Žeby hľadal ropu? Alebo bol vojak? Alebo išlo o niečo filozofické? Ty si spomínal nejaké merania, Sam. O čo išlo?"
"Merali svetlo hviezd. A auroru. Grumman mal vášnivú záľubu v aurore. Ale myslím, že ho zaujímali hlavne zrúcaniny. Starobylé veci."
"Viem, kto by vám mohol povedať viac," ozval sa lovec tuleňov. "Hore na kopcoch je observatórium Moskovijskej cárskej akadémie. Tam vám iste niečo povedia. Viem, že tam hore neraz bol."
"Prečo ťa to vlastne zaujíma, Lee?" spýtal sa Sam Cansino.
"Dlhuje mi nejaké peniaze," odvetil Lee Scoresby.
Vysvetlenie ich uspokojilo a prestali sa o vec zaujímať. Rozhovor sa zvrtol na tému, ktorá trápila všetkých - prebiehajúce katastrofické zmeny okolo, ktorým nikto nerozumel.
"Rybári hovoria, že sa dá vplávať rovno do toho nového sveta," povedal lovec tuleňov.
"Je nejaký nový svet?" spýtal sa Lee.
"Len čo sa táto prekliata hmla rozptýli, uvidíme rovno doň," s istotou tvrdil lovec. "Keď sa to stalo, sedel som v kajaku a čisto náhodou som hľadel na sever. Nikdy nezabudnem, čo som videl. Namiesto toho, aby sa zem na obzore zaobľovala nadol, pokračovala rovno ďalej. Pokiaľ som až dovidel, bola zem, videl som pobrežie, hory, prístavy, zelené stromy, obilné polia, a to všetko hore na oblohe. Poviem vám, kamaráti, že vidieť čosi také stálo za tých päťdesiat rokov lopotenia. To bol pohľad! Bol by som prevesloval až na oblohu do toho pokojného mora, ani by som sa neobzrel, lenže vtedy sa privalila tá hmla…"
"Nikdy som takú hmlu nevidel," zahundral Sam Cansino. "Povedal by som, že padla tak na mesiac, a možno aj na dlhšie. Ale ak chceš od Stanislausa Grummana peniaze, Lee, máš smolu, ten chlap je mŕtvy."
"Á! Už som si spomenul na jeho tatárske meno!" zvolal lovec tuleňov. "Práve som si spomenul, ako ho volali pri tom vŕtaní. Znelo to ako Jopari."
"Jopari? Také meno som nikdy nepočul," vyhlásil Lee. "Mo-
96
hlo by to byť niponské meno. Mal by som asi naháňať jeho dedičov, ak chcem peniaze. Alebo by ten dlh mohla vyrovnať Berlínska akadémia. Pôjdem sa spýtať do observatória, či nemajú nejakú adresu, kam by som sa mohol obrátiť."
Observatórium bolo ďalej na severe a Lee Scoresby si najal sane so psím záprahom a pohoničom. Nebolo ľahké nájsť niekoho, kto by riskoval a podujal sa na cestu v takej hmle, no Lee vedel presviedčať, či skôr jeho peniaze presviedčali, a napokon jeden starý Tatár z obskej oblasti po búrlivom handrkovaní súhlasil, že ho ta odvezie.
Pohonič sa nespoliehal na kompas, aj tak by mu nepomohol. Riadil sa inými znakmi, napríklad podľa svojho démona -polárnej líšky, ktorá sedela vpredu na saniach a usilovne ňu-chala. Lee, ktorý nosil kompas všade so sebou, rýchlo zistil, že ako všetko ostatné, aj magnetické pole zeme je narušené.
Keď sa zastavili, aby si uvarili kávu, starý pohonič povedal: "Toto už raz bolo."
"Čo? Že sa otvorila obloha? Už sa to raz stalo?"
"Mnoho tisíc generácií. Môj ľud pamätala. Moc dávno, veľa tisíc generácií."
"Čo sa o tom hovorí?"
"Obloha otvorila a duchovia cestovala medzi tento svet a druhý svet. Všetky zeme sa hýbala. Ľad sa topila, potom znova zamrzla. Duchovia potom dieru zatvorila. Zapečatila. No bosorky hovorila, že obloha tam tenká, tam za polárne svetlo."
"Čo sa stane, Umaq?"
"To isté, čo predtým. Urobila to isté. Ale po veľký problém, veľká vojna. Duchovná vojna."

Viac mu pohonič nepovedal a onedlho sa pobrali ďalej, pomaly napredovali po nerovnom povrchu s dierami, okolo osamelých skál, nejasných, ale tmavých na pozadí bledej hmly, až kým sa starec neozval:
"Observatórium tam hore. Ty teraz išla. Chodník pre sane krivý. Ak chcela vrátiť, ja tu počkala."
"Áno, Umaq, chcem sa vrátiť, keď tam skončím. Urob si
97
oheň, priateľu, sadni si a odpočívaj. Budem hore tri, možno štyri hodiny."
Lee Scoresby sa ďalej pobral peši a Hester si zastrčil za kabát na hruď. Po polhodine strmého stúpania sa pred ním zrazu vynorila skupinka budov, akoby ju tam práve položila nejaká ob-ria ruka. Pôsobilo to tak iba preto, že hmla sa na okamih zdvihla, ale po chvílke znova všetko zahalila. Lee videl veľkú kupolu hlavného observatória, potom menšiu o kúsok ďalej, a medzi nimi skupinku administratívnych budov a ubytovní. Nebolo vidieť nijaké svetlá, lebo okná mali zastreté, aby svetlo nenarušilo tmu, ktorú potrebovali pri práci s ďalekohľadmi.
Krátko po príchode sa už Lee zhováral so skupinkou astronómov zvedavých na správy, ktoré im mohol priniesť, veď máloktorí prírodofilozofi sú takí roztrpčení hmlou ako astronómovia. Porozprával im o všetkom, čo videl, a keď tému dôkladne vyčerpal, spýtal sa na Stanislausa Grummana. Astronómovia už týždne nemali nijakú návštevu a veľmi ochotne sa rozhovorili.
"Grumman? Áno, niečo vám o ňom poviem," začal riaditeľ. "Bol to Angličan, napriek tomu menu. Pamätám sa…"
"To určite nie," namietol jeho zástupca. "Bol členom Nemeckej cisárskej akadémie. Stretol som sa s ním v Berlíne. Určite bol Nemec."
"Nie, musel byť Angličan. V každom prípade hovoril po anglicky bezchybne," nedal sa riaditeľ. "Ale súhlasím, že bol členom Berlínskej akadémie. Bol to geológ…"
"Nie, nie, mýlite sa," namietol ktosi ďalší, "skúmal síce zem, ale nie ako geológ. Raz som s ním mal dlhý rozhovor. Myslím, že by sa dal nazvať paleoarcheológom."
Piati muži sedeli okolo stola v miestnosti, ktorá im slúžila ako klubovňa, obývačka, jedáleň, bar, odpočiváreň a viac-menej aj všetko ostatné. Dvaja z nich boli Moskovijčania, jeden Poliak, jeden Joruba a jeden Skraeling. Lee Scoresby cítil, že malá spoločnosť sa teší z jeho návštevy, hoci len preto, že môžu zmeniť témy rozhovorov. Posledný hovoril Poliak a potom ho prerušil Joruba:
"Ako to myslíš, že paleoarcheológ? Archeológovia predsa všetci študujú staré veci, načo potrebuješ pred to dávať ešte ďalšie slovo, ktoré tiež znamená starý?"
98
"Len preto, že jeho oblasť záujmu siahala do oveľa vzdialenejšej minulosti, ako by si čakal. Hľadal pozostatky civilizácie spred dvadsiatich, tridsiatich tisícov rokov," odvetil Poliak.
"Nezmysel!" vyhŕkol riaditeľ.,Absolútny nezmysel! Ten človek si z teba uťahoval. Civilizácia tridsaťtisíc rokov stará? Ha! Kde je dôkaz?"
"Pod ľadom," odvetil Poliak. "O to ide. Podľa Grummana sa v rôznych obdobiach v minulosti magnetické pole zeme dramaticky menilo, a pritom sa pohybovala aj zemská os, takže oblasti s miernym podnebím zamrzli."
"Ako?" spýtal sa Joruba.
"Och, na to mal nejakú zložitú teóriu. Tvrdil, že všetky dôkazy o veľmi starej civilizácii sú dávno pochované pod ľadom. Spomínal, že má fotogramy nezvyčajných skalných útvarov…"
"Pch! A to je všetko?" nedal sa riaditeľ.
"Ja len opakujem, neobhajujem ho," namietol Poliak.
,Ako dlho ste Grummana poznali, páni?" spýtal sa Lee Sco-resby.
"No počkajte," začal riaditeľ, "prvý raz som sa s ním stretol pred siedmimi rokmi."
"Rok či dva predtým si urobil meno prednáškou o zmenách magnetického poľa," dodal Joruba. "Lenže akoby spadol z neba. Nikto ho nepoznal ako študenta, ani nevidel jeho predchádzajúce práce…"
Chvíľu sa ešte rozprávali, spomínali, vyslovovali domnienky, čo sa asi mohlo s Grummanom stať, no väčšina z nich si myslela, že je najskôr mŕtvy. Kým šiel Poliak uvariť novú kávu, Leeho démon - zajačica Hester pošepkala:
"Spýtaj sa Skraelinga, Lee."
Skraeling hovoril veľmi málo. Lee si myslel, že je od prírody málovravný, ale na Hesterin podnet pri najbližšej odmlke v rozhovore nenútene pozrel na mužovho démona - snežnú sovu, ktorá naňho zazerala jasnými oranžovými očami. Sovy tak vyzerajú a majú taký pohľad, ale Hester sa nemýlila, z démona vyžarovalo nepriateľstvo a tváril sa podozrievavo, hoci mužova tvár to vôbec neprezrádzala.
Vtom si Lee všimol ešte čosi: Skraeling mal na ruke prsteň so symbolom cirkvi. Odrazu si uvedomil, prečo mlčal. Počul, že každá filozofická výskumná inštitúcia musí medzi svojich pracovníkov prijať predstaviteľa magistéria, ktorý pôsobí ako cenzor a potláča správy o akýchkoľvek kacírskych objavoch.
Keď si to Lee uvedomil, spomenul si na jednu vec, čo počul od Lýry, a spýtal sa:
"Povedzte, páni, neviete náhodou, či sa Grumman niekedy zaoberal otázkou prachu?"
V dusnej malej miestnosti okamžite zavládlo ticho a pozornosť všetkých sa sústredila na Skraelinga, hoci nikto nehľadel priamo naňho. Lee vedel, že Hester sa neprezradí, zostane s po-loprivretými očami a ušami ovisnutými na chrbte, a on vystrúhal veselú nevinnú tvár a prechádzal pohľadom z jedného astronóma na druhého.
Napokon sa zastavil na Skraelingovi a povedal: "Prepáčte, spýtal som sa vari niečo, čo je zakázané vedieť?"
Skraeling mu položil otázku: "Kde ste počuli spomínať túto vec, pán Scoresby?"
"Od pasažierov, ktorých som pred časom prevážal cez more," nenútene odvetil Lee. "Nepovedali mi, čo to je, ale podľa toho, čo spomínali, som si domyslel, že sa o to asi zaujímal Grumman. Predpokladal som, že je to nejaká vesmírna vec, ako aurora. Ale zmiatlo ma to, pretože ako aviatik poznám oblohu dosť dobre a nikdy som sa s tým nestretol. Čo je to

vlastne?"
"Ako hovoríte, vesmírny jav," povedal Skraeling. "Nemá nijaký praktický význam."
Napokon sa Lee rozhodol, že je načase odísť. Nedozvedel viac a nechcel nechať Umaqa čakať. Opustil astronómov v ic hmlou zahalenom observatóriu a pobral sa chodníkom doL. Cestu nevidel, ale nasledoval démona, ktorý mal oči bližšie pri zemi.
Išli asi desať minút, keď mu v hmle niečo preletelo okolo hlavy, preto sa vrhol dolu k Hester. Bol to Skraelingov démon - sova.
Lenže Hester cítila, že sa blíži, a včas sa prikrčila, takže sovie pazúry ju minuli. Hester sa vedela brániť, aj ona mala ostré pazúry a bola húževnatá a statočná. Lee vedel, že Skraeling musí byť niekde nablízku, a siahol na revolver za opaskom.
100
"Za tebou, Lee," upozornila ho Hester, načo sa zvrtol a zohol, a ponad plece mu zasvišťal šíp.
Okamžite vystrelil. Skraeling stonajúc padol, lebo gulka mu vletela do nohy. Vzápätí sova potichu zakrúžila a chabo sa zniesla k nemu, ležala na boku na snehu a usilovala sa zložiť krídla.
Lee Scoresby natiahol zbraň a priložil ju mužovi k hlave.
"Ty prekliaty hlupák. Načo to robíš? Nevidíš, že po tom, čo sa stalo na oblohe, sme všetci v rovnakej kaši?"
"Je prineskoro," odvetil Skraeling.
"Prineskoro na čo?"
"Nezastavíš ma. Už som poslal správu po vtákovi. Magisté-rium sa dozvie, na čo si sa vyzvedal, potešia sa správe o Grum-manovi…"
"A čo je s ním?"
"Dozvedia sa, že aj iní ho hľadajú. Potvrdzuje to náš predpoklad. Aj iní vedia o prachu. Si nepriateľ cirkvi, Lee Scoresby. Po ich ovocí ich poznáte. Podľa ich otázok uvidíte hada, ktorý požiera ich srdce… "
Sova potichu húkala a kŕčovito dvíhala a skladala krídla. Velké oranžové oči mala zastreté od bolesti. V snehu okolo Skraelinga sa rozširovala červená škvrna: Lee aj v hustej hmle videl, že muž umiera.
"Gulka ti zrejme zasiahla tepnu," povedal. "Odtrhnem si rukáv a použijem ho ako škrtidlo."
"Nie!" zvolal Skraeling drsne. "Som rád, že zomriem! Dostanem palmu mučeníka! O to ma nepripravíš!"
"Tak si zomri, keď chceš. Len mi povedz…"
Nestihol však dokončiť otázku, lebo démon - sova sa zrazu bezútešné zachvela a zmizla. Skraelingova duša odišla. Lee raz videl obraz zobrazujúci svätca, ktorého napadli vrahovia. Kým palicami tĺkli jeho umierajúce telo, svätcovho démona vynášali cherubíni nahor a podávali mu palmovú ratolesť, symbol mučeníctva. Na Skraelingovej tvári sa zjavil rovnaký výraz, ako mal svätec na obraze - extatický sa upínal k neznámu. Lee ho znechutene pustil.
Hester tľoskla jazykom.
"Malo mi napadnúť, že pošle správu," povedala. "Vezmi si jeho prsteň."
101
"Načo, doparoma? Nie sme predsa zlodeji."
"Sme odpadlíci. Nie z vlastného rozhodnutia, ale pre jeho zlobu. Keď sa o tom cirkev dozvie, je s nami naveky amen. Medzitým musíme využiť všetko, čo sa dá. No tak, vezmi ten prsteň a schovaj si ho, možno sa nám raz zíde."
Leemu sa to zdalo rozumné, a tak prsteň stiahol mŕtvemu mužovi z prsta. Uprene hľadel do šera a videl, že chodník vedie popri strmom zráze, pod ktorým bola iba skalná tma, a prevalil Skraelingovo telo ta. Padalo dlho, kým počul náraz na dno. Lee nikdy nemal rád násilie a nenávidel zabíjanie, hoci už tri razy musel zabiť.
"Nemá zmysel na to myslieť," dohovárala mu Hester. "Nedal nám na výber a my sme ho nechceli zabiť. Doparoma, Lee, on chcel zomrieť. Títo ľudia sú šialení."
"Asi máš pravdu," prikývol aviatik a odložil pištoľ.
Na konci chodníka našli pohoniča so zapriahnutými psami, pripraveného na odchod.
"Povedz, Umaq," obrátil sa naňho Lee, keď sa vydali na spiatočnú cestu k baliarni rýb, "počul si niekedy o mužovi menom Grumman?"
"Pravdaže," odvetil pohonič. "Každý poznala doktor Grumman."
"Vieš, že má aj tatárske meno?"
"Nie tatárske. Ty myslela Jopari? Nie tatárske."
"Čo sa s ním stalo? Je mŕtvy?"
"Ty mňa pýtala a ja musela povedať, že nevedela. Ty odo mňa nepoznala pravdu."
"Chápem. Koho sa na to môžem spýtať?"
"Ty radšej spýtala jeho kmeň. Radšej išla k Jenisej a spýtala ich."
"Jeho kmeň… Myslíš tých, čo ho iniciovali? Tých, čo mu prevŕtali lebku?"
"Áno. Ty radšej spýtala ich. Možno on nebola mŕtvy, možno bola. Možno ani mŕtvy, ani živý."
"Ako môže byť ani mŕtvy, ani živý?"
"Duchovný svet. On možno bola v duchovný svet. Ja už hovorila veľa. Už viac nepovedala."
102
A ani nepovedal.
Keď sa vrátili na stanicu, Lee ihneď zašiel do dokov a vyhľadal loď, ktorá by ho mohla dopraviť k ústiu Jeniseja. Medzitým hľadali aj bosorky. Lotyšská kráľovná Ruta Skadi letela so spoločníčkami Serafiny Pekkaly mnoho dní a nocí cez hmlu a vzdušné víry ponad oblasti zničené záplavami alebo zosuvmi pôdy. Nepochybne sa nachádzali vo svete, ktorý ani jedna z nich doteraz nepoznala, duli tu nezvyčajné vetry a vo vzduchu cítili čudné vône. Zaútočili na ne veľké neznáme vtáky, ktoré museli odohnať dažďom šípov. A keď našli zem, kde si mohli odpočinúť, rástli tam neznáme

rastliny.
Niektoré však boli jedlé, pobehovali tam aj malé tvory podobné králikom, z ktorých si pripravili chutné jedlo, a nechýbala im ani voda. Možno by sa v tej krajine žilo dobre, nebyť priezračných tvarov, ktoré sa ako opar vznášali nad lúkami a zhromažďovali sa pri potokoch a nízko položených vodách. Pri určitom svetle ich takmer nebolo vidieť, pripomínali len mihotavé svetlo, akési rytmické vlnenie svetla, priesvitné závoje krútiace sa pred zrkadlom. Bosorky nikdy nič podobné nevideli a hneď ich premkla nedôvera.
"Myslíš, že sú živé, Serafina Pekkala?" spýtala sa Ruta Skadi, keď krúžili vysoko nad skupinkou tvarov, ktorá nehybne stála na kraji lesa.
"Živé či mŕtve, sú plné zloby," odvetila Serafina. "Cítim to aj odtiaľto. A pokiaľ neviem, aká zbraň by im mohla ublížiť, nepriblížim sa k nim."
Zdalo sa, že fantómovia sú pripútaní k zemi a nemôžu lietať, našťastie pre bosorky. Neskôr v ten deň však uvideli, čoho sú schopní.
Stalo sa to na prechode cez rieku, kde prašná cesta pokračovala nízkym kamenným mostom vedľa skupinky stromov. Neskoré popoludňajšie slnko šikmo dopadalo na lúčiny, zvýrazňovalo sýtozelenú farbu zeme a zlatistý prach vo vzduchu, a v tom intenzívnom šikmom svetle bosorky videli skupinku cestovateľov, ktorá mierila k mostu, niektorí peši, iní na vozíkoch ťa-

haných koňmi, a dvaja ľudia sedeli na koňoch. Bosorky nezbadali, lebo nemali dôvod hľadieť hore, a boli to prví ľudia, ktorých bosorky v tomto svete videli. Serafina už chcela zletieť dolu, aby sa s nimi porozprávala, keď začula poplašný výkrik.
Kričal jazdec na vedúcom koni. Ukazoval na stromy, a keď ta bosorky pozreli, videli, ako sa prúd priezračných tvarov prelieva po tráve, bez námahy prúdi k ľuďom, k svojej koristi.
Ľudia sa rozpŕchli. Serafina zdesene hľadela, že vedúci jazdec sa obrátil a cvála preč, nepomohol ostatným. Druhý jazdec ho nasledoval a čo najrýchlejšie zmizol iným smerom.
"Zleťte nižšie, sestry, a dávajte pozor," prikázala Serafina spoločníčkam. "Ale nezasahujte, kým vám nedám povel."
Videli, že v malej skupinke sú aj deti, niektoré sa viezli na vozíkoch, iné kráčali vedľa nich. Bolo jasné, že deti fantómov nevidia, a ani fantómovia o ne nejavili záujem, no okamžite zamierili k dospelým. Akási stará žena na vozíku držala na kolenách dve malé deti a Rutu Skadi nahnevala jej zbabelosť, lebo starena sa pokúsila za ne skryť, strčila ich pred fantóma, ktorý sa k nej blížil, akoby mu ich ponúkala, aby si zachránila vlastný život.
Deti sa starene vymanili, zoskočili z voza a pridali sa k ostatným deťom, ktoré vystrašene pobehovali sem a ta, alebo stáli, držiac sa jedno druhého a plakali, keď fantómovia zaútočili na dospelých, okrem tých dvoch, čo na koňoch od skupiny utiekli.
Fascinovaná a zdesená Serafina Pekkala zletela bližšie. Jeden otec s dieťaťom sa pokúsil prebrodiť rieku a ujsť, ale fantóm ich dohonil. Plačúce dieťa sa držalo otcovho chrbta, no muž zrazu spomalil, zastal po pás vo vode a nemohol sa pohnúť, bol bezmocný.
Čo sa to s ním deje? Serafina sa vznášala nad vodou len kúsok odtiaľ a zdesená naňho hľadela. Vo svojom svete počula od pútnikov legendy o upíroch a spomenula si na ne, keď videla, ako fantómovia čosi hlcú, niečo, čo ten muž mal, jeho dušu, možno démona, lebo v tomto svete boli démoni očividne vo-vnútri, nie vonku. Ruky mu pod stehnami dieťaťa ochabli a dieťa spadlo do vody. Márne sa ho chytalo za ruku, dusilo sa a kričalo, muž iba otočil hlavu a ľahostajne pozrel na syna, ktorý sa vedľa neho topil.

To bolo na Serafinu priveľa. Zniesla sa nižšie a vytiahla dieťa z vody, no vtom Ruta Skadi vykríkla: "Pozor, sestra! Za tebou…"
Serafina na okamih pocítila nepríjemnú otupenosť a načiahla sa za rukou Ruty Skadi, ktorá ju odtiahla do bezpečia. Vyleteli vyššie, dieťa vrieskalo a tenkými prstami sa jej držalo drieku. Serafina uvidela za sebou fantóma, obláčik hmly víriaci na vode, ako sliedi po stratenej koristi. Ruta Skadi do jeho stredu vystrelila šíp, ale bez účinku.
Keď Serafina videla, že dieťaťu od fantómov nehrozí nebezpečenstvo, zložila ho na breh rieky a znova vyletela hore. Skupinka cestovateľov sa už zastavila nadobro, kone sa pásli alebo potriasali hlavami a odháňali muchy, deti nariekali a držali sa jedno druhého, a len z diaľky sa prizerali, ako všetci dospelí znehybneli. Oči mali otvorené, niektorí stáli, hoci väčšina si sadla a nad nimi zavislo hrozné ticho. Keď poslední fantómo-via odtiahli, Serafina zlietla dolu a zosadla pred ženou sediacou na tráve. Bola to silná, zdravo vyzerajúca žena s červenými lícami a lesklými svetlými vlasmi.
"Žena?" oslovila ju Serafina. Odpovede sa nedočkala. "Počuješ ma? Vidíš ma?"
Zatriasla ju za plece. S nesmiernym úsilím žena zdvihla pohľad. Zrejme sotva vnímala. Oči mala prázdne, a keď ju Serafina uštipla do predlaktia, iba pomaly pozrela dolu a nato sa zase odvrátila.
Ostatné bosorky chodili pomedzi roztrúsené vozy a vydesene hľadeli na obete. Deti sa medzitým zhromaždili obďaleč na malom pahorku, nespúšťali oči z bosoriek a niečo si prestrašene šepkali.
"Ten jazdec nás pozoruje," upozornila jedna bosorka.
Ukázala na priesmyk medzi vŕškami, kade viedla cesta. Jazdec, ktorý utiekol, zastavil koňa, obrátil sa a zacláňal si oči, aby videl, čo sa deje.
"Porozprávame sa s ním," navrhla Serafina a vzlietla.
Nech sa muž zachoval akokoľvek pri útoku fantómov, nebol zbabelec. Keď videl, že bosorky sa blížia, zvesil z chrbta pušku a popchol koňa na lúku, kde sa mohol voľne obracať a strie-'ať, mal dosť miesta, aby sa im mohol postaviť zoči-voči na

otvorenom priestranstve. Serafina Pekkala pomaly zosadla, ukázala mu luk a položila ho na zem pred seba.
Nevedno, či tu také gesto používali, ale jeho význam bol jasný. Muž zložil pušku z pleca a čakal, pozoroval Serafinu a ostatné bosorky s démonmi, ktorí zatiaľ krúžili na oblohe. Mladé, dravé ženy oblečené v pásoch čierneho hodvábu jazdili vo vzduchu na borovicových konároch - vo svojom svete nič také nepoznal, ale stál pred nimi pokojne a ostražito. Keď sa Serafina priblížila, uvidela mu na tvári žiaľ, ale aj silu. Ťažko sa však zmierovala so spomienkou, ako sa otočil a utiekol, kým jeho spoločníci hynuli.
"Kto ste?" spýtal sa.
"Volám sa Serafina Pekkala. Som kráľovná bosoriek z jazera Enara, ktoré je v inom svete. A vy sa ako voláte?"
"Joachim Lorenz. Hovoríte, že ste bosorky? Teda sa stýkate s diablom?"
"Keby áno, boli by sme vaše nepriateľky?"
Muž sa na chvíľu zamyslel a oprel si pušku o stehná. "Možno kedysi by ste boli," odvetil, "ale časy sa zmenili. Prečo ste prišli do tohto sveta?"
"Pretože časy sa zmenili. Kto sú tie tvory, čo napadli tvojich spoločníkov?"
"To sú fantómovia…" odvetil a prekvapene pokrčil plecami. "Vy nepoznáte fantómov?"
"V našom svete sme ich nikdy nestretli. Videli sme, ako utekáš, a nevedeli sme, čo si máme myslieť. Teraz to chápeme."
"Nejestvuje pred nimi nijaká obrana," vysvetľoval Joachim Lorenz. "Iba detí sa nedotknú. V každej skupine cestovateľov musí byť podlá zákona jeden muž a jedna žena na koni a musia urobiť to, čo sme urobili my, lebo inak by sa nemal kto postarať o deti. Lenže časy sú čoraz horšie, mestá sa priam hemžia fantómami, hoci kedysi ich nebývalo viac ako tucet na jednom mieste."
Ruta Skadi sa obzerala. Videla, že aj druhý jazdec sa vracia k vozom, a skutočne to bola žena. Deti sa k nej rozbehli.
"Ale povedzte mi, čo hľadáte," pokračoval Joachim Lorenz. "Neodpovedali ste mi na otázku. Neprišli by ste sem len tak pre nič za nič. Odpovedzte mi."
106
"Hľadáme jedno dieťa," vysvetlila Serafina, "dievčatko z nášho sveta. Volá sa Lyra Belacqua, no hovoria jej aj Lyra Zlatoústa. Netušíme, kde v tomto širom svete môže byť. Nevideli ste osamelé cudzie dieťa?"
"Nie. Ale minulej noci sme videli anjelov, ako mieria k pólu."
"Anjelov?"
"Vo vzduchu ich boli celé húfy, v plnej nablýskanej zbroji. V posledných rokoch nebývali bežným zjavom, hoci za čias môjho starého otca často prechádzali naším svetom. Aspoň to hovorieval."
Zaclonil si oči a hľadel dolu na roztrúsené vozy, na zastavených pútnikov. Jazdkyňa medzitým zosadla a upokojovala deti.
Serafina sledovala jeho pohľad a navrhla: ‚Ak sa dnes v noci utáboríme s vami a postrážime vás pred fantómami, porozprávaš nám viac o tomto svete, a anjeloch, ktorých ste videli?"
"Pravdaže. Poďte so mnou."
Bosorky im pomohli prejsť s vozmi cez most, ďalej od stromov, odkiaľ prišli fantómovia. Postihnutí dospelí museli zostať tam, kde boli, hoci to bol žalostný pohľad, keď sa malé deti držali matky, ktorá už nereagovala, alebo poťahovali za rukáv otca, ktorý nič nehovoril, len hľadel do prázdna, lebo aj v očiach mal prázdno. Menšie deti nechápali, prečo musia opustiť rodičov. Tie staršie, z ktorých niektoré už stratili rodičov, alebo to zažili, len bezútešné mlčali. Serafina vzala na ruky chlapčeka, ktorý spadol do vody a teraz plakal za ockom, a ponad jej plece sa načahoval za tichou postavou vo vode. Serafina na pokožke cítila jeho slzy.
Jazdkyňa, ktorá mala oblečené drsné plátenné nohavice a jazdila ako muž, nepovedala bosorkám nič. Tvárila sa zachmúrene. Prísne poháňala deti a nevšímala si ich slzy. Večerné slnko zalievalo vzduch zlatistým svedom, v ktorom bolo jasne vidieť každý detail, a tváre detí, muža a ženy sa zdali nesmrteľné, silné a krásne.
Neskôr, keď v kruhu kameňov pokrytých popolom žiarili uhlíky a veľké kopce pokojne ležali v mesačnom svite, Joachim Lorenz porozprával Serafine a Rute Skadi históriu svojho sveta.
107
Kedysi sa tu žilo šťastne, vysvetľoval. Mestá boli rozľahlé a elegantné, polia dobre obrábané a úrodné. Po modrých oceánoch sa sem a ta plavili obchodné lode, rybári vyťahovali siete po okraj plné tresiek, tuniakov, ostriežov a parmíc, lesy boli plné zveri a nijaké dieťa nehladovalo. Na dvoroch a námestiach veľkých miest sa veľvyslanci z Brasilie, Beninu, Irlandu a Corey stýkali s predavačmi tabaku, komediantmi z Bergama a predavačmi papierikov s veštbami. V noci sa maskovaní milenci stretávali na kolonádach obrastených ružami alebo v záhradách osvetlených lampami, vo vzduchu sa vznášala vôňa jazmínu a zneli rozochvené melódie, ktoré vyludzovali struny mandarone.
Bosorky počúvali s rozšírenými očami jeho rozprávanie o svete takom podobnom ich svetu, a predsa takom odlišnom.
"Lenže všetko sa zmenilo k horšiemu. Pred tristo rokmi. Niektorí ľudia hovoria, že na vine je Spolok filozofov z Torre degli Angeli, z Anjelskej veže v meste, ktoré sme práve opustili. Iní vravia, že je to náš trest za nejaký veľký hriech, hoci nikdy som nepočul, že by ľudia vedeli, aký je to hriech. Odrazu sa tu zjavili fantómovia a odvtedy nás prenasledujú. Videli ste, čo robia. Skúste si predstaviť, ako sa žije vo svete, kde sú fantómovia. Ako sa nám môže dariť, keď sa nemôžeme spoľahnúť, či niečo pretrvá. Kedykoľvek môžu vziať otca alebo matku a rodina sa rozpadne, môžu napadnúť kupca a jeho podnik zanikne, všetci úradníci a pracovníci stratia zamestnanie, a ako majú milenci veriť svojim prísahám? Keď prišli fantómovia, z tohto sveta sa stratila všetka viera a poriadok."
"Kto sú tí filozofi?" spýtala sa Serafina. "A kde je veža, o ktorej hovoríte?"
"Je v meste, z ktorého sme odišli - Cittágazze. Znamená to Mesto strák. Viete, prečo sa tak volá? Lebo straky kradnú, a nám už nič iné nezostáva. Nič nevytvoríme, stovky rokov sme nič nepostavili, nerobíme nič, iba kradneme z iných svetov. Ach, áno, my vieme o iných svetoch. Tí filozofi z Torre degli Angeli objavili všetko, čo o tom potrebujeme

vedieť. Majú zaklínadlo, a ak ho poviete, môžete prejsť cez dvere, ktoré tam inak nie su, a ocitnete sa v inom svete. Niektorí hovoria, že to nie je zaklínadlo, ale kľúč, ktorý otvára tam, kde nie je zámka. Ktovie?Nec"
108
je to čokoľvek, vpustilo nám to sem fantómov. A pokiaľ viem, filozofi to stále používajú. Prechádzajú do iných svetov, kradnú a prinášajú, čo nájdu. Zlato a šperky, samozrejme, ale aj iné veci ako nápady, vrecia zrna či ceruzky. Sú zdrojom nášho bohatstva," dodal zatrpknuto, "ten spolok zlodejov."
"Ako to, že fantómovia neubližujú deťom?" spýtala sa Ruta Skadi.
"To je tá najväčšia záhada zo všetkých. V nevinnosti detí je nejaká sila, ktorá odpudzuje fantómov apatie. Ale je v tom aj niečo iné. Deti ich jednoducho nevidia, hoci my nechápeme, prečo. Nikdy sme to nepochopili. Ale fantómových sirôt je veľa, ako iste chápete, detí rodičov, ktorých vzali fantómovia. Zoskupujú sa do bánd, potulujú sa po krajine a niekedy sa dávajú najímať dospelými, aby hľadali jedlo a zásoby v oblastiach zamorených fantómami, no väčšinou sa len túlajú a rabujú.
Taký je náš svet. Naučili sme sa žiť aj s touto kliatbou. Fantómovia sú skutoční paraziti - nezabijú svojho hostiteľa, hoci z neho vysajú skoro celý život. Donedávna však existovala aká-taká rovnováha, až do tej veľkej búrky. Bola to strašná búrka, znelo to, akoby sa lámal a pukal celý svet. Nikto si takú búrku nepamätal.
A potom prišla hmla, ktorá trvala celé dni a pokiaľ viem, pokryla každučkú časť sveta, nikto nemohol cestovať. Keď sa hmla napokon zdvihla, mestá boli plné fantómov, boli ich stovky, tisíce. Tak sme utiekli do hôr a na more, ale tentoraz sa pred nimi nedá uniknúť, kamkoľvek by sme šli. Samy ste to videli.
A teraz ste na rade vy. Porozprávajte mi o svojom svete a prečo ste z neho odišli a prišli do nášho."
Serafina mu popravde rozpovedala všetko, čo vedela. Bol to čestný muž a nemusela pred ním nič skrývať. Počúval pozorne, udivene krútil hlavou, a keď skončila, povedal:
"Hovoril som vám o moci, ktorú vraj majú naši filozofi, o tom, že otvárajú cesty do iných svetov. Niektorí ľudia si myslia, že občas zabudnú na nejaké dvere a nechajú ich otvorené. Neprekvapilo by ma, keby cestovatelia z iných svetov občas našli cestu aj sem. Napokon, anjeli tadiaľto prechádzajú."
.Anjeli?" zopakovala Serafina. "Už si ich raz spomínal. Nikdy sme o anjeloch nepočuli. Čo je to?"
109
"Zaujímajú vás anjeli? Tak dobre. Počul som, že si hovoria aj bene elim. Niektorí ich volajú aj strážcovia. Nie sú to tvory z mäsa a kostí ako my, sú to duchovné stvorenia, jednoducho ich telá sú jemnejšie ako naše, ľahšie a jasnejšie, čo ja viem. Skrátka nie sú ako my. Nosia posolstvá z neba, to je ich poslanie. Niekedy ich vídame na oblohe, ako prechádzajú cez náš svet do iného, vysoko hore svietia ako svätojánske mušky. Za tichých nocí dokonca počuť mávanie ich krídel. Majú iné záujmy ako my, hoci za dávnych čias prichádzali dolu a stýkali sa s ľuďmi, a vraví sa, že dokonca s nimi plodili deti.
Keď po tej veľkej búrke nastala hmla, bol som v kopcoch za mestom Sant'Elia a vracal som sa domov. Uchýlil som sa do pastierskej chatky pri prameni neďaleko brezového lesa a celú noc som v hmle nad sebou počul hlasy, nahnevané a poplašné výkriky, aj trepot krídel, oveľa bližšie než kedykoľvek predtým, a nadránom bolo počuť rachot zbraní, svišťanie šípov a rinčanie mečov. Neopovážil som sa vyjsť von a pozrieť sa, hoci som bol veľmi zvedavý. Bál som sa. Bol som na smrť vydesený, priznám sa vám. Keď obloha v tej hmle trochu zosvetlela, odvážil som sa vyzrieť von a zbadal som, že pri prameni leží zranená veľká postava. Mal som pocit, akoby som videl veci, ktoré nemám právo vidieť - posvätné veci. Musel som sa odvrátiť, a keď som sa pozrel znova, tá postava bola preč.
Vtedy som sa ocitol v živote najbližšie k anjelovi. Ale ako som už povedal, videli sme ich minulej noci vysoko medzi hviezdami, mierili k pólu ako flotila mohutných lodí s roztiahnutými plachtami. Niečo sa deje, ale my tu dole nevieme, čo by to mohlo byť. Možno vypukla vojna. Raz bola na nebi vojna, pred tisíckami rokov, nesmierne dávno, ale neviem, ako dopadla. Nie je preto vylúčené, že sa môže rozpútať ďalšia. Ale bola by nesmierne ničivá a jej dôsledky pre nás… Neviem si to ani predstaviť.
Hoci," pokračoval a vystrel sa, aby prehrabal oheň, "jej koniec by nemusel byť zlý a zbytočne sa obávam. Vojna na nebi by mohla vymietnuť fantómov z tohto sveta nadobro, naspäť do jamy, z ktorej prišli. Aké by to bolo požehnanie! Konečne by sme mohli žiť nový a šťastný život bez tej strašnej kliatby!
Joachim Lorenz hľadel do ohňa a netváril sa pritom veľmi
110
nádejne. Mihotavé svetlo mu poskakovalo po tvári, ale silné črty mal meravé, bol zachmúrený a smutný.
Ozvala sa Ruta Skadi: "Ten pól. Povedal si, že anjeli mierili k pólu. Nevieš prečo? Tam je nebo?"
"To neviem. Nie som vzdelaný človek, ako iste vidíte. Ale v našom svete vraj majú na severe príbytok duchovia. Keby sa anjeli zhromažďovali, išli by ta, a keby sa chystali zaútočiť na nebo, odvažujem sa predpokladať, že práve tam by si vybudovali pevnosť a odtiaľ by robili výpady."
Pozrel hore a bosorky sledovali jeho pohľad. Hviezdy v tomto svete boli rovnaké ako u nich doma: na kupole oblohy sa tiahla Mliečna cesta, nespočetné body hviezdneho svetla rozprášeného v tme, ktoré sa jasnosťou skoro vyrovnali mesiacu…
"Počul si niekedy o prachu?" oslovila ho Serafina.
"O prachu? Zrejme myslíte iný prach ako ten na cestách. Nie. Nikdy som o ňom nepočul. Ale pozrite, tamto je húf anjelov…"
Ukázal na súhvezdie Hadonosa. Celkom jasne bolo vidieť, že sa tam niečo hýbe, malý chumáč osvetlených bytostí. Ne-vznášali sa len tak, leteli cielene ako husi alebo labute.
Ruta Skadi vstala.
"Sestra, je čas sa rozlúčiť," povedala Serafine. "Idem hore a porozprávam sa s tými anjelmi, nech sú čokoľvek. Ak idú

za lordom Asrielom, pôjdem s nimi. Ak nie, budem ho ďalej hľadať sama. Ďakujem vám za spoločnosť a majte sa dobre."
Pobozkali sa, Ruta Skadi si vzala borovicový konár a vyletela na ňom do vzduchu. Jej démon Sergi - slávik modrák, priletel z tmy a pridal sa k nej.
"Ideme vysoko?" spýtal sa.
"Tak vysoko ako tí osvetlení letci pri Hadonose. Letia rýchlo, Sergi. Dohoňme ich!"
Ruta s démonom sa rútili nahor, leteli rýchlejšie než iskry z ohňa a vzduch svištiaci pomedzi vetvičky konára jej nadvihol vlasy, až vyzerali ako čierny prúd vinúci sa za ňou. Neobzrela sa na malý oheň v šírej tme, spiace deti, ani na svoje spoločníčky bosorky. Jednu časť cesty mala za sebou a tie žiariace tvory pred nou boli ešte stále malé, keby ich spustila z očí, ľahko by sa jej medzi množstvom hviezd stratili.
111
Letia vpred, nespúšťajúc oči z anjelov, a ako sa k nim postupne približovala, nadobúdali jasnejší tvar.
Žiarili, ale nie ako keby horeli, skôr akoby sa od nich odrážalo slnečné svetlo, hoci bola tmavá noc. Podobali sa ľuďom, ibaže mali krídla a boli oveľa vyšší, a keďže boli nahí, bosorka videla, že traja sú muži a dve ženy. Krídla im vyrastali z lopatiek a chrbty i hrude mali svalnaté. Ruta Skadi sa držala kúsok za nimi, sledovala ich, zvažovala ich silu pre prípad, že by musela proti nim bojovať. Neboli ozbrojení, ale na druhej strane vlastnými silami bez námahy leteli, a keby prišlo na to, ľahko by jej utiekli.
Pre každý prípad si pripravila luk, zrýchlila a letiac zarovno s nimi zavolala:
"Anjeli! Zastavte a vypočujte ma! Som bosorka Ruta Skadi a chcem s vami hovoriť."
Anjeli sa obrátili. Veľkými krídlami zamávali tak, že spomalili a vzpriamili sa, akoby stáli vo vzduchu, a polohu udržiavali mávaním krídel. Rutu obklopilo päť mohutných postáv svietiacich v tmavom vzduchu, osvetlených neviditeľným slnkom.
Obzerala sa. Sedela na konári hrdo a nebojácne, hoci srdce jej prudko tĺklo, lebo sa ocitla v nezvyčajnej situácii, a démon si prisadol blízko k jej teplému telu.
Každé anjelské stvorenie bolo viditeľne výrazným jedincom, a predsa mali viac spoločného navzájom než s ktorýmkoľvek človekom. Zo všetkých vyžarovala akási mihotavá rýchla hra inteligencie a všetkých akoby spájal jednotný pocit. Boli nahí, ale pred ich pohľadom sa Ruta cítila ako nahá, taký bol prenikavý a tak hlboko zasahoval do jej vnútra.
Napriek tomu sa nehanbila za to, čím je, a opätovala ich pohľad s hrdo vztýčenou hlavou.
"Takže vy ste anjeli," povedala, "alebo strážcovia či bene elim. Kam idete?"
"Za volaním," odvetil jeden z nich.
Nebola si istá, ktorý prehovoril. Mohol to byť ktorýkoľvek alebo aj všetci naraz.
"Za čím volaním?"
"Volaním jedného muža."
"Lorda Asriela?"
112
"Je to možné."
"Prečo počúvate jeho výzvu?"
"Pretože sme ochotní," prišla odpoveď.
"Tak môžete k nemu zaviesť aj mňa," prikázala im.
Ruta Skadi mala štyristošestnásť rokov a hrdosť a vedomosti dospelej kráľovnej bosoriek. Bola oveľa múdrejšia než ktorýkoľvek človek, čo má nadelený len krátky život, ale vôbec netušila, ako veľmi pri týchto starobylých tvoroch pripomína dieťa. Nevedela ani to, že ich vedomie ako nitkovité chápadla siaha až do najvzdialenejších končín vesmíru, o akých sa jej ani nesníva, a ani to, že ich vidí v ľudskej podobe iba preto, že to jej oči očakávajú. Keby mohla vnímať ich skutočnú podobu, videla by skôr stavbu než organizmus, obrovské stavby zložené z inteligencie a citu.
Lenže oni nič iné neočakávali - bola primladá.
Okamžite zamávali krídlami a leteli vpred a Ruta uháňala s nimi a niesla sa vo víre, ktorý vytvorili ich perute. Vychutnávala rýchlosť a silu, ktorú to dodalo jej letu.
Leteli nočnou oblohou a hviezdy sa krútili okolo nich, bledli a mizli, keď z východu začal prenikať jas úsvitu. Svet sa prudko rozžiaril, len čo sa zjavil okraj slnečného kotúča, ďalej leteli po modrej oblohe v jasnom, sviežom, sladkom a vlhkom vzduchu.
Za denného svetla bolo anjelov vidieť horšie, hoci každé oko postrehlo, akí sú zvláštni. Žiara, v ktorej ich Ruta Skadi videla, nepochádzala zo slnka stúpajúceho na oblohu, ale vychádzala nevedno odkiaľ.
Neúnavne leteli ďalej a neúnavne udržiavali tempo. Ruta pocítila, ako sa jej zmocnila prudká radosť, že velí takým nesmrteľným bytostiam. Vnímala tú radosť celým telom, v dotyku drsnej borovicovej kôry, v tlkote srdca, všetkými zmyslami, i v hlade, ktorý už pociťovala, v prítomnosti svojho démona -slávika modráka s krásnym hlasom, tešila sa zo zeme pod sebou, zo života každého tvora, rastlinky, zvieratka, a bolo jej príjemné, že je takou istou hmotou ako oni, a keď zomrie, jej telo sa stane potravou pre iné živé tvory, tak ako ony živili ju. A tešila sa aj z toho, že znova uvidí lorda Asriela.
Prišla ďalšia noc a anjeli stále leteli ďalej. V jednej chvíli sa zloženie vzduchu zmenilo, ani k horšiemu ani k lepšiemu, no
113
napriek tomu sa zmenilo a Ruta Skadi vedela, že prešli z jedného sveta do druhého. Nevedela však, ako sa to stalo.
"Anjeli!" zvolala, keď pocítila zmenu. "Ako sme opustili svet, v ktorom som vás našla? Kde bola hranica?"
"Vo vzduchu sú neviditeľné miesta," dostala odpoveď, "priechody do iných svetov. My ich vidíme, ale ty nie."

Ruta Skadi nevidela ten utajený priechod, ale ani to nepotrebovala: bosorky sa orientujú lepšie než vtáky. Len čo anjel prehovoril, upriamila pozornosť na tri špicaté vrcholy pod sebou a vrývala si do pamäti ich presné usporiadanie. Odteraz by ich vedela nájsť vždy, keby potrebovala, nech si anjeli myslia čokoľvek.
Leteli ďalej a napokon počula anjelský hlas.
"Lord Asriel je v tomto svete a tam je pevnosť, ktorú stavia…" Spomalili a ako orly krúžili vo vzduchu. Ruta Skadi hľadela, kam anjel ukazoval. Východnú oblohu sfarbili prvé slabé odblesky sveda, hoci hviezdy na zamatovo čiernom vysokom nebi nad nimi ešte jasne žiarili. Na samom kraji sveta, kde svedo každým okamihom silnelo, čneli vrcholky veľkého pohoria - špicaté kopije čiernych skál, mohutné rozoklané bralá a zubaté hrebene sa tam hromadili ako trosky po nejakej svetovej katastrofe. Na najvyššom bode, ktorého sa dotkli prvé lúče ranného slnka, práve keď ta Ruta hľadela, sa jasne črtala pravidelná stavba - obrovská pevnosť, ktorej cimburie tvorili jednotlivé kusy čadiča, vysoké ako pol kopca, a jej rozloha sa dala zmerať iba podľa dĺžky preletu.
Pod kolosálnou pevnosťou v tme skorého rána blčali ohne a dymili pece, a aj z veľkej diaľky niekoľkých míľ Ruta Skadi počula buchot kladív a hukot tovární. Videla tiež, že z každého smeru ta letia anjeli, no nielen anjeli, ale aj stroje: vzducholoď s oceľovými krídlami, čo plachtila ako albatros, sklené kabíny pod krídlami mihajúcimi sa ako vážky, bzučiace zepelíny ako obrovské čmeliaky - to všetko letelo k pevnosti, ktorú lord Asriel staval v horách na kraji sveta.
"Lord Asriel je tam?" spýtala sa.
"Áno, je tam," odvetili anjeli.
"Tak leťme za ním. A vy musíte byť moja čestná stráž."
Anjeli poslušne rozprestreli krídla a zamierili k zlatom obrúbenej pevnosti za nedočkavou bosorkou, ktorá ich predbehla.

## 7
## Rolls-Royce

Lyra sa zobudila zavčasu do tichého teplého rána, ako keby v meste nikdy nebolo iné počasie iba takéto pokojné leto. Vyliezla z postele a zišla dolu, a keď počula z vody detské hlasy, išla sa pozrieť, čo tam deti robia.
V slnkom zaliatom prístave traja chlapci a jedno dievča čľa-potali na dvoch vodných bicykloch a pretekali sa ku schodom. Keď zbadali Lýru, na chvíľu spomalili, ale potom ich zase ovládla súťaživosť. Víťazi tak silno vrazili do schodov, že jeden z nich spadol do vody, a keď sa pokúsil vyliezť na druhé plavidlo, aj to sa prevrátilo, a tak sa všetci navzájom špliechali, akoby na strach zo včerajšej noci zabudli. Sú mladší ako väčšina detí pri veži, pomyslela si Lyra a vošla za nimi do vody a Pantalaimon ako strieborná jagavá rybka plával vedľa nej. Vždy sa bez ťažkostí pustila do reči s cudzími deťmi a onedlho sa všetky zhŕkli okolo nej, sedeli v plytkej teplej vode na zohriatom kameni a košele im na slnku rýchlo schli. Chudák Pantalaimon jej ako žabka musel vliezť do vrecka z chladivej mokrej bavlny.
"Čo urobíte s tou mačkou?"
"Naozaj môžete odniesť smolu?"
"Odkiaľ ste?"
"Ten tvoj kamarát sa nebojí fantómov?"
"Will sa nebojí ničoho," vyhlásila Lyra. "Ani ja. A vy sa prečo bojíte mačiek?"
"Ty to o mačkách nevieš?" neveriacky sa spýtal najstarší chlapec. "V mačkách je diabol. Musíš zabiť každú mačku, ktorú vi-

díš. Uhryznú ťa a prenesú diabla aj do teba. A čo si urobila s tým veľkým pardom?"
Lyra sa dovtípila, že myslia Pantalaimona v leopardej podobe, a nevinne pokrútila hlavou.
"To sa vám asi snívalo," povedala. "V mesačnom svetle všetko vyzerá inak. Tam, odkiaľ s Willom pochádzame, nemáme fantómov, takže o nich veľa nevieme."
"Ak ich nevidíte, ste v bezpečí," vysvetľoval jej chlapec. "Keď ich vidíte, viete, že vás môžu dostať. To povedal môj ocko a potom ho dostali. Vtedy ich nezbadal."
‚Aj teraz sú tu, všade okolo nás?"
"Áno," odvetilo dievča. Načiahla sa, nabrala hrsť vzduchu a zvýskla: "Jedného mám!"
"Nemôžu nám ublížiť," ubezpečoval ju jeden chlapec, "a preto nemôžeme ublížiť ani my im."
‚A vždy boli v tomto svete fantómovia?" spýtala sa Lyra.
"Áno," odvetil jeden chlapec, ale druhý namietol: "Nie. Nie, ale prišli dávno. Pred stovkami rokov."
"Prišli vinou Spolku," dodal tretí.
"Vinou čoho?"
‚Ale vôbec nie!" zahriaklo ho dievča. "Moja stará mama povedala, že prišli preto, lebo ľudia boli zlí, a poslal ich Boh, aby nás potrestal."
"Tvoja stará mama vie figu," vyhlásil jeden z chlapcov. "Tvoja stará mama má bradu. Je to koza."
"Čo je Spolok?" vyzvedala Lyra.
"Poznáš Torre degli Angeli," odvetil chlapec, "tú kamennú vežu. Tak tá patrí Spolku. Je to ich tajné miesto. Spolok tvoria muži, ktorí vedia všelijaké veci. Filozofiu, alchýmiu, všeličo. A oni sem vpustili fantómov."
"To nie je pravda," nesúhlasil ďalší. "Prišli z hviezd."
"Ale kdeže! Stalo sa to takto: Ten muž zo spolku pred stovkami rokov rozkladal nejaký kov. Olovo. Chcel z neho urobiť zlato. A tak ho rezal a rezal na čoraz menšie kúsky, až získal najmenší kúsok, aký vedel urobiť. Nič menšie ani neexistuje. Bol taký malý, že ho ani nebolo vidieť. No on rozrezal aj ten a v jeho vnútri boli natlačení všetci fantómovia,

poskladaní
116
a skrútení tak, aby nezaberali nijaký priestor. Ale keď ten kúsok rozrezal - bam! Vyleteli von a odvtedy sú tu. To povedal môj tatko."
"Je teraz vo veži niekto zo Spolku?" spýtala sa Lyra.
"Nie! Utiekli ako všetci ostatní," povedalo dievča.
"Vo veži nie je nikto. Straší tam," vysvetľoval chlapec. "A tá mačka prišla odtiaľ. Ani my ta nepôjdeme. Nijaké decká ta nechodia. Je to tam strašné."
"Muži zo Spolku sa ta neboja ísť," dodal iný.
"Majú nejaké špeciálne kúzlo alebo čo. Sú chamtiví, využívajú chudobných," vykladalo dievča. "Chudobní robia všetku robotu a tí muži zo Spolku si tam len tak žijú."
"Ale teraz vo veži už nikto nie je? Nijaký dospelý?" uisťovala sa Lyra.
"V meste nie je nijaký dospelý!"
"Neopovážili by sa sem prísť."
No ona tam predsa videla nejakého mladého muža. Bola o tom presvedčená. A niečo sa jej nepozdávalo ani na spôsobe, akým deti hovorili. Ako skúsená klamárka poznala, keď iní klamú, a tieto deti jej klamali.
Odrazu si spomenula: malý Paolo začal hovoriť, že s Angeli-cou majú staršieho brata Tullia, ktorý je tiež v meste, no Angelica ho zahriakla… Žeby ten mladík, ktorého videla, bol ich brat?
Nechala deti ratovať bicykle, doplávala na pláž a šla uvariť kávu a pozrieť sa, či Will už vstal. On však ešte stále spal s mačkou stúlenou pri nohách, no Lyra sa už nevedela dočkať, kedy sa zase stretne s magisterkou, a tak mu napísala lístok, nechala ho na zemi pri posteli, vzala si plecniak a odišla hľadať okno.
Prechádzala cez malé námestie, kde boli včera večer. Teraz bolo prázdne, prednú stenu starobylej veže osvetľovalo slnko a zvýraznilo nezreteľné plastiky pri dverách: postavy podobné človeku, so zloženými krídlami. Črty už mali stáročným pôsobením počasia nejasné, ale napriek tomu ich nehybnosť vyjadrovala moc, súcit a intelektuálnu silu.
.Anjeli," povedal Pantalaimon, ktorý jej v podobe svrčka sedel na pleci.
"Možno fantómovia," poznamenala Lyra.
117
"Nie! Hovorili, že sa to tu volá nejako… neviem ako, ale v tom názve bolo angeli" tvrdil. "Stavím sa, že sú to anjeli."
"Pôjdeme dnu?"
Pozreli na veľké dubové dvere na ozdobných čiernych pántoch. Viedlo k nim šesť veľmi vyšúchaných schodov a dvere boli pootvorené. Lýru nemohlo zastaviť nič, iba strach.
Po prstoch vyšla po schodoch a pozrela cez škáru. Videla iba tmavú chodbu vydláždenú kameňom. A aj to len kúsok, lebo Pantalaimon sa jej nervózne trepotal na pleci ako vtedy, keď sa hrali s lebkami v krypte Jordánskeho kolégia, a ona už bola o trochu múdrejšia. Toto je zlé miesto. Zbehla dolu schodmi na námestie a v jasnom slnečnom svetle zamierila k bulváru s palmami. Len čo si bola istá, že sa nikto nepozerá, prešla cez okno do Willovho Oxfordu.
O štyridsať minút už stála v budove fyzikov a hádala sa s vrátnikom, ale tentoraz mala v ruke tromf.
"Len sa spýtajte doktorky Maloneovej," povedala milo. "Len sa jej spýtajte. Ona vám povie."
Vrátnik sa otočil k telefónu a Lyra spokojne hľadela, ako vyťukáva čísla a hovorí do slúchadla. Nedali mu ani vrátnicu ako v poriadnom Oxfordskom kolégiu, len taký drevený pult, akoby to bol obchod.
"Dobre," povedal, keď sa znova obrátil k nej. "Hovorí, aby si šla hore. Ale nieže pôjdeš niekam inam."
"Nie, nepôjdem," odpovedala pokorne ako poslušné dievčatko, ktoré robí, čo jej kážu.
Na konci schodov ju však čakalo prekvapenie, lebo keď prechádzala okolo dverí, na ktorých bola namaľovaná figúrka ženy, dvere sa otvorili a doktorka Maloneová ju mlčky volala dnu.
Zmätená vošla. Toto nebolo laboratórium, boli to toalety a doktorka Maloneová vyzerala rozrušená.
"Lyra… v laboratóriu je ešte niekto… policajti alebo čo… vedia, že si tu včera bola… neviem, o čo im ide, ale nepáči sa mi to… čo sa deje?"
"Odkiaľ vedia, že som bola u vás?"
118
"Neviem. Nepoznali tvoje meno, ale vedela som, koho mys-lia…"
"Dobre, tak im môžem klamať. To je ľahké."
"Ale čo sa vlastne deje?"
Z chodby sa ozval ženský hlas:
"Doktorka Maloneová? Videli ste to dieťa?"
"Áno," zavolala, "práve som jej ukazovala, kde sú toalety…"
Lyra si pomyslela, že doktorka nemá dôvod sa báť, ale možno len nie je zvyknutá na nebezpečenstvo.
Žena na chodbe bola mladá a oblečená veľmi elegantne, a keď Lyra vyšla von, pokúsila sa o úsmev, no výraz v očiach mala tvrdý a podozrievavý.
"Dobrý deň. Ty si Lyra, však?"
"Áno. A vy sa ako voláte?"
"Som seržantka Cliffordová. Poď ďalej."
Lyra si pomyslela, že táto mladá žena je bezočivá, keď sa správa, akoby laboratórium patrilo jej, ale pokorne prikývla.
V tej chvíli po prvý raz oľutovala, že prišla. Vedela, že by tu nemala byť, vedela, čo chcel od nej alethiomer. Toto určite nie. Pochybovačné zastala vo dverách.
V miestnosti bol aj vysoký mocný muž s bielym obočím. Lyra vedela, ako vyzerajú magistri, no ani jeden z týchto

dvoch magister určite nebol.
"Poď ďalej, Lyra," zopakovala seržantka Cliffordová. "Nemáš sa čoho báť. Toto je inšpektor Walters."
"Vitaj, Lyra," pozdravil ju. "Všetko som o tebe počul tuto od doktorky Maloneovej. Rád by som sa s tebou zoznámil a položil ti zopár otázok, ak dovolíš."
‚Akých otázok?"
"Nič ťažké," usmial sa. "Poď, sadni si, Lyra."
Potisol k nej stoličku. Lyra si opatrne sadla a počula, že dvere sa zavreli. Doktorka Maloneová stála pri nej. Pantalaimon v podobe svrčka sedel v Lyrinom náprsnom vrecku a bol rozrušený, cítila to na prsiach a dúfala, že nevidieť, ako sa trasie.
V duchu mu kázala byť ticho.
"Odkiaľ pochádzaš, Lyra?" spýtal sa inšpektor Walters. Keby povedala, že z Oxfordu, ľahko by si to preverili. Ale ne-
119
mohla ani povedať, že z iného sveta. Títo ľudia sú nebezpeční, chceli by vedieť viac. Spomenula si na jediné miesto, ktorého názov poznala - to, odkiaľ pochádzal Will.
"Z Winchestru."
"Bola si na bojovom chodníčku, Lyra?" spýtal sa inšpektor "Odkiaľ máš tie modriny? Jednu na líci, ďalšiu na nohe - nie kto ťa bil?"
"Nie."
"Chodíš do školy, Lyra?"
"Áno. Niekedy," dodala.
"Nemala by si byť dnes v škole?"
Mlčala. Cítila sa čoraz nepríjemnejšie. Pozrela na doktorku Maloneovú, ktorá mala na tvári napätý a nespokojný výraz.
"Prišla som za doktorkou Maloneovou."
"Si v Oxforde na návšteve, Lyra? Kde bývaš?"
"U jedných ľudí. U známych."
"Na akej adrese?"
"Neviem presne, ako sa to tam volá, ale ľahko to nájdem, lenže si neviem spomenúť na názov ulice."
"Kto sú tí ľudia?"
"Známi môjho otca."
"Aha, chápem. A ako si našla doktorku Maloneovú?"
"Môj otec je fyzik a pozná ju."
Už to ide ľahšie, pomyslela si. Začala sa uvoľňovať a klamať plynulejšie.
"A ona ti ukázala, na čom pracuje, však?"
"Áno. Ten stroj s obrazovkou… Áno, len to."
"Také veci ťa zaujímajú? Veda a tak?"
"Áno. Najmä fyzika."
"Keď vyrastieš, budeš vedkyňa?"
Tá otázka si zasluhovala prázdny pohľad a Lyra ním aj odpovedala. Muža to nevyviedlo z miery. Bledými očami letmo pozrel na mladú ženu a potom zase na Lýru.
"Prekvapilo ťa, čo ti doktorka Maloneová ukázala?"
"No trochu, ale vedela som, čo mám asi čakať."
"Lebo máš otca fyzika?"
"Áno. Lebo on robí to isté."
120
"Áno, iste. Rozumieš tomu?"
"Niečomu."
"Tvoj otec teda tiež skúma tmavú hmotu?"
"Áno."
"Dostal sa tak ďaleko ako doktorka Maloneová?"
"Nie tým istým spôsobom. Niektoré veci robí lepšie, ale ten stroj so slovami na obrazovke, to nemá."
"Will tiež býva u tvojich známych?"
"Áno, on…"
Vtom zmĺkla. Okamžite vedela, že urobila hroznú chybu.
A oni tiež, lebo odrazu vstali, aby jej zabránili v úteku, ale doktorka Maloneová sa im akosi priplietla do cesty, seržantka sa potkla a spadla a zablokovala cestu inšpektorovi. Lyra tak získala čas, aby vyletela von, tresla za sebou dvermi a ozlomkr-ky bežala ku schodom.
Z jedných dverí vyšli dvaja muži v bielych plášťoch a ona do nich vrazila, ale Pantalaimon sa zrazu premenil na vranu, krákal, trepotal krídlami, a tak ich prekvapil, že odskočili. Lyra sa im vytrhla a zbehla posledným schodiskom do haly, práve keď vrátnik zložil slúchadlo a knísavo vychádzal spoza pultu a kričal: "Hej! Ty! Stoj!"
Lenže dvierka na pulte boli z druhej strany a ona dobehla k otáčavým dverám, skôr ako stihol vyjsť a chytiť ju.
Za ňou sa otvorili dvere výťahu a vybehol z neho svetlovlasý muž, rýchly a silný.
No dvere sa nie a nie otočiť! Pantalaimon zaškriekal - tlačila na opačnej strane!
Lyra vyľakane vykríkla, prebehla k druhej časti dverí, z celej sily sa zaprela do ťažkého skla a pohla dvermi práve včas, aby sa vyhla ruke vrátnika, ten však stál v ceste svetlovlasému mužovi, a Lyre sa podarilo vybehnúť von, prv ako sa k

dverám dostali oni.
Rozbehla sa krížom cez cestu, ignorovala autá, škrípanie brzd a pišťanie pneumatík, vletela do medzery medzi vysokými budovami a potom prebehla cez druhú cestu, kde autá išli v oboch smeroch. Bola rýchla, vyhýbala sa bicyklom, no stále mala svetlovlasého muža za pätami - och, bol strašný!
121
Do záhrady… cez plot… cez nejaké kríky - Pantalaimon letel nad ňou a rýchlo jej dával pokyny, kadiaľ má ísť. V jednej chvíli sa prikrčila za sklad na uhlie a kroky svetlovlasého muža prebehli okolo. Počula, ako dychčí, bol veľmi rýchly a vo forme. Pantalaimon zavelil: "Teraz naspäť - naspäť k ceste."
Vyliezla z úkrytu, cez trávnik prebehla naspäť a potom cez záhradnú bránu na otvorené priestranstvo na Banbury Road, znova prebehla krížom cez cestu a znova pískali pneumatiky. Potom bežala cez Norham Gardens, tichú, stromami lemovanú ulicu s vysokými viktoriánskymi domami neďaleko Parku.
Na chvíľu zastala, aby nabrala dych. Pred nejakou záhradou uvidela vysoký živý plot s nízkym múrikom vpredu a tam sa učupila, vliezla pod vtáčí zob.
"Pomohla nám!" povedal Pantalaimon. "Doktorka Maloneo-vá sa im postavila do cesty. Je na našej strane, nie na ich."
"Och, Pan," vzdychla Lyra. "Nemala som to povedať, to o Willovi, mala som byť opatrnejšia…"
"Nemali sme tam chodiť," vyčítal jej prísne.
"Ja viem. Ani to…"
Nemala však kedy robiť si výčitky, lebo Pantalaimon jej vyletel na plece a povedal: "Pozor… za tebou…" a okamžite sa znovu zmenil na svrčka a skočil jej do vrecka.
Lyra vstala, že sa znova rozbehne, keď videla, ako sa k chodníku pomaly blíži veľké tmavomodré auto. Už chcela vyraziť na jednu alebo druhú stranu, ale zadné okienko sa stiahlo a vykukla z neho známa tvár.
"Lizzie," oslovil ju starý pán z múzea. "Som rád, že ťa zase vidím. Môžem ťa niekam zviezť?" .
Keď otvoril dvere a posunul sa, aby jej urobil miesto vedľa seba, Pantalaimon ju cez tenkú bavlnu uštipol do pŕs, no ona nastúpila zvierajúc plecniak v ruke, a muž sa naklonil ponad ňu a zavrel dvere.
"Vyzeráš, akoby si mala naponáhlo. Kam chceš ísť?"
"Do Summertownu," povedala, "prosím."
Vodič mal na hlave čiapku so šiltom. Všetko v aute bolo hladké, mäkké a solídne a v uzavretom priestore silne voňala pánova kolínska. Auto sa takmer nehlučne pohlo.
122
"Čo máš nové, Lizzie?" spýtal sa starý pán. "Dozvedela si sa o tých lebkách niečo viac?"
"Áno," Lyra sa vrtela a pozerala cez zadné okno. Svetlo-vlasého muža však nevidela. Ušla mu! V mohutnom aute s takým bohatým pánom ju nenájde. Až sa jej zaštikútalo od pocitu víťazstva.
"Aj ja som voľačo zisťoval," povedal starý pán. "Známy antropológ mi povedal, že majú v zbierke niekoľko ďalších lebiek okrem tých, čo sú vystavené. Niektoré sú naozaj veľmi staré. Neandertálske, vieš?"
"Áno, aj ja som to počula," prikývla Lyra, netušiac, o čom hovorí.
"A ako sa majú tvoji známi?"
‚Akí známi?" spýtala sa Lyra vyplašené. Aj jemu povedala o Willovi?
"Tí, u ktorých bývaš."
"Ach! Áno. Moja známa sa má dobre, ďakujem."
"Čo robí? Je archeologická?"
"Nie. Je fyzička. Študuje tmavú hmotu," povedala Lyra, ktorá ešte stále nebola celkom vo svojej koži. V tomto svete sa klame ťažšie, než si myslela. A ešte čosi jej nedávalo pokoja. Ten starý pán sa jej zdal známy, niekoho jej pripomínal, ibaže nevedela prísť na to, koho.
"Tmavú hmotu? No to je zaujímavé! Dnes ráno o tom čosi písali v Times. Svet je tej záhady plný a nikto nevie, čo to je. A tvoja známa je tomu na stope?"
"Áno. Vie o tom veľa."
"A čo sa chystáš robiť, Lizzie? Aj ty sa budeš venovať fyzike?"
"Možno. Uvidíme," odvetila Lyra.
Šofér si odkašlal a spomalil.
"Tak, a sme v Summertowne," povedal starý pán. "Kde ťa máme vysadiť?"
"Tamto pri tých obchodoch, odtiaľ už prejdem peši. Ďakujem."
"Alľian, zabočte doľava na South Parade a zastaňte, prosím, vpravo," prikázal starý pán.
"Dobre, pane," odvetil šofér.
123
O chvíľu auto ticho zastalo pred verejnou knižnicou. Starý pán otvoril dvere na svojej strane, takže Lyra mu musela preliezť okolo kolien, keď chcela vystúpiť. Bolo tam dosť miesta, ale aj tak sa cítila trápne a nechcela sa ho dotknúť, napriek tomu, aký bol milý.
"Nezabudni si plecniak," podával jej ho.
"Ďakujem."
"Dúfam, že sa ešte uvidíme, Lizzie," povedal. "Pozdravuj svoju známu."
"Dovidenia," pozdravila a zastala na chodníku, kým auto nezabočilo za roh a nezmizlo z dohľadu, až potom zamierila k hrabom. Niečo sa jej na tom svetlovlasom mužovi nezdalo a chcela sa na to spýtať alethiomeru.
Will znovu čítal otcove listy. Sedel na terase a doliehal k nemu vzdialený krik detí, ktoré v prístave skákali do vody. Čítal zreteľný rukopis na priesvitnom leteckom listovom papieri a usiloval sa predstaviť si muža, ktorý to písal, stále

znovu sa vracal k zmienke o maličkom, teda o sebe.
Z diaľky počul Lyrine bežiace kroky. Odložil listy do vrecka, vstal a takmer vzápätí stála pred ním Lyra s blčiacim pohľadom a Pantalaimon ako nasrdená divá mačka vrčal. Obaja boli takí rozrušení, že sa to nedalo skryť. Lyra, ktorá zriedka plakala, sa otriasala vzlykmi, hruď sa jej prudko dvíhala a škrí-pala zubami, vrhla sa k Willovi, schmatla ho za plece a kričala: "Zabi ho! Zabi ho! Chcem, aby bol mŕtvy! Keby tu tak bol Io-rek… och, Will, urobila som chybu, tak ma to mrzí…"
"Co? Co sa stalo?"
"Ten starec… je to obyčajný zlodej… ukradol ho, Will! Ukradol mi alethiomer! Ten smradľavý starec v boháčskych šatách so sluhom, čo mu šoféruje auto - och, dnes som urobila toľko chýb… och, ja…"
A rozvzlykala sa tak prudko, až si Will pomyslel, že srdce môže človeku naozaj puknúť, a to jej práve puká, lebo klesla na zem, kvílila a triasla sa, kým Pantalaimon vedľa nej sa zmenil na vlka a žalostne zavýjal.
124
Deti vo vode stíchli a zacláňali si oči, aby videli, čo sa deje. Will si sadol vedľa nej a zatriasol ju za plece.
"Prestaň! Prestaň plakať!" povedal. "Porozprávaj mi to od začiatku Aký starec? Co sa stalo?"
"Budeš sa hnevať - sľúbila som, že ťa nezradím, sľúbila som to a potom…" vzlykala a Pantalaimon sa hneď zmenil na malé nemotorné šťeňa so stiahnutými ušami, kýval chvostom a pokorne sa vrtel. A Will pochopil, že Lyra urobila niečo, čo sa mu hanbí povedať, a tak oslovil démona.
"Čo sa stalo? Povedz mi to."
Pantalaimon vysvetľoval: "Išli sme k tej magisterke a tam bol ešte niekto, muž a žena - a oklamali nás - kládli nám množstvo otázok a potom sa spýtali na teba, a kým sme tomu stihli zabrániť, vyzradili sme, že ťa poznáme, a potom sme utiekli…"
Lyra si skrývala tvár v dlaniach a hlavu sklonila až k dlážke. Pantalaimon rozrušené menil podobu: zo psa na vtáka, mačku a bieleho hranostaja.
"Ako ten muž vyzeral?" spýtal sa Will.
"Bol veľký," ozvala sa Lyra tlmene, "silný a mal svetlé oči…"
"Videl ťa, ako sa vraciaš cez okno?"
"Nie, ale…"
"Dobre, tak teda nevie, kde sme."
"Ale alethiomer!" zvolala, prudko sa posadila a tvár sa jej od rozrušenia zvraštila ako grécka divadelná maska.
"Tak hovor," požiadal ju Will.
Medzi vzlykmi a škrípaním zubov mu povedala, čo sa stalo: ako ju deň predtým starec videl v múzeu s alethiomerom a ako dnes zastal s autom, ona nastúpila, aby utiekla tomu svetlo-okému mužovi, no auto zastavilo na druhej strane, takže musela preliezť popri ňom, aby mohla vystúpiť, a pritom zrejme rýchlo vytiahol alethiomer, keď jej podával plecniak…
Will chápal, aká je z toho zničená, ale nevedel, prečo by sa mala cítiť previnilo. Vtedy mu povedala:
"Will, urobila som niečo veľmi zlé. Alethiomer mi povedal, ze mám prestať hľadať prach a mám ti pomáhať. Musím ti pomôcť nájsť otca. A mohla som, mohla som ťa odviesť ta, kde je,
125
keby som ho mala. Lenže ja som neposlúchla. Urobila som, čo som chcela, a to som nemala…"
Will videl, ako Lyra používa alethiomer, a vedel, že by jej prístroj povedal pravdu. Otočil sa. Lyra ho chytila za zápästie, ale on sa jej vytrhol a pobral sa k vode. Deti sa oproti v prístave zase hrali. Lyra sa rozbehla za ním: "Will, mrzí ma to…"
"Čo z toho? Je mi jedno, či ťa to mrzí, alebo nie. Urobila si to."
"Ale, Will, musíme si navzájom pomáhať, ty a ja, lebo nikoho iného nemáme!"
"Ak ja neviem ako."
"Ani ja, ale…"
Zmĺkla v polovici vety a oči jej zasvietili. Otočila sa, bežala naspäť k plecniaku, ktorý nechala na chodníku, a horúčkovito sa v ňom prehrabávala.
"Viem, kto to je! A viem, kde býva! Pozri!" podávala mu kúsok bieleho tvrdého papiera. "Toto mi dal v múzeu. Môžem ta ísť a vziať si ho!"
Will zobral vizitku a čítal:
Sir Charles Latrom rytier rádu Britskej ríše druhého stupňa
Limefield House
Old Headington
Oxford
"Je sir a navyše rytier. To znamená, že ľudia budú automaticky veriť jemu, a nie nám," povedal Will. "A čo vlastne odo mňa chceš? Aby som išiel na políciu? Polícia ma predsa hľadá! Alebo ak ma aj nehľadala včera, bude ma hľadať dnes. A keby si ta išla ty, teraz už vedia, kto si, vedia, že ma poznáš, takže ani to sa nedá."
"Mohli by sme ho ukradnúť. Pôjdeme do jeho domu a ukradneme ho. Viem, kde je Headington. Aj v mojom Oxforde je Headington. Nie je to ďaleko. Za hodinu by sme ta ľahko došli."
"Si hlúpa."
"Iorek Byrnison by ta rovno išiel a odtrhol mu hlavu. Keby tak bol tu. On by…"
126
Zmĺkla. Will na ňu iba hľadel a ona sa zľakla. Bola by sa bála rovnako, keby tak na ňu pozrel opancierovaný medveď, lebo Will mal v očiach čosi podobné ako Iorek, napriek tomu, aký bol mladý.

"Nikdy v živote som nepočul takú hlúposť," vyhlásil. "Myslíš si, že môžeme len tak vojsť do jeho domu a ukradnúť ho? Rozmýšľaj. Použi ten svoj prekliaty mozog. Bude tam mať plno všelijakých poplašných zariadení proti zlodejom, keď je bohatý, začne vyzváňať zvonec, automaticky sa zamknú zámky a rozsvietia infračervené svetlá…"
"O takých veciach som nikdy nepočula," ospravedlňovala sa Lyra. "My ich v našom svete nemáme, nemohla som to vedieť, Will."
"Dobre, tak uvažuj: má celý dom, kde to môže skryť, a ako dlho by lupičovi trvalo, kým by prehľadal všetky skrine, zásuvky a úkryty v takom dome? Chlapom, čo prišli k nám, trvalo hľadanie celé hodiny a vôbec nenašli, čo hľadali, a ja sa stavím, že on má dom oveľa väčší než my. A asi aj dobre zabezpečený. Takže aj keby sme sa dostali dnu, v žiadnom prípade by sme alethiomer nenašli do príchodu polície."
Lyra zvesila hlavu. Vedela, že má pravdu.
"Tak čo spravíme?"
Will neodpovedal. No celkom isto už boli my. Teraz s ňou bol spútaný, či sa mu to páčilo, alebo nie.
Kráčal k vode, potom naspäť k terase a zase k vode. Tleskol rukami, hľadal odpoveď, ale nijakú nenachádzal, a nahnevane krútil hlavou.
"Jednoducho… pôjdeme ta," povedal napokon. "Jednoducho pôjdeme k nemu. Nemá zmysel žiadať tvoju magisterku, aby nám pomohla, najmä keď u nej bola polícia. Určite verí im, a nie nám. Keď sa dostaneme do jeho domu, aspoň uvidíme, kde sú hlavné miestnosti. To bude začiatok."
Bez ďalšieho slova šiel dnu a strčil listy pod vankúš v izbe, kde spal. Keby ho aj chytili, nikdy ich nedostanú do rúk.
Lyra čakala na terase a Pantalaimon jej ako vrabec sedel na pleci. Tvárila sa už veselšie.
"Určite ho získame," vyhlásila. "Cítim to."
Will na to nepovedal nič. Zamierili k oknu.
127
Cesta do Headingtonu im trvala pol druha hodiny. Lyra ich viedla, vyhýbajúc sa centru mesta, a Will len striehol naokolo a mlčal. Pre Lýru to bolo oveľa ťažšie než v Arktíde cestou k Bolvangaru, pretože vtedy mala pri sebe cigojínov a Ioreka Byrnisona, a hoci tundra bola plná nebezpečenstiev, tam človek nebezpečenstvo spoznal, keď naň natrafil. Tu, v meste, ktoré bolo a zároveň nebolo jej, mohlo nebezpečenstvo vyzerať priateľsky a zrada sa usmievala a pekne voňala, a hoci ju nechceli zabiť, ani oddeliť od Pantalaimona, olúpili ju o jediného sprievodcu. Bez alethiomeru bola iba… iba malé stratené dievčatko.
Limefield House mal teplú medovú farbu a vpredu bol spo-lovice obrastený popínavými rastlinami. Stál vo veľkej, dobre udržiavanej záhrade, kde rástli na jednej strane kríky a až k vchodovým dverám viedla štrková príjazdová cesta. Rolls-Royce parkoval vľavo pred dvojgarážou. Všetko, čo Will videl, svedčilo o bohatstve a moci, o istej neformálnej nadradenosti, ktorú niektorí predstavitelia anglických vyšších vrstiev stále považujú za samozrejmosť. Zo všetkého vyžarovalo čosi, čo v ňom vyvolávalo nutkanie škrípať zubami, a nevedel prečo, až kým si zrazu nespomenul, ako raz, keď bol ešťe veľmi malý, ho matka vzala do domu ako tento - obliekli si najlepšie šaty, musel sa správať čo najslušnejšie a jeden starý muž a stará žena jeho matku rozplakali. Plakala, ešte aj keď z toho domu odišli…
Lyra videla, že Will dýcha zrýchlene a zatína päste, ale bola rozumná a nepýtala sa prečo - súviselo to s ním, nie s ňou.
Napokon sa zhlboka nadýchol.
"Dobre, tak to skúsime," rozhodol sa.
Vykročil po cestičke k domu a Lyra šla za ním. Cítili sa ako nahí.
Na dverách bol staromódny ťahací zvonec ako v Lyrinom svete a Will na ňom nevedel zazvoniť, tak mu to Lyra ukázala. Keď ho potiahli, zvonenie sa ozvalo hlboko v útrobách domu.
Otvoril im ten istý muž, čo šoféroval auto, ibaže teraz nemal čiapku so šiltom. Najprv pozrel na Willa, potom na Lýru, a výraz sa mu trochu zmenil.
"Chceme navštíviť sira Charlesa Latroma," povedal Will.
128
Vytrčil bradu ako včera, keď sa postavil zoči-voči deťom, ktoré hádzali kamene do mačky pri veži. Sluha prikývol.
"Počkajte tu. Oznámim to sirovi Charlesovi."
Zavrel dvere. Boli z masívneho duba s dvoma ťažkými zámkami a závorami hore i dolu, no Will si pomyslel, že nijaký rozumný lupič by sa aj tak nepokúšal vlúpať do domu hlavným vchodom. Vpredu bolo viditeľne umiestnené poplašné zariadenie a na každom rohu veľký reflektor. Nikdy by sa nedostali ani do blízkosti domu, nieto sa doň vlámali.
Ku dverám sa blížili rovnomerné kroky a potom sa dvere otvorili. Will hľadel do tváre muža, ktorý mal toho toľko, že chcel ešte viac, a zistil, že je znepokojujúco uhladený, pokojný a mocný, a ani najmenej sa necíti previnilo, ani sa nehanbí.
Cítil, že Lyra vedľa neho je netrpezlivá a nahnevaná, a preto rýchlo povedal:
"Prepáčte, ale Lyra si myslí, že keď ste ju viezli v aute, omylom si tam niečo nechala."
"Lyra? Ja nepoznám nijakú Lýru. Aké nezvyčajné meno. Poznám len Lizzie. A ty si kto?"
Will sa v duchu preklínal, že sa tak pozabudol: "Som jej brat. Mark."
"Rozumiem. Vitaj, Lizzie, či Lyra. Radšej poďte ďalej."
A odstúpil. Ani Will, ani Lyra to nečakali a neisto vošli dnu. V hale bolo šero a voňalo tam leštidlo na drevo a kvety. Všetko bolo čisté a nablýskané a v mahagónovej skrinke pri stene stáli malé porcelánové figúrky. Will videl, že sluha stojí obďaleč, akoby čakal na pokyny.
"Poďte do mojej pracovne," pozval ich sir Charles a otvoril dvere.
Správal sa zdvorilo, dokonca akoby ich vítal, ale vo vystupovaní mal čosi, prečo Will zostával v strehu. Pracovňa bola veľká a pohodlná, v štýle pánov fajčiacich cigary, pohodlne usadených v kožených kreslách, a bolo v nej plno políc s

knihami, obrazov a loveckých trofejí. Stáli tam tri či štyri zasklené skrinky so starožitnými vedeckými prístrojmi - mosadzný mikroskop, ďalekohľad obtiahnutý zelenou kožou, sextanty, kompasy Bolo jasné, prečo chcel aj alethiomer.
129
"Sadnite si," vyzval ich sir Charles a ukázal na koženú pohovku. Sám si sadol do kresla za stôl a pokračoval: "Tak? Co mi chcete povedať?"
"Ukradli ste…" prudko začala Lyra, ale Will pozrel na ňu a zmĺkla.
"Lyra si myslí, že si niečo nechala vo vašom aute," zopakoval. "Prišli sme po to."
"Je to tento predmet?" spýtal sa a vytiahol zo zásuvky stola zamatový obal. Lyra vstala. Sir Charles ju ignoroval, rozbalil látku a odhalil zlatú nádheru alethiomeru, ktorý mu ležal na dlani.
"Áno!" vyhŕkla Lyra a načiahla sa za ním.
No on zavrel dlaň. Stôl bol široký, Lyra nedočiahla, a kým stihla niečo urobiť, starý pán sa zvrtol, položil alethiomer do zasklenej skrinky, zamkol ju a kľúč si vložil do vrecka na veste.
"Ale to nie je tvoje, Lizzie," povedal. "Och, vlastne Lyra, ak sa tak voláš."
"Je môj! To je môj alethiomer!"
Sir Charles smutne, no rozhodne pokrútil hlavou, akoby ju hrešil a bolo mu to ľúto, ale robí to len pre jej dobro.
"Myslím, že o tom sa dá prinajmenšom značne pochybovať," poznamenal.
"Naozaj patrí jej!" ozval sa Will. "Čestné slovo! Ukazovala mi ho! Viem, že je jej!"
"Podľa mňa to musíte dokázať," pokračoval muž. "Ja nemusím dokazovať nič, pretože je v mojom vlastníctve. Preto, sa predpokladá, že patrí mne. Tak ako všetky ostatné veci v mojej zbierke. Musím povedať, Lyra, prekvapuje ma, že si taká nečestná…"
"Ja nie som nečestná!" vykríkla Lyra.
"O, ale si. Povedala si mi, že sa voláš Lizzie. Teraz sa dozvedám niečo iné. Úprimne povedané, nemáte nádej niekoho presvedčiť, že taká vzácna vec, ako je táto, patrí tebe. Niečo ti navrhnem. Zavolajme políciu."
A otočil sa, že zavolá sluhu.
"Nie, počkajte…" ozval sa Will, prv ako sir Charles stihol niečo povedať, ale Lyra obehla stôl a zrazu mala v rukách Pan-talaimona, vrčiacu mačku s vycerenými zubami, ktorá syčala na
130
starca. Sir Charles pri tom náhlom zjavení zažmurkal, ale ani to ním nepohlo.
"Ani neviete, čo ste ukradli," burácala Lyra. "Videli ste ma, ako ho používam, pomysleli ste si, že ho ukradnete, a urobili ste to. Ale vy ste horší než moja matka - tá aspoň vie, že je dôležitý - no vy si ho len strčíte do skrinky a nič s ním nebudete robiť! Mali by ste zomrieť! Ak budem môcť, zariadim, aby vás niekto zabil. Nie ste hoden žiť. Ste…"
Nemohla ďalej rozprávať. Vládala mu iba napľuť do tváre, a aj to urobila, z celej sily.
Sir Charles si pokojne vytiahol hodvábnu vreckovku a utrel sa.
"Ty sa naozaj vôbec nevieš ovládať?" poznamenal. "Už aj si sadni, ty špinavá frkanka."
Lyra sa roztriasla, a keď pocítila, že jej vyhŕkli slzy, hodila sa na pohovku. Pantalaimon jej stál na kolenách so vztýčeným chvostom a blčiace mačacie oči upieral na starca.
Will sedel mlčky a zmätene. Sir Charles ich predsa mohol dávno vyhodiť. Akú hru to s nimi hrá?
A potom uvidel čosi také nezvyčajné, až si pomyslel, že fantazíruje. Z rukáva plátenného saka sira Charlesa sa popri snehobielej manžete košele vystrčila smaragdovozelená hlava hada. Jeho čierny jazyk sa mihal sem a ta a šupinatá hlava s čiernymi očami obrúbenými zlatým krúžkom sa otáčala raz k Willovi, raz k Lyre. Lyra bola taká nahnevaná, že ho nevidela, a iba Will hlavu na chvílku zazrel, kým sa znova nestiahla do starcovho rukáva. Zdesene vyvalil oči.
Sir Charles prešiel k sedadlu pri okne, pokojne si sadol a napravil si puky na nohaviciach.
"Myslím, že by ste ma mali najprv vypočuť a nesprávať sa tak nekontrolovane. Skutočne nemáte na výber. Tento prístroj je v mojom vlastníctve a aj zostane. Chcem ho. Som zberateľ. Môžete si pľuť, dupať a kričať, koľko chcete, ale kým by ste niekoho presvedčili, aby vás vypočul, zoženiem si množstvo dokumentov, ktoré dokážu, že som ho kúpil. To môžem veľmi lahko zariadiť. A potom ho už nikdy nedostanete naspäť."
Všetci mlčali. No ešte neskončil. Lyre sa od ohromenia spomalil tep a v izbe zavládlo ticho.
131
"Po niečom však túžim ešte viac," pokračoval. "Pretože sám si to nemôžem zaobstarať, som ochotný sa s vami dohodnúť. Vy mi prinesiete predmet, ktorý chcem, a ja vám vrátim ten… ako si to nazvala?" '
"Alethiomer," povedala Lyra zachrípnuto.
"Alethiomer. Zaujímavé. Aletheia, pravda - tie symboly, áno, chápem."
"Čo je tá vec, čo chcete?" spýtal sa Will. "A kde je?"
"Je niekde, kam ja nemôžem ísť, ale vy áno. Dobre viem, že ste našli nejaký priechod. Myslím, že nebude ďaleko od Sum-mertownu, kde som Lizzie, či Lýru, dnes ráno vysadil. A že za tým priechodom je iný svet, v ktorom nie sú nijakí dospelí. Mám zatiaľ pravdu? Takže človek, ktorý urobil ten priechod, mal nôž. Práve teraz sa skrýva v druhom svete a veľmi sa bojí. Má na to aj dôvod. Ak je tam, kde si myslím, tak ho nájdete v kamennej veži, ktorá má okolo dverí plastiky anjelov. Torre degli Angeli.
Musíte ta ísť a je mi jedno, ako to urobíte, ale chcem ten nôž. Prineste mi ho a môžete si vziať alethiomer. Nerád oň prídem, ale slovo dodržím. Prineste mi ten nôž."

8
Anjelská veža

Kto je ten muž, čo má nôž?" spýtal sa Will. Sedeli v Rolls-Royce a viezli sa cez Oxford. Sir Charles sedel vpredu pootočený k nim a Will s Lýrou vzadu. Pantalaimon ako myška sa teraz usalašil v Lyriných dlaniach.
"Niekto, kto naň nemá o nič väčšie právo než ja na alethio-mer," odpovedal sir Charles. "Nanešťastie pre nás všetkých je alethiomer v mojom vlastníctve a nôž má on."
"Odkiaľ viete o druhom svete?"
"Viem veľa vecí, ktoré vy neviete. A čo ste čakali? Som oveľa starší a oveľa lepšie informovaný. Medzi týmto svetom a tamtým existuje niekoľko priechodov, a tí, čo o nich vedia, môžu ľahko prechádzať z jedného do druhého. Tam v Cittägazze je Spolok takzvaných učených mužov, ktorí to robili stále."
"Vy nie ste z tohto sveta!" vyhŕkla Lyra odrazu. "Vy ste odtiaľ, však?"
A znova ju trápila nejasná spomienka. Bola si takmer celkom istá, že ho už niekedy videla.
"Nie, nie som," povedal.
‚Ak máme získať nôž od toho muža," ozval sa Will, "potrebujeme o ňom vedieť viac. Len tak nám ho nedá, však?"
"Určite nie. Je to jediná vec, ktorá odpudzuje fantómov. Vôbec to nebude ľahké."
"Fantómovia sa boja toho noža?"
"Veľmi."
"Prečo napádajú iba dospelých?"

"To zatiaľ nemusíte vedieť. Na tom nezáleží. Lyra," sir Charles sa obrátil k nej, "porozprávaj mi o svojom pozoruhodnom priateľovi."
Myslel tým Pantalaimona. A len čo to povedal, Will si uvedomil, že had, ktorého videl v mužovom rukáve, je tiež démon a sir Charles pochádza z Lyrinho sveta. Spytoval sa na Pantalaimona, aby ich odpútal - takže nevie, že Will videl jeho démona.
Lyra si pritisla Pantalaimona k prsiam a ten sa zmenil na čierneho potkana, omotával si chvost okolo jej zápästia a gánil na sira Charlesa červenými očami.
"Nemali ste ho vidieť," povedala. "Je to môj démon. Vy si myslíte, že v tomto svete nemáte démonov, ale máte ich. Váš by bol hovnivál."
‚Ak boli egyptskí faraónovia spokojní, keď ich zobrazovali ako skarabeov, tak som aj ja. Takže ty si z úplne iného sveta. To je zaujímavé. Odtiaľ pochádza tvoj alethiomer, alebo si ho ukradla na svojich cestách?"
"Dostala som ho," zúrivo odvetila Lyra. "Od magnifikusa Jordánskeho kolégia v mojom Oxforde. Patrí mi právom. A vy aj tak neviete, čo s ním, vy hlúpy smradľavý starec, ani za sto rokov by ste ho neprečítali. Pre vás je to len hračka. Ale ja ho potrebujem a Will tiež. Dostaneme ho naspäť, nemajte obavy."
"Uvidíme," poznamenal sir Charles. "Tu som ťa vysadil minule. Vysadíme vás zase tu?"
"Nie," odmietol Will, lebo ďalej pri ceste uvidel policajné auto. "Vy nemôžete ísť do Ci'gazze kvôli fantómom, takže nezáleží na tom, či viete, kde je okno. Vezmite nás ďalej ku kruhovému objazdu."
"Ako si želáte," odvetil sir Charles a auto šlo ďalej. "Keď alebo ak budete mať nôž, zavolajte na moje číslo a Allan príde po vás."
Nepovedal už ani slovo, až kým šofér nezastavil. Keď vystúpili, sir Charles stiahol okienko a povedal Willovi:
"Mimochodom, ak nezískate ten nôž, ani sa nenamáhajte vracať. Ak prídete za mnou bez neho, zavolám políciu. Viem si predstaviť, že pribehnú ihneď, keď im poviem tvoje pravé meno. Voláš sa William Parry, však že? Áno, myslel som si to. V dnešných novinách je tvoja veľmi vydarená fotografia."

A auto odišlo. Will stratil reč.
Lyra ho potiahla za ruku. "To je v poriadku. Nikomu to nepovie. Keby chcel, bol by to už urobil. Poďme."
O desať minút stáli na malom námestí pri Anjelskej veži. Will povedal Lyre o hadovi - démonovi, ona zastala a znovu ju trápila nejasná spomienka. Kto je ten starec? Kde ho videla? Bolo to zbytočné - tá spomienka sa nie a nie vyjasniť.
"Jemu som to nechcela povedať," zašepkala Lyra, "ale včera večer som tam videla nejakého muža. Pozeral dolu, keď decká robili krik…"
"Ako vyzeral?"
"Mladý, s kučeravými vlasmi. Vôbec nebol starý. Ale videla som ho iba na okamih, celkom navrchu za cimburím. Myslela som si, že by to mohol byť… pamätáš sa na Angelicu a Paola? Paolo povedal, že majú staršieho brata a tiež prišiel do mesta, ale Angelica ho umlčala, ako keby to bolo tajomstvo. Tak si myslím, že by to mohol byť on. Možno aj on chcel ten nôž. Zrejme o ňom vedia všetky decká. Myslím, že to je skutočný dôvod, prečo sa vrátili."
"Hm, možno," prikývol Will.
Lyra si spomenula, ako sa deti ráno rozprávali: nijaké dieťa by sa neodvážilo vojsť do veže, povedali, vraj sú tam strašidelné veci, a spomenula si, ako sa sama cítila nesvoja, keď s Pan-talaimonom pred odchodom z mesta nakukli do pootvorených dverí. Možno preto potrebovali dospelého, aby ta išiel. Démon jej v jasnom slnečnom svetle poletoval okolo hlavy v podobe nočného motýľa a nervózne šepkal.
"Pst," zahriakla ho tiež šeptom. "Nemáme na výber, Pan. Je to naša chyba. Musíme ju napraviť a toto je jediná cesta."
Will šiel doprava popri múre veže. Za rohom úzka kamenná ulička viedla pomedzi ňu a susednú budovu a Will šiel aj ta, pozeral hore, akoby meral, aká je veža vysoká. Lyra šla za ním. Keď zastal pod oknom na úrovni druhého podlažia, požiadal Pantalaimona:
"Môžeš ta vyletieť a nazrieť dnu?"
Pan sa zmenil na vrabca a vzlietol. Len čo sa ta dostal, Lyra

zhíkla a potichu vykríkla. Pan chvíľočku sedel na podokenici a zletel dolu. Lyra si vzdychla a hlboko sa nadýchla ako niekto, koho zachránili pred utopením. Will sa zmätene zamračil.
"Je to ťažké, keď sa tvoj démon vzdiali, bolí to," vysvetľovala.
"Prepáč. Videl si niečo?"
"Schody," povedal Pantalaimon, "schody a tmavé miestnosti. Na stene visia meče, kopije a štíty ako v múzeu. A videl som nejakého muža. Tancoval."
"Tancoval?"
"Pohyboval sa sem a ta a mával okolo seba rukami. Ako keby bojoval s niekým neviditeľným. Videl som ho iba cez otvorené dvere. Nejasne."
"Žeby bojoval s fantómom?" hádala Lyra.
Nič lepšie však nevymysleli, a tak išli ďalej. Za vežou vysoký kamenný múr s črepinami navrchu obkolesoval záhradku s rovnomernými záhonmi byliniek okolo fontány (Pantalaimon znova vyletel hore pozrieť sa), a potom ich ulička z opačnej strany priviedla naspäť na námestie. Okná na veži boli malé a hlboko vsadené ako zamračené oči.
"Musíme vojsť spredu," povedal Will.
Vyšiel po schodoch a potisol dvere, až sa otvorili dokorán. Dnu sa vlialo slnečné svetlo a ťažké pánty zaškrípali. Will urobil dva kroky, a keď nikoho nevidel, šiel ďalej. Lyra sa držala tesne za ním. Dlážku tvorili kamenné dlaždice, za stáročia do-hladka vyšúchané, a vzduch vo vnútri bol chladný.
Will zamieril po schodoch dolu a zašiel dosť ďaleko, kým zistil, že vedú do širokej miestnosti s nízkym stropom a obrovským studeným kozubom naboku, kde bola omietka na stenách začadená od sadzí. Nikto tam nebol, a tak sa vrátil do vstupnej haly za Lýrou. Stála s prstom na perách a hľadela hore.
"Počujem ho," zašepkala. "Myslím, že sa zhovára sám so sebou."
Will pozorne načúval a aj on to začul: tiché šomranie, občas prerušované drsným smiechom alebo krátkym nahnevaným výkrikom. Znelo to ako hlas šialenca.
Will sa nadýchol a pobral sa hore schodmi. Boli z očerne-tého duba, velikánske a široké, a stupienky boli rovnako ošúchané ako kamenná dlažba, aj rovnako pevné, takže pod noha-

mi nevŕzgali. Ako po nich stúpali, svetla ubúdalo, pretože jediné svetlo dopadalo z malého, hlboko vsadeného okienka na každom odpočívadle. Vyšli na prvé poschodie, zastali a načúvali, vyšli na ďalšie a mužov hlas sa teraz miešal s prerušovanými rytmickými krokmi. Ozývali sa z miestnosti na druhej strane odpočívadla, kde boli dvere pootvorené. Will po špičkách prešiel k nim a kúsok ich potisol, aby videl dnu.
Bola to veľká miestnosť so stropom husto obvešaným pavučinami. Steny lemovali knižné police s poškodenými zväzkami, ktorým sa väzby rozpadávali, odlupovali a krútili od vlhkosti. Niekolko kníh bolo vybratých, ležali pohodené na podlahe a širokých zaprášených stoloch, ostatné boli ledabolo pozastrkované do políc.
Uprostred miestnosti tancoval mladý muž. Pantalaimon mal pravdu - presne tak to vyzeralo. Bol otočený chrbtom k dverám, šuchol sa raz na jednu stranu, potom na druhú, a po celý ten čas pohyboval pravou rukou pred sebou, akoby si kliesnil cestu pomedzi nejaké neviditeľné prekážky. V ruke držal nôž. Nebol to nezvyčajne vyzerajúci nôž, len matná, asi dvadsať cen-timetrová čepeľ, a robil ňou výpady dopredu, sekal nabok, čosi skúšal pred sebou, bodal hore a dolu do prázdneho vzduchu.
Vtom urobil pohyb, akoby sa chcel otočiť, a Will sa stiahol. Priložil si prst k perám, privolal Lýru a odviedol ju ku schodom na ďalšie poschodie.
"Co robí?" zašepkala.
Šeptom jej to opísal.
"To vyzerá, akoby bol blázon," skonštatovala Lyra. "Je chudý a má kučeravé vlasy?"
"Áno. Má ryšavé vlasy ako Angelica. Rozhodne vyzerá ako blázon. Neviem, ale pripadá mi to ešte čudnejšie, než hovoril sir Charles. Poďme sa pozrieť ďalej, kým ho oslovíme."
Lyra sa na nič nepýtala, dala sa viesť hore schodmi na najvyššie poschodie. Tam bolo oveľa svetlejšie, pretože nabielo natreté schody viedli na strechu - či konštrukciu z dreva a skla, ktorá vyzerala ako skleník. Už na prvom schode cítili, aká je tam veľká horúčava.
Zastali a zrazu zhora začuli zastonanie.
Strhli sa. Boli si istí, že vo veži je iba jeden človek. Pantalai-

mori sa tak zľakol, že sa vzápätí zmenil z mačky na vtáka a letel k Lyriným prsiam. Will s Lýrou si pritom uvedomili, že sa chytili za ruky, a pomaly sa pustili.
"Poďme sa radšej pozrieť," zašepkal Will. "Idem prvý."
"Ja by som mala ísť prvá, veď je to moja chyba," šeptom ná-stojila Lyra.
"Keď to berieš ako svoju chybu, musíš robiť, čo ti poviem."
Vykrivila pery, ale nasledovala ho.
Will stúpal hore k slnku. Svetlo v sklenej stavbe oslepovalo. Bolo tam horúco ako v skleníku, Willovi sa ťažko dýchalo a ani dobre nevidel. Našiel kľučku dverí, otočil ju a rýchlo vyšiel von zacláňajúc si oči pred slnkom.
Ocitol sa na olovenej streche, ohradenej nízkou kamennou hradbou s cimburím. Sklená stavba bola umiestnená v strede a olovený kryt sa zvažoval mierne nadol k odkvapu po celom obvode nízkej hradby so štvorcovými odtokmi na dažďovú vodu.
Na olovenom kryte ležal na slnku nejaký bielovlasý starec. Tvár mal doškriabanú a doudieranú, jedno oko zavreté, a keď podišli bližšie, videli, že ruky má zviazané za chrbtom.

Ked ich počul prichádzať, znova zastonal a pokúsil sa obrátiť, aby sa chránil.
"Nebojte sa," ticho povedal Will, "my vám nechceme ublížiť. To urobil ten muž s nožom?"
"Hmm," zamrmlal muž.
"Rozviažeme vám povraz. Neuviazal ho dobre…"
Povraz bol nešikovne a narýchlo zauzlený a rýchlo sa uvoľnil, keď Will zistil, ako zaň potiahnuť. Pomohli starcovi vstať a odviedli ho do tieňa múrika.
"Kto ste?" spýtal sa Will. "Nevedeli sme, že sú tu dvaja ľudia. Mysleli sme, že iba jeden."
"Giacomo Paradisi," zamrmlal starec pomedzi polámané zuby. "Ja som nositeľ. Nikto iný. Ten mladík mi ho ukradol. Vždy sa nájdu blázni, ktorí podstúpia pre nôž také riziko. Ale tento je zúfalec. Zabije ma…"
"Nie, nezabije," upokojovala ho Lyra. "Čo je to nositeľ? Co to znamená?"
"Uchovávam magický nôž v mene Spolku. Kam išiel?"

"Je dolu," povedal Will. "Prešli sme okolo. Nevidel nás. Mával nožom vo vzduchu…"
"Pokúšal sa urobiť otvor. Nepodarí sa mu to. Keď…"
"Pozor!" upozornila Lyra.
Will sa obrátil. Mladík vyliezal do dreveného prístrešku. Ešte ich nevidel, ale nebolo sa kde skryť, a keď vstali, zbadal pohyb a zvrtol sa k nim.
Pantalaimon sa okamžite zmenil na medveďa a postavil sa na zadné. Iba Lyra vedela, že by sa nedotkol iného človeka, ale mladík zažmurkal a chvíľu na nich uprene hľadel. Will však videl, že medveďa nevníma. Ten muž bol šialený. Kučeravé ryšavé vlasy mal pochlpené, bradu plnú slín a bielka okolo zreníc červené. V ruke držal nôž, a oni neboli ozbrojení.
Will vykročil po olovenom kryte, ďalej od starca, prikrčený, pripravený skočiť, biť sa alebo uskočiť.
Mladík sa vrhol dopredu a zaháňal sa naňho nožom, doľava - doprava - doľava, bol čoraz bližšie a nútil Willa cúvať, až ho zatlačil do rohu, kde sa stretali dva múry veže.
Lyra zozadu štvornožky liezla k mladíkovi s povrazom v ruke. Will sa odrazu vrhol dopredu, tak ako to urobil doma proti tomu votrelcovi, a s rovnakým výsledkom: jeho protivník sa nečakane potkol, prepadol cez Lýru a spadol na olovený kryt strechy. Všetko sa to udialo prirýchlo, aby sa Will naľakal. Zbadal však, že mužovi vyletel nôž z ruky a kúsok od neho sa špičkou zaboril do olova, akoby padol do masla. Vnoril sa doň až po rukoväť a zastavil sa.
Mladík sa zvrtol a ihneď sa za ním načiahol, ale Will mu skočil na chrbát a chytil ho za vlasy. V škole sa naučil biť - mal na to plno príležitostí, keď deti vycítili, že s jeho matkou nie je čosi v poriadku. A naučil sa aj, že cieľom školských bitiek nie je získať body za štýl, ale donútiť nepriateľa, aby sa vzdal, a to znamenalo ublížiť mu viac, ako on ubližuje tebe. Vedel, že človek musí byť ochotný ublížiť druhému, a zistil, že mnohí ľudia to nedokážu, no presvedčil sa, že on áno.
Neocitol sa v neznámej situácii, lenže teraz bojoval proti skoro dospelému mužovi, ktorý bol predtým vyzbrojený nožom, a za každú cenu mu musel zabrániť, aby sa ho znova zmocnil.

Obmotal si mladíkovu hustú vlhkú šticu okolo prstov a z celej sily šklbol. Muž zastonal a vrhol sa nabok, ale Will ho zovrel ešte pevnejšie a jeho protivník zreval od bolesti a hnevu. Zdvihol sa a hodil sa dozadu, pritlačil Willa na nízky múrik a dosiahol svoje: Willovi vyrazilo dych a v tom šoku uvoľnil zovretie. Muž sa vyslobodil.
Will klesol v odtokovom žľabe na kolená, no hneď sa pokúsil vstať, ale noha mu prepadla do jednej z odtokových dier. Na okamih ho ochromila hrôza, lebo si pomyslel, že za sebou nič nemá. Zúfalo sa zadrapil prstami do teplého olova. Nič sa však nestalo. Noha mu síce trčala do prázdna, ale inak bol v bezpečí.
Vytiahol nohu a horko-ťažko vstal. Mladík medzitým dočia-hol nôž, ale nemal kedy vytiahnuť ho z olova, lebo Lyra mu skočila na chrbát, škriabala ho, kopala a hrýzla ako divá mačka, no nepodarilo sa jej zdrapiť ho za vlasy a on ju zhodil. Keď vstal, nôž držal v ruke.
Lyra spadla na jednu stranu aj s Pantalaimonom, ktorý bol teraz divá mačka, ježil srsť a ceril zuby. Will stál priamo pred mužom a po prvý raz ho videl jasne. Nebolo pochýb, že je to An-gelikin brat a je zúrivý. Sústredil sa iba na Willa a na nôž v ruke.
No ani Will nebol bezmocný.
Zobral povraz, ktorý Lyra pustila, a omotal si ho okolo ľavej ruky, aby sa chránil pred nožom. Bokom sa posúval medzi mladého muža a slnko, aby jeho protivník musel žmúriť. Navyše sa mu do očí odrážalo aj slnko zo sklenej konštrukcie a Will videl, že na okamih ho skoro oslepilo.
Skočil na ľavú stranu, ďalej od noža, zdvihol do výšky ľavú ruku a silno mladíka kopol do kolena. Mieril starostlivo a trafil dobre. Muž so zastonaním klesol a čudne sa skrútil.
Will skočil za ním, mlátil ho oboma rukami a kopal, kam zasiahol, zatláčal ho k sklenému domčeku. Keby sa mu podarilo dostať ho až ku schodom…
Tentoraz muž dopadol ťažšie a pravá ruka s nožom sa ocitla na olovenej streche pri Willových nohách. Will na ňu okamžite tvrdo skočil a drvil mužovi prsty medzi olovom a rukoväťou, potom si povraz omotal okolo ruky pevnejšie a dupol znovu. Muž vykríkol a pustil nôž. Will ho ihneď odkopol - našťastie topánka za-

siahla rukoväť - nôž sa vrtel po olovenom kryte strechy a zastavil Sa v odkvape tesne pri odtokovej diere. Povraz okolo zápästia sa mu znova uvoľnil a odkiaľsi vystreklo na olovenú strechu a jeho topánky prekvapujúce množstvo krvi.
Mladík sa dvíhal…
"Pozor!" vykríkla Lyra, ale Will bol pripravený.

Muž ešte nenadobudol rovnováhu, a Will mu z celej sily vrazil do brucha. Spadol dozadu na sklo, ktoré sa okamžite rozbilo, a poddal sa aj tenký drevený rám. Zvalil sa medzi trosky nad šachtou schodiska a zachytil sa o rám dverí, lenže ani ten už nič nedržalo, a tak sa odlomil. Muž padol dolu a okolo neho sa sypalo ďalšie sklo.
Will sa vrhol k odkvapu, zdvihol nôž a bitka sa skončila. Dorezaný a dobitý mladík sa plazil hore schodmi, a keď videl Willa stáť nad sebou s nožom v ruke, nenávistné naňho pozrel, otočil sa a utiekol.
"Ach," zastonal Will a sadol si. "Ach."
Stalo sa niečo strašné, a on si to ani nevšimol. Pustil nôž a pritiahol si ľavú ruku k telu. Zmotaný povraz bol nasiaknutý krvou, a keď ruku odtiahol…
"Tvoje prsty!" zhíkla Lyra. "Och, Will…"
Malíček a prstenník mu odpadli spolu s povrazom.
Zakrútila sa mu hlava. Z kýpťov prstov sa mu valila krv, džínsy s topánkami už mal presiaknuté. Na chvíľku si musel ľahnúť a zavrieť oči. Bolesť nebola až taká silná, čo jeho myseľ prekvapene a omámené zaregistrovala - mal skôr pocit, akoby ho niekto neprestajne udieral kladivom, necítil ostrú bolesť, ako keď sa človek poreže.
Ešte nikdy nezažil takú slabosť. Zdalo sa mu, že o chvíľku zaspí. Lyra mu robila niečo s rukou. Sadol si, aby sa pozrel na ranu, a prišlo mu zle. Starec bol niekde nablízku, ale Will nevidel, čo robí, a medzitým sa Lyra s ním rozprávala.
"Keby sme tak mali mach krvistav, aký používajú medvede," hovorila, "urobila by som to lepšie, Will, mohla by som… pozri, uviažem ti povraz okolo ruky, aby som zastavila krvácanie, lebo ti ho nemôžem uviazať tam, kde boli prsty, nemám ti to o čo uviazať - nehýb sa…"
Nechal ju, nech urobí, čo vie, a obzeral sa po prstoch. Ležali na olovenej streche skrútené ako krvavé otázniky. Zasmial sa.
141
"Hej, prestaň," zahriakla ho Lyra. "A teraz vstaň. Pán Para-disi má nejaký liek, hojivú masť, neviem, čo je to. Musíš zísť dolu. Ten mladík odišiel - videli sme ho vybehnúť zo dverí. Už je preč. Porazil si ho. Poď, Will, poď…"
Prehovárala ho a pobádala, aby ho dostala dolu schodmi, a opatrne zišli pomedzi rozbité sklo a rozštiepené drevo do malej chladnej miestnosti vedľa odpočívadla. Pri stenách stáli police s fľaškami, pohármi, hrncami, mažiarmi s paličkami a chemickými váhami. Pod špinavým oknom bola kamenná výlevka, kde starec trasúcou sa rukou niečo prelieval z veľkej fľašky do menšej.
"Sadni si a toto vypi," povedal a do malého pohárika nalial tmavú tekutinu.
Will si sadol a zobral pohár. Prvý dúšok ho pálil v hrdle ako oheň. Lyra chytila pohár, aby mu nevypadol, keď zalapal po dychu.
"Vypi všetko," prikazoval starec.
"Čo je to?"
"Slivovica. Vypi to."
Will sŕkal opatrnejšie. Teraz ho ruka naozaj začínala bolieť.
"Môžete mu to vyliečiť?" zúfalo sa spýtala Lyra.
"O, áno, máme medicínu na všetko. Dievča, otvor zásuvku stola a vyber obväz."
Will videl nôž ležať na stole v strede miestnosti, ale kým ho stihol vziať, starec krivkal k nemu s miskou vody.
"Ešte sa napi."
Will pevne držal pohár a zavrel oči, kým mu starec čosi robil s rukou. Strašne to štípalo, ale zrazu pocítil na zápästí drsný útržok uteráka a niečím mu jemne natierali rany. Na chvíľku pocítil chlad a potom to znovu rozbolelo.
"Je to vzácna masť," hovoril starec. "Veľmi ťažko sa dá získať. A je veľmi dobrá na rany."
Držal zaprášenú, ošúchanú nádobku s obyčajným antisepti-kom, aké si mohol Will vo svojom svete kúpiť v hociktorej lekárni. Starec s ním nakladal, akoby bolo z myrhy. Will sa odvrátil.
Kým muž obväzoval ranu, Lyra pocítila, že Pantalaimon ju mlčky volá, aby sa pozrela von. Ako pustovka sedel na ráme otvoreného okna a hľadel na niečo, čo sa dialo dolu. Lyra sa
142
k nemu pripojila a uvidela známu postavu - Angelica bežala k staršiemu bratovi Tulliovi, ktorý stál na druhej strane úzkej uličky chrbtom opretý o stenu a mával vo vzduchu rukami, akoby si odháňal od tváre kŕdeľ netopierov. Potom sa otočil a prechádzal rukami po kameňoch v múre, každý si zblízka obzeral, počítal ich, ohmatával okraje a hrbil plecia, akoby odrážal čosi za sebou, a pritom krútil hlavou.
Angelica bola zúfalá, aj braček Paolo za ňou, prišli k bratovi, chytili ho za ruky a pokúšali sa ho odtiahnuť od toho, čo mu nedalo pokoja.
A vtedy Lyre prišlo až zle, lebo si uvedomila, čo sa deje - zaútočili naňho fantómovia. Angelica to vedela, hoci ich, pravdaže, nevidela, a malý Paolo plakal a mlátil naprázdno do vzduchu, pokúšal sa ich odohnať, no Tullio bol stratený. Pohyby mal čoraz pomalšie a napokon celkom ustali. Angelica sa doňho zavesila a triasla mu rukou, ale nič ho neprebudilo, Paolo kričal bratovo meno, akoby ho tým mohol vrátiť.
Vtedy Angelica pocítila, že ju Lyra sleduje, a pozrela hore. Na okamih sa im pohľady stretli. Lýru myklo, akoby ju dievča fyzicky udrelo, taká silná nenávisť vyžarovala z jej očí, a vtedy si Paolo všimol, kam hľadí, tiež ta pozrel a detským hlasom vykríkol: "Zabijeme vás! Vy ste to Tulliovi urobili! Zabijeme vás!"
Obe deti sa otočili a rozbehli, nechali nemohúceho brata tam, a Lyra, vyľakaná a s pocitom viny, sa stiahla do miestnosti a zavrela okno. Ostatní to nepočuli. Giacomo Paradisi dával na rany masť a Lyra sa usilovala zabudnúť na to, čo videla, radšej sa sústredila na Willa.
"Musíte mu niečím stiahnuť ruku," povedala, "aby sa zastavilo krvácanie. Inak neprestane."
"Áno, áno, ja viem," pritakal starec, ale smutne.

Will sa nepozeral, kým mu obväzovali ruku, a po dúškoch pil slivovicu. Napokon ho to upokojilo a cítil sa, akoby bol kdesi inde, hoci ruka ho nepríjemne bolela.
"Tu máš, vezmi si nôž," povedal Giacomo Paradisi, "je tvoj."
"Nechcem ho," odmietol Will. "Nechcem s ním nič mať."
"Nemáš na výber," vysvetľoval starec. "Teraz si nositeľom ty."
"Povedali ste predsa, že ste ním vy," čudovala sa Lyra.
143
"Môj čas vypršal," odvetil starec. "Nôž vie, kedy má opustiť jednu ruku a prejsť do druhej, a ja viem, ako sa to pozná. Neveríte mi? Pozrite!"
Zdvihol ľavú ruku. Malíček a prstenník mu chýbali, tak ako Willovi.
"Áno, aj mne sa to stalo. Bojoval som a stratil som tie isté prsty, a to je znamenie nositeľa. Ani ja som to vopred nevedel."
Lyra si s vyvalenými očami sadla. Will sa zdravou rukou držal zaprášeného stola. Nenachádzal slov.
"Ale ja… my sme sem prišli iba preto… jeden muž Lyre niečo ukradol, chce tento nôž a povedal, že ak mu ho prinesieme, tak…"
"Poznám toho muža. Je to klamár a podvodník. Nedal by vám nič, nemýľte sa. Chce nôž, a keď ho bude mať, zradí vás. On nikdy nebude nositeľ. Nôž je podľa práva tvoj."
Veľmi neochotne sa Will obrátil k nožu. Pritiahol ho k sebe. Bola to na pohľad obyčajná dýka s obojstrannou, asi dvadsaťcenti-metrovou čepeľou z matného kovu, s krátkym priečnym chráničom z toho istého kovu a palisandrovou rukoväťou. Keď sa prizrel lepšie, uvidel, že palisander je vykladaný zlatými drôtmi, ktoré vytvárajú vzor. Najprv ho nerozoznal, no keď nôž otočil, uvidel anjela so zloženými krídlami. Na druhej strane bol tiež anjel, ale s rozprestretými krídlami. Drôty trochu vyčnievali nad povrch, aby sa rukoväť v dlani nešmýkala. Keď nôž chytil, zistil, že je ľahký, pevný, krásne vyvážený a čepeľ vôbec nie je matná. Pod povrchom kovu akoby ožili zahmlené farby: modrofialová, morská modrá, zemitá hnedá, sivá ako oblaky a tmavozelená ako pod husto oliste-nými stromami, vytvárajúcimi tiene na hrobe, keď na opustený cintorín padá súmrak - ak existuje niečo také ako tieňové sfarbenie, tak práve takými odtieňmi hrala čepeľ magického noža.
Ostrie však bolo iné. Vlastne obe ostria sa od seba líšili. Jedno bolo z jasnej čistej ocele, ktorá prechádzala do tieňových farieb, ale oceľ bola taká ostrá, že sa to s ničím nedalo porovnať. Will až zaškúlil pri pohľade naň, také bolo naostrené. Druhé ostrie bolo rovnako ostré, ale striebristej farby, a Lyra, ktorá hľadela Willovi cez plece, povedala:
"Ja už som tú farbu videla! Je taká istá ako na čepeli, ktorá nás mala s Pánom oddeliť - je presne taká istá!"
144
"Toto ostrie," vysvetľoval Giacomo Paradisi a dotýkal sa ocele rúčkou lyžice, "prereže akýkoľvek materiál na svete. Pozrite." A pritisol naň striebornú lyžicu. Will, ktorý nôž držal, pocítil iba jemný odpor a odrezaná rúčka lyžice odpadla na stôl.
"Druhé ostrie," pokračoval starec, "je ešte jemnejšie. Ním môžeš vyrezať otvor z tohto sveta. Skús to. Rob, čo ti poviem -si nositeľ. Musíš to vedieť. Nikto okrem mňa ťa to nemôže naučiť, a mne už veľa času nezostáva. Postav sa a počúvaj."
Will odtisol stoličku a vstal, voľne držiac nôž v ruke. Krútila sa mu hlava, bolo mu zle, cítil vzdor.
"Ja nechcem…" začal, ale Giacomo Paradisi pokrútil hlavou.
"Mlč! Nechceš… nechceš… nemáš na výber! Počúvaj ma, lebo času je málo. Teraz drž nôž pred sebou - takto. Reže nielen nôž, ale aj tvoja myseľ. Musíš na to stále myslieť. Urob to takto: sústreď sa v duchu na špičku noža. Sústreď sa, chlapče. Zameraj na ňu svoju myseľ. Nemysli na ranu. Zahojí sa. Mysli na špičku noža. Ty si tam. A teraz jemne hmataj. Hľadáš štrbinu takú maličkú, že okom by si ju nevidel, ale konček noža ju nájde, ak naň sústredíš myseľ. Hmataj vo vzduchu, kým nepocítiš malilinkú medzierku vo svete…"
Will sa o to pokúsil. Lenže v hlave mu zunelo, v ľavej ruke cítil strašnú pulzujúcu bolesť a znova mal pred očami svoje dva prsty, ako ležia na streche, potom si spomenul na matku, na chuderu matku… Co by povedala? Ako by ju utešil? Ako ju vôbec niekedy uteší? Položil nôž na stôl, skrčil sa, znova si objal zranenú ruku a rozplakal sa. Toto je priveľa, neznesie to. Z hrdla a hrude sa mu vydrali trhané vzlyky a oslepili ho slzy. Plakal pre ňu, pre chuderku vyľakanú, nešťastnú milovanú matku, ktorú opustil, opustil ju…
Bol zničený. Vtom však pocítil čosi zvláštne, chrbtom pravej ruky si pretrel oči a na kolene uvidel Pantalaimonovu hlavu. Démon v podobe vlčiaka upieral naňho nežný smutný pohľad, potom jemne Willovi oblízal zranenú ruku a znova si mu položil hlavu na koleno.
Will nemal ani tušenia o tabu v Lyrinom svete, ktoré zabraňovalo človeku, aby sa dotýkal cudzieho démona, a ak sa doteraz Pantalaimona nedotkol, zdržiavala ho len zdvorilosť.
145
Lyre to vyrazilo dych. Jej démon to urobil z vlastnej iniciatívy, a teraz sa stiahol, zaletel jej na plece ako maličký nočný motýľ. Starec to sledoval so záujmom, ale nie prekvapene. Už v živote videl démonov, aj on cestoval do iných svetov. Pantalaímonovo gesto zapôsobilo. Will sťažka preglgol a znova vstal, utierajúc si slzy.
"Dobre," povedal. "Skúsim to znova. Povedzte mi, čo mám robiť."
Tentoraz nútil myseľ robiť to, čo hovoril Giacomo Paradisi, zatínal zuby, chvel sa od námahy, potil sa. Lyra sa nemohla dočkať, aby ho prerušila, lebo to poznala. Poznala to aj doktorka Maloneová, aj básnik Keats, nech už to bol ktokoľvek. Vedeli, že človek nič nedosiahne, ak sa na to bude upínať s vypätím všetkých síl. Držala však jazyk za zubami a len zopla ruky.
"Počkaj," opatrne ho vyrušil starec. "Uvoľni sa. Nerob to nasilu. Toto je jemný nôž, nie ťažký meč. Zvieraš ho prisilno.

Uvoľni si prsty. Nech tvoja myseľ sklzne po ruke k zápästiu a potom do rukoväte a do čepele, neponáhľaj sa, opatrne, nie nasilu. Len nech ta voľne prejde. Potom po ostrí až celkom na špičku, kde je okraj najostrejší. Staň sa špičkou noža. Urob to teraz, pocíť to a potom sa vráť."
Will to skúsil znova. Lyra videla, aké napäté má telo, ako sa mu pohybuje čeľusť, a zrazu uvidela, ako naňho zostúpila akási sila, upokojujúca, uvoľňujúca a vyjasňujúca. Bola to jeho vlastná sila alebo možno sila jeho démona. Ako veľmi mu musí chýbať démon! Tá osamelosť… Nečudo, že plakal, a bolo správne, čo Pantalaimon urobil, hoci mala z toho čudný pocit. Položila si ruku na démona, ktorý mal teraz podobu bieleho hra-nostaja a ležal jej na kolenách.
Spolu hľadeli, ako sa Willovo telo prestalo chvieť. Zostalo napäté, ale teraz sa sústredil inak a aj nôž vyzeral inak. Možno to spôsobili zahmlené farby čepele alebo to, ako prirodzene sedel vo Willovej ruke, ale malý pohyb, ktorý teraz opisovala špička noža, vyzeral cielene, nie náhodne. Hmatal ním na jednom mieste, potom nôž pretočil a hmatal na druhom, stále tou striebristou stranou, a zrazu akoby našiel nejakú trhlinku v prázdnom vzduchu.
"Čo je to? Je to ono?" spýtal sa zachrípnuto.

"Áno. Len nie nasilu.Teraz sa vráť. Vráť sa k sebe."
Lyre sa zdalo, že vidí, ako Willova duša prechádza po čepeli naspäť do ruky a k srdcu. Odstúpil, ruka mu ovisla a zažmurkal.
"Niečo som tam cítil," povedal Giacomovi Paradisimu. "Najprv sa nôž len kĺzal vo vzduchu a potom som to cítil…"
"Dobre. Teraz to urob znova. Tentoraz, keď to pocítiš, vkĺz-ni nožom dnu. Urob rez. Neváhaj. A nebuď prekvapený. Nepusti nôž."
Will si musel čupnúť, dva či tri razy sa zhlboka nadýchol a zastrčil si ľavú ruku pod pravú, kým mohol pokračovať. Bol však odhodlaný. Znovu vstal a po chvíľke vysunul nôž pred seba.
Tentoraz to išlo ľahšie. Keď už to raz cítil, vedel, čo má hľadať, a ani nie o minútu nahmatal zvláštnu malú puklinu. Bolo to, akoby jemne hladal špičkou skalpela medzeru medzi stehmi. Dotkol sa jej, stiahol sa a dotkol sa jej znova, aby si bol istý, a potom urobil, čo mu kázal starec, rezal striebristým ostrím.
Dobre, že mu Giacomo Paradisi pripomenul, aby nebol prekvapený. Opatrne držal nôž, potom ho položil na stôl a až vtedy podľahol údivu. Lyra už stála, bez slova, pretože uprostred zaprášenej malej miestnosti sa zjavilo okno ako pod hrab-mi, diera vo vzduchu, cez ktorú bolo vidieť do druhého sveta.
A pretože boli vysoko na veži, boli aj vysoko nad Oxfordom. Vlastne nad cintorínom a hľadeli na mesto. Kúsok pred sebou mali hraby, boli tam aj domy, stromy, cesty a v diaľke veže mesta.
Keby takéto okno neboli videli už predtým, najprv by si mysleli, že je to optický klam. Ibaže toto okno nebolo iba optické - prúdil cezeň vzduch a cítili výfukové plyny, ktoré vo svete Cittágazze neexistovali. Pantalaimon sa zmenil na lastovičku a preletel cez dieru, vychutnával otvorené priestranstvo, chytil si chrobáka a vrátil sa na Lyrino plece.
Giacomo Paradisi ich sledoval so zvláštnym, smutným úsmevom. Potom povedal: "To by bolo otváranie. Teraz sa musíš naučiť zatvárať."
Lyra odstúpila, aby mal Will miesto, a starec sa postavil vedľa neho.
"Na to potrebuješ prsty. Jedna ruka postačí. Nahmatáš °kraj, tak ako si na začiatku hmatal nožom. Nenájdeš ho, kým

do končekov prstov nevložíš svoju dušu. Hmataj veľmi opatrne, znova a znova, až kým nenájdeš okraj. Potom ho prstami zoštipneš. To je všetko. Skús to."
No Will sa triasol. Nemohol v mysli obnoviť krehkú rovnováhu, ktorú na to potreboval, a bol čoraz znechutenejší. Lyra videla, čo sa deje.
Vstala, chytila mu pravú ruku a povedala: "Will, sadni sa. Poviem ti, ako sa to robí. Na chvíľku si iba sadni, lebo ruka ťa bolí a odpútava ťa. Ovplyvňuje ti myseľ. Po chvíľke to trochu prejde."
Starec zdvihol obe ruky, ale potom si to rozmyslel, pokrčil plecami a znova si sadol.
Will si sadol tiež a pozrel na Lýru. "Co robím zle?" spýtal sa.
Bol celý od krvi, triasol sa a oči mal plné hrôzy. Dostal sa na pokraj nervového vypätia, zatínal zuby, klopkal nohou a rýchlo dýchal.
"To tvoja rana," povedala Lyra. "Ideš na to dobre. Robíš to správne, ale ruka ti nedovolí sústrediť sa. Nepoznám ľahšiu cestu, ako to prekonať, ale možno keby si dal tomu voľný priebeh…"
"Ako to myslíš?"
"No vieš, v duchu si sa usiloval robiť dve veci naraz. Usiluješ sa potlačiť bolesť a zároveň zavrieť okno. Pamätám sa, raz som čítala alethiomer, ked som bola vyľakaná, a možno som už vtedy naň bola zvyknutá, neviem, no aj tak som bola po celý čas pri čítaní vyľakaná. Pozri, trochu sa uvoľni a povedz si, áno, bolí to, viem. Nepokúšaj sa potlačiť ten pocit."
Will na chvíľku zavrel oči. Dych sa mu trochu spomalil.
"Dobre. Skúsim to."
Tentoraz to bolo oveľa ľahšie. Nahmatal okraj, našiel ho za chvíľku, a urobil, čo mu kázal Giacomo Paradisi, zoštipol okraje dokopy. Bolo to celkom ľahké. Na okamih sa ho zmocnil pokojný povznášajúci pocit a okno zmizlo. Druhý svet bol zatvorený.
Starec mu podal kožené puzdro s rohovinovou výstužou a sponami, ktoré nôž pridržiavali, lebo pri najmenšom pohybe by čepeľ prerezala aj najhrubšiu kožu. Will doň vložil nôž a čo najpevnejšie, ako mu to nešikovnou rukou išlo, spony zapol.
"Mal by to byť slávnostný okamih," ozval sa Giacomo Para-

disi. "Keby sme mali dni a týždne času, mohol by som ti porozprávať príbeh magického noža a Spolku z Torre degli

Ange-li, i celú žalostnú históriu tohto skazeného a bezohľadného sveta. Fantómovia sú naša chyba, iba naša. Prišli preto, lebo moji predchodcovia, alchymisti, filozofi a učení muži skúmali najhlbšiu podstatu vecí. Boli zvedaví na zväzky, ktoré držia pohromade najmenšie čiastočky hmoty. Vieš, čo myslím zväzkom. Niečo, čo zväzuje.
Toto bolo obchodnícke mesto. Mesto obchodníkov a bankárov. Mysleli sme si, že vieme o zväzkoch všetko. Mysleli sme si, že je to niečo, s čím sa dá obchodovať, niečo, čo môžeš kúpiť a predať, vymeniť… Lenže v tom sme sa zmýlili. Rozviazali sme ich a vpustili dnu fantómov."
"Odkiaľ prišli fantómovia?" spýtal sa Will. "Prečo to okno pod stromami, cez ktoré som prišiel, zostalo otvorené? Sú v tomto svete aj iné okná?"
"Je záhadou, odkiaľ prišli fantómovia. Z iného sveta, z temnoty vesmíru, ktovie? Dôležité je, že sú tu a zničili nás. A či sú v tomto svete aj iné okná? Áno, zopár ich je, lebo občas bol nositeľ noža neopatrný alebo zábudlivý, nemal čas zastaviť sa, aby ho zavrel, ako mal. A okno, cez ktoré ste prišli, to pod hrab-mi… to som nechal otvorené ja sám, vo chvíľke neodpustiteľ-nej hlúposti. Muž, ktorého si spomínal - myslel som, že ho prilákam do mesta, kde by sa stal obeťou fantómov. Ale je priveľmi prefíkaný, aby sa dal takto nachytať. Chce nôž. Prosím ťa, nikdy nedopusť, aby ho dostal."
Will s Lýrou pozreli na seba.
"Dobre," dohovoril starec a roztiahol ruky, "nemôžem urobiť nič iné iba odovzdať nôž a ukázať ti, ako funguje, a to som už urobil, no ešte ti poviem, aké boli pravidlá Spolku, kým sa nerozpadol. Po prvé, nikdy neotváraj to, čo potom nezatvoríš. Po druhé, nikdy nedovoľ, aby ten nôž použil niekto iný. Je iba tvoj. Po tretie, nikdy ho nepouži na zlé účely. Po štvrté, uchovaj ho v tajnosti. Ak existujú aj iné pravidlá, zabudol som ich, a ak som ich zabudol, asi neboli dôležité. Máš nôž. Ty si nositeľ. Nemal by si byť dieťa. Lenže náš svet sa rúca a znamenie nositeľa je nesporné. Dokonca ani nepoznám tvoje meno. A te-
149
raz choď. Ja onedlho zomriem, lebo viem, kde sú jedy, a nemám v úmysle čakať, kým prídu fantómovia, a tí prídu, keď už nemám nôž. Choďte."
"Ak, pán Paradisi," začala Lyra, no on len pokrútil hlavou a pokračoval:
"Niet času. Prišli ste sem s cieľom a možno neviete, aký je to cieľ, ale vedia to anjeli, ktorí vás priviedli. Choďte. Si statočný a tvoja priatelka je múdra. A ty máš nôž. Choďte."
"Neotrávite sa, však?" znepokojene sa spýtala Lyra.
"Poďme," volal ju Will.
‚A ako ste to mysleli s tými anjelmi?" nevzdávala sa Lyra.
Will ju ťahal za ruku.
"Poďme," zopakoval. " Musíme ísť. Ďakujeme, pán Paradisi."
Podal mu zakrvavenú zaprášenú pravú ruku a starec ju opatrne potriasol. Chytil aj Lyrinu ruku a kývol Pantalaimonovi, ktorý v podobe bieleho hranostaja na pozdrav sklonil hlavu.
Zvierajúc nôž v koženom puzdre Will prvý zišiel širokým tmavým schodiskom a vyšiel z veže. Na malom námestí pálilo horúce slnko a vládlo tam nekonečné ticho. Lyra sa ostražito poobzerala, ale ulica bola prázdna. Radšej nebude Willa znepokojovať tým, čo videla, už aj tak má dosť trápenia. Viedla ho preč od ulice, kde videla deti a kde po útoku fantómov zostal stáť Tullio, nehybný ako smrť.
"Želala by som si…" povedala Lyra na konci námestia, kde zastala a obzrela sa. "Je to strašné, keď si na to pomyslím… všetky zuby mal polámané a na jedno oko skoro nevidel… Jednoducho prehltne nejaký jed a zomrie, a ja by som si tak želala…"
Slzy mala na krajíčku.
"Pst," tíšil ju Will. "Nebude ho to bolieť. Jednoducho zaspí. Povedal, že je to lepšie ako fantómovia."
"Och, čo urobíme, Will? Co budeme robiť? Si ťažko zranený a ten starý chudák… nenávidím toto miesto, naozaj, nechala by som ho zhorieť do tla. Čo teraz urobíme?"
"To je predsa ľahké," odpovedal Will, "musíme získať ale-thiomer, takže ho ukradneme. To teraz urobíme."

## 9
## Krádež

Najprv sa vrátili do kaviarne, aby sa spamätali, odpočinuli si a prezliekli sa. Will predsa nemohol chodiť všade zakrvavený, a časy, keď sa cítil previnilo, že berú veci z obchodov bez platenia, už pominuli. Vybrali si kompletné nové oblečenie i topánky, a Lyra, ktorá trvala na tom, že mu pomôže a striehla na všetky strany, či neuvidí deti, mu to odniesla do kaviarne.
Lyra zohriala vodu, Will si ju vyniesol do kúpeľne a vyzlie-kol sa, aby sa celý poumýval. Tupá bolesť v ruke neutíchala, no aspoňže rany mal čisté, a keď videl, čo nôž dokáže, vedel, že nijaký rez by nebol čistejší, lenže z kýpťov prstov mu stále tiekla krv. Keď na ne pozrel, prišlo mu zle, srdce sa mu roztlklo prudšie a zdalo sa, že zosilnelo aj krvácanie. Will si sadol na kraj vane, zavrel oči a niekoľkokrát sa zhlboka nadýchol.
Napokon sa upokojil a začal sa umývať. Robil, čo mohol, utieral sa do čoraz zakrvavenej ších uterákov, potom si obliekol nové šaty a usiloval sa nezakrvaviť aj tie.
"Budeš mi musieť znova uviazať obväz," povedal Lyre, "utiahni ho čo najsilnejšie, len nech to prestane krvácať."
Lyra roztrhala plachtu, omotávala mu pásom plátna ruku a na rane uťahovala, ako vládala. Will zatínal zuby, no aj tak sa neubránil slzám. Bez slova si ich utrel a Lyra tiež mlčala.
Keď ho obviazala, poďakoval sa a dodal: "Počuj. Chcem, aby si mi niečo vzala do plecniaka, pre prípad, že by sme sa

sem nevrátili. Sú to iba listy. Môžeš si ich prečítať, ak chceš."
151
Vybral zelené kožené puzdro na písacie potreby a podal jej hárky leteckého listového papiera.
"Nebudem ich čítať, ak…"
"Mne to neprekáža. Inak by som ti to nepovedal."
Lyra poskladala listy a Will si ľahol na posteľ, odtisol mačku a zaspal.
Oveľa neskôr v ten večer Will s Lýrou čupeli v tieni stromov v uličke, ktorá viedla popri kroví v záhrade sira Charlesa. Na strane Cittágazze boli v trávnatom parku obklopujúcom klasickú vilu, ktorá nabielo svietila v mesačnom svite. Dlho im trvalo, kým sa dostali k domu sira Charlesa, pretože sa pohybovali hlavne po Cittágazze, často sa museli zastavovať, urobiť otvor, skontrolovať svoje miesto vo Willovom svete a zase okno zavrieť, len čo sa dozvedeli, kde sú.
Kúsok za nimi chodila mačka. Odkedy ju zachránili pred deťmi, čo do nej hádzali kamene, spala, a teraz, keď sa zobudila, nechcela ich opustiť, akoby si myslela, že tam, kde sú oni, je v bezpečí. Will si tým vôbec nebol istý, ale aj bez mačky mal starostí vyše hlavy a nevšímal si ju. Celý čas sa pritom čoraz lepšie zoznamoval s nožom, ovládal ho oveľa istejšie, ale rana ho bolela väčšmi, bolesť v nej neprestajne pulzovala a nový obväz, ktorý mu Lyra dala, keď sa zobudil, bol už presiaknutý.
Vyrezal okno vo vzduchu neďaleko snehobielej vily a prešli do tichej uličky v Headingtone, aby presne zistili, ako sa dostanú do pracovne, kde sir Charles uložil alethiomer. Záhradu osvetľovali dva svetlomety a svietilo sa aj v oknách obrátených do ulice, hoci v pracovni nie. Túto stranu osvetľoval iba mesačný svit a okno pracovne bolo tmavé.
Ulička viedla pomedzi stromy k ďalšej ceste na druhej strane a nebola osvetlená. Obyčajný zlodej by sa ľahko nepozorovane dostal do krovia a tadiaľ do záhrady, keby okolo celého pozemku sira Charlesa nebol silný železný plot, dva razy taký vysoký ako Will a zakončený hrotmi. Pre magický nôž to však nebola nijaká prekážka.
"Drž túto tyč, prerežem ju," zašepkal Will. "A potom ju zachyť."
152
Lyra urobila, čo jej povedal, a Will prezeral štyri tyče, čo stačilo, aby bez ťažkostí prešli cez plot. Lyra položila kúsky tyčí na trávu a stratili sa medzi kríkmi.
Keď jasne videli stranu domu, kde bolo popínavými rastlinami obrastené okno pracovne, Will ticho povedal:
"Prerežem otvor do Ci'gazze a nechám ho otvorený, v Ci'-gazze prejdem ta, kde by podľa mňa mohla byť pracovňa, a potom sa prerežem zase do tohto sveta. Vezmem alethiomer zo skrinky, zavriem okno a vrátim sa k tomuto. Zostaň v tomto svete a dávaj pozor. Keď ťa zavolám cez toto okno, vráť sa do Ci'gazze a potom ho zase zavriem. Dobre?"
"Áno," zašepkala. "My budeme s Pánom dávať pozor."
Jej démon bol teraz malá zlatohnedá sova, skoro neviditeľná v strakatých tieňoch pod stromami. Veľkými bledými očami striehla na každý pohyb.
Will odstúpil a vystrčil nôž, hľadal, jemnými pohybmi hma-tal vo vzduchu, až kým nenašiel miesto, kde mohol rezať. Urobil to rýchlo, otvoril okno do parku v Ci'gazze zaplaveného mesačným svitom a potom odstúpil a odhadoval, koľko krokov v tomto svete musí urobiť, aby sa dostal do pracovne, a pritom si vrýval smer do pamäti.
Potom bez slova vošiel do otvoru a zmizol.
Lyra čupela neďaleko. Pantalaimon jej sedel nad hlavou na konári, otáčal sa raz na jednu, raz na druhú stranu a mlčal. Lyra za sebou počula autá z Headingtonu a niečie tiché kroky na ceste na konci uličky, ba aj ľahučké pohyby hmyzu medzi vetvičkami a lístím pri nohách.
Prešla chvíľka, potom ďalšia. Kde je teraz Will? Uprene hľadela do okna pracovne, ale videla len tmavý štvorec obrastený brečtanom. Iba dnes ráno v nej sir Charles sedel pri okne s prekríženými nohami a upravoval si puky na nohaviciach. Na ktorej strane okna je skrinka? Dostane sa Will dnu tak, aby nikoho v dome nevyrušil? Lyra počula, ako jej bije srdce.
Zrazu Pantalaimon ticho zahúkal a v tej istej chvíli sa spred domu vľavo od Lýry ozval odlišný zvuk. Lyra dopredu nevidela, ale zachytila, ako po stromoch prešlo svetlo, a pod pneumatikami zaškrípal štrk. Motor auta vôbec nepočula.
153
Hľadala Pantalaimona, ale ten sa už nehlučne vznášal vo vzduchu, tak ďaleko, ako mohol od nej odletieť. Potom sa v tme otočil a zamieril na jej zápästie.
"Sir Charles sa vracia," zašepkal. "A niekto je s ním."
Znova odletel a tentoraz ho Lyra nasledovala, po prstoch, nanajvýš opatrne sa zakrádala po mäkkej zemi, prikrčená za kríkmi, až napokon liezla štvornožky, aby mohla vykuknúť pomedzi lístie vavrínu.
Rolls-Royce stál pred domom, šofér ho obišiel a otváral dvere pasažierovi. Sir Charles čakal pri aute. Usmieval sa a podával ruku vystupujúcej žene, a keď ju Lyra uvidela, zovrelo jej srdce, taký strašný šok nezažila od úteku z Bolvangaru. Hosťom si-ra Charlesa bola jej matka, pani Coulterová.
Will opatrne kráčal v Cittägazze po tráve osvetlenej mesiacom, počítal kroky a čo najpresnejšie sa usiloval vybaviť si, kde je pracovňa, aby vedel odhadnúť jej polohu v porovnaní s neďalekou vilou s bielou omietkou, stĺpmi a upravenou záhradou so sochami a fontánou. Uvedomoval si, aký je v tom mesačným svitom zaliatom parku nápadný.
Keď usúdil, že je na správnom mieste, zastal, vystrčil nôž pred seba a opatrne hmatal. Malé neviditeľné puklinky boli všelikde, ale nie všade, a ani hocijakým rezom okno neotvoril.
Najprv vyrezal malé okienko, nie väčšie ako dlaň, a nazrel cezeň. Na druhej strane nebolo nič iba tma - nevidel ani, kde je. Zavrel okno, otočil sa o deväťdesiat stupňov a otvoril ďalšie. Tentoraz pred sebou našiel látku - hrubý zelený zamat - to sú závesy v pracovni. Lenže ktorým smerom je skrinka? Musel zavrieť aj tento otvor, znova sa otočiť a skúsiť to ešte raz. Cas bežal.
Na tretí raz to bolo lepšie - zistil, že v slabom svetle dopadajúcom z pootvorených dverí na chodbu vidí celú pracovňu.

Bol tam stôl, pohovka, aj skrinka! Videl, ako sa od mosadzného boku mikroskopu slabo odráža svetlo. Miestnosť bola prázdna a v dome vládlo ticho. Lepšie to byť nemohlo.
Opatrne odhadoval vzdialenosť, zavrel okno, urobil štyri kroky dopredu a znova vystrčil nôž. Ak sa nepomýlil, je na
154
správnom mieste, postačí iba natiahnuť ruku, prerezať sklo na skrinke, vybrať alethiomer a okno za sebou zavrieť.
Vyrezal okno v správnej výške. Sklo na skrinke bolo iba na šírku dlane od neho. Priložil tvár bližšie, uprene hľadel na policu a prezrel ju odhora nadol.
Alethiomer tam nebol.
Najprv si Will myslel, že to nie je správna skrinka. V miestnosti boli štyri - ráno ich počítal a vrýval si do pamäti ich polohu -vysoké hranaté skrinky z tmavého dreva so sklenými prednými a bočnými stenami a policami pokrytými zamatom, vyrobené na to, aby sa v nich mohli vystavovať cenné predmety z porcelánu, slonoviny alebo zlata. Je možné, že by jednoducho otvoril okno pred nesprávnou skrinkou? Lenže na vrchnej polici ležal objemný prístroj s mosadznými prstencami, ten si veľmi dobre všimol. A na strednej, tam, kde sir Charles položil alethiomer, bolo prázdne miesto. Je to správna skrinka, ale alethiomer tam nie je.
Will na chvíľku odstúpil a zhlboka sa nadýchol.
Bude musieť vojsť dnu a poobzerať sa. Náhodné otváranie okien by zabralo celú noc. Zavrel okno pred skrinkou, otvoril ďalšie, aby videl celú miestnosť, a keď si ju starostlivo prezrel, okno zavrel a otvoril väčšie za pohovkou, cez ktoré by mohol rýchlo ujsť, keby to potreboval.
V ruke mu nemilosrdne pulzovala bolesť a obväz sa uvoľnil. Omotal si ho, ako najlepšie vedel, koniec zastrčil a vošiel do domu sira Charlesa, s nožom v ruke sa prikrčil za pohovku a pozorne načúval.
Keď nič nepočul, pomaly vstal a rozhliadal sa po miestnosti. Dvere na chodbu boli pootvorené a dopadalo cez ne dosť svetla. Skrinky, poličky na knihy, obrazy, všetko bolo na svojom mieste.
Prešiel po mäkkom koberci a nazrel do každej skrinky. Alethiomer tam nebol. Nebol ani na stole medzi úhľadne poukladanými knihami a papiermi, ani na rímse kozuba medzi pozvánkami na vernisáž či recepciu, ani na čalúnenej lavici pod oknom, ani na osemhrannom stolíku za dverami.
Will sa vrátil k stolu a chcel prezrieť zásuvky, hoci nečakal, ze ho v nich nájde, keď začul tichý štrkot kamienkov pod pneu-
155
matikami. Bol taký tichý, až si myslel, že sa mu to iba zdá, ale zmeravel a napínal uši. Stíchlo to.
Vtom počul, ako sa otvorili vchodové dvere.
Okamžite prešiel za pohovku a čupol si vedľa okna, ktoré viedlo na mesiacom postriebrený trávnik v Cittägazze. O chvíľku začul v tom druhom svete kroky zľahka bežiace po tráve, a keď ta pozrel, videl, že k nemu beží Lyra. Práve včas jej kývol a priložil si prsty k perám, načo Lyra spomalila, lebo si uvedomila, že Will vie o návrate sira Charlesa.
"Nemám ho," zašepkal, keď prišla k nemu. "Nie je tam. Asi ho má so sebou. Budem počúvať a pozriem sa, či ho nedá naspäť. Zostaň tu."
"Nie! Je to ešte horšie!" Lýry sa zmocňovala panika. "Ona je s ním - pani Coulterová - moja matka - neviem, ako sa sem dostala, ale ak ma uvidí, som mŕtva, Will, som stratená - a ja už viem, kto to je! Spomenula som si, kde som ho videla! Will, volá sa lord Boreal! Videla som ho na kokteili u pani Coulterovej, vtedy, keď som utiekla. Celý čas musel vedieť, kto som…"
"Psst. Nemôžeš tu zostať, keď budeš taká hlučná."
Lyra sa ovládla, sťažka preglgla a pokrútila hlavou.
"Prepáč. Chcem zostať s tebou," zašepkala. "Chcem počuť, čo povedia."
"Teraz buď ticho…"
Will počul hlasy na chodbe. Lyra bola tak blízko, že sa mohli navzájom dotknúť, on vo svojom svete, ona v Cittägazze, a keď videla Willov visiaci obväz, poklopkala ho po pleci a naznačila, že mu ho previaže. Will jej otrčil ruku, medzitým čupel s naklonenou hlavou a načúval;
V miestnosti sa rozsvietilo. Will počul, ako sir Charles niečo hovorí sluhovi, poslal ho preč, vošiel do pracovne a zatvoril dvere.
"Môžem vám ponúknuť pohárik tokajského?" spýtal sa.
Ženský hlas, hlboký a príjemný, odpovedal: "To je od vás milé, Carlo. Už roky som neochutnala tokajské."
"Sadnite si ku kozubu."
Bolo počuť slabý žblnkot nalievaného vína, cinknutie fľašky o okraj pohára, tiché poďakovanie a potom sa sir Charles usadil na pohovku kúsok od Willa.
156
"Na vaše zdravie, Marisa," povedal a odpil si. "Dúfam, že mi už poviete, čo potrebujete."
"Chcem vedieť, kde ste vzali ten alethiomer."
"Prečo?"
"Pretože ho mala Lyra a ja ju musím nájsť."
"Neviem načo. Je to odporná frkanka."
"Dovoľujem si vám pripomenúť, že je to moja dcéra."
"Potom je ešte odpornejšia, pretože odolávala vášmu očarujúcemu vplyvu naschvál. To náhodou nedokáže nikto."
"Kde je?"
"Poviem vám, sľubujem. Ale najprv musíte povedať niečo vy mne."
"Ak môžem," odvetila iným tónom, ktorý Willovi pripadal ako varovanie. Jej hlas bol omamný: upokojujúci, ľúbezný,

melodický a navyše mladý. Zatúžil vidieť, ako vyzerá, lebo Lyra mu ju nikdy neopísala, a tvár, ktorá sa hodí k takému hlasu, musí byť pozoruhodná. "Čo chcete vedieť?"
"Čo má lord Asriel za lubom?"
Nastalo ticho, akoby žena zvažovala, čo povedať. Will pozrel cez okno na Lýru a videl jej tvár, osvetlenú mesiacom, vyvaľovala oči plné strachu, mlčky si hrýzla peru a počúvala rovnako napäto ako on.
Napokon sa pani Coulterová ozvala: "Tak teda dobre, poviem vám to. Lord Asriel zhromažďuje armádu, aby dokončil vojnu, ktorú bojovali v nebi pred celou večnosťou."
‚Aké stredoveké. Zdá sa však, že používa veľmi moderné prostriedky. Čo spravil s magnetickým poľom?"
"Našiel spôsob, ako odstreliť bariéru medzi naším svetom a inými. Spôsobilo to značné poruchy zemského magnetického poľa a musí sa to odzrkadľovať aj v tomto svete… Ale odkiaľ to viete? Carlo, myslím, že aj vy by ste mi mali odpovedať na otázky. Aký je tento svet? A ako ste ma sem priviedli?"
"Je jeden z milióna. Medzi nimi sú priechody, ale nedajú sa ľahko nájsť. Poznám ich asi tucet, lenže miesta, do ktorých sa otvárajú, sa posunuli, a to zrejme preto, čo urobil Asriel. Pravdepodobne teraz môžeme z tohto sveta do nášho prechádzať priamo a zrejme aj do mnohých ďalších. Predtým bol jeden svet, ktorý
157
slúžil ako križovatka, a všetky priechody sa otvárali doň. Takže si viete predstaviť, ako ma prekvapilo, že som vás dnes uvidel, keď som prešiel cez priechod. No veľmi som sa potešil, že vás môžem priviesť priamo sem a nemusíme riskovať prechod cez Cittágazze."
"Cittägazze? Čo je to?"
"Tá križovatka. Svet, o ktorý mám záujem, moja drahá Ma-risa. Ale momentálne je pre nás priveľmi nebezpečné, aby sme ho navštívili."
"Prečo je to nebezpečné?"
"Je nebezpečný pre dospelých. Deti ta môžu slobodne ísť."
"Čože? To ma zaujíma, Carlo," povedala a Will počul v jej hlase veľkú netrpezlivosť. "Veď to je podstatou všetkého, rozdiel medzi deťmi a dospelými! V tom je celá záhada prachu! Preto musím nájsť to dieťa. Bosorky pre ňu majú meno - už som sa ho skoro dozvedela, osobne od jednej bosorky, ale zomrela prirýchlo. Musím nájsť to dieťa. Ona je kľúč, a ja ju musím mať…"
"Aj budete. Tento prístroj ju ku mne privedie - nebojte sa. A keď mi dá, čo chcem, môžete si ju vziať. Ale povedzte mi, akú to máte zaujímavú stráž, Marisa. Nikdy som takých vojakov nevidel. Kto je to?"
"Obyčajní muži. Ale… podstúpili intercídiu. Nemajú démonov, a tak sa neboja, nemajú predstavivosť, ani slobodnú vôľu a budú bojovať do roztrhania tela."
"Nemajú démonov… To je skutočne zaujímavé. Keby ste mohli jedného obetovať, navrhol by som experiment. Chcel by som zistiť, či by o nich mali záujem fantómovia. Ak nie, možno by sme napokon mohli cestovať do Cittágazze."
"Fantómovia? Kto je to?"
"To vám vysvetlím neskôr, moja milá. Existujú dôvody, prečo dospelí do toho sveta nemôžu ísť. Prach - deti - fantómovia - démoni - intercídia… Áno, mohlo by to vyjsť. Dajte si ešte trochu vína."
"Chcem vedieť všetko," naliehala pani Coulterová a Will počul, že si nalievajú víno. "Nenechám vás na pokoji. Najprv mi povedzte: čo robíte v tomto svete? Sem chodíte, keď si myslíme, že ste v Brasile alebo v Indiách?"
"Našiel som cestu sem už dávno. Ako vidíte, zariadil som sa
158
tu veľmi pohodlne. Vďaka tomu, že doma som vo vládnej rade, o to ľahšie som zistil, kde tu je sústredená moc. Vlastne som sa stal špiónom, hoci som svojim pánom nikdy nepovedal všetko, čo viem. Bezpečnostné služby v tomto svete boli roky priveľmi zaneprázdnené Sovietskym zväzom - my ho poznáme ako Moskoviu. A hoci táto hrozba ustúpila, stále existujú odpočúvacie strediská a stroje na to určené, a ja som stále v kontakte s ľuďmi, čo riadia špionáž. Nedávno som sa dopočul o veľkom narušení zemského magnetického poľa. Bezpečnostné služby sú znepokojené. Každý národ, ktorý robí výskumy v oblasti elementárnej fyziky - my to voláme experimentálna teológia - sa naliehavo obracia na svojich vedcov, aby zistili, čo sa deje. Vedia totiž, že niečo sa deje. A majú podozrenie, že to súvisí s inými svetmi.
Vlastne majú niekoľko stôp. Robia aj výskumy prachu. Veru áno, poznajú ho aj tu. Práve v tomto meste pracuje na tom jedna skupina. A ďalšia vec: asi pred desiatimi či dvanástimi rokmi zmizol na severe jeden muž a bezpečnostné služby sa domnievajú, že vedel to, čo tak veľmi potrebujú zistiť - konkrétne vedel, kde sa nachádza priechod medzi svetmi, taký, akým ste dnes prešli aj vy. Ten, čo našiel, je jediný, o ktorom vedia. Keď vzniklo toto nové narušenie, začali po tom mužovi pátrať.
A, prirodzene, Marisa, ja sám som zvedavý a chcem rozšíriť svoje vedomosti."
Will sedel ako zmeravený a srdce mu tĺklo tak silno, až sa bál, že ho začujú. Sir Charles rozprával o jeho otcovi! Takže je jasné, kto boli tí muži a čo hľadali!
Celý čas si však okrem hlasov sira Charlesa a tej ženy uvedomoval, že v miestnosti je ešte niečo. Po podlahe sa pohyboval nejaký tieň, časť z neho videl za okrajom pohovky a pri nohách osemhranného stola. No ani sir Charles, ani tá žena sa nehýba-li. Tieň sa pohyboval rýchlo a kradmo a Willa to veľmi znepokojovalo. Jediné svetlo v miestnosti vychádzalo zo stojatej lampy pri kozube, preto tieň bol jasný a mal presný tvar, ibaže nikdy sa nezastavil na tak dlho, aby Will rozoznal, čo to je.
Vtedy sa stali dve veci. Najprv sir Charles spomenul ale-thiomer.
159
"Napríklad," pokračoval, "veľmi ma zaujíma tento prístroj. Mohli by ste mi povedať, ako funguje."

Položil alethiomer na osemhranný stolík vedľa pohovky. Will ho jasne videl, skoro by naň dočiahol.
A tá druhá vec - tieň sa odrazu zastavil. Tvor, ktorý ho vrhal, si zrejme sadol na operadlo stoličky pani Coulterovej, pretože svetlo spoza neho vrhlo na stenu jasný tieň. Vo chvíli, keď znehybnel, si Will uvedomil, že je to démon tej ženy - čupiaca opica otáčala hlavou na všetky strany a niečo hľadala.
Will pocítil, že Lyra zatajila dych, keď ho aj ona uvidela. Potichu sa otočil a zašepkal:
"Chod k druhému oknu a prejdi tam do záhrady. Nájdi nejaké kamene a hod ich do pracovne, aby sa na chvíľu otočili, a ja vezmem alethiomer. Potom sa vráť sem a počkaj na mňa."
Lyra prikývla, otočila sa a potichu odbehla po tráve. Will sa obrátil do miestnosti.
Žena práve hovorila: "… magister Jordánskeho kolégia je hlúpy starec. Neviem si predstaviť, prečo jej ho dal, veď aby mu človek ako-tak porozumel, vyžaduje si to roky intenzívneho štúdia. A teraz mi dlhujete jednu informáciu, Carlo. Ako ste ho získali? A kde je to dieťa?"
"Videl som ju s ním v múzeu v tomto meste. Samozrejme, spoznal som ju, veď som ju kedysi videl u vás na kokteili, a uvedomil som si, že musela nájsť priechod. Vtedy mi zišlo na um, že by som ho použil na vlastné účely. A tak keď som na ňu natrafil po druhý raz, ukradol som jej ho."
"Ste veľmi úprimný."
"Načo sa ostýchať, obaja sme predsa dospelí."
‚Ale kde je Lyra teraz? Co urobila, keď zistila, že ho nemá?'
"Prišla ma navštíviť, čo vyžadovalo podľa mňa riadny kus odvahy."
"Jej odvaha nechýba. A čo s ním chcete urobiť? Aký je ten vas ciel?
"Povedal som jej, že ho dostane naspäť, ak mi niečo donesie - niečo, čo si sám nemôžem vziať."
"A čo je to?"
"Neviem, či vy…"
160
Vtedy do okna pracovne dopadol prvý kameň. Sklo sa rozbilo, opičí tieň okamžite zoskočil z operadla kresla a dospelí zhíkli. Ozvalo sa ďalšie tresknutie, potom ďalšie a Will cítil, ako sa pohovka pohla, keď sir Charles vstal.
Will sa naklonil dopredu, schmatol alethiomer zo stolíka, strčil si ho do vrecka a preskočil cez okno. Len čo bol na trávniku v Cittägazze, nahmatal vo vzduchu takmer neviditeľné okraje, upokojoval si myseľ, dýchal pomaly a po celý čas si uvedomoval, že iba kúsok od neho je hrozné nebezpečenstvo.
Vtedy sa ozval strašný škrekot - ani ľudský, ani zvierací, a Will vedel, že ho vydal ten protivný opičiak. Medzitým mal väčšinu okna zavretú, zostala len malá medzierka na úrovni jeho pŕs, keď odskočil, lebo sa v nej zjavila malá zarastená zlatá ruka s čiernymi nechtami a potom tvár - strašná tvár. Zlatý opičiak ceril zuby, jeho oči zlovestne zazerali a vyžarovala z nich taká sústredená zloba, že Will mal skoro pocit, akoby ho prebodla kopija.
Ešte okamih a opičiak by bol prešiel, čo by bol koniec, ale Will stále držal nôž, zdvihol ho a sekol ním vľavo a vpravo po opičiakovej tvári, či tam, kde bola jeho tvár, lebo opičiak sa včas stiahol. Tak Will získal chvíľku, ktorú potreboval, aby spojil okraje okna a zavrel ho.
Jeho svet zmizol, zostal sám v mesiacom osvetlenom parku v Cittägazze, dychčal, triasol sa a bol strašne vydesený. Musel však zachrániť Lýru. Bežal k prvému oknu, k tomu, čo otvoril v kríkoch, a pozrel cezeň. Výhľad mu zakrývali tmavé listy vavrínu a cezmĺny, ale načiahol sa a odhrnul ich, aby jasne videl na bočnú stranu domu aj s rozbitým oknom pracovne, osvetleným mesiacom.
Videl, že opičiak skáče okolo rohu domu, beží po tráve rýchlo ako mačka, a potom uvidel sira Charlesa a tú ženu, ako idú tesne za ním. Sir Charles mal v ruke pištoľ. Žena bola krásna -Willa to šokovalo - v mesačnom svetle bola nádherná, tmavé oči jej pôvabne žiarili, postavu mala štíhlu a elegantnú, ale keď luskla prstami, opičiak okamžite zastal a skočil jej do náručia. Will pochopil, že žena s krásnou tvárou a zlý opičiak sú jeden tvor.
No kde je Lyra?
161
Dospelí sa obzerali a potom žena zložila opičiaka na zem, ten sa vrhal raz na jednu, raz na druhú stranu, akoby v tráve ňuchal alebo hľadal stopy. Všade dookola vládlo ticho. Keby Lyra bola v kríkoch, nemohla by sa ani pohnúť, aby nenarobila hluk, ktorý by ju ihneď prezradil.
Sir Charles odistil pištoľ, ozvalo sa tiché šťuknutie. Nakúkal do kríkov a Will mal pocit, akoby hľadel priamo naňho, no potom prešiel pohľadom ďalej.
Vtedy obaja dospelí pozreli doľava, lebo opičiak niečo začul. Ako blesk skočil ta, kde musela byť Lyra. V okamihu ju nájde…
V tej chvíli z kríkov vyskočila mačka a zaprskala.
Opičiak ju začul, v letku sa otočil, akoby prekvapene, hoci sotva bol taký prekvapený ako Will. Opičiak dopadol na labky zoči-voči mačke a mačka ohla chrbát, vysoko zdvihla chvost a postavila sa bokom k nemu, prskala, vyzývala ho a syčala.
Opičiak sa vrhol na ňu. Mačka sa postavila na zadné a pazúrmi šľahala vľavo-vpravo tak rýchlo, že sa to ani nedalo postrehnúť, a vtom bola Lyra pri Willovi, aj s Pantalaimonom skočila cez okno do Ci'gazze. Mačka zavrešťala, no opičiak zvrieskol tiež, pretože mačacie pazúry sa mu zadrapili do tváre. Potom sa otočil a skočil pani Coulterovej do náručia, mačka trielila do kríkov vo svojom vlastnom svete a zmizla.
Will s Lýrou boli v bezpečí za oknom, a tak Will znova nahmatal takmer nehmatateľné okraje vo vzduchu a rýchlo ich spájal, aby zavrel okno po celej dĺžke, a pritom sa cez zmenšujúci sa otvor ozývali kroky blížiace sa po vetvičkách a pukajúcich konároch…
Zostávala už iba diera veľkosti Willovej dlane, nato sa načisto zavrela a celý svet stíchol. Will klesol na kolená na

zarosenú trávu a nahmatal vo vrecku alethiomer.
"Tu máš," podal ho Lyre.
Lyra si ho vzala. Will trasúcimi sa rukami vložil nôž do puzdra. Ľahol si na zem, lebo ruky a nohy sa mu triasli, zavrel oči a cítil, ako ho mesiac zalieva striebrom, Lyra mu rozmotáva obväz a opatrnými jemnými pohybmi mu ho znova uväzuje.
"Och, Will, ďakujem ti za to, čo si urobil, za všetko…" počul ju.
162
"Dúfam, že mačke sa nič nestalo," zašepkal. "Je ako moja Moxie. Zrejme šla konečne domov. Znova je vo svojom svete. Už jej bude dobre."
"Vieš, čo som si myslela? Na chvíľku som si myslela, že je to tvoj démon. Vlastne urobila to, čo by urobil dobrý démon. My sme zachránili ju a ona zachránila nás. Poď, Will, nelež na tráve, je mokrá. Musíš si ľahnúť do normálnej postele, inak prechladneš. Pôjdeme tam do toho veľkého domu. Bude tam plno postelí, jedla a všetkého. Poď, dám ti nový obväz, uvarím kávu, urobím omeletu, čo budeš chcieť, a pôjdeme spať… teraz budeme v bezpečí, keď máme alethiomer, uvidíš. Už nespravím nič iné, budem ti iba pomáhať hľadať otca, sľubujem…"
Pomohla mu vstať a pomaly šli cez záhradu k veľkému jas-nobielemu domu zaliatemu mesačným svitom.

10
Šaman

Keď Lee Scoresby vystúpil z lode v ústí Jeniseja, v prístave vládol zmätok. Rybári sa pokúšali predať svoj chudobný úlovok - neznámy druh rýb konzervárňam, majitelia lodí sa hnevali pre prístavné poplatky, ktoré vyrubili úrady, aby kompenzovali záplavy, a poľovníci a lovci kožušinovej zveri sa hrnuli do mesta, lebo nemohli loviť v rýchlo sa topiacich lesoch, i preto, ako čudne sa zvieratá správali.
Bude ťažké dostať sa do vnútrozemia po ceste, to bolo isté. Za normálnych okolností tvoril cestu jednoducho vyčistený kus zamrznutej zeme, ale teraz sa topila ešte aj večne zamrznutá pôda a povrch bol ako rozmiesené bahnisko. A tak Lee uskladnil balón a výstroj v prístavnom sklade a za časť zmenšujúcej sa kôpky zlata si prenajal čln s plynovým motorom, kúpil si do zásoby palivo a potraviny a vydal sa na cestu po rozvodnenej rieke.
Najprv postupoval pomaly. Nielen preto, že prúd bol silný, ale vo vode plával aj všelijaký odpad - kmene stromov, haluze, utopené zvieratá, ba videl aj nafúknutú mŕtvolu muža. Lee musel kormidlovať opatrne a využívať všetky sily malého motora, aby vôbec napredoval.
Mal namierené do dediny Grummanovho kmeňa. Orientoval sa iba podľa toho, čo si pamätal, keď tadiaľto letel pred niekoľkými rokmi, ale pamätal si to dobre a ľahko našiel správny smer medzi rýchlymi prúdmi vody, i keď niektoré brehy zmizli pod mliečnohnedými záplavovými vodami. Tep-
164
lo prebralo hmyz a oblak pakomárov bránil jasnému výhľadu. Lee si natrel tvár a ruky durmanovou masťou a jednu za druhou fajčil silno aromatické cigary, ktoré odháňali ten najdo-tieravejší hmyz.
Hester zamlknutá sedela vpredu, dlhé uši jej ležali na chudom chrbte a oči mala prižmúrené. Lee bol zvyknutý na jej mlčanie a ona na jeho. Rozprávali, iba keď potrebovali.
Ráno na tretí deň Lee viedol malé plavidlo riečkou, ktorá sa vlievala do hlavného toku, stekala z nízkeho pohoria, ktoré teraz malo byť hlboko pod snehom, ale videl na ňom hnedé fľaky a pásy. Onedlho riečka tiekla medzi nízkymi borovicami a smrekmi a po niekoľkých míľach prišli k veľkej oblej skale vysokej ako dom, a tam Lee zamieril k brehu a uviazal čln.
"Tu bývalo prístavisko," povedal Hester. "Pamätáš sa na toho starého lovca tuleňov v Novej Zemble, ktorý nám o ňom hovoril? Teraz je asi tak dva metre pod vodou."
"Dúfam, že mali rozum a postavili dedinu dosť vysoko," odpovedala Hester a vyskočila na breh.
O pol hodiny Lee zložil batožinu pri drevenom dome náčelníka a otočil sa, aby pozdravil dav, ktorý sa tam zbehol. Urobil gesto všeobecne používané na severe na vyjadrenie priateľstva a položil si pušku k nohám.
Starý sibírsky Tatár, ktorému sa oči úplne strácali medzi vráskami, položil svoj luk vedľa nej. Jeho démon - rosomák mykol nosom smerom k Hester a tá na odpoveď zatrepala uchom. Vtedy náčelník prehovoril.
Lee odpovedal a vyskúšali pol tucta jazykov, kým našli taký, ktorým sa dohovorili.
"Prijmi moje úctivé pozdravenie ty i tvoj kmeň," povedal Lee. "Mám trochu fajčiva, ktoré síce nie je cenné, ale bolo by mi cťou ti ho ponúknuť."
Náčelník odobruj úco prikývol a jedna z jeho manželiek prijala balíček, ktorý Lee vytiahol z batoha.
"Hľadám muža menom Grumman," pokračoval Lee. "Počul som, že ste ho adoptovali. Možno získal iné meno, ale ten muž je Európan."
"Ach, čakali sme ťa," odvetil náčelník.
165
Ostatní dedinčania sa zhromaždili v slabom zahmlenom slnečnom svetle na blatistej zemi uprostred medzi domami, a hoci nerozumeli slovám, videli, že náčelník je pokojný. Lee cítil, čo si Hester myslí - je rád a odľahlo mu.
Náčelník niekoľkokrát prikývol.
"Čakali sme ťa," zopakoval. "Prišiel si odviesť doktora Grum-mana do iného sveta."
Lee nadvihol obočie, ale riekol iba: "Ako poviete. Je tu?"
"Nasleduj ma," vyzval ho náčelník.
Ostatní dedinčania úctivo odstúpili. Lee pochopil, že Hester sa hnusí skákať po špinavom bahne, a tak ju zobral na ruky, batoh si prehodil cez plece a šiel za náčelníkom po lesnom chodníku k chatke asi na desať dostrelov šípu od

dediny, na čistinu medzi smrekovcami.
Náčelník zastal pred chatrčou s drevenou konštrukciou potiahnutou kozami. Bola vyzdobená kančími klami a losím i so-bím parožím, ale neboli to obyčajné lovecké trofeje, lebo na nich viseli sušené kvety a starostlivo pospletané borovicové vetvičky, akoby z nejakých rituálnych dôvodov.
"Musíte s ním hovoriť s úctou," ticho povedal náčelník. "Je to šaman. A má choré srdce."
Odrazu Leeho zamrazilo na chrbte a Hester mu v rukách zmeravela, lebo si uvedomili, že celý čas ich niekto sledoval. Pomedzi vysušené kvety a borovicové vetvičky hľadeli jasnožlté oči. Bol to démon, a keď sa Lee naňho zahľadel, vtáčia samica otočila hlavu, opatrne vzala do mocného zobáka borovicovú vetvičku a zastrela ňou medzeru ako záclonou.
Náčelník niečo zavolal vo svojom jazyku a oslovil muža menom, ktoré spomínal starý lovec tuleňov: Jopari. Vzápätí sa otvorili dvere chatrče.
Vo dverách stál chudý muž s iskrivým pohľadom, oblečený v koži a kožušinách. Mal čierne prešedivené vlasy, výraznú čeľusť a na zápästí mu sedel kršiak - jeho démon a zazeral.
Náčelník sa tri razy uklonil a odišiel. Nechal Leeho samotného so šamanom-akademikom, ktorého hľadal.
"Doktor Grumman," oslovil ho, "volám sa Lee Scoresby. Som z krajiny Texas a povolaním aviatik. Ak mi dovolíte na chvíľku si sad-
166
núť a porozprávať sa, poviem vám, čo ma sem privádza. Nemýlim sa, však? Ste doktor Stanislaus Grumman z Berlínskej akadémie?"
"Áno," prikývol šaman. "A vy ste z Texasu, ako hovoríte. Vetry vás odviali ďaleko od vlasti, pán Scoresby."
"Teraz vanú na svete čudné vetry, pane."
"Skutočne. Myslím, že slnko dostatočne hreje. V chatrči mám lavicu. Ak mi ju pomôžete vyniesť, môžeme si posedieť na tomto príjemnom svetle a porozprávať sa vonku. Mám aj kávu, ak máte chuť."
"Je to od vás láskavé, pane," povedal Lee a vyniesol lavicu sám, kým Grumman išiel k piecke a nalial horúci nápoj do dvoch plechových šálok. Podľa Leeho nemal nemecký prízvuk, ale pravý anglický, priamo z Anglicka. Riaditeľ observatória mal pravdu.
Keď sa usadili, Hester sa apaticky, s prižmúrenými očami uvelebila vedľa Leeho a veľký kršiak hľadel do slnka. Lee začal rozprávať. Opisoval, ako sa v Trollesunde stretol s cigojínskym lordom Johnom Faa, povedal Grummanovi, ako si najali medveďa Ioreka Byrnisona a cestovali do Bolvangaru, zachránili Lýru a ostatné deti a potom sa rozhovoril o tom, čo sa dozvedel od Lýry a Serafiny Pekkaly, keď leteli v balóne k Svalbardu.
"Viete, doktor Grumman, podľa toho, ako to dievčatko opisovalo, mám dojem, že lord Asriel pred magistrami iba zamával nejakou odseknutou hlavou uloženou v ľade, a tak ich vystrašil, že sa na ňu zblízka ani nepozreli. Preto mi napadlo, že ste možno nažive. A je mi jasné, pane, že o tejto záležitosti máte zvláštne vedomosti. Počúvam o vás po celom arktickom pobreží, o tom, ako ste si dali prevŕtať lebku, o tom, že predmetom vášho štúdia je všeličo od vykopávok na morskom dne až po pozorovanie polárnej žiary, o tom, že ste sa zjavili odrazu, akoby z jasného neba asi pred dvanástimi rokmi, a to všetko je veľmi zaujímavé. Lenže ťahalo ma sem niečo viac ako len zvedavosť, doktor Grumman. Robím si starosti o to dievča. Myslím, že je dôležitá, a myslia si to aj bosorky. Ak viete niečo o nej a o tom, čo sa deje, bol by som rád, keby ste mi to povedali. Ako vravím, neviem prečo, ale som presvedčený, že mi môžete pomôcť, a preto som tu.
No ak som dobre rozumel, pane, náčelník mi povedal, že som vás prišiel odviesť do iného sveta. Pochopil som to zle,
167
alebo je pravda, čo povedal? A ešte jedna otázka, pane: Akým menom vás to volal? Je to nejaké kmeňové meno, nejaký čarodejnícky titul?"
Grumman sa krátko usmial a odvetil: "Meno, ktorým ma oslovil, je moje pravé meno - John Parry. Áno, prišli ste ma odviesť do iného sveta. A pokiaľ ide o to, čo vás priviedlo sem, myslím, že to bolo toto."
Otvoril dlaň. Na nej mu ležalo niečo, čo Lee poznal, ale zmiatlo ho to. Videl prsteň zo striebra a tyrkysu so vzorom Na-vahov, videl ho jasne a spoznal v ňom prsteň svojej matky, poznal jeho váhu, hladkosť kameňa i to, ako klenotník tesnejšie ohol kov na jednom rohu, kde bol kameň odlomený. Vedel, že ten odlomený roh je vyšúchaný dohladka, lebo pred mnohými rokmi ešte ako chlapec na lúkách rodnej krajiny po ňom nespočetne ráz prechádzal prstom.
Uvedomil si, že stojí. Hester sa triasla, vzpriamila sa a uši mala vztýčené. Kršiak sa pohyboval medzi ním a Grummanom, hoci Lee si to ani nevšimol, a chránil svojho človeka. Lee sa však nechystal ho napadnúť, zmocnilo sa ho vyčerpanie, znova sa cítil ako dieťa a hlas mu znel napäto a roztrasené, keď sa spýtal:
"Odkiaľ ho máte?"
"Vezmite si ho," povedal Grumman, či Parry. "Svoju úlohu splnil. Privolal vás. Už ho nepotrebujem."
‚Ale ako…" Lee si vzal milovanú vec z Grummanovej dlane. "Nechápem, ako ho môžete mať… vy ste… ako ste ho zohnali? Nevidel som ho štyridsať rokov."
"Som šaman. Viem robiť veľa vecí, ktorým nerozumiete. Posaďte sa, pán Scoresby. Upokojte sa. Poviem vám, čo potrebujete vedieť."
Lee si znova sadol, prsteň držal v ruke a stále po ňom prechádzal prstami.
"Otriaslo to mnou, pane," priznal. "Naozaj si potrebujem vypočuť, čo mi môžete povedať."
"Dobre teda," začal Grumman, "tak počúvajte. Ako som už povedal, volám sa Parry a nenarodil som sa v tomto svete. Lord Asriel v žiadnom prípade nie je prvý, kto cestoval medzi svetmi, hoci prvý otvoril priechod tak veľkolepo. Vo svojom svete
168

som bol vojak a potom výskumník. Pred dvanástimi rokmi som sprevádzal expedíciu na isté miesto v mojom svete, ktoré zodpovedá vášmu Beringlandu. Moji spoločníci mali iné ciele, ale ja som hľadal niečo, o čom som počul v starých legendách, trhlinu v matérii sveta, dieru, ktorá sa zjavila medzi naším vesmírom a iným. Niektorí moji spoločníci sa nám stratili. Keď sme ich hľadali, ja a dvaja ďalší sme prešli cez tú dieru, či dvere, a vôbec sme si nevšimli, že sme nadobro opustili náš svet. Najprv sme nevedeli, čo sa stalo. Kráčali sme ďalej, až sme našli nejaké mesto a potvrdilo sa, že sme v inom svete.
Nech sme sa ako usilovali, už sme tie dvere nevedeli nájsť. Prešli sme cez ne v snehovej búrke a vy Arktídu poznáte dobre, takže viete, čo to znamená.
Nemali sme na výber, iba zostať v novom svete. Onedlho sme však zistili, aké je to nebezpečné miesto. Vysvitlo, že tam máta akýsi zvláštny démon či zjavenie, niečo smrteľne nebezpečné a neovládnuteľné. Obaja moji spoločníci onedlho zomreli, stali sa obeťami fantómov, ako tie tvory nazývajú.
Ich svet bol odporný, a tak som sa nevedel dočkať, kedy ho opustím. Cesta do môjho sveta bola navždy zatarasená. Existovali však aj iné dvere a po troške hľadania som našiel cestu do tohto sveta.
Po príchode sem som objavil ohromujúcu vec, pán Scores-by. Naše svety sa značne líšia a tu som po prvý raz uvidel svojho démona. Áno, nemal som potuchy o Sajan Kôtôr, kým som nevošiel do vášho sveta. Ľudia si tu nevedia predstaviť svety, kde démoni sú iba tichý hlas v mysli človeka, nič viac. Skúste si predstaviť môj údiv, keď som sa dozvedel, že časť môjho vlastného ja je ženská, má podobu vtáka, a navyše krásneho.
A tak som sa so Sajan Kôtôr túlal po severných krajinách a veľa som sa v Arktíde naučil od takých ľudí, ako sú moji dobrí priatelia tu v dedine. To, čo mi porozprávali o tomto svete, zaplnilo medzery vo vedomostiach, ktoré som získal vo svojom svete, a vyjasňovali sa mi odpovede na mnohé záhady.
Pod menom Grumman som sa dostal do Berlína. Nikomu som nepovedal o svojom pôvode, bolo to moje tajomstvo. Predložil som akadémii vedeckú prácu a obhájil som ju v dis-
169
kusii, pretože taký tam majú postup. Bol som lepšie informovaný než akademici, a tak som bez ťažkostí získal členstvo. S novými dokladmi som mohol začať pracovať vo svete, kde som sa ocitol, a väčšinou som bol veľmi spokojný. Chýbali mi niektoré veci z môjho sveta, to určite. Ste ženatý, pán Scores-by? Nie? Nuž, ja som bol a veľmi som svoju manželku miloval, ako aj syna, svoje jediné dieťa, chlapčeka, ktorý nemal ani rok, keď som opustil rodný svet. Veľmi mi chýbali. Ale mohol by som hľadať tisíc rokov, nenašiel by som cestu späť. Zostali sme navždy rozdelení.
Práca ma však pohltila. Hľadal som iné formy poznania, zasvätili ma do kultu lebiek, a tak som sa stal šamanom. Urobil som aj niekoľko užitočných objavov: napríklad našiel som spôsob, ako vyrobiť hojivú masť z machu krvistavu, ktorá si zachová všetky prednosti čerstvej rastliny.
Dnes už viem o tomto svete veľa, pán Scoresby. Viem napríklad o prachu. Podľa vášho výrazu usudzujem, že ste ten termín už počuli. Vašich teológov na smrť desí, ale mňa desia oni. Viem, čo robí lord Asriel, a viem aj prečo, a práve preto som vás zavolal sem. Chcem mu pomôcť, lebo úloha, na ktorú sa podujal, je najväčšia v ľudských dejinách. Najväčšia za tridsaťpäťtisíc rokov ľudských dejín, pán Scoresby.
Ja sám toho veľa urobiť nemôžem. Mám choré srdce a nie je v silách nikoho v tomto svete vyliečiť ho. Možno mi zostal už len jeden veľký pokus. Ale viem niečo, čo lord Asriel nevie, niečo, čo potrebuje vedieť, aby sa jeho plán podaril. Zaujímal ma totiž ten nešťastný svet s fantómami, ktoré sa kŕmia ľudským vedomím. Chcel som zistiť, čo to je, ako vznikli. Ako šaman môžem duchovne objavovať veci tam, kde nemôžem ísť fyzicky, a veľa času som strávil skúmaním toho sveta v tranze. Dozvedel som sa, že tamojší filozofi pred stáročiami vytvorili nástroj vlastnej skazy, nástroj, ktorý nazvali magický nôž. Má všestrannú moc - väčšiu, než sa domnievali, keď ho vyrobili, oveľa väčšiu než vedia doteraz - a pri jeho používaní do svojho sveta vpustili fantómov.
Poznám ten magický nôž a jeho možnosti. Viem, kde je a ako odhalíte človeka, ktorý ho musí používať, a viem aj to, čo musí
170
urobiť, aby pomohol lordovi Asrielovi. Dúfam, že tú úlohu zvládne. Preto som vás privolal. Odveziete ma na sever do sveta, ktorý otvoril lord Asriel, a kde, predpokladám, nájdem aj nositeľa noža.
Nezabúdajte, že je to nebezpečný svet. Tí fantómovia sú horší než čokoľvek vo vašom alebo v mojom svete. Musíme byť opatrní a odvážni. Ja sa už nevrátim, a ak vy ešte niekedy chcete vidieť svoju vlasť, budete na to potrebovať všetku odvahu, silu a šťastie.
To je vaša úloha, pán Scoresby. Preto ste ma vyhľadali."
Šaman zmĺkol. Tvár mal bledú a slabo sa mu na nej leskol pot.
"Doparoma, to je ten najbláznivejší nápad, aký som v živote počul," vyhlásil Lee.
Rozrušené vstal a prechádzal sa - dva kroky sem, dva kroky tam, pričom Hester ho bez mihnutia oka sledovala z lavičky. Grumman mal privreté oči, jeho démon mu sedel na kolene a ostražito sledoval Leeho.
"Chcete peniaze?" spýtal sa Grumman po chvíli. "Môžem vám zohnať zlato. Veľmi ľahko."
"Doparoma, ja som sem neprišiel po zlato," vyhŕkol Lee prudko. "Ja som sem prišiel… prišiel som sem, aby som zistil, či žijete, lebo som si to myslel. V tomto bode je moja zvedavosť uspokojená."
"To rád počujem."
"Táto záležitosť má však ešte jednu stránku," dodal Lee a porozprával Grummanovi o porade bosoriek pri jazere Enara, aj o rozhodnutí, ktoré tam odprisahali. "Viete," pokračoval, "to dievčatko Lyra… V prvom rade ona je príčinou, prečo som sa rozhodol pomáhať bosorkám. Vy hovoríte, že ste ma privolali pomocou prsteňa so vzorom Navahov. Možno je to tak, a možno nie je. Ja viem, že som sem prišiel preto, lebo som si myslel, že tým pomáham Lyre. Ešte nikdy som nevidel také dieťa. Keby som mal dcéru, prial by som si, aby bola aspoň spo-lovice taká silná, statočná a dobrá.

Dopočul som sa totiž, že viete o nejakom predmete, čo ochraňuje človeka, ktorý ho má - hoci som nevedel, čo to je. No podľa toho, čo hovoríte, myslím, že to musí byť ten magický nôž.
Poviem vám svoju cenu za to, že vás vezmem do iného sveta, doktor Grumman: nie zlato, ale magický nôž, a nechcem ho
171
pre seba, chcem ho pre Lýru. Musíte mi prisahať, že ju dostanete pod ochranu tohto predmetu, až potom vás vezmem, kam budete chcieť."
Šaman ho pozorne vypočul a prikývol: "Dobre, pán Scores-by, prisahám. Veríte mojej prísahe?"
"Na čo budete prisahať?"
"Vyberte si sám."
Lee sa zamyslel a po chvíli povedal: "Prisahajte na to, čo vás primalo odmietnuť lásku bosorky. Myslím, že to je pre vás najdôležitejšie."
Grumman prekvapene naňho pozrel a povedal: "Hádate dobre, pán Scoresby. Na to prisahám rád. Dávam vám slovo, že sa postarám, aby to dieťa Lyra Belaqua bolo pod ochranou magického noža, ale varujem vás - nositeľ noža má tiež svoju úlohu a možno ju jeho konanie vystaví ešte väčšiemu nebezpečenstvu."
Lee vážne prikývol. "Možno, ale ak je akákoľvek malá šanca, že bude v bezpečí, chcem, aby ju dostala."
"Máte moje slovo. Lebo ja musím ísť do nového sveta a vy ma ta musíte odviezť."
"A vietor? Predpokladám, že ste neboli taký chorý, aby ste nesledovali počasie."
"Vietor nechajte na mňa."
Lee prikývol. Znova si sadol na lavičku a prechádzal prstami po prsteni s tyrkysom, kým Grumman si do batohu z jelenice ukladal pár potrebných vecí, a potom obaja po lesnom chodníku zišli do dediny.
Náčelník rečnil dlho. Prichádzalo čoraz viac dedinčanov, aby sa dotkli Grummanovej ruky a zahundrali pár slov, za čo sa im od neho dostalo niečo, čo vyzeralo ako požehnanie. Lee medzitým skúmal počasie. Obloha na juhu bola jasná a čerstvý vetrík nadvihoval a ohýbal vetvičky na vrcholkoch borovíc. Na severe nad rozvodnenou riekou stále visela hmla, ale po mnohých dňoch sa po prvý raz zdalo, že sa možno čoskoro zdvihne.
Pri skale, kde bývalo prístavisko, Lee naložil Grummanov batoh do člna a natankoval nádrž malého motora, ktorý hneď naskočil. Odrazil od brehu a loďka so šamanom vpredu uháňala dolu prúdom popod stromy a vbehla do hlavného toku tak
172
rýchlo, až sa Lee obával o Hester, ktorá sa krčila v lodke. Bola však ostrieľaná cestovateľka, to vedel, tak prečo je tak neuveriteľne nervózny?
Keď prišli do prístavu pri ústí rieky, zistili, že všetky hotely, ubytovne ba aj súkromné izby zabrali vojaci. A nie hocijakí vojaci: boli to jednotky Moskovijskej cárskej gardy, najtvrdšie vycvičené a najlepšie vyzbrojené vojsko na svete, ktoré prisahalo, že bude slúžiť moci magistéria.
Lee mal v úmysle pred cestou prespať v meste, lebo Grumman vyzeral, že to potrebuje, lenže nemali najmenšiu šancu zohnať izbu.
"Čo sa deje?" spýtal sa Lee lodníka, keď vracal prenajatú loďku.
"Nevieme. Regiment prišiel včera a zrekviroval všetko ubytovanie, všetko jedlo a všetky lode v meste. Boli by vzali aj túto, keby ste ju nemali."
"Viete, kam idú?"
"Na sever," odvetil lodník. "Vyzerá to tak, že bude vojna, najväčšia, aká kedy bola."
"Na sever? Do nového sveta?"
"Presne tak. A prichádzajú ďalšie jednotky, toto je len predvoj. O týždeň tu nezostane ani krajec chleba či liter alkoholu. Pomohli ste mi, keď ste mali túto loďku - cena sa už zdvojnásobila…"
Nemohli si dovoliť odpočívať, aj keby našli ubytovanie. Lee, plný obáv o balón, okamžite aj s Grummanom zamieril do skladu, kde ho nechal. Grumman s ním držal krok. Bolo na ňom vidieť, že je chorý, ale bol húževnatý.
Skladník, ktorý práve usilovne odratúval rekvirujúcemu gardovému seržantovi nejaké náhradné diely na motor, len zdvihol pohľad od papierov.
"Žiaľ, balón včera zrekvirovali," povedal. "Vidíte, čo sa deje. Nemal som na výber."
Hester zamihala ušami a Lee pochopil, čo mu naznačuje.
"Už ste ho odovzdali?" spýtal sa.
"Dnes popoludní si ho zoberú."
173
"Nie, nezoberú," odvetil Lee, "pretože mám splnomocnenie, ktoré tromfne gardu."
A ukázal skladníkovi prsteň, ktorý stiahol z prsta mŕtvemu Skraelingovi na Novej Zemble. Seržant pri pulte vedľa neho pri pohľade na symbol cirkvi znehybnel a zasalutoval, no napriek disciplíne nedokázal ovládnuť údiv, ktorý sa mu mihol na tvári.
"Balón si hneď aj vezmeme," pokračoval Lee, "a prideľte nám nejakých chlapov, aby ho naplnili. A to hneď. Samozrejme, k tomu patrí aj jedlo, voda a záťaž."
Skladník pozrel na seržanta, ktorý pokrčil plecami, a ponáhľal sa postarať o balón. Lee s Grummanom sa utiahli do dokov, kde boli nádrže s plynom, aby dozreli na plnenie, a potichu sa rozprávali.
"Odkiaľ máte ten prsteň?" spýtal sa Grumman.
"Stiahol som ho z prsta jednému mŕtvemu. Bolo trochu riskantné ho použiť, ale nevidel som iný spôsob, ako balón získať. Myslíte si, že sa to seržantovi videlo podozrivé?"

"Samozrejme. Ale je disciplinovaný. Nebude spochybňovať cirkev. Ak to aj ohlási, už budeme preč, kým niečo podniknú. Sľúbil som vám vietor, pán Scoresby. Dúfam, že sa vám páči."
Obloha bola belasá a jasne svietilo slnko. Nad morom na severe ako hrozivé pohorie stále viseli chuchvalce hmly, ale vetrík ich hnal preč a Lee sa už nevedel dočkať, kedy zase bude vo vzduchu.
Kým sa balón plnil a dvíhal nad strechu skladu, Lee skontroloval kôš a veľmi starostlivo doň naukladal všetok výstroj, lebo ktovie, aké turbulencie ich čakajú v tom druhom svete? Potom veľmi pozorne pripevnil nástroje k rámu, ešte aj kompas, ktorého ručička sa točila po ciferníku bez úžitku. Napokon okolo koša uviazal dvadsať vreciek s pieskom ako záťaž.
Keď sa už plný balón nakláňal v nárazovom vetre na sever a celý výstroj napínal mohutné laná, ktoré ho ukotvovali, Lee zaplatil skladníkovi posledným zlatom a pomohol Grumma-novi nastúpiť do koša. Obrátil sa k mužom pri lanách a dal im pokyn, aby ich uvoľnili.
No kým to stihli urobiť, vyrušili ich. Z uličky pri sklade sa ozval dupot čižiem a povel:
174
"Stáť!"
Muži pri lanách znehybneli, niektorí hľadeli ta, iní na Leeho, a on ostro zvolal:
"Pustite ho! Odviažte ho!"
Dvaja muži ho poslúchli a balón poskočil nahor, kým ďalší dvaja sa dívali na vojakov, čo v dvojstupe vychádzali spoza rohu budovy. Tí mali laná uviazané o koly a balón sa povážlivo naklonil nabok. Lee sa zachytil závesného prstenca, Grumman sa ho držal tiež a jeho démon si okolo neho zakvačil pazúry.
Lee kričal: "Pustite ho, vy hlupáci! Stúpa!"
Pretože vzostupná sila balóna bola veľká, muži mohli ťahať, koľko chceli, nemohli ho stiahnuť naspäť. Jeden z nich lano pustil, a to sa uvoľnilo z uväzovacieho stlpika, ale druhý, keď cítil, že lano sa dvíha, inštinktívne sa ho držal, a nepustil ho. Lee to už raz zažil a desil sa toho. Démon toho chudáka, mohutný husky, zavýjal od strachu a bolesti na zemi, keď balón letel k oblohe. Po piatich nekonečných sekundách bolo po všetkom, muža opustili sily a polomŕtvy spadol do vody.
Vojaci už na nich namierili pušky. Popri koši zahvízdala spŕška guliek, jedna pri náraze o závesný prstenec vykresala iskru a tá popálila Leeho na ruke, ale žiadna im neublížila. Kým vojaci vypálili druhú salvu, balón bol už takmer mimo dosahu, fičal nahor a hnal sa nad more. Lee cítil, ako sa mu zároveň dvíha nálada. Raz Serafine Pekkale povedal, že na lietaní mu nezáleží, že je to iba práca, ale nemyslel to vážne. Veď stúpa nahor, s priaznivým vetrom v chrbte a novým svetom pred sebou, čo môže byť v živote lepšie?
Pustil sa závesného prstenca a videl, že Hester čupí v kúte ako vždy a oči má privreté. Hlboko pod nimi v diaľke sa ozvala ďalšia salva z pušiek. Mesto sa rýchle vzďaľovalo a široké ústie rieky pod nimi sa ligotalo v slnečnom svetle.
"Neviem ako vy, doktor Grumman, ale ja sa vo vzduchu cítim lepšie. Len ten chudák mal povraz radšej pustiť. Nie je to nič zložité, ale keď ho nepustíte hneď, nemáte nádej."
"Ďakujem, pán Scoresby," povedal šaman. "Zvládli ste to veľmi dobre. Teraz sa uložíme a poletíme. Bol by som vám vďačný za tie kožušiny, vzduch je ešte stále chladný."

11
Belvedér

Vo veľkej bielej vile v parku spal Will nepokojne, mučili ho striedavo sny plné úzkosti, ale aj príjemných vecí, preto sa veľmi usiloval prebudiť sa, a zároveň túžil znova zaspať. Keď konečne otvoril oči, cítil sa taký omámený, že sa nevládal ani pohnúť, no potom sa posadil a zistil, že sa mu obväz uvoľnil a obliečky sú celé červené.
Horko-ťažko vyliezol z postele a vliekol sa dolu do kuchyne cez veľký tichý dom, kde v slnečnom svetle vírilo plno prachu. Spali s Lýrou v izbách pre služobníctvo v podkroví, lebo v majestátnych posteliach s nebesami vo veľkolepých izbách na prízemí sa cítili ako votrelci. Will kráčal neisto.
"Will…" v Lyrinom hlase zaznelo znepokojenie, keď sa otočila od sporáka a pomohla mu sadnúť si na stoličku. Krútila sa mu hlava. Zrejme stratil veľa krvi, vlastne nebolo o tom pochýb, stačilo naňho pozrieť. A rany stále krvácali.
"Práve varím kávu. Dáš si, alebo ti to mám najskôr previazať? Urobím, ako chceš. V chladiacej skrinke sú vajíčka, ale nenašla som nijakú pečenú fazuľu."
"Toto nie je dom, v akom sa jedáva pečená fazuľa. Najprv obväz. Tečie z vodovodu teplá voda? Chcem sa umyť. Protiví sa mi, keď som celý takýto…"
Lyra pustila teplú vodu a Will sa vyzliekol do spodiek. Bol priveľmi slabý a točila sa mu hlava, a tak nemyslel na ostych, no Lyra bola v rozpakoch, a radšej vyšla von. Umyl sa, ako naj-
176
lepšie vedel, potom sa poutieral kuchynskými utierkami, ktoré viseli na šnúre pri sporáku.
Medzitým mu našla veci na oblečenie, priniesla mu košeľu, plátenné nohavice a opasok. Obliekol sa, ona natrhala pásy z čistých kuchynských utierok a znovu mu ruku pevne obviazala. Robila jej veľké starosti. Nielenže rany stále krvácali, ale ruka mu aj opuchla a očervenela. Will však o tom nehovoril a ona tiež mlčala.
Potom zaliala kávu, opražila suchý chlieb a odniesli si to do veľkej izby v prednej časti domu s výhľadom na mesto. Keď sa Will najedol a napil, cítil sa trochu lepšie.
"Radšej sa spýtaj alethiomeru, čo máme teraz urobiť," požiadal ju. "Pýtala si sa ho už na niečo?"
"Nie," odvetila. "Odteraz sa budem pýtať iba na to, čo povieš. Myslela som, že sa ho to včera v noci spýtam, ale nespýtala som sa. A ani sa nebudem pýtať, pokiaľ ma o to nepožiadaš."

"No tak sa radšej spýtaj hneď. Tento svet je teraz rovnako nebezpečný ako môj. Po prvé, je tu Angelica a jej brat. A keby…"
Zmĺkol, lebo Lyra chcela niečo povedať, ale tiež stíchla. Potom sa spamätala a pokračovala:
"Will, včera sa stalo čosi, čo som ti nepovedala. Mala som, lenže toľko sa toho udialo. Mrzí ma to…"
A povedala mu všetko, čo videla z okna veže, kým mu Gia-como Paradisi ošetroval ranu - ako Tullia napadli fantómovia, Angelica ju zbadala v okne, nenávistné na ňu pozrela a Paolo jej pohrozil.
"A pamätáš sa, ako sme sa s ňou rozprávali prvý raz?" pokračovala. "Jej braček hovoril niečo o tom, čo tu všetci robia. Povedal: ‚Musí získať…' no ona ho zahriakla, plesla ho, pamätáš sa? Určite chcel povedať, že Tullio sa usiluje získať nôž, a preto sem všetky deti prišli. Lebo keby mali nôž, mohli by urobiť čokoľvek, mohli by aj dospieť bez strachu z fantómov."
"Ako vyzeral, keď ho napadli?" spýtal sa Will. Na jej prekvapenie sa naklonil dopredu a spýtavo a naliehavo na ňu hľadel.
"No…" usilovala sa rozpomenúť. "Začal počítať kamene na stene. Potom ako keby ich ohmatával… Ale nerobil to dlho.
177
Nakoniec stratil záujem a prestal. A potom znehybnel," dokončila, a keď videla Willov výraz, spýtala sa: "Prečo?"
"Lebo… Myslím, že fantómovia predsa len pochádzajú z môjho sveta. Ak sa ľudia správajú takto, vôbec by ma neprekvapilo, keby prišli od nás. Keď muži zo Spolku otvorili prvé okno a viedlo do môjho sveta, fantómovia ním mohli prejsť."
‚Ale vy vo vašom svete nemáte fantómov! Nikdy si predsa o nich nepočul."
"Možno sa nevolajú fantómovia. Možno ich voláme inak."
Lyra si nebola istá, ako to myslel, ale nechcela naňho naliehať. Líca mal červené a oči mu horeli.
"Dôležité je, že Angelica ma videla v tom okne," odvrátila sa a pokračovala. " A teraz vie, že máme nôž, a všetkým to povie. Iste nás viní z toho, že na jej brata zaútočili fantómovia. Je mi to ľúto, Will. Mala som ti to povedať skôr. Lenže bolo toho toľko…"
"Myslím, že by to aj tak bolo jedno," povedal. "Mučil toho starca a keby sa dozvedel, ako sa nôž používa, bol by nás možno oboch zabil. Museli sme sa brániť."
"Mám z toho zlý pocit, Will. Chápeš, bol to jej brat. A keby sme na ich mieste boli my, určite by sme tiež chceli mať ten nôž."
"Iste, ale nemôžeme vrátiť a zmeniť, čo sa stalo. Museli sme získať nôž, aby sme dostali naspäť alethiomer, a keby sme ho boli mohli získať bez boja, nebojovali by sme."
"To je pravda," potvrdila Lyra.
Tak ako Iorek Byrnison, aj Will mal dosť bojovného ducha, a tak bola ochotná s ním súhlasiť, keby sa rozhodol nebojovať. Vedela, že z neho nehovorí zbabelosť, ale stratégia. Už bol pokojnejší a líca mal znova bledé. Zahľadel sa do diaľky a premýšľal.
Potom povedal: "Teraz je asi dôležitejšie zaoberať sa sirom Charlesom a tým, čo urobí, alebo pani Coulterovou. Možno keď má tých špeciálnych strážcov, o ktorých sa rozprávali, tých vojakov, ktorým odsekli démonov, sir Charles má pravdu a fantómovia ich neohrozia. Vieš, čo si myslím? Podľa mňa fantómovia požierajú ľuďom démonov."
"Ale aj deti majú démonov. A na deti neútočia. Musí to byť inak."
"Tak potom ide o rozdiel medzi démonmi detí a dospelých.
178
Rozdiel tu je, však? Povedala si mi, že démoni dospelých nemenia podobu. Musí to nejako súvisieť. Ak jej vojaci nemajú démonov, možno to má rovnaký účinok ako…"
"Iste! Možné to je. Lenže ona by sa fantómov aj tak nebála. Nebojí sa ničoho. Je taká múdra, Will, čestné slovo, a taká bezohľadná a krutá, že by ich vedela aj ovládať, to sa stavím. Mohla by im rozkazovať, ako rozkazuje ľuďom, a museli by ju poslúchať. Určite. Lord Boreal je silný a chytrý, ale ona si ho onedlho omotá okolo prsta. Och, Will, ja sa už zase bojím, keď si pomyslím, Čo by mohla urobiť… Spýtam sa alethiomeru, ako si povedal. Vďakabohu, že ho zase máme."
Lyra rozvinula zamatovú látku a s láskou prešla prstami po ťažkom zlate.
"Spýtam sa na tvojho otca," povedala, "a ako ho môžeme nájsť. Pozri, nasmerujem ručičky na…"
"Nie. Najprv sa spýtaj na mamu. Chcem vedieť, či je v poriadku."
Lyra prikývla a otáčala ručičkami, skôr než si ho položila na kolená, zastrčila si vlasy za uši, sklopila pohľad a sústredila sa. Will sledoval, ako sa dlhá tenká ručička cielene pohybuje po ciferníku, letí dopredu, zastavuje sa a zase letí ďalej ako lastovička na love, a videl Lyrine oči, modré a prenikavé, plné absolútneho pochopenia.
Potom zažmurkala a pozrela naňho.
"Stále je v bezpečí. Tá známa, ktorá sa o ňu stará, je veľmi láskavá. Nikto nevie, kde tvoja matka je, a tá známa ju nevyzradí."
Will si neuvedomoval, nakoľko ho to znepokojuje. Po dobrej správe cítil, ako mu odľahlo, a keď sa zbavil vnútorného napätia, bolesť v rane pocítil ostrejšie.
"Ďakujem. Dobre, a teraz sa spýtaj na otca…"
No kým mohla začať, zvonka sa ozval krik.
Ihneď pozreli von. V dolnej časti parku pred prvými domami mesta bol pás stromov, a niečo sa tam hýbalo. Pantalaimon sa okamžite zmenil na rysa, prešiel k otvoreným dverám a uprene hľadel dolu.
"To sú deti," povedal.
Obaja vstali. Deti po jednom vychádzali spomedzi stromov

179
a bolo ich štyridsať, možno päťdesiat. Mnohé niesli palice. Vie dol ich chlapec v pásikavom tričku, no to, čo držal v ruke on nebola palica, ale pištoľ.
"Tamto je Angelica," zašepkala Lyra ukazujúc na ňu.
Angelica šla vedľa vodcu, ťahala ho za ruku a pobádala. Tesne za nimi jej braček Paolo vzrušene vykrikoval a aj ostatné deti kričali a mávali päsťami vo vzduchu. Dve z nich vliekli ťažké pušky. Will už videl deti v takejto nálade, ale nikdy ich nebolo toľko, a deti v jeho meste nemali zbrane.
Niečo kričali a Willovi sa podarilo rozoznať Angelikin hlas, ktorý ich prekričal: "Zabili ste môjho brata a ukradli ste nôž! Vrahovia! Pre vás ho dostali fantómovia! Vy ste zabili jeho, my zabijeme vás! Neutečiete! Zabijeme vás tak, ako ste vy zabili jeho!"
"Will, mohol by si vyrezať okno!" naliehala Lyra a stískala mu zdravú ruku. "Ľahko by sme ušli…"
"Áno? A kde by sme boli? V Oxforde, pár metrov od domu sira Charlesa za bieleho dňa. Pravdepodobne na hlavnej ulici pred autobusom. Nemôžem vyrezať otvor hocikde a očakávať, že budeme v bezpečí. Musím sa najprv pozrieť, kde sme, a to by trvalo dlho. Za týmto domom je nejaký les či čo. Ak by sme sa dostali tam hore, medzi stromy, boli by sme bezpečnejší."
Lyra zlostne pozrela von oknom. "Mala som ju včera zabiť! vyhlásila. "Je rovnako zlá ako jej brat. Radšej by som…"
"Prestaň rozprávať a poďme," súril ju Will.
Skontroloval, či má nôž pripnutý k opasku, a Lyra si preho dila na chrbát plecniak s alethiomerom a listami od Willovho otca. Bežali cez halu, kde sa ich kroky ozývali, po chodbe do kuchyne, cez komoru s riadom, na dláždený dvor za ňou. Bránka v múriku viedla do záhrady, kde sa v rannom slnku piekli hriadky zeleniny a byliniek.
Od kraja lesa ich delilo pár sto metrov hore svahom poras-tený trávou, kde ich bolo veľmi dobre vidieť. Na pahorku vľavo, bližšie než stromy, stála malá budova, okrúhla stavba pripomínajúca nejaký chrám, s horným poschodím otvoreným ako balkón s výhľadom na mesto.
"Bežme," povedal Will, hoci najradšej by si ľahol a zavrel oči.
180
Pantalaimon letel nad nimi a dával pozor, len čo sa rozbehli po tráve. Bola však vysoká a terén hrboľatý a Will prebehol len pár krokov, keď sa mu zatočila hlava a nevládal ďalej. Spomalil.
Lyra sa obzrela. Deti ich zatiaľ nezbadali, stále boli pred domom, a možno im chvíľu zaberie, kým poprezerajú všedcy izby…
No Pantalaimon poplašné zašvitoril. V otvorenom okne na poschodí vily stál chlapec a ukazoval na nich. Počuli výkrik.
"Poď, Will," súrila ho Lyra.
Ťahala ho za zdravú ruku, pomáhala mu, dvíhala ho. Usiloval sa, ale nemal dosť síl. Vládal iba kráčať.
"Nedá sa nič robiť," povedal, "k stromom sa nedostaneme. Je to priďaleko. Poďme do toho chrámu. Ak zavrieme dvere, možno sa nám podarí zdržať ich natolko, aby som stihol prerezať otvor…"
Pantalaimon trielil dopredu, Lyra vzdychla a potichu naňho zavolala, aby zastal. Will takmer naozaj videl puto medzi nimi, ktoré démon naťahoval. Potkýnal sa v hustej tráve za Lýrou, ktorá bežala dopredu preskúmať terén a potom naspäť, aby mu pomohla, potom zase dopredu, až kým neprišli na kamenný chodník okolo chrámu.
Dvere pod stĺporadím neboli zamknuté, a keď vbehli dnu, ocitli sa v prázdnej kruhovej miestnosti s niekoľkými soškami bohýň vo výklenkoch v stene. Točité schodisko z krúteného železa viedlo v strede k otvoru na druhé podlažie. Nemali kľúč, aby zamkli dvere, a tak vyliezli po schodoch na drevenú podlahu horného poschodia, ktoré naozaj bolo vyhliadkovým miestom, kde sa ľudia mohli nadýchať čerstvého vzduchu a pozerať na mesto, lebo tam neboli ani okná, ani steny, iba niekoľko otvorených oblúkov, ktoré po obvode držali strechu. V každom oblúku bol parapet vo výške pása, taký široký, že sa na ňom dalo odpočívať, a za nimi sa strecha z vlnitých škridiel mierne zvažovala k odkvapu.
Keď pozreli von, za budovou až mučivo blízko videli les, dolu vpredu vilu a za ňou otvorený park a červeno-hnedé strechy mesta, kde sa naľavo týčila veža. Okolo sivého cimburia krúžili vrany a Willovi prišlo zle, keď si uvedomil, čo ich tam priviedlo.
Nemali však čas na obzeranie. Najprv si musia poradiť s deťmi, ktoré už bežali ku chrámu a vrieskali od zlosti a vzrušenia.
181
Ich vodca spomalil, zdvihol pištoľ a dva či tri razy vystrelil smerom ku chrámu a potom bežali ďalej a kričali:
"Zlodeji!"
"Vrahovia!"
"Zabijeme vás!"
"Máte náš nôž!"
"Odtiaľto sa nedostanete!"
"Zomriete!"
Will si to nevšímal. Už držal v ruke nôž a rýchlo vyrezal malé okienko, aby videl, kde sú - no hneď cúvol. Lyra ta pozrela tiež a sklamane sa stiahla. Nachádzali sa vo vzduchu asi pätnásť metrov nad rušnou hlavnou ulicou.
"Samozrejme," povedal Will, "išli sme hore svahom… Uviazli sme. Musíme ich zadržať."
O pár sekúnd sa už prvé deti hrnuli do dverí. Ich krik sa v chráme ozýval a znásobil ich divosť, potom mimoriadne hlasno zaznel výstrel, nato ďalší a vresk nadobudol iný tón. Schodisko sa začalo triasť, lebo prvé deti už po ňom liezli hore.
Lyra sa ochromené krčila pri stene, ale Will mal nôž stále v ruke. Štvornožky preliezol k otvoru v dlážke a odrezal ním železo na vrchnom schode, akoby to bol papier. Keďže schodisko už nemalo oporu, začalo sa nakláňať pod ťarchou

detí, ktoré sa naň tlačili, a potom sa nahlo a so strašným rachotom spadlo. Nastal ešte väčší krik a zmätok, znova sa ozval výstrel, ale tentoraz zrejme náhodou, lebo niekto zakričal od bolesti, a keď Will pozrel dole, uvidel spletenec tiel pokrytých omietkou, prachom a krvou.
Neboli to jednotlivé deti, bola to jedna masa, ako príliv. Nahrnuli sa dolu, zlostne vyskakovali, načahovali sa, hrozili, kričali, pľuli, ale nedočiahli.
Potom ktosi zavolal, deti pozreli na dvere, a tí, čo sa mohli hýbať, sa hrnuli von. Niekoľkí zostali privalení pod železnými schodmi alebo omráčení a dvíhali sa zo zeme plnej trosiek.
Will onedlho zistil, prečo bežali von. Zo strechy pod oblúkmi sa ozýval škrabot, a keď podišiel k parapetu, videl, že prvý pár rúk sa chytá okraja škridiel a niekto sa vyťahuje hore. Zozadu ho ostatní tlačili. A potom sa zjavila ďalšia hlava a ďalší
182
pár rúk, lebo deti vyskočili na plecia a chrbty tých dolu a liezli hore po streche ako mravce.
Lenže po vlnitých hrebeňoch sa im išlo ťažko a tí prví liezli hore štvornožky a blčiace oči ani na chvíľu nespúšťali z Willa. Lyra podišla k nemu a Pantalaimon - leopard si vyložil predné laby na parapet a vrčal. Prvé deti zaváhali. No napriek tomu šli ďalej a bolo ich čoraz viac.
Niekto kričal: "Zabi! Zabi! Zabi!" a pridali sa aj ostatní, vykrikovali čoraz hlasnejšie, a tí, čo boli na streche, začali dupotať a búchať po škridlách do rytmu, ale neodvážili sa prísť celkom blízko k vrčiacemu démonovi. Potom sa jedna škridla zlomila a chlapec, ktorý na nej stál, sa pošmykol a spadol, ale ten, čo bol vedľa neho, zdvihol odlomený kus a hodil ho do Lýry.
Lyra sa uhla, škridla sa rozbila o stĺp vedľa a zasypala ju úlomkami. Will pri okraji otvoru po schodoch zbadal zábradlie, odrezal z neho dva kusy dlhé ako meč a jeden podal Lyre. Lyra sa ním z celej sily rozohnala a zboku zasiahla prvého chlapca do hlavy. Ten ihneď spadol, ale vzápätí sa namiesto neho zjavila Angelica. Cer-venovlasá, s bielou tvárou a šialeným pohľadom vyliezla až k parapetu, ale Lyra ju štuchla železnou tyčou a Angelica spadla dozadu.
Will robil to isté. Nôž mal v puzdre za pásom a udieral, švihal a štuchal tyčou zo zábradlia, no hoci niekoľko detí spadlo, zospodu liezli na strechu ďalšie.
Potom sa zjavil chlapec v pásikavom tričku, ale pištoľ stratil, alebo ju možno odhodil, lebo bola prázdna. Uprene hľadel Willovi do očí a obaja vedeli, čo sa stane - budú sa biť, a bude to krutý boj na život a na smrť.
"Poď," vášnivo ho vyzýval Will, "no tak poď…"
Ešte chvíľka a boli by sa bili.
Lenže vtedy sa stala čudná vec - na roztiahnutých krídlach letel nadol veľký sivý gunár a kričal tak hlasno, že deti na streche ho počuli aj v tej haravare, a obrátili sa, aby videli, čo sa deje.
"Kaisa!" radostne vykríkla Lyra, lebo to bol démon Serafiny Pekkaly.
Gunár zaškriekal znova. Bol to prenikavý výkrik, ktorý sa rozliehal doďaleka. Potom zakrúžil a otočil sa kúsok od chlapca v pásikavom tričku. Chlapec vyľakane cúvol, šmykol sa a skl-
183
zol cez okraj, a ostatní začali vystrašene kričať, lebo na oblohe sa zjavilo ešte čosi, a keď Lyra zazrela na belasom pozadí čierne postavy, natešene volala:
"Serafina Pekkala! Tu sme! Pomôž nám! Tu sme! V chráme!"
Vo vzduchu zasvišťal tucet šípov a vzápätí ďalší tucet tak rýchlo, že leteli takmer naraz, a dopadali na strechu nad vyhliadkovým balkónom, akoby do nej tlkli kladivá. Ohromené a zdesené deti okamžite opustila agresivita a nahradil ju hrozný strach -kto sú tie ženy v čiernom rútiace sa k nim z oblohy? Ako sa to mohlo stať? Sú to duchovia? Je to nový druh fantómov?
S fňukaním a plačom zoskakovali zo strechy, niektoré padali nemotorne a krivkajúc sa vliekli preč, ostatné trielili dolu svahom do bezpečia, ale už to nebola banda, iba kopa vyľakaných zahanbených detí. Chvíľku nato, ako sa zjavil gunár, opustilo chrám aj posledné dieťa a ozýval sa jediný zvuk - svišťanie vzduchu pomedzi vetvičky konárov, na ktorých sedeli bosorky krúžiace nad nimi.
Will hľadel hore, taký bol užasnutý, až stratil reč, no Lyra vyskakovala a natešene volala:
"Serafina Pekkala! Ako si nás našla? Ďakujeme ti, ďakujeme! Chceli nás zabiť! Poď dole, pristaň…"
No Serafina a ostatné bosorky pokrútili hlavami, znova vzlietli a krúžili vysoko nad nimi. Gunár sa obrátil a letel dolu k streche, mávajúc veľkými krídlami dovnútra, aby spomalil, a s hrkotom pristál na vlnitej škridle pod parapetom.
"Zdravím ťa, Lyra," povedal. "Serafina Pekkala sa nemôže priblížiť k zemi, ani ostatné bosorky. Toto miesto je plné fantómov - budovu ich obklopuje najmenej sto, možno aj viac a ďalší sa plazia po tráve. Nevidíte ich?"
"Nie! My ich vôbec nevidíme!"
"Už sme jednu bosorku stratili. Nemôžeme viac riskovať. Môžete odtiaľ zliezť?"
‚Ak zoskočíme zo strechy, ako to urobili ony. Ale ako ste nás našli? A kde…"
"Teraz nerozprávaj. Čakajú nás ďalšie problémy, a ešte väčšie. Zíďte dolu, ako najlepšie viete, a potom choďte medzi stromy.
Preliezli cez parapet a bokom sa posúvali po polámaných škridlách k odkvapu. Nebolo to vysoko a dolu bol trávnik, kto-
184
rý sa mierne zvažoval od budovy. Prvá zoskočila Lyra a za ňou Will, kotúľal sa a usiloval sa chrániť zranenú ruku, ktorá znova krvácala a strašne ho bolela. Obväz sa uvoľnil a ťahal sa za ním, a keď sa ho pokúsil zvinúť, gunár pristál na tráve vedľa neho.
"Lyra, kto je toto?" spýtal sa Kaisa.

"To je Will. Pôjde s nami…"
"Prečo sa ti fantómovia vyhýbajú?" oslovil priamo Willa.
Teraz už Willa nič neprekvapovalo a odpovedal: "Neviem. My ich nevidíme. Nie, počkajte!" a postavil sa, lebo mu čosi zišlo na um. "Kde je najbližší?"
"Desať krokov od teba dolu svahom," odvetil démon. "Nechcú prísť bližšie, to je jasné."
Will vytiahol nôž, otočil sa tým smerom a počul, ako démon prekvapene zasyčal.
Will však nemohol urobiť, čo zamýšľal, lebo v tej chvíli na tráve vedľa neho pristála bosorka na konári. Neprekvapilo ho, že lieta, ale jej nesmierna elegancia, jej divý, chladný a zároveň krásny jasný pohľad i bledé obnažené končatiny. Vyzerala tak mlado, a predsa ani zďaleka nebola mladá.
"Ty sa voláš Will?" spýtala sa.
"Áno, ale…"
"Prečo sa ťa fantómovia boja?"
"Pre ten nôž. Kde je najbližší? Povedzte mi! Chcem ho zabiť!"
No pribehla Lyra, prv ako stihla bosorka odpovedať.
"Serafina Pekkala!" zvolala a vrhla sa bosorke okolo krku, a tak tuho ju objímala, až sa bosorka nahlas zasmiala a pobozkala ju na temeno hlavy. "Och, Serafina, kde si sa tu vzala? Boli sme… tie deti… sú to decká, ale chceli nás zabiť - videla si ich? Mysleli sme si, že umrieme, a… och, taká som rada, že ste prišli! Už som si myslela, že ťa nikdy neuvidím!"
Serafina Pekkala pozrela ponad Lyrinu hlavu ta, kde sa očividne zhromažďovali fantómovia, a potom pozrela na Willa.
"Počúvaj, tamto v tých lesoch, neďaleko, je jaskyňa. Choďte hore svahom a potom po hrebeni doľava. Lýru by sme ten kúsok odniesli, ale ty si priveľký, musíš ísť peši. Fantómovia za nami nepôjdu - kým sme vo vzduchu, nevidia nás, a teba sa boja. Stretneme sa tam - je to asi pol hodiny cesty."
185
A znova vzlietla. Will si zaclonil oči, aby mohol sledovať ju i ostatné elegantné postavy v čiernych franforcoch, ako za-krúžili vo vzduchu a odleteli ponad stromy.
"Och, Will, teraz budeme v bezpečí! Všetko bude dobre, keď je tu Serafina Pekkala!" hovorila Lyra. "Myslela som, že ju už nikdy viac neuvidím, a prišla práve včas, však? Tak ako predtým v Bolvangare…"
Veselo džavotajúc, ako keby už zabudla na boj, Lyra kráčala hore svahom k lesu prvá. Will ju mlčky nasledoval. Ruka ho veľmi bolela a pri každom údere srdca strácal ďalšiu krv. Držal si ruku pri hrudi a usiloval sa nemyslieť na ňu.
Netrvalo im to pol hodiny, ale hodinu a trištvrte, lebo Will sa musel niekoľkokrát zastaviť a odpočívať. Keď prišli k jaskyni, našli tam ohník, na ktorom sa piekol zajac, a Serafina Pekkala niečo miešala v malom železnom hrnčeku.
"Ukáž, nech sa ti pozriem na ranu," to bolo prvé, čo povedala Willovi, a on jej mlčky podal ruku.
Pantalaimon v podobe mačky to zvedavo sledoval, ale Will sa odvrátil. Nemal rád pohľad na svoje zmrzačené prsty.
Bosorky sa potichu zhovárali a potom Serafina Pekkala povedala: "Aká zbraň urobila túto ranu?"
Will vytiahol nôž a bez slova jej ho ukázal. Serafinine spoločníčky naň hľadeli s obdivom a podozrievavo, pretože ešte nikdy nevideli takú ostrú čepeľ.
"Na to, aby sa rany zahojili, bude treba viac ako bylinky. Na to treba zaklínadlo," povedala Serafina Pekkala. "Dobre teda, pripravíme ho, kým vyjde mesiac. Medzitým budeš spať."
Dala mu malý pohár z rohoviny s horúcim nápojom, ktorého trpkosť zmierňoval med, a Will si napokon ľahol a tvrdo zaspal. Bosorka ho prikryla lístím a potom sa obrátila k Lyre, ktorá sa ešte stále napchávala zajačinou.
‚A teraz, Lyra, porozprávaj mi, kto je ten chlapec a čo vies o tomto svete a jeho noži."
A tak sa Lyra zhlboka nadýchla a spustila.

12
Jazyk na obrazovke

"Porozprávaj mi to ešte raz," povedal doktor Oliver Payne v malom laboratóriu s výhľadom na park. "Buď som zle počul, alebo rozprávaš nezmysly. Dieťa z iného sveta?"
"Presne to som povedala. Dobre, je to nezmysel, ale vypočuj si to, Oliver, dobre?" hovorila doktorka Mary Maloneová. "Pozná tiene. Nazýva ich… to… nazýva to prach, ale je to to isté. Sú to naše tieňové častice. Hovorím ti, keď mala na sebe elektródy, ktorými som ju pripojila na jaskyňu, na obrazovke som videla absolútne úžasné veci - obrázky, symboly… Mala aj taký prístroj, akýsi kompas, vec vyrobenú zo zlata, ktorá mala po obvode rôzne symboly. Povedala, že ho vie čítať rovnakým spôsobom, a pozná aj ten stav mysle, pozná ho veľmi dobre."
Bolo predpoludnie. Lyrina magisterka doktorka Maloneová mala oči červené od nevyspatia a jej kolega, ktorý sa práve vrátil zo Ženevy, sa nevedel dočkať, aby počul viac, no pochyboval a bol priveľmi zaujatý.
"Ide o to, Oliver, že ona s nimi komunikovala. Majú vedomie. A môžu odpovedať. Pamätáš sa na tie svoje lebky? Dievča mi spomínalo nejaké lebky v Pitt-Riversovom múzeu - s tým svojím kompasom, či čo to je, zistila, že sú oveľa staršie, než je uvedené v múzeu a že sú na nich tiene…"
"Počkaj. Kde je v tom systém? Co to vlastne hovoríš? Chceš povedať, že potvrdila to, čo už vieme, alebo že nám hovorí niečo nové?"
"Oboje. Ja neviem. Ale predpokladajme, že pred tridsiatimi, štyridsiatimi tisícami rokov sa niečo stalo. Tie tieňové čiastočky tu už vtedy očividne boli - boli tu od Veľkého tresku, ale neexistoval nijaký fyzický spôsob zosilnenia ich účinkov na našej úrovni, antropickej úrovni. Na úrovni ľudských tvorov. A vtedy sa niečo stalo, neviem si predstaviť čo, ale bola v tom evolúcia. Takže to súvisí s tvojimi lebkami, rozumieš? Nijaké tiene predtým, množstvo potom. A

lebky, ktoré to dieťa našlo v múzeu a testovalo svojím kompasom. Tvrdila mi to isté. Chcem tým povedať, že niekedy v tom čase sa ľudský mozog stal ideálnym prostriedkom pre proces zosilnenia. Odrazu sme mali vedomie."
Doktor Payne naklonil plastový pohár a dopil kávu.
"Prečo by sa to malo stať práve v tom čase?" spýtal sa. "Prečo odrazu pred tridsiatimi piatimi tisícmi rokov?"
"Och, ktovie? Nie sme paleontológovia. Ja neviem, Oliver, ja len špekulujem. Nemyslíš si aspoň, že je to možné?"
"A ten policajt? Povedz mi o ňom."
Doktorka Maloneová si pošúchala oči. "Volá sa Walters," povedala. "Vraj je zo zvláštneho oddelenia. Tuším to súvisí s politikou či čo."
"Terorizmus, podvratná činnosť, tajná služba… Všetko dokopy. Pokračuj. Čo chcel? Prečo sem prišiel?"
"Pre to dievča. Povedal, že hľadá chlapca asi v rovnakom veku, nepovedal mi prečo, a toho chlapca vraj videli v spoločnosti dievčaťa, ktoré prišlo sem. Ale mal za lubom aj niečo iné, Oliver. Vedel o tom výskume, dokonca sa pýtal…"
Zazvonil telefón. Doktorka Maloneová sa odmlčala, pokrčila plecami a doktor Payne to zdvihol. Po krátkom rozhovore zložil a oznámil: "Máme návštevu."
"Koho?"
"To meno nepoznám. Nejaký sir. Počuj, Mary, ja odchádzam, vieš o tom?"
"Ponúkli ti miesto."
"Áno. Musím to zobrať. Pochop ma."
"Tak teda s týmto je koniec."
Doktor Payne bezmocne rozhodil rukami: "Ak mám byť úprimný… v tom, čo si teraz hovorila, nevidím nijaký zmysel. Deti z iného sveta a fosílne tiene… To je priveľmi bláznivé. Nemôžem sa do toho zamotať. Mám svoju kariéru, Mary."
188
"A čo lebky, ktoré si testoval? Čo tiene na tvojej figúrke zo slonoviny?"
Pokrútil hlavou a otočil sa k nej chrbtom. Kým stihol odpovedať, niekto zaklopal a on takmer s úľavou otvoril.
"Dobrý deň prajem," pozdravil sir Charles. "Doktor Payne? Doktorka Maloneová? Volám sa Charles Latrom. Milé od vás, že ste ochotní ma prijať bez ohlásenia."
"Poďte ďalej," pozvala ho doktorka Maloneová, unavená, ale zmätená. "Oliver, myslím, hovoril, že sa voláte sir Charles? Čo pre vás môžeme urobiť?"
"Možno ja môžem niečo urobiť pre vás," povedal. "Dopočul som sa, že čakáte, ako dopadne vaša žiadosť o grant."
"Odkiaľ to viete?" spýtal sa doktor Payne.
"Bol som v štátnych službách. Vlastne, mal som do činenia s riadením vedeckej politiky. Ešte stále mám v tejto oblasti rad kontaktov a počul som… môžem si sadnúť?"
"Och, áno, nech sa páči," prikývla doktorka Maloneová. Pritiahla mu stoličku a on si sadol, akoby predsedal nejakému zasadnutiu.
"Ďakujem. Počul som od jedného známeho - radšej nebudem spomínať jeho meno - zákon o štátnom tajomstve obsahuje všelijaké hlúposti - skrátka, počul som, že vašu žiadosť posudzovali, a to, čo som sa dozvedel, ma zaujalo natolko, že som požiadal, či môžem vidieť nejakú vašu prácu. Viem, že na to nemám právo, no stále ešte pôsobím ako neoficiálny poradca, a tak som to využil ako zámienku. A naozaj, to, čo som videl, je vskutku fascinujúce."
"Podľa vás teda uspejeme?" spýtala sa doktorka Maloneová a naklonila sa dopredu, akoby tomu chcela uveriť.
"Žiaľ, nie. Budem otvorený. Nemajú v úmysle obnoviť vám grant."
Doktorke Maloneovej ovisli plecia. Doktor Payne sledoval starca opatrne a so zvedavosťou.
"Prečo ste teda prišli?" spýtal sa ho.
"Nuž, viete, oficiálne rozhodnutie ešte nepadlo. Nevyzerá to sľubne, a budem k vám úprimný - nezdá sa im perspektívne financovať v budúcnosti takúto prácu. No možno keby ste mali niekoho, kto by tú vec za vás obhajoval, dívali by sa na to inak."
.Advokáta? Hovoríte o sebe? Nemyslela som si, že to fungu-
189
je takto," doktorka Maloneová sa vystrela. "Myslela som, že sa hodnotia výsledky a tak ďalej…"
"V princípe áno, ale pomôže, ak človek vie, ako tieto komisie fungujú v praxi. A je dobre vedieť, kto v nich je. Skrátka, som tu. Veľmi ma zaujíma vaša práca a myslím si, že by mohla byť dôležitá, a rozhodne by ste v nej mali pokračovať. Dovolili by ste mi, aby som vás neformálne zastupoval?"
Doktorka Maloneová sa cítila ako topiaci sa námorník, ktorému hodili záchranný pás. "Ale… No pravdaže! Panebože, samozrejme! A ďakujem… teda, naozaj si myslíte, že by to pomohlo? Nechcem tým povedať, že by… vlastne neviem, čo chcem povedať. Áno, samozrejme!"
"Čo by sme museli urobiť?" spýtal sa doktor Payne.
Doktorka Maloneová naňho prekvapene pozrela. Nepovedal jej práve, že odchádza do Ženevy? Zdalo sa však, že rozumie si-rovi Charlesovi lepšie než ona, lebo sa medzi nimi mihlo čosi ako sprisahanecký pohľad, a Oliver si tiež sadol.
"Som rád, že mi rozumiete," povedal starý pán. "Máte pravdu. Je tu istý smer, a bol by som rád, keby ste sa ním uberali. Za predpokladu, že by sme sa dohodli, možno by sa mi z úplne iného zdroja podarilo zohnať aj nejaké financie navyše."
"Počkajte, počkajte," prerušila ho doktorka Maloneová, "počkajte chvíľku. Priebeh výskumu je naša záležitosť. Som ochotná diskutovať o výsledkoch, ale nie o zameraní. Určite chápete…"
Sir Charles rozhodil rukami, akože ľutuje, a vstal. Oliver Payne nervózne vstal tiež.
"Prosím vás, sir Charles," zastavil ho. "Doktorka Maloneová vás určite vypočuje. Mary, nič sa,ti nestane, ak si to

vypočuješ, prekristapána. Možno zistíš, že všetko je inak."
"Myslela som si, že ideš do Ženevy," poznamenala.
"Do Ženevy?" spýtal sa sir Charles. "Výborné miesto. Tam sú široké možnosti. A aj dosť peňazí. Nechcem vás zdržiavať."
"Nie, nie, ešte nie je nič rozhodnuté," rýchlo namietol doktor Payne. "Ešte treba všeličo dohodnúť - všetko je ešte v pohybe. Sadnite si, prosím, sir Charles. Dáte si kávu?"
"Bolo by to od vás milé," sir Charles si znova sadol a tváril sa ako spokojná mačka.
190
Doktorka Maloneová si ho po prvý raz poriadne obzrela. Videla muža po šesťdesiatke, zámožného, sebavedomého, krásne oblečeného, ktorý je zvyknutý iba na to najlepšie, pohybuje sa medzi mocnými ľudmi a šepká do dôležitých uší. Oliver mal pravdu: naozaj mu o niečo ide. A nebude ich podporovať, ak mu nevyhovejú.
Prekrížila si ruky.
Doktor Payne mu podal šálku a povedal: "Prepáčte, máme to tu dosť primitívne…"
"Ale nie. Mám pokračovať?"
"Áno, prosím," prikývol doktor Payne.
"Nuž, dozvedel som sa, že ste urobili isté fascinujúce objavy v oblasti vedomia. Áno, viem, ešte ste ich nezverejnili a na prvý pohľad sú vzdialené konkrétnemu predmetu vášho výskumu. Napriek tomu, chýry sa šíria. A zvlášť to ma zaujíma. Bol by som, napríklad, veľmi rád, keby ste sa sústredili na oblasť manipulácie vedomia. Po druhé, hypotéza mnohých svetov - ako isto viete. Everett okolo roku 1957. Som presvedčený, že ste na stope niečoho, čo by mohlo posunúť teóriu o kus dopredu. A takéto smerovanie výskumu by mohlo pritiahnuť aj financie z ministerstva obrany, ktoré, ako viete, je bohaté ešte aj dnes, a rozhodne nevyžaduje také únavné procedúry so žiadosťami.
Neočakávajte, že odhalím svoje zdroje," pokračoval a zdvihol ruku, keď sa doktorka Maloneová naklonila dopredu a chcela niečo povedať. "Spomínal som zákon o štátnom tajomstve. Otravná právna záležitosť, ale nesmieme ho obchádzať. Ja celkom určite čakám istý pokrok v oblasti teórie mnohých svetov. Nazdávam sa, že práve vy ho môžete dosiahnuť. A po tretie, je tu istá záležitosť spojená s jednou osobou. S dieťaťom."
Odmlčal sa a odpil si kávy. Doktorka Maloneová stratila reč. Zbledla, hoci si to neuvedomila, ale cítila, ako ju obchádzajú mdloby.
"Z rôznych dôvodov," pokračoval sir Charles, "som v spojení s tajnými službami. Zaujímajú sa o jedno dieťa, o dievča, ktoré má nezvyčajné zariadenie, starožitný vedecký prístroj, určite ukradnutý a mal by byť v bezpečnejších rukách než u nej. Potom je tu ešte chlapec, zhruba v jej veku - asi dvanásťročný -ktorého hľadajú v súvislosti s vraždou. Je, pravdaže, sporné, či
191
dieťa v tomto veku je schopné vraždiť, ale určite niekoho zabil. A videli ho s tým dievčaťom.
Takže, doktorka Maloneová, možno ste sa stretli s niektorým z týchto detí. Možno sa o tom chystáte porozprávať polícii, čo by bolo chvályhodné. Ale urobili by ste oveľa väčšiu službu, keby ste informovali mňa súkromne. Môžem sa postarať, aby to príslušné orgány vybavili efektívne, rýchlo a bez hlúpej publicity v bulvárnych plátkoch. Viem, že včera prišiel za vami inšpektor Walters, a je mi známe, že sa tu to dievča ukázalo -vidíte, naozaj viem, o čom hovorím. A dozvedel by som sa, napríklad, aj keby ste sa s ňou stretli znova a nepovedali mi o tom, tým si buďte istá. Bolo by od vás skutočne múdre, keby ste porozmýšľali a jasne si premietli, čo všetko povedala a urobila, keď tu bola. Je to otázka národnej bezpečnosti. Rozumiete mi.
No, to hádam stačí. Tu je moja vizitka, aby ste sa so mnou mohli spojiť. Ja by som to veľmi neodkladal, grantová komisia zasadá zajtra, ako viete. Ale na tomto čísle sa mi dovoláte kedykoľvek."
Dal vizitku Oliverovi Paynovi, a keď videl, že doktorka Maloneová má ruky stále prekrížené, druhú položil vedľa nej na lavicu. Doktor Payne mu podržal dvere. Sir Charles si nasadil pa-namák, jemne ho upravili, na oboch sa žiarivo usmial a odišiel.
Keď sa dvere za ním zavreli, doktor Payne vyhŕkol: "Mary, zbláznila si sa? Prečo sa takto správaš?"
"Prosím? Hádam si sa nedal nalákať tým starým sliziakom?"
"Takú ponuku predsa nemôžeš odmietnuť. Chceš, aby ten projekt prežil, alebo nie?"
"To nebola ponuka," odsekla rozhorčene, "to bolo ultimátum. Urob, čo žiada, alebo to tu zavri. Oliver, preboha, a všetky tie nezakryté hrozby a narážky na národnú bezpečnosť - nevidíš, kam by to viedlo?"
"Myslím, že to vidím jasnejšie než ty. Keby si odmietla, nezavrú to tu. Jednoducho to prevezmú. Ak majú taký záujem, ako hovorí, budú v tom chcieť pokračovať. No iba za ich podmienok."
"Lenže ich podmienky by boli… ministerstvo obrany, pre-kristapána - chcú nájsť nový spôsob zabíjania ľudí. Počul si, čo povedal o vedomí: chce ho manipulovať. Ja sa do toho nedám zatiahnuť, Oliver, v živote."
192
"Urobia to aj tak, a ty prídeš o prácu. Ak zostaneš, budeš môcť výskum ovplyvniť kladným smerom. A naďalej budeš do práce zapojená! Zostaneš pri tom!"
"Ale prečo vlastne tebe na tom záleží? Myslela som si, že v Ženeve je už všetko dohodnuté."
Prešiel si prstami po vlasoch a povedal: "No, dohodnuté to ešte nie je. Nič som nepodpísal. Mení to celú situáciu, škoda by bolo odísť, keď sme zrejme naozaj niečomu na stope…"
"Čo tým chceš povedať?"
"Ja nič nehovorím…"
"Naznačuješ. Na čo narážaš?"
"No…" Prechádzal sa po laboratóriu, rozhadzoval rukami, krčil plecami a krútil hlavou. ‚Ak mu nezavoláš ty, zavolám

mu ja," vyhlásil napokon.
Doktorka Maloneová mlčala. Po chvíli povedala: "Chápem."
"Mary, musím myslieť…"
"Pravdaže musíš."
"Nieže by…"
"Nie, nie."
"Nechápeš to."
"Ale chápem. Veď je to prosté. Sľúbiš, že urobíš, čo povie, aby si dostal grant, ja odídem a ty to prevezmeš ako riaditeľ. Nie je to ťažké pochopiť. Mal by si vyšší rozpočet. Veľa dobrých nových prístrojov. A pod sebou ďalších doktorov. Dobrý nápad. Urob to, Oliver. Daj sa do toho. Ale ja som skončila, idem od toho. Smrdí to."
"Nemusíš…"
Ale jej výraz ho umlčal. Vyzliekla si biely plášť, zavesila ho na dvere, vložila si do tašky zopár papierov a bez slova odišla. Len čo bola preč, zobral vizitku sira Charlesa a zdvihol slúchadlo.
O niekoľko hodín neskôr, vlastne tesne pred polnocou, doktorka Maloneová zaparkovala auto pred budovou prírodovedného oddelenia a vošla bočným vchodom. No len čo zabočila k schodisku, z vedľajšej chodby vyšiel akýsi muž a tak ju vyľakal, že skoro pustila aktovku. Mal na sebe uniformu. "Kam idete?" spýtal sa.
193
Stál jej v ceste, bol mohutný a pod nízko narazeným šiltom čiapky mu ledva bolo vidieť oči.
"Idem do svojho laboratória. Pracujem tu. Kto ste?" spýtala sa trochu nahnevane, trochu vystrašene.
"Bezpečnostná služba. Máte nejaký preukaz?"
"Aká bezpečnostná služba? Odchádzala som z tejto budovy dnes o tretej popoludní a bol tu iba vrátnik, ktorý mal službu ako zvyčajne. To ja by som si od vás mala pýtať preukaz. Kto vás sem poslal? A prečo?"
"Tu je môj preukaz," povedal muž a ukázal jej kartičku tak rýchlo, že si ju nestihla prečítať. ‚A kde je váš?"
Všimla si, že v puzdre na boku má mobilný telefón. Alebo je to zbraň? Začína už trpieť stihomamom. A neodpovedal jej na otázky. Lenže keby naliehala, vzbudila by v ňom podozrenie. Teraz je dôležité, aby sa dostala do laboratória - učičíkaj ho ako psa, pomyslela si. Hrabala sa v kabelke a našla peňaženku.
"Toto vám stačí?" ukázala mu kartičku, ktorú používala pri otváraní závory na parkovisku.
Letmo na ňu pozrel.
"Čo tu hľadáte v takomto čase?" spýtal sa.
"Prebieha mi pokus. Musím pravidelne kontrolovať pocitac.
Zdalo sa, akoby hľadal dôvod, aby jej ta zabránil ísť, no možno si len chcel vyskúšať svoju moc. Napokon prikývol a odstúpil nabok. Doktorka Maloneová prešla popri ňom a usmiala sa naňho, no jeho tvár zostala bezvýrazná.
Keď prišla do laboratória, ešte stále sa triasla. Táto budova nikdy nemala inú "bezpečnosť" ako zámky na dverách a starého vrátnika, a ona vedela, prečo tá zmena. Lenže to znamenalo, že má veľmi málo času. Bude to musieť urobiť hneď, lebo ak zistia, čo robí, už sa sem nedostane.
Zamkla za sebou dvere a zatiahla žalúzie. Zapla detektor, vytiahla z vrecka disketu a strčila ju do počítača, ktorý riadil jaskyňu, a o chvíľku už pracovala s číslicami na obrazovke, postu-pujúc napoly podľa logiky, napoly odhadom a napoly podľa programu, na ktorom doma pracovala celý večer. Zložitosť úlohy bola rovnakou hádankou ako z troch polovíc urobiť jeden celok.
194
Napokon si odhrnula vlasy z očí, nasadila si na hlavu elektródy a potom ohla prsty a začala písať. Mala pritom dosť rozpačitý pocit.
Ahoj. Neviem, čo vlastne robím. Možno je to bláznovstvo.
Slová sa ukladali na ľavej strane obrazovky, a to bolo prvé prekvapenie. Nepoužívala nijaký textový editor, vlastne do značnej miery obchádzala operačný systém, a nech už slová podliehali akémukoľvek ŕbrmátovaniu, nebola jeho pôvodcom. Cítila, ako jej vzadu na krku vstávajú vlasy dupkom, a vnímala pritom celú budovu, tmavé chodby, vypnuté prístroje, aj automaticky bežiace rôzne experimenty, počítače sledujúce testy a zaznamenávajúce výsledky, senzory klimatizácie a nastavovania vlhkosti či teploty, všetky vedenia, potrubia a káble, ktoré boli cievami a nervami budovy, žili a striehli… vlastne skoro ako 1 eby mali vedomie.
Skúsila to znova.
Pokúšam sa slovami robiť to,
čo som predtým robila v mysli, ale
Vetu ešte nedopísala, keď kurzor preletel na pravú stranu obrazovky a napísal:
Polož otázku.
Prebehlo to takmer v okamihu.
Mala pocit, akoby vstúpila do priestoru, ktorý bol niekde inde. Tak ju to šokovalo, až sa strhla. Chvíľu jej trvalo, kým sa upokojila natoľko, aby to mohla skúsiť znova. Keď to urobila, odpovede sa bleskovo ukladali na pravú stranu obrazovky, skôr než dokončila otázku.
Ste tiene? Áno.
Ste to isté ako Lyrin prach? Áno.
Je to tmavá hmota? Áno.
Tmavá hmota je vedomá? Samozrejme.
195
To, čo som dnes dopoludnia Správne. Ale musíš

povedala Oliverovi, moja položiť viac otázok,
myšlienka o ľudskej evolúcii, je to
Prestala písať, zhlboka sa nadýchla, odtisla stoličku a ohla prsty. Cítila, ako rýchlo jej bije srdce. Prežívala niečo absurdné - celé jej vzdelanie, spôsob myslenia, vnímanie samej seba ako vedkyne, to všetko na ňu mlčky kričalo: toto nie je pravda! To nie je skutočnosť! Snívaš! A predsa to videla na obrazovke, svoje otázky a odpovede nejakej druhej mysle.
Pozviechala sa a znova začala písať a odpovede sa znova objavovali bez akejkoľvek pauzy.
Myseľ, ktorá odpovedá, Nie, ale ľudia nás vždy
nieje ľudská? poznali.
My? Je vás viac? Nespočetné miliardy.
Ale kto ste? Anjeli.
Mary Maloneová zvesila hlavu. Bola vychovaná ako katolíčka. No nielen to: ako zistila Lyra, kedysi bola mníškou. Z viery jej už nič nezostalo, ale o anjeloch vedela. Svätý Augustín povedal: "Anjel je názov služby, nie prirodzenosti. Ak sa pýtaš na meno tejto prirodzenosti, je to duch; ak sa pýtaš na službu, je to anjel; podľa toho, čím je, je duch, podľa toho, čo koná, je anjel."
Krútila sa jej hlava, triasla sa, ale znova písala:
Anjeli sú tvory z tieňovej Štruktúry.
hmoty? Z prachu? Komplikované. Áno.
Tieňová hmota je to, čo Podľa toho, čo sme, duch;
sme nazvali duch? podľa toho, čo konáme,
hmota. Hmota a duch sú
jedno.
Zachvela sa. Počúvali jej myšlienky.
Zasiahli ste do ľudskej evolúcie? Áno. Prečo? Pomsta.

Pomsta za… och! Vzbúrení anjeli! Nájdi to dievča a chlapca.
Po vojne v nebi - Satan a Rajská Už nestrácaj čas.
záhrada - ale to nie je pravda, Musíš prevziať úlohu hada. či áno? Urobili ste to… ale prečo?
Odtiahla ruky od klávesnice a pošúchala si oči.
Kde Choď na cestu nazývanú
Sunderland Avenue a nájdi stan. Oklam strážcu a prejdi ním. Vezmi si zásoby na dlhú cestu. Budeš mať ochranu.
Fantómovia sa ťa nedotknú.
Ale ja Pred odchodom znič toto
zariadenie.
Nechápem, prečo ja? Pripravovala si sa na to
celý život.
A aká je to cesta? Tvoja práca tu je skončená.
Posledná vec, ktorú musíš urobiť v tomto svete, je zabrániť nepriateľom, aby sa jej zmocnili. Znič zariadenie. Urob to teraz a hneď choď. Mary Maloneová odtisla stoličku a vstala. Pritisla si prsty k spánkom a zistila, že elektródy má ešte stále prilepené na pokožku. Zamyslene si ich zložila. Bola by pochybovala o tom, čo urobila a čo ešte stále videla na obrazovke, ale za uplynulú polhodinu prekonala všetky pochybnosti i vieru. Niečo sa stalo a ona sa cítila ako nabitá elektrinou.
Vypla detektor a zosilňovač. Potom obišla všetky bezpečnostné kódy a preformátovala pevný disk počítača, dočista ho vymazala, odstránila rozhranie medzi detektorom a zosilňovačom, ktoré bolo na špeciálne upravenej karte, položila kartu na lavičku a rozdrvila ju podpätkom, lebo nič ťažké nemala poruke. Potom rozpojila vedenie medzi elektromagnetickým štítom a de-

tektorom, plán prepojenia našla v zásuvke v skrinke a podpálila ho. Môže ešte niečo urobiť? S tým, že Oliver Payne pozná program, nespraví nič, ale špeciálny hardware zničila účinne.
Natlačila si do aktovky nejaké papiere zo zásuvky a napokon strhla plagát s hexagramami I-ťingu, poskladala ho a strčila si ho do vrecka. Potom zhasla a odišla.
Príslušník bezpečnostnej služby stál pod schodmi a s niekým telefonoval. Keď Mary zišla dolu, skončil, mlčky ju vyprevadil k východu a cez sklené dvere za ňou hľadel, ako odchádza.
O hodinu a pol zaparkovala auto na ceste pri Sunderland Avenue. Musela si ju nájsť na mape Oxfordu, lebo túto časť mesta nepoznala. Až doposiaľ ju poháňalo potláčané vzrušenie, ale keď vystúpila z auta do tmy neskorej noci, chladnej a tichej, pocítila veľké obavy. Čo ak sa jej to sníva? Čo ak je to všetko len nejaký starostlivo pripravený žart?
Lenže už bolo neskoro sa preto trápiť. Už sa na to dala. Zobrala si batoh, ktorý nosievala na turistiku v Škótsku a v Alpách, a pomyslela si, že aspoň vie prežiť pod holým nebom, a keby prišlo na najhoršie, môže ujsť, poberie sa do hôr… Smiešne.
Prehodila si batoh na chrbát, nechala auto tam, zabočila na Banbury Road a prešla asi dvesto metrov k miestu, kde z kruhového objazdu vľavo vyúsťuje Sunderland Avenue. Nikdy v živote sa necítila tak hlúpo.
No keď zabočila za roh a uvidela tie zvláštne, akoby nakreslené stromy, ktoré videl aj Will, vedela, že aspoň niečo je na tom pravda. Pod stromami na trávniku na vzdialenej strane cesty stál malý štvorcový stan z červeno-bieleho nylonu, aký používajú elektrikári, aby pri práci na nich nepršalo, a neďaleko parkoval biely Ford Transit s tmavými sklami a bez

značky.
Nesmie váhať. Kráčala rovno k stanu. Keď už bola skoro tam, zadné dvere auta sa otvorili a vystúpil policajt. Bez prilby vyzeral veľmi mladý a pouličná lampa pod hustým zeleným lístím mu plne osvetľovala tvár.
"Môžem sa vás spýtať, kam idete, pani?"
"Do stanu."
198
"Žiaľ, to nemôžete. Mám príkazy nikoho do jeho blízkosti nepúšťať."
"Pravdaže. Som rada, že to tu tak dobre strážite. Ale ja som z Fakulty fyzikálnych vied - sir Charles Latrom nás požiadal, aby sme urobili predbežný prieskum a potom mu podali správu, kým to preskúmajú podrobnejšie. Dôležité je, aby sa to urobilo teraz, kým sa tu nepohybuje plno ľudí - určite chápete prečo."
"No áno, ale môžete sa nejako preukázať?"
"Och, pravdaže," povedala, zložila si batoh z chrbta a vytiahla peňaženku. Medzi vecami, ktoré vzala zo zásuvky v laboratóriu, bol aj starý knižničný preukaz Olivera Payna. Stálo ju to pätnásť minút práce pri kuchynskom stole a za pomoci fotografie z pasu vytvorila čosi, čo mohla - aspoň v to dúfala - vydávať za pravý doklad. Policajt vzal plastovú kartičku a pozorne si ju prezrel.
"Doktorka Olive Paynová," čítal. "Nepoznáte náhodou doktorku Mary Maloneovú?"
"Pravdaže. Je to kolegyňa."
"Neviete, kde je teraz?"
"Doma v posteli, ak má zdravý rozum. Prečo?"
"No, povedali mi, že pre vašu organizáciu už nepracuje a sem má zakázaný prístup. Vlastne som dostal príkaz ju zadržať, keby sa o to pokúsila. A keď som uvidel ženu, prirodzene, myslel som si, že je to ona. Prepáčte, doktorka Paynová."
"Chápem," odvetila Mary.
Policajt ešte raz pozrel na kartičku.
"Myslím, že je to v poriadku," povedal a vrátil jej ju. Bol nervózny, mal chuť rozprávať, a tak pokračoval: "Viete, čo je pod tým stanom?"
"Nuž, nemám to z prvej ruky," povedala.."Preto som tu."
"Jasné. Tak teda dobre, doktorka Paynová."
Odstúpil a nechal ju otvoriť vchod do stanu. Dúfala, že nevidí, ako sa jej trasú ruky. Pritisla si batoh na prsia a vošla dnu. Oklam strážcu - to urobila, ale netušila, čo nájde v stane. Bola pripravená na nejaký archeologický nález, na mŕtve telo, na meteorit, ale nič v živote ani v snoch ju nepripravilo na ten meter štvorcový uprostred vzduchu, ani na tiché spiace mesto pri mori, ktoré našla, keď preliezla otvorom.

13
Aesahaettr

Keď vyšiel mesiac, bosorky sa pustili do zaklínadla na za-hojenie Willovej rany. Zobudili ho a požiadali, aby položil nôž na zem, kde naň dopadal ligot hviezd. Lyra nedaleko miešala v hrnci s vriacou vodou nad ohňom nejaké bylinky a jej spoločníčky zatiaľ do rytmu tlieskali, dupotali a vykrikovali, Sera-fina čupela nad nožom a vysokým prenikavým tónom spievala:
"Nožíček! Tvoje železo vytrhli
z útrob matky zeme,
nakládli oheň a rozpálili rudu,
až plakala, krvácala a tiekla,
búšili do nej kladivom a kaliliju,
ponárali do ľadovej vody,
rozpaľovali ju vo vyhni,
až kým nebola čepeľ krvavočervená a žeravá!
Potom si musel rozvíriť vodu
znova ehe raz,
až kým z nej nestúpala para
a voda nekričala o zľutovanie.
A keď si prekrojil jediný tieň
na tridsaťtisíc tieňov,
vedeli, že si hotový,
a nazvali ťa magickým.
No čo si to urobil, nožíček?
Odomkol si brány krvi a nechal ich dokorán!
200
Void tá tvoja matka, nožíček,
z útrob zeme,
z hĺbky baní a jaskýň,
zo svojho tajného železného lona.
Počúvaj!"
A Serafina znova dupala a tlieskala s ostatnými bosorkami, naťahovali hrdlá, z ktorých vychádzalo divé zavýjanie a

driapa-lo vzduch ako pazúry. Will, ktorý sedel uprostred nich, cítil, ako mu po chrbte behajú zimomriavky.
Potom sa Serafina Pekkala obrátila k Willovi a chytila mu zranenú ruku do dlaní. Keď spievala, skoro sa uhýbal, taký mala prenikavý, vysoký, jasný hlas a oči sa jej uhrančivo ligotali, no sedel bez pohnutia a zaklínanie pokračovalo.
"Krv! Poslúchni ma! Obráť sa,
bud jazerom, nie riekou.
Keď prídeš na čistý vzduch,
zastav sa! A vystavaj zátarasu,
postav ju pevnú, aby zadržala prúd.
Krv, tvojou oblohou je kupola lebky,
tvojím slnkom je otvorené oko,
tvojím vetrom je dych v pľúcach,
krv, tvoj svet je ohraničený. Zostaň v ňom!"
Will mal pocit, akoby všetky atómy jeho tela reagovali na jej rozkaz, pridal sa k nej a nabádal svoju tečúcu krv, aby načúvala a poslúchala.
Bosorka mu pustila ruku a otočila sa k železnému hrnčeku nad ohňom. Stúpala z neho horká para a Will počul, ako tekutina silno buble. Serafina spievala:
"Dubová kôra, vlákna kleomy, mach, halimodendron, tesne zovrite, tuho stiahnite, rýchlo zachyťte, uzavrite, zataraste, zamknite bránu, spevnite krvnú stenu, vysušte tok krvi."

Potom bosorka zobrala vlastný nôž a po celej dĺžke narezala jelšový stromček. V mesačnom svite zasvietilo ranené biele vnútro. Votrela trochu pariacej sa tekutiny do zárezu, zavrela drevo a pomaly po ňom prešla od koreňa až po špičku a stromček bol zasa celý.
Will počul, ako Lyra zhíkla, a keď sa otočil, videl, že ďalšia bosorka drží v pevných rukách vrtiaceho sa a brániaceho zajaca. Zviera dychčalo, oči malo vyvalené, zúrivo kopalo, ale ruky bosorky ho nemilosrdne zvierali. V jednej držala predné laby, druhou ho chytila za zadné a naťahovala šialené zviera, s nadvihu-júcim sa bruchom otočeným dohora. Serafina mu prešla po ňom nožom a Will cítil, ako sa mu zakrútila hlava. Lyra držala Pantalaimona, ktorý mal zo súcitu tiež podobu zajaca a vzpieral a trhal sa jej v náručí. Skutočný zajac znehybnel s vyvalenými očami, hruď sa mu dvíhala a vnútornosti leskli.
Serafina zase zobrala trochu odvaru, postriekala ním otvorenú ranu a potom ju prstami zavrela, hladila na nej vlhkú srsť, až kým po rane nebolo ani stopy.
Bosorka držala v ruke uvoľnené zviera, opatrne ho položila na zem, kde sa otriaslo, obrátilo a oblizlo si slabiny, zamihalo ušami a hryzkalo trávu, akoby tam bolo celkom samo. Odrazu akoby si uvedomilo, že okolo neho stoja ľudia, vystrelilo ako šíp, znova zdravé, a rýchlo trielilo do tmy.
Lyra, ktorá upokojovala Pantalaimona, pozrela na Willa a videla, že vie, čo to znamená - liek je pripravený. Natiahol ruku, a keď Serafina utierala pariacou sa zmesou krvácajúce kýpte prstov, odvrátil sa, prudko sa niekoľkokrát nadýchol, ale neuhol.
Keď mal otvorené rany dôkladne omyté, bosorka priložila na ne rozvarené bylinky a pevne ich priviazala hodvábnym pásom.
Tým sa zaklínanie skončilo.
Will tvrdo spal celú noc. Bolo chladno, ale bosorky naňho navrstvili lístie a Lyra spala schúlená tesne pri jeho chrbte. Ráno mu Serafina ranu znova obviazala a on sa pokúšal vyčítať z jej výrazu, či sa hojí, ale tvár mala pokojnú a bezvýraznú.
Keď sa najedli, Serafina povedala deťom, že bosorky sa do-

hodli, prišli do tohto sveta, aby našli Lýru a ochránili ju, a preto jej teraz pomôžu splniť úlohu: odviesť Willa k otcovi.
Vyrazili na cestu, väčšinou prebiehala pokojne. Lyra sa najprv opatrne poradila s alethiomerom a dozvedela sa, že by mali ísť k vzdialeným vrchom na druhej strane zálivu. Nikdy však neboli vysoko nad mestom, a preto nevedeli, ako sa pobrežie stáča, a vrchy boli až za obzorom. No keď stromy zredli a svah sa zvažoval hlboko nadol, stále videli prázdne modré more a vysoké modré kopce, za ktorými bol ich cieľ. Čakala ich dlhá cesta.
Rozprávali sa málo. Lyra usilovne pozorovala život v lese, od ďatľov po veveričky, zelené hady s cikcakovou kresbou na chrbte, a Will všetku energiu spotreboval na to, aby kráčal ďalej. Lyra a Pantalaimon sa o ňom donekonečna rozprávali.
"Mohli by sme sa pozrieť na alethiomer," nabádal ju Pantalaimon v jednej chvíli, keď sa pomaly zakrádali po chodníku a skúšali, ako ďaleko sa dostanú k pasúcej sa srnke, kým ich zbadá. "Nesľúbili sme, že sa naň nepozrieme. A mohli by sme preňho všeličo zistiť. Robili by sme to preňho, nie pre seba."
"Nebuď hlúpy," napomínala ho Lyra. "Robili by sme to pre nás, lebo on sa nespytoval. Si chamtivý a zvedavý, Pan."
"Tak to je zmena. Zvyčajne si to ty, kto je chamtivý a zvedavý, a ja ťa musím pred všeličím varovať. Ako v salóniku v Jordánskom kolégiu. Ja som ta vôbec nechcel ísť."
"Pan, myslíš, že by sme toto zažili, keby sme ta neboli išli?"
"Nie. Lebo magnifikus by otrávil lorda Asriela a tým by sa to skončilo."
"Áno, asi… Čo myslíš, kto je Willov otec, a prečo je taký dôležitý?"
"Práve to som mal na mysli! Hneď by sme to mohli zistiť!"
No Lyra sa zatvárila vážne. "Kedysi by som to možno urobila, Pan" priznala sa, "ale myslím, že sa menim."
"Nie, nemeníš."

"Ty to asi tak nevnímaš… Hej, Pan, keď sa ja zmením, ty sa prestaneš meniť. Čo budeš?"
"Dúfam, že blcha."
"To nie, ale necítiš, čím by si mohol byť?"
"Nie, a ani nechcem."
203
"Si namrzený, lebo nerobím, čo by si chcel."
Zmenil sa na prasa a krochkal, pišťal a funel, až sa musela smiať, a potom sa zmenil na veveričku a skákal po konároch vedľa nej.
"A ty si čo myslíš, kto je jeho otec?" spýtal sa Pantalaimon. "Myslíš, že by to mohol byť niekto, s kým sme sa už stretli?"
"Mohol. Ale musí to byť niekto dôležitý, takmer rovnako dôležitý ako lord Asriel. Určite. Veď vieme, že aj to, čo robíme my, je dôležité."
"Nie, nevieme to," podotkol Pantalaimon. "Myslíme si to, ale nevieme to. Jednoducho sme sa rozhodli hľadať prach, lebo Roger zomrel."
" Vieme, že je to dôležité!" zvolala Lyra rozhorčene, ba ešte si aj dupla. "A vedia to aj bosorky. Prišli nás hľadať až sem, len aby ma ochraňovali a pomáhali mi! A my musíme pomôcť Willovi nájsť otca. To je dôležité. Vieš to aj ty, inak by si ho nebol oblizoval, keď bol zranený. Prečo si to vlastne urobil? Vôbec si sa ma nespýtal, či môžeš. Zdalo sa mi neuveriteľné, že si to urobil."
"Urobil som to preto, lebo nemal démona, a potreboval ho. Keby si veci chápala aspoň spolovice tak dobre, ako tvrdíš, vedela by si to."
"Vlastne som to vedela," povedala.
Vtedy zastali, lebo dohonili Willa, ktorý sedel na skale pri chodníku. Pantalaimon sa zmenil na muchára, a keď poletoval pomedzi konáre, Lyra sa opýtala: "Will, čo myslíš, že teraz urobia decká?"
"Nebudú nás prenasledovať. Priveľmi sa boja bosoriek. Asi sa budú ďalej potulovať."
"Áno, asi áno… Ale mohli by chcieť nôž. Čo ak pôjdu za nami, aby ho získali?"
"Nech prídu. Zatiaľ ho nemajú. Najprv som ho nechcel. No ak môže zabiť fantómov…"
"Od samého začiatku som Angelike neverila," cnostné vyhlásila Lyra.
‚Ale verila si," protirečil Will.
"Áno. Vlastne áno… A nakoniec som to mesto nenávidela.
"Keď som ho našiel, najprv som si myslel, že je to nebo. Nie
204
lepšie som si nevedel predstaviť. A pritom bolo celý čas plné fantómov a my sme to vôbec nevedeli…"
"No, ja už deťom veriť nebudem," vyhlásila Lyra. "V Bol-vangare som si myslela, že deti sú iné, neboli by schopné robiť zlé veci ako dospelí, že nie sú také kruté. Ale už si tým nie som istá. Nikdy som deti také nevidela, to je fakt."
"Ja áno," povedal Will.
"Kedy? V tvojom svete?"
"Áno," potvrdil nesvoj. Lyra sa ani nepohla, čakala, a on pokračoval: "Stalo sa to vtedy, keď mama mala jednu zo zlých chvíľ. Vieš, bývali sme sami, lebo otec s nami, pravdaže, nebol. Čoraz častejšie si namýšľala veci, ktoré v skutočnosti neboli. A musela robiť všeličo, čo som nechápal. Musela to robiť, inak sa tak rozrušila, že sa všetkého bála, a tak som jej pomáhal. Napríklad, musela sa dotknúť všetkých zábradlí v parku, alebo spočítať listy na kríku a tak. Po krátkom čase sa jej stav zlepšil, lenže ja som sa bál, že niekto zistí, ako na tom je, že ju odvedú preč, a tak som sa o ňu staral a skrýval to. Nikdy som to nikomu nepovedal.
No raz sa tak vyľakala, keď som s ňou nebol a nemohol som jej pomôcť. Bol som v škole. Šla von a veľa toho na sebe nemala, ibaže ona si to neuvedomovala. Zopár chalanov z mojej školy ju stretlo a začalo…"
Will mal rozpálenú tvár. Nevedel sa tomu ubrániť, zrazu vstal a začal sa prechádzať sem a ta, nepozeral na Lýru, lebo do očí sa mu tisli slzy a neistým hlasom pokračoval:
"Trápili ju ako tie decká pri veži mačku… Mysleli si, že je bláznivá, a chceli jej ublížiť, možno ju aj zabiť, neprekvapilo by ma to. Bola jednoducho iná a ony ju nenávideli. Skrátka, našiel som ju a odviedol domov. A na druhý deň v škole som zbil chlapca, čo ich viedol. Pri bitke som mu zlomil ruku a myslím, že aj nejaký zub, už neviem. Musel som sa biť aj s ostatnými, no mal som z toho potom problémy a uvedomil som si, že radšej prestanem, lebo učitelia a úrady sa pôjdu mame na mňa sťažovať, a keď zistia, ako na tom je, odvedú ju preč. Radšej som predstieral, že mi je to ľúto, a sľúbil som učiteľom, že to už viac neurobím. Za bitku ma potrestali, ale ani tak som nepovedal nič. No ochránil som ju, chápeš? Okrem tých chlapcov
205
o tom nikto nevedel, a im bolo jasné, čo ich čaká, keby niečo povedali, vedeli, že by som ich druhý raz zabil. Nielen im ublížil. Neskôr sa jej stav zlepšil. Nikto sa to nedozvedel.
Lenže potom som už deťom neveril o nič viac než dospelým. Rovnako túžia druhým škodiť. Preto ma neprekvapilo, čo robili v Ci'gazze.
Ale bol som rád, keď prišli bosorky."
Znova si sadol chrbtom k Lyre, stále na ňu nehľadel, a spak-ruky si utrel oči. Lyra sa tvárila, že to nevidí.
"Will, čo si povedal o svojej mame… a o Tulliovi, keď ho dostali fantómovia… keď si včera spomínal, že asi prišli z tvojho sveta…"
"Áno. Pretože to, čo sa s ňou dialo, nedáva zmysel. Ona nie je bláznivá. Tie decká si to možno mysleli, smiali sa jej a pokúšali sa jej ublížiť, ale mýlili sa; ona nebola bláznivá. Len sa bála vecí, ktoré som ja nevidel. A musela robiť veci,

ktoré vyzerali bláznivo, človek nechápal ich zmysel, ale ona očividne áno. Ako keď počítala všetky listy na kríku, alebo Tullio včera, keď sa dotýkal kameňov v múre. Možno sa tak pokúšal odpútať fantómov. Äk sa obaja otočili chrbtom k niečomu strašnému a pokúšali sa zamestnať kameňmi a tým, ako do seba zapadajú, alebo listami na kríku, asi si mysleli, že budú v bezpečí, keď sa sústredia na niečo dôležité. Neviem. Tak to vyzerá. Mala sa báť skutočných vecí, napríklad tých mužov, čo sa k nám vlúpali, ale okrem nich tam bolo ešte niečo. Takže možno naozaj máme v našom svete fantómov, ibaže ich nevidíme a nemáme pre nich pomenovanie, ale sú tam a pokúšajú sa napadnúť moju matku. Preto som bol včera rád, keď alethiomer povedal, že je v poriadku."
Dýchal rýchlo a pravou rukou zvieral rukoväť noža v puzdre. Lyra mlčala a Pantalaimon sa ani nepohol.
"Kedy si zistil, že musíš ísť hľadať otca?" spýtala sa Lyra po chvíľke.
"Dávno," odvetil, "predstavoval som si, že je väzeň, a ja mu pomôžem utiecť. Hrával som sa dlhé hry, trvali aj niekoľko dní. Alebo že je na opustenom ostrove, ja sa ta doplavím a priveziem ho domov. On by vedel, čo kedy robiť, hlavne ako pomôcť mame, a ona by sa uzdravila, staral by sa o ňu i o mňa a ja by som mohol chodiť do školy a mať kamarátov, mať ma-
206
mu aj otca. A tak som si vždy hovoril, že keď vyrastiem, pôjdem otca hľadať… Mama vravievala, že prevezmem otcovo žezlo. Hovorievala to, aby ma potešila. Nevedel som, čo to znamená, ale znelo to dôležito."
"Nemal si nijakých kamarátov?"
"Ako som mohol mať kamarátov?" úprimne sa prekvapil. "Kamaráti… Chodia k tebe domov, poznajú tvojich rodičov a… Občas ma nejaký chlapec pozval, a ja som išiel, alebo nešiel, ale nikdy som ich nemohol zavolať k nám. Preto som nakoniec vôbec nemal kamarátov. A rád by som ich bol mal… Mal som mačku," pokračoval. "Dúfam, že je v poriadku. Dúfam, že sa o ňu niekto stará…"
‚A čo ten muž, ktorého si zabil?" spýtala sa Lyra a srdce jej pritom silno tĺklo. "Kto to bol?"
"Neviem. Ak som ho zabil, je mi to jedno. Zaslúžil si to. Boli dvaja. Stále k nám chodili a otravovali mamu, až sa zase začala báť, a bolo to horšie než dovtedy. Chceli vedieť o mojom otcovi všetko a nedali jej pokoj. Nevedel som, či sú to policajti alebo čo. Najprv som si myslel, že patria k nejakej bande a myslia si, že otec vylúpil banku a niekde skryl peniaze. Lenže oni nechceli peniaze, chceli nejaké papiere. Chceli listy, ktoré otec poslal. Jedného dňa sa vlámali do domu, a vtedy som pochopil, že bude lepšie, ak mama bude niekde v bezpečí. Vieš, nemohol som ísť na políciu a požiadať o pomoc, lebo by mamu odviedli. Nevedel som, čo mám robiť.
A tak som sa nakoniec obrátil na jednu starú paniu, ktorá ma kedysi učila hrať na klavír. Bola jediná, na koho som sa mohol spoľahnúť. Požiadal som ju, či by mama nemohla zostať u nej, a nechal som ju tam. Myslím, že sa o ňu dobre postará. Potom som sa vrátil domov pohľadať tie listy, lebo som vedel, kde ich má. Zobral som ich, lenže vtedy prišli hľadať aj tí muži a znova sa vlámali do domu. Bolo to v noci. Alebo skoro ráno. Skrýval som sa hore pri schodoch a Moxie, moja mačka Moxie vyšla zo spálne, a ja som ju nevidel, ani ten muž, a keď som doňho sotil, potkol sa o ňu a spadol dolu schodmi…
Potom som utiekol. Tak sa to stalo. Nechcel som ho zabiť, ale je mi jedno, že sa zabil. Utiekol som, prišiel som do Oxfor-
207
du a našiel som to okno úplnou náhodou, lebo som zbadal mačku, zastal som a pozeral som na ňu, a ona našla to okno prvá. Keby som ju nebol videl… Alebo keby Moxie nebola vyšla vtedy zo spálne…"
"Jasné," prikývla Lyra, "mal si šťastie. Aj my s Pánom sme práve rozmýšľali, čo by bolo, keby sme neboli vliezli do skrine v salóniku Jordánskeho kolégia a nevideli, ako magnifikus do vína sype jed. Nič z toho všetkého by sa nebolo stalo…"
Obaja mlčky sedeli na machom obrastenom kameni v Šikmých lúčoch slnka dopadajúcich pomedzi staré borovice a mysleli na to, koľko drobných udalostí sa spojilo, aby ich priviedli na toto miesto. Každá z tých udalostí sa mohla uberať iným smerom. Možno v inom svete iný Will nevidel okno na Sunderland Avenue a unavený a stratený šiel ďalej, až ho chytili. A v inom svete iný Pantalaimon presvedčil inú Lýru, aby nezostávala v salóniku, iného lorda Asriela otrávili a iný Roger prežil a mohol sa s tou inou Lýrou večne hrať na strechách a v uličkách iného nemeniaceho sa Oxfordu.
Napokon Will nabral sily a vykročili po chodníku cez veľký tichý les.
Putovali celý deň, odpočívali, kráčali a zase odpočívali, stromy rásdi čoraz redšie a krajina bola skalnatejšia. Lyra sa radila s ale-thiomerom - choďte ďalej, hovoril, toto je správny smer. Napoludnie prišli do dediny, ktorú netrápili fantómovia: na svahoch sa pásli kozy, na kamenistú zem vrhali tiene citrónovníky, a deti, čo sa hrali v potoku, vykríkli a rozbehli sa za mamami, keď uvideli dievča v otrhaných šatách, bledého chlapca s blčiacim pohľadom a zakrvavenou košeľou a vedľa nich elegantného chrta. Dospelí boli ostražití, ale ochotní predať im chlieb, syr i ovocie za jednu z Lyriných zlatých mincí. Bosorky sa držali bokom, hoci obe deti vedeli, že v okamihu by boli pri nich, keby im hrozilo nebezpečenstvo. Po ďalšom vyjednávaní jedna starena predala Lyre dve cestovné fľašky z koziny a jemnú plátennú košeľu. Will si s úľavou vyzliekol špinavú, umyl sa v ľadovom potoku a potom si ľahol, aby vyschol na horúcom slnku.
208
Osviežení šli ďalej. Krajina bola teraz drsnejšia, ak chceli mať tieň, museli odpočívať v tieni skál, už tam neboli široké koruny stromov, a zem pod nohami ich pálila aj cez podrážky topánok. Slnko im pražilo do očí. Ako stúpali, kráčali čoraz pomalšie, a keď sa slnko dotklo okraja hory, uvideli, že pod nimi sa otvorilo malé údolie. Rozhodli sa, že ďalej už nepôjdu.
Namáhavo zostupovali dolu svahom, neraz sa pošmykli a museli sa predierať cez husté trpasličie rododendrony s tmavými lesklými listami a jasnočervenými strapcami kvetov, v ktorých bzučali včely, a až za večerných tieňov vyšli na

horskú lúku pri potoku. Tráva bola po kolená a rástlo v nej plno nevädzí, horcov a nátržníkov.
Will sa zhlboka napil z potoka a potom si ľahol. Nemohol bdieť, no nemohol ani spať, hlava sa mu krútila a všetko obklopovala čudná hmla, ruka ho bolela a búšilo mu v nej.
A čo bolo horšie, znova začala krvácať.
Serafina mu ju prezrela, priložila na rany ďalšie bylinky, uviazala hodváb ešte tuhšie, ale tentoraz sa tvárila znepokojene. Will sa jej nechcel na nič pýtať, načo aj? Bolo mu jasné, že zaklínanie nezabralo, a.videl, že ona to vie.
Keď sa spustila tma, počul, že Lyra si prišla k nemu ľahnúť, a napokon začul tiché pradenie. Démon v mačacej podobe driemal so zloženými labkami iba kúsok od neho a Will zašepkal:
"Pantalaimon?"
Démon otvoril oči. Lyra sa ani nepohla. Pantalaimon sa šeptom ohlásil: "Áno?"
"Pan, zomriem?"
"Bosorky ťa nenechajú zomrieť. Ani Lyra."
"Ale zaklínanie nepomohlo. Stále strácam krv. Už mi jej veľa nazvyš nezostalo. A zase to krváca a neprestáva. Bojím sa…"
"Lyra si myslí, že sa nebojíš."
"Naozaj?"
"Myslí si, že si najstatočnejší bojovník, akého v živote stretla, rovnako statočný ako Iorek Byrnison."
"Tak sa radšej budem usilovať, aby nebolo vidieť, že sa bojím," povedal Will. Chvíľku bol ticho a potom dodal: "Lyra je podľa mňa statočnejšia než ja. Nikdy som nemal lepšieho priateľa."
209
"Ona si myslí to isté o tebe," zašepkal démon. Napokon Will zavrel oči.
Lyra ležala nepohnute, ale oči mala dokorán a srdce jej silno tĺklo.
Keď sa Will prebral, bola úplná tma a ruka ho bolela ešte väčšmi. Opatrne sa posadil a videl, že neďaleko horí oheň a Lyra sa usiluje na rozvetvenej paličke opiecť chlieb. Na ražni sa pieklo aj niekoľko vtákov, a keď si Will prisadol, Serafina Pekkala zletela dolu.
"Will, pred jedlom zjedz tieto listy," povedala mu.
Dala mu za hrsť mäkkých listov trpkej chuti podobných šalvii a on ich mlčky žul a donútil sa prehltnúť ich. Stiahli mu ústa, ale osviežili ho a bolo mu menej zima, preto sa cítil lepšie.
Zjedli pečené vtáky ochutené citrónovou šťavou a potom nejaká bosorka priniesla čučoriedky, čo našla pod kameňmi, a všetky sa zhromaždili okolo ohňa. Potichu sa rozprávali, niektoré vyleteli vysoko na výzvedy a jedna uvidela nad morom balón. Lyra sa ihneď posadila.
"Balón pána Scoresbyho?"
"Boli v ňom dvaja muži, ale sú priďaleko, nevidela som, kto to je. A za nimi sa chýlilo k búrke."
Lyra zatlieskala. "Ak príde pán Scoresby, poletíme, Will! Och, dúfam, že je to on! Vôbec som sa s ním nerozlúčila, a bol taký milý… Rada by som ho ešte videla, naozaj rada…"
Bosorka Juta Kamainen počúvala s démonom - červienkou s jagavými očkami na pleci. Zmienka o Leem Scoresbym jej pripomenula, koho hľadá. Bola to bosorka, čo milovala Stanislau-sa Grumman a on jej lásku odmietol, a Serafina Pekkala ju vzala so sebou do tohto sveta, aby jej zabránila zabiť ho v ich svete.
Serafina by si ju bola všimla, ale niečo sa stalo - zdvihla ruku a hlavu a ostatné bosorky tiež. Will s Lýrou začuli zo severu slabý výkrik nejakého nočného vtáka. Nebol to však vták a bosorky hneď spoznali démona. Serafina Pekkala vstala a uprene hľadela na oblohu.
"Myslím, že je to Ruta Skadi," povedala.
Nehýbali sa a s naklonenými hlavami v tom tichu napínali sluch.
210
Vtedy sa ozval ďalší výkrik, teraz už bližšie, a potom tretí. Všetky bosorky schytili konáre a vyleteli do vzduchu. Iba dve zostali nablízku so šípmi v tetivách a strážili Willa s Lýrou.
Kdesi hore v tme nad nimi sa rozpútal boj. Vzápätí počuli svišťanie letiacich predmetov, hvízdanie šípov, ozývali sa stony, výkriky hnevu, bolesti i povely.
Vtom čosi zadunelo tak nečakane, že nemali ani kedy odskočiť, a z oblohy im k nohám spadol nejaký tvor - nejaký zver s hrubou kožou a pochlpenou srsťou, v ktorom Lyra spoznala útesového ducha, či čo to bolo.
Pri páde sa dolámal a z boku mu trčal šíp, ale aj tak sa prudko zdvihol a zlovestne sa vrhol na Lýru. Bosorky nemohli strieľať, aby ju nezasiahli, no Will tam bol prvý, spakruky sa zahnal nožom a tvorovi odletela hlava a odkotúľala sa. Z pľúc mu s klokotaním vyletel vzduch a zrútil sa mŕtvy na zem.
Znovu upreli oči nahor, lebo boj sa odohrával nižšie a vo svetle ohňa bolo vidieť rýchlo poletujúce víry čierneho hodvábu, bledé končatiny, zelené borovicové ihličie a sivohnedú prašivú kožu. Will nechápal, ako môžu bosorky udržiavať rovnováhu pri náhlych obrátkach, zastaveniach a výpadoch dopredu, nehovoriac o mierení a strieľaní.
Do potoka a na neďaleké skaly dopadli ďalší útesoví duchovia, tentoraz načisto mŕtvi, a ostatní kvíliac a škriekajúc utiekli do tmy na sever.
Po chvíli pristála Serafina Pekkala so svojimi bosorkami i s ďalšou, krásnou bosorkou s prenikavým pohľadom a tmavými vlasmi, ktorej líca očerveneli od hnevu a vzrušenia.
Nová bosorka uvidela bezhlavého útesového ducha a odpľula si.
"Nie sú z nášho sveta," povedala, "ani z tohto. Odporné hnusoby. Tisícky sa ich množia ako muchy… Kto je toto? To dieťa je Lyra? A kto je ten chlapec?"
Lyra pokojne opätovala jej pohľad, hoci cítila, že srdce jej bije rýchlejšie, lebo z Ruty Skadi vyžarovala taká energia, až

sa všetkým okolo nej zachvievali strunky nervov.
Potom sa bosorka otočila k Willovi a on pocítil rovnako intenzívne chvenie, ale tak ako Lyra ovládol svoj výraz. Nôž mal
211
ešte v ruke, Ruta pochopila, čo ním urobil, a usmiala sa. Will ho hodil do zeme, aby sa očistil od krvi odporného tvora, a potom ho opláchol v potoku.
"Serafina Pekkala, toľko som sa dozvedela," ozvala sa Ruta Skadi. "Všetky staré veci sa menia alebo hynú, či vyprázdňujú. Som hladná…"
Jedla ako zviera, trhala zvyšky pečených vtákov, pchala si do úst plné priehrštia chleba a zapíjala to hlbokými dúškami z potoka. Kým jedla, bosorky odniesli mŕtveho útesového ducha, priložili na oheň a potom vyslali hore stráž.
Ostatné si prisadli k Rute Skadi, aby si vypočuli, čo im povie. Porozprávala im, čo sa stalo, keď letela s anjelmi, a potom o svojej ceste do pevnosti lorda Asriela.
"Sestry, je to najväčší hrad, aký si viete predstaviť - hradby má z čadiča, týčia sa až k oblohe, zo všetkých smerov k nemu vedú široké cesty a po nich prúdia náklady pušného prachu, jedla a pancierového plechu. Ako to dokázal? Podľa mňa to musel pripravovať dlho, celú večnosť. Pripravoval to predtým, než sme sa narodili, sestry, hoci je o tolko mladší. No ako je to možné? Ja to neviem. Nechápem. Myslím, že rozkazuje času, vie ho zrýchliť alebo spomaliť, ako chce.
Do pevnosti prichádzajú bojovníci každého druhu z každého sveta. Muži i ženy, veru áno, aj bojovní duchovia, ozbrojené tvory, aké som v živote nevidela - jaštery a opice, veľké vtáky s jedovatými ostrohami, tvory priveľmi zvláštne, aby som poznala ich meno. A vedeli ste, sestry, že aj iné svety majú bosorky? Hovorila som s bosorkami zo sveta, ako je náš, ale boli celkom iné, lebo tieto bosorky majú krátky život, a sú medzi nimi aj muži, bosoráci, ktorí lietajú ako my…"
Jej rozprávanie spôsobilo, že bosorky z klanu Serafiny Pek-kaly počúvali s úžasom, strachom a neveriacky. Ale Serafina jej verila a vyzývala ju, aby hovorila ďalej.
"Videla si lorda Asriela, Ruta Skadi? Našla si k nemu cestu?"
"Áno, našla a nebolo to ľahké, lebo žije v centre mnohých činností a všetky sám riadi. Urobila som sa však neviditeľnou a dostala som sa do jeho najvnútornejšej komnaty, keď sa chystal uložiť na noc."
212
Každá bosorka vedela, čo sa stalo potom, no Will ani Lyra o tom nemali potuchy. Ruta Skadi preto mohla hneď pokračovať:
"Spýtala som sa ho, prečo zhromažďuje všetky tie sily a či je pravda, čo sme počuli o jeho odmietaní Vládcu, načo sa zasmial.
‚Tak teda o tom na Sibíri hovoria?' spýtal sa a ja som mu povedala, že áno, aj na Svalbarde a v každej oblasti na severe - na našom severe, a povedala som mu aj, na čom sme sa dohodli, o tom, ako som odišla z nášho sveta hľadať ho.
Vyzval nás, aby sme sa k nemu pridali, sestry, aby sme sa pripojili k jeho armáde proti Vládcovi. Z celého srdca som si želala, aby som mu to mohla hneď tam na mieste sľúbiť, s radosťou by som bola vrhla svoj klan do vojny. Ukázal mi, že vzbúriť sa je správne a spravodlivé, keď zvážite, čo agenti Vládcu urobili v jeho mene… Pomyslela som na deti z Bolvangaru, aj na iné hrozné mrzačenia, ktoré som videla v južných krajinách, a on mi povedal o mnohých ďalších príšerných krutostiach vykonaných v mene Vládcu - o tom, ako v niektorých svetoch chytajú bosorky a upaľujú ich zaživa, áno, sestry, bosorky, ako sme my…
Otvoril mi oči. Ukázal mi veci, ktoré som nikdy nevidela, krutosti a hrôzy, a to všetko páchané v mene Vládcu, aby zničil radosti a pravdu života.
Och, sestry, túžila som vrhnúť seba i celý svoj klan do tohto boja!
Ale viem, že najprv sa musím poradiť s vami a potom zaletieť do nášho sveta porozprávať sa s levou Kasku, Reinou Miti a ostatnými kráľovnami bosoriek.
A tak som neviditeľná odišla z jeho komnaty, zobrala som borovicový konár a odletela. No nedostala som sa ďaleko, keď prišiel silný vietor a vrhol ma do hôr. Musela som hľadať útočisko na vrchole útesu. Pretože som vedela, aké tvory žijú na útesoch, znova som sa urobila neviditeľnou a v tej tme som počula hlasy.
Natrafila som zrejme na hniezdo najstaršieho zo všetkých útesových duchov. Bol slepý a priniesli mu jedlo - nejakú páchnucu zdochlinu odkiaľsi zdola. A pýtali si od neho radu.
‚Starý otec,' hovorili, ‚ako ďaleko siaha tvoja pamäť?'
‚Veľmi, veľmi ďaleko, ešte do čias, keď neboli ľudia,' odpovedal a hlas mal tichý, trasľavý a krehký.
213
Je to pravda, že sa blíži najväčší boj všetkých čias, starý otec?'
‚Ano, deti. Ešte väčší než ten posledný. Všetci budeme mať hody, budú to dni radosti a hojnosti pre všetkých duchov v každom svete.'
‚A kto vyhrá, starý otec? Porazí lord Asriel Vládcu?'
‚Armádu lorda Asriela tvoria milióny,' povedal im starý úte-sový duch, ‚zhromaždili sa z každého sveta. Je to väčšia armáda než tá, ktorá bojovala proti Vládcovi predtým, a má lepšie vedenie. No pokiaľ ide o sily Vládcu, tých je sto ráz toľko. Lenže Vládca je nekonečne starý, dokonca oveľa starší než ja, deti, a jeho vojská sa boja, a tie, čo sa neboja, sú namyslené. Bol by to tesný boj, no lord Asriel by vyhral, lebo je zanietený a odvážny a verí, že jeho vec je spravodlivá. Lenže chýba mu jedna vec, deti. Nemá Aesahaettra. Bez Aesahaettra ho i s celou armádou porazia. A potom budeme hodovať roky, deti moje!'
Nato sa zasmial a žul smradľavú starú kosť, čo mu priniesli, a ostatní škriekali od radosti.

Viete si predstaviť, ako pozorne som počúvala, aby som sa dozvedela o tom Aesahaettrovi viac, ale v zavýjaní vetra som začula iba to, ako sa nejaký mladý duch pýta: ‚Ak lord Asriel potrebuje Aesahaettra, prečo ho nezavolá?'
Starý duch mu odpovedal: ‚Lord Asriel nevie o Aesahaettrovi viac ako ty, dieťa! To je ten vtip! Smej sa dlho a nahlas…'
Keď som sa pokúsila dostať bližšie k tomu hnusnému tvorovi, aby som sa dozvedela viac, moje sily zlyhali a už som sa nevládala udržať neviditeľnou. Tí mladší ma uvideli a spustili vresk, tak som musela ujsť naspäť do tohto sveta cez neviditeľnú bránu vo vzduchu. Celý kŕdeľ ich letel za mnou a tamtí mŕtvi patrili k nim.
Je však jasné, že lord Asriel nás potrebuje, sestry, nech je ten Aesahaettr ktokoľvek. Lord Asriel nás potrebuje! Keby som sa tak mohla k nemu vrátiť a povedať mu: ‚Neboj sa, my bosorky zo severu prídeme a pomôžeme ti vyhrať…'
Dohodnime sa, Serafina Pekkala, zvolajme veľké zhromaždenie bosoriek, všetky klany do jedného, a veďme vojnu!"
Serafina Pekkala pozrela na Willa a jemu sa zdalo, že si pýta na niečo dovolenie. No on jej nevedel poradiť, a tak pozrela na Rutu Skadi.
214
"My ta nepôjdeme," povedala Serafina. "Našou úlohou je pomôcť Lyre a jej úlohou je doviesť Willa k otcovi. Ty by si mala letieť naspäť, dohodnúť sa, ale my musíme zostať s Lýrou."
Ruta Skadi netrpezlivo pohodila hlavou.
"Nuž, ak musíte."
Will si ľahol, lebo rana ho bolela - oveľa väčšmi než vtedy, keď bola čerstvá. Opuchla mu celá ruka. Lyra si ľahla tiež, Pan-talaimon sa jej ovinul okolo krku a spod privretých viečok hľadel do ohňa a ospanlivo počúval mumlanie bosoriek. Ruta Skadi šla po prúde kúsok ďalej a Serafina Pekkala ju nasledovala.
‚Ach, Serafina Pekkala, mala by si vidieť lorda Asriela," hovorila lotyšská kráľovná potichu. "Je to najväčší veliteľ sveta. Má jasne premyslený každý detail svojho vojska. Predstav si tú trúfalosť, viesť vojnu proti stvoriteľovi! Ale čo myslíš, kto môže byť ten Aesahaettr? Ako to, že sme o ňom nepočuli? A ako ho môžeme presvedčiť, aby sa pripojil k lordovi Asrielovi?"
"Možno to nie je človek, sestra. Vieme rovnako málo ako mladý útesový duch. Možno sa ten starý vysmieval jeho neznalosti. To slovo znie, ako keby znamenalo ničiteľ boha. Vedela si to?"
"Tak by sme to mohli byť aj my, Serafina Pekkala! A ak áno, o koľko silnejšie bude mať jednotky, keď sa k nemu pridáme. Ach, ako túžim po tom, aby moje šípy zabíjali tých diablov z Bolvangaru, z každého Bolvangaru v každom svete! Prečo to robia, sestra? V každom svete agenti Vládcu prinášajú ako obetu svojmu krutému bohu deti! Prečo? Prečo?"
"Boja sa prachu," povedala Serafina Pekkala, "hoci neviem, čo to je."
‚A kto je ten chlapec, ktorého ste našli? Z ktorého sveta pochádza?"
Serafina Pekkala jej povedala všetko, čo vedela o Wiľlovi. "Neviem, prečo je dôležitý," dokončila, "ale my slúžime Lyre. A jej prístroj hovorí, že to má za úlohu. Pokúšali sme sa mu zahojiť ranu, sestra, ale nepodarilo sa nám to. Usilovali sme sa predĺžiť pôsobenie zaklínadla, ale nešlo to. Možno bylinky v tomto svete nemajú takú silu ako naše. Je tu prihorúco na mach krvistav…"
215
"Je zvláštny," ozvala sa Ruta Skadi. "Rovnaký ako lord Asriel. Pozrela si sa mu do očí?"
"Ak ti mám povedať pravdu, neodvážila som sa," priznala Serafina Pekkala.
Obe kráľovné ticho sedeli pri potoku. Čas plynul, niektoré hviezdy zapadli, iné vyšli, a odtiaľ, kde ležali spiaci, sa ozval tichý výkrik, no to sa iba Lyre niečo snívalo. Bosorky počuli dunenie búrky a potom videli, ako sa nad morom a nad úbočiami blýska, ale bolo to ďaleko.
Neskôr sa Ruta Skadi spýtala: "Akú úlohu má zohrávať Lyra? O to ide? Je dôležitá preto, lebo môže zaviesť chlapca k jeho otcovi? Ide o viac, však?"
"Toto musí urobiť teraz. Ale neskôr pôjde o oveľa viac. My bosorky sme o tomto dieťati povedali, že má ukončiť osud. Pozn" me jej meno, ktoré by pani Coulterovej všetko ozrejmilo, a vie me, že tá žena ho nepozná. Na lodi pri Svalbarde mučili jedn bosorku, a tá ho skoro prezradila, ale Yambe-Aka k nej prišla včas.
No keď tak teraz rozmýšľam, Lyra by mohla byť ten Aesa-haettr. Nie bosorky, ani tie anjelské tvory, ale tamto spiace dieťa: rozhodujúca zbraň vo vojne proti Vládcovi. Prečo inak by ju pani Coulterová tak veľmi chcela nájsť?"
"Pani Coulterová bola milenkou lorda Asriela," povedala Ruta Skadi. "Samozrejme, Lyra je ich dieťa… Serafina Pekkala, keby som ja mala od neho dieťa, to by bola bosorka! Kráľovná kráľovien!"
"Psst, sestra," upozornila ju Serafina. "Pozri sa… čo je to za svetlo?"
Vstali znepokojené, že niečo preklzlo popri strážach, lebo na mieste, kde bol tábor, videli svetlo. Nebolo to svetlo ohňa, ani nič podobné ohňu.
Potichu sa rozbehli so šípmi v tetivách, no odrazu zastali.
Všetky bosorky na tráve spali a Will s Lýrou tiež. Obe deti obklopoval tucet, možno aj viac anjelov a hľadeli na ne.
Vtedy Serafina pochopila niečo, na čo bosorky nemali výr zmysel púte. Pochopila, prečo tie tvory čakali tisíce rokov a pr cestovali obrovské vzdialenosti, aby boli v blízkosti niečoh dôležitého, a pochopila, že sa po zvyšok času budú cítiť in
216
lebo chvíľku boli prítomné pri tej dôležitej udalosti. Presne tak teraz vyzerali tieto tvory, títo krásni pútnici z jemného svetla stojaci okolo dievčaťa so špinavou tvárou v kockovanej sukni a chlapca so zranenou rukou, ktorý sa v spánku mračil.
Pri Lyrinom krku sa niečo pohlo. Pantalaimon - biely hra-nostaj ospanlivo otvoril čierne očká a neohrozene sa

rozhliadal okolo seba. Neskôr si to Lyra pamätala ako sen. Zdalo sa, že Pantalaimon to prijíma, akoby si Lyra zasluhovala takú pozornosť, po chvíli sa znova schúlil a zavrel oči.
Napokon jeden z tvorov roztiahol krídla. Ostatné, hoci boli blízko, to urobili tiež, a ich krídla navzájom do seba prenikali, bez odporu prechádzali jedno cez druhé ako svetlo, až sa okolo spiacich na tráve vytvoril žiariaci kruh.
Potom strážcovia jeden za druhým vzlietli do vzduchu, ako plamene stúpali k oblohe a pritom sa zväčšovali, až boli obrovskí, no už boli ďaleko a ako lietavice mierili na sever.
Serafina a Ruta Skadi vyskočili na borovicové konáre a nasledovali ich, ale boli už ďaleko.
"Vyzerali ako tie tvory, ktoré si videla, Ruta Skadi?" spýtala sa Serafina, keď vo vzduchu spomalili a hľadeli, ako jasné plamene miznú na horizonte.
"Myslím, že boli väčší, ale ten istý druh. Nemajú telo, videla si? Sú iba zo svetla. Ich zmysly musia byť iné ako naše… Serafina Pekkala, teraz ťa opúšťam, aby som zvolala všetky bosorky nášho severu. Keď sa stretneme znova, bude vojna. Nech sa ti darí, moja milá…"
Vo vzduchu sa objali, Ruta Skadi sa obrátila a uháňala na juh.
Serafina za ňou chvíľu hľadela, potom sa otočila a pozerala sa, ako v diaľke mizne posledný žiariaci anjel. Cítila úprimný súcit s týmito veľkými strážcami. O čo všetko prichádzajú - nikdy nepocítia zem pod nohami, ani vietor vo vlasoch, či chvenie hviezdneho svetla na obnaženej pokožke! Odlomila si vetvičku z borovicového konára, na ktorom letela, a s nenásytnou radosťou vdýchla ostrú živicovú vôňu a potom zletela dolu, aby sa pripojila k spáčom na tráve.

## 14
## Alamská roklina

Lee Scoresby pozrel dolu na pokojný oceán vľavo, zelené pobrežie vpravo, zaclonil si oči a hľadal známky ľudského života. Už prešiel deň a noc odvtedy, čo opustili Je-nisej.
"Toto je nový svet?" spýtal sa.
"Nový pre tých, ktorí sa v ňom nenarodili," odvetil Stanislaus Grumman. "Ale inak je rovnako starý ako môj alebo váš. To, čo urobil Asriel, všetko zamiešalo, pán Scoresby. A zamiešalo tak, ako ešte nikdy doteraz. Tie dvere a okná, o ktorých som hovoril, sa teraz otvárajú na nečakané miesta. Je ťažké na-vigovať, ale vietor je celkom slušný."
"Nový či starý, ale tam dolu je čudný svet," vyhlásil Lee.
"Áno. Je to čudný svet, hoci niektorí sa tu nepochybne cítia doma," podotkol Stanislaus Grumman.
"Zdá sa, že je prázdny," čudoval sa Lee.
"Ani nie. Za mysom nájdete mesto, ktoré bolo kedysi bohaté a mocné. A ešte stále ho obývajú potomkovia kupcov a šľachticov, ktorí ho vybudovali, hoci za uplynulých tristo rokov prežívalo ťažké časy…"
O chvíľu neskôr, ked balón odnieslo ďalej, Lee uvidel najprv maják, potom oblúk kamenného vlnolamu, veže, kupoly a čer-veno-hnedé strechy krásneho mesta okolo prístavu, v bujnej záhrade prepychovú budovu v štýle opery, široké bulváre s elegantnými hotelmi a malé uličky, kde zakvitnuté stromy ovísali nad tienené balkóny.
218
Grumman mal pravdu: boli tam ľudia. No keď ich zanieslo bližšie, prekvapený Lee zistil, že sú to deti. Siroko-ďaleko nevidel nijakého dospelého. Deti sa hrali na pláži, behali do kaviarní, jedli, pili, alebo vynášali z domov a obchodov plné tašky vecí. Nejaká skupinka chlapcov sa bila, červenovlasé dievča ich pritom huckalo, a malý chlapec hádzal kamene do nedálekej budovy a rozbíjal do radu okná. Vyzeralo to ako detské ihrisko veľkosti mesta bez dozoru učiteľa, bol to svet detí.
Neboli tam však len ony. Lee si najprv musel pošúchať oči, keď ich uvidel, ale nebolo pochýb, že vidí dobre - stĺpy hmly, alebo čosi redšie ako hmla, zhustnutý vzduch… Nech to bolo čokoľvek, mesto ich bolo plné, vznášali sa po bulvároch, vchádzali do domov, zhromažďovali sa na námestiach a na dvoroch. Deti sa pohybovali pomedzi ne, zjavne ich nevideli.
Oni však deti videli. Čím dlhšie balón letel nad mestom, tým viac mohol Lee pozorovať správanie tých tvarov. A bolo jasné, že niektoré deti ich zaujímajú, okolo tých sa sústreďovali - staršie deti (pokiaľ Lee dovidel ďalekohľadom) na prahu dospievania. Jedného chlapca, vysokého chudého mladíka s čiernou šticou, priezračné tvory obklopovali tak nahusto, až sa zdalo, akoby sa jeho obrysy vo vzduchu mihotali. Zlietali sa okolo neho ako muchy na mäso. Chlapec to však vôbec netušil, hoci občas si pretrel oči alebo pokrútil hlavou, akoby si chcel vyjasniť zrak.
"Co to, doparoma, je?" spýtal sa Lee.
"Ľudia ich nazývajú fantómovia."
"Čo vlastne robia?"
"Počuli ste o upíroch?"
"Och, v rozprávkach."
"Tak ako upíri hodujú na krvi, tak je potravou fantómov myseľ. Vedomý a zasvätený záujem o svet. Nezrelosť detí ich priťahuje menej."
"Tak sú opakom tých diablov v Bolvangare."
"Naopak. Obetnú radu i fantómovov apatie zaujíma fakt, že nevinnosť sa odlišuje od skúsenosti. Obetná rada sa bojí prachu a nenávidí ho, fantómovia si na ňom zase pochutnávajú, ale jedni i druhí sú ním posadnutí."
"Zhlukujú sa tam okolo toho decka…"
219
"Dospieva. Onedlho ho napadnú a potom sa jeho život zmení na prázdnu, ľahostajnú biedu. Je odsúdený."
"Prekristapána! Nemôžeme ho zachrániť?"

"Nie. Fantómovia by sa nás ihneď zmocnili. Tu hore sa nás nedotknú. Nemôžeme urobiť nič, iba sledovať to a letieť ďalej."
"Ale kde sú dospelí? Nehovorte mi, že v celom tomto svete sú iba deti."
"Tieto deti sú fantómové siroty. Potuluje sa tu veľa takýchto bánd. Žijú z toho, čo nájdu, keď dospelí utečú. A ako vidíte, nájdu toho veľa. Nezomrú od hladu. Zdá sa, že toto mesto napadlo množstvo fantómov a dospelí utiekli do bezpečia. Všimli ste si, ako málo lodiek je v prístave? Deťom sa nič nestane."
"Okrem tých starších. Ako ten chudák tam dole…"
"Pán Scoresby, tak to v tomto svete chodí. Ak chcete skoncovať s krutosťou a nespravodlivosťou, musíte ma odviezť ďalej. Čaká ma práca."
"Podľa mňa," ozval sa Lee hľadajúc slová, "proti krutosti bojujeme tam, kde ju nájdeme, a pomáhame tam, kde vidíme, že potrebujú pomoc. Alebo sa mýlim, doktor Grumman? Som len nevzdelaný aviatik. Som strašne nevzdelaný, veril som napríklad tomu, keď mi povedali, že šamani majú dar lietať. A predsa tu je šaman, ktorý ho nemá."
"Ó, ale ja ho mám."
"Ako to robíte?"
Balón klesal nižšie a zem sa približovala. Priamo v ceste sa im týčila hranatá kamenná veža, no Lee akoby si ju nevšímal.
"Potreboval som letieť," povedal Grumman, "tak som zavolal vás a aha, letím."
Plne si uvedomoval, aké nebezpečenstvo im hrozí, ale zdrž sa a aviatika nenapomínal. Lee Scoresby sa však presne načas vyklonil ponad okraj koša a potiahol povraz na jednom vrecku so záťažou. Piesok sa vysypal a balón sa trochu nadvihol, minul vežu ani nie o dva metre. Krákajúc k nim vzlietol asi tucet vrán, ktoré pritom vyrušili.
"Skutočne letíte," pripustil Lee. "Máte v sebe čosi zvláštne, doktor Grumman. Strávili ste aj nejaký čas medzi bosorkami?"
"Áno," potvrdil Grumman. "Aj medzi akademikmi a medzi duchmi. Všade som sa stretol s hlúposťou, ale v každom jej prúde sa našli zrnká múdrosti. Nepochybne zostalo viac múdrosti, ktorú som nespoznal. Život je ťažký, pán Scoresby, ale napriek tomu na ňom lipneme."
"A táto cesta, na ktorej sme? Je to hlúposť alebo múdrosť?"
"Najväčšia múdrosť, akú poznám."
"Ešte raz mi porozprávajte, aký je váš cieľ - chcete nájsť nositeľa magického noža, a čo potom?"
"Musím mu povedať, aká je jeho úloha."
"Aj to, že k tej úlohe patrí chrániť Lýru," pripomenul mu aviatik.
"Ochráni nás všetkých."
Leteli ďalej a onedlho mesto zmizlo za nimi.
Lee skontroloval prístroje. Ručička kompasu stále voľne krúžila dookola, ale výškomer pracoval presne, a pokiaľ to vedel odhadnúť, leteli asi tisíc stôp nad morským brehom a rovnobežne s ním. Pred nimi sa v opare dvíhala reťaz vysokých zelených pahorkov a Lee bol rád, že si obstaral dosť záťaže.
No pri pravidelnej prehliadke obzoru ho trochu pichlo pri srdci. Aj Hester to pocítila, zamihala ušami, otočila hlavu a jedným zlatohnedým okom spočinula na Leeho tvári. Zobral ju na ruky, zastrčil si ju na prsia do kabáta a znovu roztiahol ďalekohľad.
Nie, nemýlil sa. Ďaleko na juhu (ak juh bol tým smerom, odkiaľ prišli) sa v opare vznášal ďalší balón. Vzduch sa v teple chvel, a preto sa nedali rozoznať nijaké detaily, ale ten druhý balón bol väčší a letel vyššie.
Grumman ho zbadal tiež.
"Nepriatelia, pán Scoresby?" zacláňal si oči a hľadel do perlového svetla.
"O tom nemožno pochybovať. Nie som si istý, či mám odhodiť záťaž a stúpať, chytiť rýchlejší vietor, alebo zostať nízko a byť menej podozrivý. Som rád, že to nie je zepelín. Za pár hodín by nás dostihli. Doparoma, doktor Grumman, idem radšej vyššie, lebo keby som bol v tom balóne, už by som tento videl, a stavím sa, že majú ostrý zrak."
Znovu Hester položil a vyklonil sa, aby odhodil tri vrecká záťaže. Balón okamžite stúpol a Lee si priložil ďalekohľad k očiam.
221
O chvíľu si už bol istý, že ich zbadali, lebo v opare nastal pohyb, potom sa zjavil šikmý pás dymu letiaci nahor z toho druhého balóna, a v dosť veľkej vzdialenosti od neho sa zrazu rozžiaril. Na okamih zasvietil tmavočerveno a potom sa rozplynul v páse sivého dymu, ale bol to signál rovnako jasný ako poplach v noci.
"Môžete privolať silnejší vietor, doktor Grumman?" požiadal Lee. "Kým nastane noc, rád by som bol v tamtých horách."
Práve opúšťali pobrežie a kurz ich nasmeroval ponad asi päťdesiat kilometrov široký záliv. Ďalej sa dvíhali kopce, no teraz, keď získali výšku, Lee videl, že skôr by sa dali nazvať pohorím.
Obrátil sa ku Grummanovi, ale zistil, že je v hlbokom tranze. Šaman mal oči zavreté, na čelo mu vystúpili kropaje potu a pomaly sa kolísal dopredu a dozadu. Z hrdla mu vychádzalo hlboké rytmické kvílenie a jeho démon sa držal okraja koša, rovnako pohrúžený.
Či to bol dôsledok väčšej výšky, alebo to spôsobilo šamanovo čarovanie, Lee zrazu pocítil na tvári vietor. Pozrel hore na balón a videl, že sa o stupeň či dva naklonil smerom ku kopcom.
Lenže vietor, ktorý ich poháňal rýchlejšie, pôsobil aj na druhý balón. Nepriblížil sa, no ani za nimi nezaostal. A keď Lee k nemu znova obrátil ďalekohľad, v diaľke za ním vo chvejúcom sa vzduchu uvidel tmavšie, menšie tvary. Leteli zoradené v útvare, každým okamihom sa zväčšovali a boli jasnejšie.
"Zepelíny," povedal. "No, tu sa veru nemáme kde skryť."
Pokúsil sa odhadnúť ich vzdialenosť, potom odhadoval, ako ďaleko sú hory, ku ktorým letia. Rýchlosť mali rozhodne

väčšiu a vietor hlboko pod nimi šľahal biele vrcholky vln.
Grumman odpočíval v kúte koša, kým jeho démon si upravoval perie. Oči mal zavreté, no Lee vedel, že nespí.
"Situácia je takáto, doktor Grumman. Nechcem, aby ma tie zepelíny chytili vo vzduchu. Nemáme sa ako brániť a o chvíľku by nás dostali na zem. Nechcem ani pristáť vo vode, či dobrovoľne, alebo nie, chvíľu by sme sa síce udržali na hladine, ale granátmi by nás ulovili ľahko ako rybičky.
Potrebujem sa dostať k tým kopcom a pristáť. Už vidím ne-
222
jaký les. Na istý čas, možno len nakrátko, a možno i nadlho sa môžeme skryť medzi stromami.
Medzitým zapadne slnko. Podľa mojich výpočtov máme do západu asi tri hodiny. Ťažko povedať, ale myslím si, že tie ze-pelíny budú dovtedy o polovicu bližšie a my by sme sa mali dostať na druhý breh zálivu.
Chápete, o čom hovorím. Odvezieme sa do tých kopcov a potom pristanem, lebo všetko ostatné je istá smrť. Určite si dali do spojitosti prsteň, čo som im ukázal, a Skraelinga, ktorého som zabil na Novej Zemble, a neženú sa za nami len preto, aby nám povedali, že sme si na pulte zabudli peňaženku.
Takže niekedy dnes v noci, doktor Grumman, sa tento let skončí. Pristávali ste niekedy v balóne?"
"Nie. Ale verím vo vaše schopnosti."
"Pousilujem sa dostať v pohorí čo najvyššie. Je to otázka rovnováhy, lebo čím vyššie pôjdeme, tým väčšmi sa k nám priblížia. Ak pristaneme, keď budú priveľmi blízko, uvidia, kam pôjdeme, ale ak zosadneme priskoro, nedostaneme sa pod tie stromy. Tak či onak, onedlho sa bude strieľať."
Grumman sedel ľahostajne a prekladal si magický symbol z peria a korálok z jednej ruky do druhej s pravidelnosťou, ktorá podľa Leeho mala nejaký účel. Jeho démon nespúšťal z očí zepelíny, ktoré ich prenasledovali.
Prešla hodina, potom ďalšia. Lee žul nezapálenú cigaru a z plechovej fľašky popíjal studenú kávu. Na oblohe za nimi slnko kleslo nižšie a Lee videl, ako sa po brehu zálivu a po úbočiach pred nimi plazí dlhý tieň, kým balón a vrcholky hôr sa ešte kúpali v zlate.
Za nimi, takmer stratené v žiare zapadajúceho slnka, sa zväčšovali malé bodky - zepelíny. Už predbehli druhý balón a bolo ich ľahko vidieť aj voľným okom - leteli štyri vedľa seba. Ponad šíry záliv sa v tichu niesol bzukot ich motorov, ešte tenký, ale vytrvalý ako piskot komárov.
Zostávalo im len pár minút od brehu pod úpätím hôr, keď si Lee na oblohe za zepelínmi všimol niečo nové. Tvorila sa tam oblačná hradba a do ešte stále jasných horných vrstiev oblohy sa dvíhali búrkové mračná. Ako to, že si ich nevšimol? Ak sa blíži búrka, čím skôr pristanú, tým lepšie.
223
Potom z oblakov závisia tmavozelená záclona dažďa a zdalo sa, že búrka naháňa zepelíny rovnako, ako oni naháňajú Leeho balón, lebo od mora k nim tiahol dážď. Len čo slnko zapadlo, z oblakov vyletel mohutný záblesk a o niekoľko sekúnd sa ozvalo také mohutné zahrmenie, až sa zachvela látka na Leeho balóne a vzduchom dlho letela ozvena z hôr.
Nato sa znova zablyslo, tentoraz cikcakovité svedo udrelo priamo z búrkového mračna do jedného zo zepelínov. Plyn v momente vzbĺkol, na fialovomodrom pozadí oblakov vykvitol ohnivý kvet a vzducholoď pomaly klesala, horiaca ako signálny oheň, potom sa ešte stále v plameňoch vznášala na hladine.
Lee vypustil zadržiavaný dych. Grumman stál vedľa neho s jednou rukou na závesnom prstenci a na tvári mal hlboké vrásky vyčerpania.
"To vy ste privolali búrku?" spýtal sa Lee.
Grumman prikývol.
Obloha bola teraz sfarbená ako tiger - zlaté pásy sa striedali s hnedočiernymi a vzory sa každú chvíľu menili, pretože zlata rýchlo ubúdalo a hnedočierna ho pohlcovala. More za nimi bolo akoby pozošívané z kúskov čiernej vody a svetielkujúcej peny, a ako sa zepelín potápal, mizli z hladiny aj posledné plamene.
Zvyšné tri však leteli ďalej, a hoci nimi vietor zmietal, aj tak si udržiavali kurz. Okolo nich sa ďalej blýskalo a búrka sa blížila, Lee sa začal báť o plyn vo svojom balóne. Jeden zásah, a v plameňoch by leteli k zemi. Neveril, že šaman by vedel ovládať búrku tak, aby sa im vyhla.
"Dobre, doktor Grumman, nateraz si zepelíny prestanem všímať a sústredím sa na to, aby sme sa bezpečne dostali do hôr a na zem. Chcem, aby ste si sadli, pevne sa držali a boli pripravený vyskočiť, keď vám poviem. Upozorňujem vás, že sa pokúsim pristáť čo naj mäkšie, ale pristávať v takýchto podmienkach je rovnako otázkou šťastia ako zručnosti."
"Verím vám, pán Scoresby," povedal šaman.
Znova si sadol do kúta koša, kým jeho démon sa usalašil na závesnom prstenci a pazúry zaboril hlboko do koženého viazania.
Vietor sa teraz do nich silno zapieral a veľký balón sa v jeho závanoch nadúval a vlnil. Laná vŕzgali a napínali sa, no Lee sa ne-
224
obával, že by nevydržali. Zhodil ďalšiu záťaž a pozorne sledoval výškomer. V búrke, keď tlak vzduchu klesne, pri čítaní výškomeru musí človek ten pokles vyrovnať, často je to však len otázka skúsenosti. Lee prešiel prstami po číslach, dva razy ich skontroloval a potom vysypal poslednú záťaž. Teraz ovládal balón iba plynovým ventilom. Nemohol ísť vyššie, mohol iba klesať.
Upieral zrak do rozbúreného vzduchu a na pozadí tmavej oblohy rozoznal tmavú masu hôr. Zdola sa ozýval hukot, akoby sa tam niečo rútilo, akoby surf vyletel na kamenistú pláž, ale spoznal, že je to vietor fičiaci pomedzi lístie stromov. Takže už sú dosť ďaleko! Leteli rýchlejšie, než si myslel.
Nemal by dlho odkladať pristátie. Lee bol od prírody pokojná povaha a nezlostil sa na osud, iba zdvihol obočie a lakonicky mu šiel v ústrety, no teraz sa nemohol ubrániť záblesku zúfalstva, lebo mal jedinú možnosť - letieť pred

búrkou a nechať ju, nech sa vybúri - lenže tak ich zaručene zostrelia.
Zobral Hester na ruky, zastrčil si ju do bezpečia na hruď a po-zapínal si plátenný kabát, aby nevypadla. Grumman sedel pevne a potichu, jeho démona kmásal vietor, a tak si pevne zaboril pazúry do okraja koša, pričom sa mu perie vo vetre dvíhalo.
"Ideme pristávať, doktor Grumman," prekričal Lee vietor. "Mali by ste sa postaviť a byť pripravený skočiť. Chyťte sa prstenca, a keď zavolám, vyšvihnite sa hore."
Grumman poslúchol. Lee hľadel dole, pred seba, zase dole a pred seba, preveroval každý nejasný záblesk a žmurkal pred dažďom, lebo náhly nápor vetra priniesol ťažké kvapky a vrhal ich na nich ako priehrštia štrku, k zavýjaniu vetra sa pridalo ich bubnovanie na balón a šľahanie konárov pod nimi, až Lee búrku už takmer nepočul.
"To teda je!" kričal. "Uvarili ste poriadnu búrku, pán šaman."
Potiahol povraz plynového ventilu a omotal ho okolo kolika, aby ventil zostal otvorený. Keď plyn unikal cez pre nich neviditeľný otvor vysoko hore, spodný oblúk balóna sa vtiahol dnu a postupne sa na mieste, kde iba pred chvíľou bola nadú-vajúca sa guľa, zjavovali záhyby.
Košom hádzalo a nadskakoval tak prudko, že sa dalo ťažko rozoznať, či klesajú, a poryvy vetra boli také nečakané a ne-
225
zvládnuteľné, že ich ľahko mohlo odfúknuť ďaleko k oblohe, ani by si to nevšimli, ale po chvíli pocítili náhle trhnutie a Lee vedel, že hák sa zachytil o konár. Bolo to iba dočasné zastavenie, lebo konár sa zlomil, ale aspoň zistili, ako sú blízko.
"Päťdesiat stôp nad stromami!" zakričal.
Šaman prikývol.
Potom nasledovalo ďalšie trhnutie, oveľa prudšie, a oboch mužov hodilo o okraj koša. Lee bol na to zvyknutý a ihneď našiel rovnováhu, ale Grummana tá sila prekvapila. Nepustil sa však závesného prstenca a Lee videl, že má bezpečný postoj a je pripravený vyskočiť.
O chvíľu pocítili prudký otras, keď sa hák zachytil o konár, ktorý ho pevne držal. Kôš sa okamžite naklonil a vzápätí sa zrútil do korún stromov, kde ho šľahali mokré listy, pukali vetvičky a vŕzgali zmučené konáre, a nebezpečne sa zastavil.
"Ešte ste tu, doktor Grumman?" zvolal Lee, lebo nič nevidel.
"Ešte som tu, pán Scoresby."
"Radšej sa chvíľu nehýbte, kým nebude jasné, v akej sme situácii," povedal Lee, lebo vo vetre sa divo kolísali a kôš trhane sadal tam, kde sa zachytili.
Balón, ktorý už bol skoro prázdny, stále silno ťahal kôš nabok, a to hlavne preto, že sa napínal ako plachta. Leemu zišlo na um, že ho odreže a uvoľní, ale keby neodletel preč, zostal by visieť v korunách stromov a prezradil by ich polohu, takže by bolo lepšie, keby ho mohli stiahnuť dolu.
Znovu sa zablyslo a vzápätí zahrmelo. Búrka bola skoro priamo nad nimi. V záblesku Lee uvidel kmeň duba s veľkou bielou jazvou na mieste, kde sa odlomil konár, vlastne sa iba nalomil, lebo kôš spočíval na ňom blízko miesta, kde bol pripojený ku kmeňu.
"Vyhodím lano a zlezieme dolu," zakričal. "Len čo budeme na zemi, môžeme robiť ďalšie plány."
"Pôjdem za vami, pán Scoresby," odvetil Grumman. "Môj démon hovorí, že zem je dvanásť metrov pod nami."
Lee si uvedomil mohutný trepot krídel, keď sa démon - samica kršiaka rybára znovu usadila na okraji koša.
"Ona môže ísť tak ďaleko?" spýtal sa prekvapene, ale pustil
226
to z hlavy a uviazal lano najprv o závesný prstenec a potom o konár, takže aj keby kôš spadol, nespadol by ďaleko.
Potom s Hester schúlenou v bezpečí na hrudi vyhodil druhý koniec lana z koša a liezol dolu, až kým pod nohami neza-cítil pevnú zem. Konáre okolo kmeňa boli husté, bol to mohutný strom, obrovský dub, a Lee sa mu potichu poďakoval a potiahol za lano, čo bol signál Grummanovi, že môže zliezť.
Zdalo sa mu, že v tom hurhaji začul akýsi nový zvuk. Napäto počúval. Áno, motor zepelínu, možno aj viacerých, hučal kdesi nad nimi - nedalo sa povedať ako vysoko, ani ktorým smerom letí, ale chvíľu ho bolo počuť a potom sa stratil.
Šaman zliezol na zem.
"Počuli ste to?" spýtal sa Lee.
"Áno. Myslím, že mieri vyššie do hôr. Gratulujem vám, pán Scoresby, že ste s nami bezpečne pristáli."
"Ešte sme neskončili. Kým sa rozvidnie, chcem dostať balón pod stromy, inak z diaľky prezradí našu polohu. Ste pripravený na fyzickú prácu, doktor Grumman?"
"Povedzte mi, čo mám robiť."
"Dobre. Ja vyleziem naspäť a spustím vám nejaké veci. Jednou z nich je stan. Môžete ho postaviť, kým zistím, ako by sa dal balón skryť."
Pracovali dlho a v jednej chvíli to bolo aj nebezpečné, lebo konár sa napokon odlomil a Lee spadol spolu s košom. Nedopadol však ďaleko, lebo balón sa zachytil medzi korunami stromov a kôš na ňom zostal visieť.
Vlastne vďaka tomu sa dal ľahšie ukryť, Lee ho vtiahol pod vrchné konáre a pri svetle bleskov ťahal, krútil a sekal, kým sa mu nepodarilo celý korpus balóna stiahnuť aj pomedzi spodné konáre, kde ho už nebolo vidieť.
Vietor stále kmásal vrcholcami stromov sem a ta, ale najhorší dážď ustal a Lee medzitým dospel k záveru, že viac už urobiť nemôže. Zliezol dolu a zistil, že šaman nielenže postavil stan, ale rozložil aj oheň a uvaril kávu.
"Aj toto ste vyčarili?" povedal premočený a zmeravený Lee, keď vliezol do stanu a zobral si od Grummana šálku.
"Nie, za to sa poďakujte detskému skautingu," odvetil Grum-
227
man. "Máte detský skauting aj vo vašom svete? Byť pripravený. Zo všetkých spôsobov, ako zapáliť oheň, je najlepšie

zapáliť ho suchými zápalkami. Nikdy necestujem bez nich. Mohli sme mať aj horšie táborisko, pán Scoresby."
"Nepočujete znova zepelíny?"
Grumman zdvihol ruku. Lee načúval, a naozaj, teraz bolo počuť motor jasnejšie, lebo dážď slabol.
"Už nad nami leteli dva razy," poznamenal Grumman. "Nevedia, kde sme, ale vedia, že sme niekde tu."
O chvíľu sa odkiaľsi zo smeru, kam odletel zepelín, zjavilo blikajúce svetlo. Nebolo také jasné ako blesk, ale neprerušované, a Lee spoznal signálnu strelu.
"Radšej zahaste oheň, doktor Grumman. Je mi ľúto, že sa budeme musieť zaobísť bez neho. Myslím, že koruny stromov sú husté, ale človek nikdy nevie. Ja idem radšej spať, mokrý-ne-mokrý."
"Do rána vyschnete," povedal šaman.
Nabral hrsť mokrej zeme, zadusil ňou plamene a Lee sa uložil do malého stanu a zavrel oči.
Mal čudné a intenzívne sny. V jednej chvíli bol presvedčený, že sa zobudil a vidí, ako šaman sedí s prekríženými nohami v plameňoch, ktoré rýchlo pohlcujú jeho telo, až zostala iba biela kostra, stále sediaca na kôpke svietiaceho popola. Lee vyplašené hľadal Hester a našiel ju spať, čo sa ešte nikdy nestalo, pretože keď on bol hore, bdela aj ona. Keď ju teda našiel spať, a jeho vždy lakonický démon s ostrým jazykom vyzeral tak nežne a zraniteľné, dojal ho ten zvláštny pohľad, nepokojne si ľahol vedľa nej bdejúc vo sne, hoci v skutočnosti spal a snívalo sa mu, že dlho leží a bdie.
Ďalší sen sa tiež sústredil na Grummana. Leemu sa zdalo, že vidí, ako šaman potriasa hrkálkou s perím a čomusi niečo prikazuje. Lee s odporom hľadel, že to niečo je fantóm ako tí, ktorých videli z balóna. Bolo to vysoké a skoro neviditeľné, a v Leem to vyvolávalo také zhnusenie, akoby sa mu celé vnútro prevrátilo naruby, a takmer sa zobudil od hrôzy. No Grumman fantómovi

smelo rozkazoval a jemu neublížil, pozorne šamana počúval a napokon sa vzniesol hore ako mydlová bublina, až sa stratil v korunách stromov.
Potom tá vyčerpávajúca noc nabrala iný smer, pretože Lee bol zrazu v kokpite zepelínu a sledoval pilota. Vlastne sedel na mieste druhého pilota, krúžili nad lesom a hľadeli dolu na vrcholky stromov divo sa zmietajúce vo vetre, na rozbúrené more lístia a konárov. Fantóm bol v kabíne s nimi.
Lee, v tom sne ochromený, sa nemohol ani pohnúť, ani vykríknuť a len prežíval hrôzu pilota, ktorý si uvedomoval, čo sa s ním robí.
Fantóm sa nakláňal nad pilota a pritláčal sa mu k tvári akoby tiež tvárou. Jeho démon - pinka, poletovala, škriekala a pokúšala sa uniknúť, no napoly zamdletá spadla na prístrojovú dosku. Pilot sa otočil k Leemu a natiahol k nemu ruku, no Lee sa nemohol pohnúť. Pohľad na múky v mužových očiach bol neznesiteľný. Unikalo z neho niečo skutočné a živé a jeho démon slabo trepotal krídlami, kvílil vysokým divým tónom, ale už umieral.
Potom pinka zmizla. Lenže pilot ešte žil. Oči mal priesvitné a vyhasnuté, načahujúca sa ruka klesla a ochabnuto udrela do regulátora. Bol živý, ale nežil - všetko mu bolo ľahostajné.
Lee tam sedel a bezmocne sledoval, ako zepelín letí priamo do skalnej steny, ktorá sa týčila pred nimi. Pilot ju cez okno videl tiež, ale nič ho nezaujímalo. Lee sa zdesene tlačil na operadlo sedadla v rútiacom sa stroji, a vo chvíli zrážky vykríkol:
"Hester!"
A zobudil sa.
Bol v bezpečí v stane a Hester ho hryzkala do brady. Potil sa. Šaman sedel so skríženými nohami, no Leeho striaslo, keď videl, že démon - kršiak pri ňom nie je. Tento les je zlé miesto, plné mátožných vidín.
Potom si uvedomil, že šamana vidí v nejakom svetle, hoci oheň už dávno vyhasol a les sa ponoril do hustej tmy. V nejakom vzdialenom blikote sa črtali kmene stromov a spodná strana kvapkajúcich listov, a Lee hneď vedel, čo to je: jeho sen bol skutočný a pilot zepelínu vletel do úbočia.

"Doparoma, Lee, trasieš sa ako osika. Čo je to s tebou?" za-mrmlala Hester a zastrihala dlhými ušami.
"Tebe sa nič nesníva, Hester?" zašepkal.
"Am ty nesnívaš, Lee, máš vízie. Keby som bola vedela, že si jasnovidec, už dávno by som ťa bola vyliečila. Hneď s tým prestaň, počuješ?"
Palcom si pošúchal hlavu a ona potriasla ušami.
A bez akéhokoľvek prechodu sa zrazu vznášal vo vzduchu vedľa šamanovho démona Sayan Kôtôr. To, že bol v prítomnosti démona iného človeka a ďaleko od vlastného, vyvolalo v Leem mohutné výčitky svedomia i zvláštne potešenie. Vznášali sa vo vzduchu, akoby aj on bol vták, na nepokojných stú-pavých prúdoch vzduchu nad lesom, a Lee sa obzeral v tme teraz rozptyľovanej bledým svitom mesiaca v splne, ktorý občas vykukol cez nejakú trhlinku v oblačnej prikrývke a postriebril koruny stromov.
Démon - orlica prenikavo zaškriekala a zdola sa tisícimi rôznymi hlasmi ohlásili tisíce vtákov: húkali sovy, poplašné čvirikali vrabce, trilkovali sláviky. Sayan Kôtôr ich volala. Na jej volanie sa všetky zlietli, každý vták v lese, či sa práve vznášal na tichých krídlach na love alebo spal v hniezde. Tisícky ich vyleteli nahor do rozvíreného vzduchu.
Lee cítil, že to, čo v ňom bolo z vtáčej povahy, s radosťou reaguje na rozkaz orlej kráľovnej, a to, čo v ňom zostalo ľudské, pociťuje veľmi zvláštne potešenie - ochotne sa podroboval moci silnejšieho, ktorý mal na to úplné právo. Krúžil a obracal sa spolu s celým mohutným kŕdľom, stovkou rôznych druhov, a všetky sa otáčali ako jeden útvar riadení magnetizujúcou vôľou orlice, keď na striebristom pozadí oblakov uvidel hrozivý pravidelný tmavý obrys zepelínu.
Všetci presne vedeli, čo musia urobiť. Leteli k vzducholodi, tí najrýchlejší na čele so Sayan Kôtôr ju dostihli prví,

drobné oriešky, pinky, rýchle dážďovníky, tiché sovy - všetky vtáky o chvíľu pokryli zepelín, pazúrmi škrabotali po naolejovanom hodvábe, alebo ho prepichovali, aby sa mali o čo zachytiť.
Motoru sa vyhýbali, hoci niektoré vtiahlo dnu a vrtule ich rozsekali na kúsky. Väčšina vtákov sa jednoducho usadila na
230
trup zepelínu a ďalšie sa ich pochytali, až zakrývali nielen celý trup (z ktorého cez drobné dierky od pazúrov unikal vodík), ale aj okná kabíny, podpery a laná - na každom štvorcovom centimetri sedeli vtáky, dva, tri i viac.
Pilot bol bezmocný. Pod ťarchou vtákov vzducholoď klesala čoraz nižšie a odrazu sa z nočnej tmy vynorila ďalšia strmá skalná stena, ktorú muži v zepelíne, pravdaže, vôbec nevideli, len divo mávali puškami a bezhlavo pálili.
V poslednej chvíli Sayan Kôtôr vykríkla, hromobitie krídel prehlušilo aj rev motora a všetky vtáky vzlietli. Mužom v kabíne zostalo zo päť desivých sekúnd poznania, kým zepelín narazil a vybuchol v plameňoch.
Oheň, horúčava, plamene… Lee sa znova prebudil a bolo mu horúco, ako keby ležal na púštnom slnku.
Zvonka na plátno stanu donekonečna odkvapkávala voda z lístia, ale búrka už prešla. Prebúdzalo sa slabé sivé svetlo, a keď sa Lee nadvihol, Hester vedľa neho žmurkala a šaman zamotaný v deke spal tak tvrdo, že vyzeral ako mŕtvy, nebyť spiacej Sayan Kôtôr usadenej vonku na odlomenom konári.
Okrem kvapkania vody sa ozýval len zvyčajný lesný spev vtákov. Na oblohe nehučali nijaké motory, nebolo počuť nepriateľské hlasy, a tak si Lee pomyslel, že by mohlo byť bezpečné rozložiť oheň. Po chvíľke námahy sa mu to podarilo a varil kávu.
"Čo teraz, Hester?" spýtal sa.
"Uvidíme. Zepelíny boli štyri a on zničil tri."
"Chcel som vedieť, či sme splnili svoju povinnosť."
Zamihala ušami a povedala: "Nepamätám sa na nijakú zmluvu."
"To nie je vec zmluvy. Je to morálny záväzok."
"Kým sa začneš trápiť pre morálku, musíme myslieť na posledný zepelín, Lee. To je tridsať-štyridsať ozbrojených mužov, ktorí idú po nás. A navyše cárske vojsko. Takže najprv pôjde o prežitie, morálka príde na rad neskôr."
Mala, samozrejme, pravdu, a kým Lee uchlipkával horúci nápoj a fajčil cigaru v čoraz jasnejšom dennom svetle, rozmýšľal, čo by robil, keby velil jedinému zostávajúcemu zepelínu. Nepo-chybne by sa stiahol a čakal, kým sa úplne nerozvidnie, a potom
231
by vyletel dostatočne vysoko, aby preskúmal les nad širokou oblasťou, aby videl, kde Lee s Grummanom vyjdú z úkrytu.
Sayan Kôtôr sa zobudila a roztiahla veľké krídla nad miestom, kde sedel Lee. Hester otočila hlavu na jednu, potom na druhú stranu a pozrela hore na mohutného démona najprv jedným zlatistým okom, potom druhým, a nato vyšiel zo stanu aj šaman.
"Mali sme rušnú noc," povedal Lee.
"A čaká nás rušný deň. Ihneď musíme odísť z lesa, pán Sco-resby. Chystajú sa ho podpáliť."
Lee sa neveriacky obzeral na premočenú vegetáciu. "Ako?"
"Majú stroj, ktorý vrhá akýsi druh kerosínu zmiešaný s po-tašou, ktorá sa pri styku s vodou vznieti. Vyvinulo to cárske námorníctvo pre vojnu s Nipponom. Ak je les premočený, o to rýchlejšie sa chytí."
"Vy to vidíte, však?"
"Tak jasne, ako ste vy videli, čo sa v noci stalo so zepelínmi. Zbaľte si, čo chcete odniesť, a poďme preč."
Lee si pošúchal bradu. Najcennejšie veci, ktoré vlastnil, boli aj najlepšie prenosné - totiž prístroje z balóna, a tak ich vytiahol z koša, opatrne uložil do batoha, presvedčil sa, či je puška nabitá a suchá, a kôš aj s lanami a balónom nechali tam, kde ležali spletené a pokrútené medzi konármi. Odteraz už nebol aviatik, pokiaľ by sa mu nejakým zázrakom nepodarilo zachrániť si život a nájsť dosť peňazí na nový balón. Ďalej sa museli presúvať po zemi ako hmyz. Dym zacítili prv, než začuli plamene, lebo vetrík od mora ho zanášal do vnútrozemia. Kým sa dostali na okraj lesa, počuli aj hlboký a lačný rev ohňa.
"Prečo to neurobili včera večer?" spýtal sa Lee. "Mohli si nás upiecť, keď sme spali."
"Myslím, že nás chcú chytiť živých," povedal Grumman a čistil akýsi konár od lístia, aby sa oň mohol opierať pri chôdzi, "a čakajú, kde vyjdeme z lesa."
A naozaj, o chvíľu vrčanie motora počuli aj cez hukot plameňov a svoje dychčanie, lebo sa veľmi ponáhľali, preliezali korene, skaly a spadnuté kmene stromov a zastavovali sa len na to, aby nabrali dych. Sayan Kôtôr, ktorá letela vysoko, sa vrhala dolu
232
a hovorila im, ako postupujú a ako ďaleko je oheň, hoci onedlho už nad stromami za sebou uvideli dym a šíriace sa plamene.
Malé lesné tvory, veveričky, vtáky i diviaky utekali s nimi a naokolo sa ozýval zborový piskot, škrekot, poplašné volanie všemožného druhu. Dvaja cestovatelia sa usilovali dostať k okraju lesného porastu, ktorý už nebol ďaleko, a dorazili k nemu vo chvíli, keď sa na nich valili vlny horúceho vzduchu z hučiacich plameňov, čo miestami dosahovali aj pätnásťmetrovú výšku. Stromy horeli ako fakle, miazga v žilách im vrela a štiepila ich, živica v ihličnanoch blčala ako kerosín, z konárov v okamihu vykvitali divé oranžové kvety.
Lee s Grummanom lapajúc dych sa horko-ťažko šplhali po strmom skalnatom svahu. Polovicu oblohy zakrýval dym a vzduch sa chvel od horúčavy, a vysoko nad nimi sa vznášal okrúhly tvar zepelínu - priveľmi vysoko, aby ich zbadal cez ďalekohľad, ako dúfal Lee.

Pred nimi sa týčilo strmé a nepriechodné úbočie. Existovala iba jediná cesta z pasce, v ktorej sa ocitli, a tou bol úzky priesmyk, kde sa z ohybu v útesoch vynorilo suché koryto riečky.
Lee ta ukázal a Grumman povedal: "Presne na to som myslel, pán Scoresby."
Jeho démon, krúžiaci nad nimi, sklopil krídla a letel k rokline na vzostupnom prúde vzduchu. Muži nezastavovali, liezli ďalej, ako najrýchlejšie vládali, no Lee sa spýtal:
"Prepáčte mi, že sa na to pýtam, ak je to bezočivé, ale nikdy som nepoznal nikoho okrem bosoriek, či démon by sa mohol takto správať. Ale vy nie ste bosorka. Naučili ste sa to, alebo to prišlo samo od seba?"
"U človeka nič nepríde samo od seba," povedal Grumman. "Musíme sa naučiť všetko, čo robíme. Sayan Kôtôr mi hovorí, že roklina vedie k priesmyku. Ak sa ta dostaneme, prv než nás uvidia, ešte by sme mohli uniknúť."
Orlica znovu zletela dolu a muži liezli ďalej. Hester si radšej sama hľadala cestu pomedzi skaly, a tak Lee ju nasledoval, vyhýbal sa voľným kameňom a po veľkých skalách liezol čo najrýchlejšie, stále mieriac do úzkej rokliny.
Lee sa o Grummana bál, lebo šaman bol bledý, vyčerpaný
233
a ťažko dýchal. Nočná práca ho stála veľa energie. Lee sa nechcel zaoberať otázkou, ako ďaleko sa dostanú, ale keď už boli skoro pri vstupe do rokliny, vlastne na okraji vyschnutého riečneho koryta, počul, že zvuk zepelínu sa zmenil.
"Zbadali nás," povedal.
A to bolo ako rozsudok smrti. Hester sa potkla. Hester, ktorá mala istý krok a bola húževnatá, sa potkla a zaváhala. Bolo jasné, že prenasledovatelia majú v úmysle ich zajať, nie zabiť, lebo spŕška výstrelov by s oboma v okamihu skoncovala. Namiesto toho pilot šikovne manévroval so vzducholoďou, aby sa iba vznášala nad zemou na najvyššom bode svahu, kde to bolo bezpečné, a z dverí kabíny vyskakovali muži v modrých uniformách s démonmi - vlčicami vedľa seba a začali liezť hore.
Lee s Grummanom boli asi päťsto metrov nad nimi neďaleko vchodu do rokliny. Keby sa do nej dostali, mohli by vojakov zadržať, kým im vystačí munícia - mali však iba jednu pušku.
"Ide im o mňa, pán Scoresby, nie o vás. Ak mi dáte pušku a vy sa vzdáte, prežijete. Sú to disciplinovaní vojaci. Budete vojnový zajatec."
Lee to ignoroval: "Nezastavujte sa. Choďte do rokliny a ja ich zadržím v ústí, kým prejdete na druhú stranu. Doviedol som vás až sem a nemienim tu teraz sedieť so založenými rukami, aby vás chytili."
Muži rýchlo vystupovali nahor, pretože mali dobrú kondíciu a boli odpočinutí. Grumman prikývol.
"Už mi nezostali sily zlikvidovať aj ten štvrtý," iba toľko povedal a rýchlo mierili k útočisku v rokline.
"No predtým, než odídete, povedzte mi jedno, lebo nebudem spokojný, kým sa to nedozviem," požiadal ho Lee.
"Neviem, na čej strane bojujem, a ani ma to veľmi nezaujíma. Ale povedzte mi - to, čo teraz chcem urobiť, pomôže Lyre, alebo jej to uškodí?"
"Pomôže jej to," odvetil Grumman.
"A vaša prísaha? Nezabudnete, čo ste mi prisahali?"
"Nezabudnem."
"Lebo vedzte jedno, doktor Grumman alebo John Parry, či aké meno budete mať vo svete, v ktorom skončíte - ľúbim to
234
dievčatko ako svoju dcéru. Keby som mal vlastné dieťa, nemohol by som ho ľúbiť viac. A ak porušíte prísahu, to, čo zo mňa zostane, bude prenasledovať to, čo zostane z vás, a po zvyšok večnosti si budete želať, aby ste nikdy neboli existovali. Taká dôležitá je tá prísaha."
"Rozumiem. Máte moje slovo."
"To je všetko, čo potrebujem vedieť. Majte sa dobre."
Šaman mu podal ruku a Lee mu ju potriasol. Potom sa Grumman otočil, zamieril hore roklinou a Lee hľadal najlepšie miesto, kde by si urobil stanovište.
"Nie ten veľký balvan, Lee," povedala Hester. "Odtiaľ nevidíš doprava a mohli by nás prekvapiť. Choď za ten menší."
Leemu v ušiach zaznel hukot, ktorý nemal nič spoločné s požiarom dolu v lese, ani s namáhavým bzučaním zepelínu, ktorý sa usiloval znova vzlietnuť. Súvisel s jeho detstvom a bitkou pri Alame. Ako často sa s kamarátmi hrali na tú hrdinskú bitku v ruinách starej pevnosti a striedavo boli Dánmi alebo Francúzmi. Detstvo sa mu teraz vracalo. Vybral matkin prsteň so vzorom Navahov a položil ho na skalu vedľa seba. Kedysi pri hrách na Alamo Hester často bývala puma alebo vlčica, zo dva razy štrkáč, ale väčšinou drozd. Teraz…
"Prestaň snívať a rozhliadni sa," napomenula ho. "Toto nie je hra, Lee."
Muži šplhajúci sa hore svahom sa roztiahli a postupovali pomalšie, lebo videli situáciu tak ako on. Vedeli, že budú musieť dobyť roklinu, a vedeli, že muž s puškou ich môže zdržať nadlho. Na Leeho prekvapenie sa zepelínu za nimi stále nepodarilo vzlietnuť. Možno strácal vzostupnú silu alebo nemal dostatok paliva, no v každom prípade tam ešte bol, a to Leemu vnuklo nápad.
Zaujal polohu, namieril starú winchestrovku, až mal na muške uchytenie motora na ľavoboku, a vystrelil. Na tresknu-tie vojaci, ktorí liezli k nemu, zdvihli hlavy. Motor zrazu zareval a potom sa rovnako náhle zasekol a skapal. Zepelín sa mykol na jednu stranu. Lee počul, ako druhý motor reve, ale vzducholoď zostávala pri zemi.
Vojaci zastali a kryli sa, ako vedeli. Lee ich mohol spočítať -dvadsaťpäť. Mal tridsať guliek.
235
Hester sa mu priplazila k ľavému plecu.
"Ja budem dávať pozor z tejto strany," oznámila.
Prikrčená na sivom balvane s ušami ovisnutými na chrbte sama vyzerala ako malý kameň, bola sivohnedá a nenápadná, nebyť očí. Hester nijako nevynikala krásou, bola úplne obyčajná a vycivená, ako len zajac môže byť, ale jej oči mali

nádhernú farbu, boli zlatohnedé s fliačikmi rašelinovohnedej a lesnej zelenej. A teraz nimi hľadela na poslednú krajinu, ktorú uvidí - holý svah s drsnými popadanými kameňmi a za ním horiaci les. Ani stebielko trávy, ani fliačik zelene, kde by sa dalo odpočinúť.
Trošku mihla ušami.
"Rozprávajú sa," povedala. "Počujem ich, ale nerozumiem."
"Je to po rusky," vysvetľoval Lee. "Pôjdu hore všetci a behom. To by bolo pre nás najťažšie, preto to urobia."
"Mier presne," upozornila ho.
"Budem. Lenže, došľaka, Hester, ja nerád pripravujem niekoho o život."
"Oni alebo my."
"Nie, tu ide o viac. Oni alebo Lyra. Neviem ako, ale sme s tým dieťaťom spojení a som tomu rád."
"Naľavo sa jeden chystá vystreliť," upozornila Hester, vtom treskol výstrel z pušky a z balvana odleteli úlomky kúsok od miesta, kde čupela. Odrazená guľka so skučaním zamierila do rokliny, ale Hester nemihla ani okom.
"Už sa cítim lepšie, nemám pochybnosti," povedal Lee a pozorne zamieril.
Vystrelil. Mieril iba na kúsok modrej uniformy, ale zasiahol. Muž s prekvapeným výkrikom spadol a zomrel.
Vtedy sa začal boj. O chvíľu sa rozliehal pukot výstrelov, hvízdanie odrazených guliek a treskot skál rozbíjajúcich sa na prach zuneli po celom úbočí i v dutej rokline vzadu. Pach pušného prachu a zhoreniny z rozdrveného kameňa, kde ho zasiahli guľky, sa miešal s pachom horiaceho dreva v lese, až sa zdalo, že horí celý svet.
Leeho balvan bol onedlho celý doškriabaný a samá jamka, pri nárazoch guliek cítil dunenie. Raz videl, ako sa Hester na

chrbte postavila srsť v prúde vzduchu, keď ponad ňu preletela guľka, ale neustúpila. Ani on neprestal strieľať.
V prvej minúte bolo rušno. V prestávke, ktorá nasledovala, Lee zistil, že je zranený - skalu pod lícom mu sfarbila krv a pravú ruku a záver pušky mal červené.
Hester sa išla pozrieť.
"Nič veľké," povedala. "Guľka ti odšmykla vlasy."
"Počítala si, koľko ich padlo, Hester?"
"Nie. Nemala som kedy, musela som uhýbať. Nabíjaj, kým môžeš, chlapče."
Lee sa stiahol za skalu a poťahoval záver dopredu-dozadu. Bol horúci a krv voľne tečúca z rany na hlave zasychala a za-dierala sa v mechanizme. Opatrne na pušku napľul a mechanizmus sa uvoľnil.
Potom zaujal pozíciu, no ešte ani nezamieril, a zasiahla ho guľka.
Mal pocit, akoby mu ľavé plece vybuchlo. Na pár sekúnd ho to omráčilo, a keď sa spamätal, ľavú ruku mal meravú a bezvládnu. Chystala sa naňho zaútočiť poriadna bolesť, no ešte len zbierala odvahu, a to mu dodalo sily sústrediť sa znova na strieľanie.
Oprel si pušku o meravú ruku, ktorá bola pred chvíľou plná života, a pokojne a sústredene zamieril: jeden výstrel, dva, tri, každý našiel svoj terč.
"Ako nám to ide?" zašepkal.
"Dobrá streľba," šeptom mu odpovedala Hester celkom blízko pri jeho líci. "Neprestávaj. Tam pri tom čiernom balvane…"
Pozrel, zamieril a vystrelil. Postava padla.
"Doparoma, tí muži sú ako ja."
"To je nezmysel. Strieľaj."
"Veríš mu? Grummanovi?"
"Pravdaže. Len páľ, Lee."
Tresk! Ďalší muž padol a jeho démon zhasol ako sviečka.
Potom bolo dlho ticho. Lee sa hrabal vo vrecku a našiel ešte nejaké guľky. Keď nabíjal, pocítil niečo také zriedkavé, že mu skoro zlyhalo srdce - cítil, ako si Hester pritisla tvár k jeho tvári a bola vlhká od slz.
"Lee, za toto môžem ja," povedala.

"Prečo?"
"Ten Skraeling. Povedala som ti, aby si mu vzal prsteň. Bez neho by sme sa neboli dostali do tejto kaše."
"Myslíš, že som niekedy urobil, čo si mi povedala? Zobral som ho, pretože bosorka…"
Nedokončil, lebo si ho našla ďalšia guľka. Tentoraz mu zasiahla ľavú nohu, a nestihol ani žmurknúť, keď mu tretia oškrela hlavu, akoby mu na ňu priložili rozpálený kutáč.
"Už to nebude dlho trvať, Hester," zašepkal a usiloval sa nehýbať.
"Bosorka, Lee! Povedal si bosorka! Zabudol si?"
Chuderka Hester teraz ležala, už nečupela napätá a strieh-nuca ako po celú jeho dospelosť. Krásne zlatohnedé oči mala čoraz zastretejšie.
"Stále taká krásna," vzdychol. "Och, Hester, áno, bosorka. Dala mi…"
"Pravdaže. Kvietok…"
"V náprsnom vrecku. Vytiahni ho, Hester, nemôžem sa hýbať."
Bolo to ťažké, ale vytiahla malý červený kvietok silnými zubami a položila mu ho do pravej ruky. S velkou námahou ho zovrel v dlani a povedal: "Serafina Pekkala! Pomôž mi, prosím…"
Dole nastal nejaký pohyb - pustil kvietok, zamieril a vystrelil. Už sa nič nehýbalo.
Hester strácala sily.
"Hester, neodíď prv než ja," šepkal Lee.

"Lee, nevydržala by som bez teba nikde ani na okamih," o povedala mu šeptom.
"Myslíš, že bosorka príde?"
"Určite príde. Mali sme ju zavolať skôr."
"Mali sme urobiť veľa vecí."
"Možno…"
Ďalšie tresnutie a tentoraz sa mu gulka zavŕtala niekam hlboko do vnútra, hľadala stred jeho života. Tam ho nenájde, pomyslel si. Hester je môj stred. Vtom uvidel, ako sa dole mihlo niečo modré, a napol sily, aby namieril hlaveň.
"Tam je," hlesla Hester.
238
Lee nevládal potiahnuť kohútik. Všetko ho namáhalo. Musel sa pokúsiť tri razy, kým sa mu to podarilo. Modrá uniforma sa skotúľala dolu svahom.
Ďalšie dlhé ticho. Bolesť sa ho už prestávala báť. Bola ako svorka šakalov, obkolesovala ho, oňuchávala, plazila sa bližšie, a on vedel, že teraz už nepustí, kým ho neohlodá až na kosť.
"Jeden muž zostal," zašepkala Hester. "Ide k zepelínu."
Lee ho hmlisto videl - vojak cárskej gardy sa odkrádal od porazených spolubojovníkov.
"Nemôžem zastreliť človeka od chrbta," namietol Lee.
"Ale škoda zomrieť, keď ti zostala jedna guľka."
A tak zamieril poslednou guľkou na samotný zepelín, ktorý ešte stále hučal a usiloval sa vzlietnuť s jedným motorom, a tá guľka musela byť dožerava rozpálená, alebo prúd vzduchu zdola z lesa vyniesol hore nejaký horiaci úlomok, lebo plyn odrazu vybuchol do oranžovej ohnivej gule a obal i kovová kostra ze-pelína sa nadvihli a potom sa prepadali dole, veľmi pomaly, zľahka, ale plné ohnivej smrti.
Muža, čo sa zakrádal preč, i šesť či sedem ďalších, ktorí zostali z gardy a neodvážili sa prísť bližšie k mužovi brániacemu roklinu, pohltil padajúci oheň.
Lee videl ohnivú guľu a počul, ako mu v tom hukote Hester šepká do ucha: "Je po všetkých, Lee."
"Chudáci, nemuseli takto dopadnúť. Ani my," vyslovil či pomyslel si Lee.
"Zadržali sme ich," povedala Hester. "Vydržali sme. Pomáhame Lyre."
Potom si pritisla malé, hrdé, zlomené ja k jeho tvári čo najbližšie a zomreli.

15
Mach krvistav

Ďalej, vyššie," hovoril alethiomer. A tak šli ďalej. Bosorky leteli nad nimi a hľadali najschodnejšie cesty, lebo pahorkatinu onedlho vystriedali strmšie svahy a skalnaté podložie, a keď slnko napoludnie stúpalo na vrchol, pútnici sa ocitli v neprehľadnej krajine so suchými jarčekmi, útesmi a údoliami posiatymi balvanmi, kde nerástol jediný zelený lístok a kde sa neozývalo nič iba vrzúkanie hmyzu.
Šli ďalej, zastavovali sa iba, aby sa napili z fľašiek z koziny, rozprávali málo. Pantalaimon chvíľu letel Lyre nad hlavou, až kým ho to neprestalo baviť, potom sa zmenil na horskú ovcu s pevným krokom, namyslený na svoje rohy, a skákal pomedzi skaly, kým Lyra s námahou štvornožky liezla vedľa neho. Will šiel zachmúrený, mračil sa na žiariace slnko a zaháňal narastajúcu bolesť v ruke, napokon sa dostal do štádia, keď ho pri sile držal len pohyb a nehybnosť ho ubíjala, a tak väčšmi trpel, keď odpočívali, než keď sa lopotil ďalej. Odkedy zlyhalo zaklínadlo bosoriek na zastavenie krvácania, zdalo sa mu, že naňho hľadia so strachom, ako keby bol poznačený nejakou kliatbou, ktorá je väčšia než ich sily.
Dorazili k malému jazierku medzi červenými skalami, kúsku jasnomodrej plochy, ani nie tridsať metrov širokému. Na chvíľu sa tam zastavili, aby sa napili, naplnili si fľašky a namočili boľavé nohy do ľadovej vody. Po chvíľke však išli ďalej a krátko nato, keď bolo slnko v zenite a najhorúcejšie, Serafina Pekkala zletela k nim, aby im niečo povedala. Bola rozrušená.
240
"Na chvíľu vás musím opustiť," povedala. "Lee Scoresby ma potrebuje. Neviem prečo, ale nevolal by ma, keby nepotreboval pomoc. Choďte ďalej, nájdem vás…"
"Pán Scoresby?" vzrušene a nervózne sa spýtala Lyra. "Ale kde…"
No Serafina už bola preč, stratila sa z dohľadu, prv než Lyra stihla dokončiť otázku. Lyra automaticky siahla na alethiomer, že sa ho spýta, čo sa stalo Leemu Scoresbymu, ale ruka jej ovisla, lebo sľúbila, že nebude robiť nič iné, iba povedie Willa.
Pozrela naňho. Sedel neďaleko, ruku mal voľne položenú na kolene a stále z nej pomaly kvapkala krv, tvár mal spálenú od slnka a pod opálením bledú.
"Will, vieš, prečo musíš nájsť otca?" spýtala sa.
"Vždy som to vedel. Mama povedala, že musím prevziať jeho žezlo. To je všetko."
"Čo to znamená prevziať jeho žezlo? Čo je to žezlo?"
"Asi úloha. Neviem, čo robil, ale musím v tom pokračovať. Má to rovnaký zmysel ako čokoľvek iné."
Pravou rukou si utrel z očí pot. Nemohol povedať, že túži po otcovi ako stratené dieťa po domove. To porovnanie by mu nezišlo na um, lebo domov bol preňho miestom, ktoré udržiaval bezpečné pre matku, nebolo to miesto, kde by sa ostatní postarali o jeho bezpečnosť. Prešlo už päť rokov od sobotňajšieho predpoludnia v supermarkete, keď sa predstieraná hra na skrývačku pred nepriateľom zmenila na zúfalú skutočnosť. V jeho živote to bol dlhý čas a duša mu pritom pišťala po slovách: "Výborne, dieťa moje, výborne. Nikto na svete by to neurobil lepšie. Som na teba hrdý. Poď, teraz si odpočiň…"

Will po tom túžil tak veľmi, že si to ani neuvedomoval. Stalo sa to súčasťou všetkých jeho pocitov. Preto sa teraz nevedel vyjadriť, no Lyra mu to videla v očiach a táto vnímavosť bola pre ňu nová. Pri Willovi sa v nej vyvinulo akési nové poznanie, akoby on bol jednoducho dôležitejší než tí, ktorých poznala doteraz. Všetko na ňom bolo jasné, blízke a bezprostredné.
Možno by mu to aj bola povedala, no v tej chvíli k nim priletela bosorka.
241
"Za nami niekoho vidím," oznámila. "Sú ďaleko, ale postupujú rýchlo. Mám sa ísť pozrieť bližšie?"
"Áno, choď," súhlasila Lyra, "ale leť nízko a skrývaj sa, nech ťa nevidia."
Will s Lýrou s námahou znova vstali a liezli ďalej.
"Veľakrát mi bolo zima," povedala Lyra, aby nemyslela na prenasledovateľov, "ale nikdy mi nebolo tak horúco. Je takto horúco aj v tvojom svete?"
"Tam, kde som býval ja, nie. Zvyčajne nie. Ale podnebie sa mení. Letá sú teplejšie, než bývali. Ľudia vraj chemikáliami poškodili atmosféru a počasie je nevyspytateľné."
"Áno, tak je to," prikývla Lyra. ‚A my sme uprostred toho všetkého."
Willovi bolo veľmi teplo a vysmädol, preto neodpovedal, a zadychčaní liezli ďalej v pulzujúcom vzduchu. Pantalaimon ako svrček sedel Lyre na pleci a bol taký unavený, že nevládal skákať ani lietať. Občas bosorky niekde vysoko zbadali prameň, priveľmi vysoko, aby sa ta dalo vyliezť, a tak ta zaleteli a naplnili deťom fľašky. Bez vody by boli zomreli, lebo tam, kadiaľ šli, nijaká nebola, každý pramienok, ktorý vyvrel na povrch, hneď vsiakli vysušené skaly.
A tak šli ďalej, až sa zvečerilo.
Bosorka, čo letela na výzvedy, sa volala Lena Feldt. Letela nízko, od skaly ku skale, a keď slnko kleslo a dokrvava sfarbilo skaly, prišla k malému modrému jazierku, kde našla oddiel vojakov, ktorí sa chystali utáboriť.
Prvý pohľad na nich jej prezradil viac, než chcela vedieť - tí vojaci nemali démonov. A neboli z Willovho sveta, ani zo sveta Cittágazze, kde ľudia mali démonov v sebe a napriek tomu vyzerali živo. Títo muži boli z jej sveta a vidieť ich bez démonov bolo nesmierne desivé a odporné.
Pri stanoch vedľa jazera však našla vysvetlenie. Lena Feldt uvidela ženu, ženu s krátkym životom, v elegantnom loveckom kostýme kaki farby a energia z nej vyžarovala rovnako ako zo zlatého opičiaka, ktorý poskakoval pri vode vedľa nej.
242
Lena Feldt sa skryla medzi skaly a videla, že pani Coultero-vá niečo hovorí veliteľovi, kým jeho muži stavali stany, rozkladali oheň a varili vodu.
Bosorka bola v skupinke Serafiny Pekkaly, ktorá zachránila deti z Bolvangaru, a túžila namieste pani Coulterovú zastreliť, ale tú ženu chránil osud, pretože bola ďaleko, mimo dostrelu šípu, a bosorka sa musela urobiť neviditeľnou, aby sa dostala bližšie. A tak začala vyvolávať kúzlo. Zabralo jej to desať minút hlbokého sústredenia.
Keď si Lena Feldt konečne bola istá, že je pripravená, zišla dolu skalnatým svahom k jazeru, a keď kráčala cez tábor, jeden či dvaja vojaci prázdnym pohľadom na ňu letmo pozreli, ale vzápätí si vôbec nevedeli spomenúť, či niečo videli, a odvrátili sa. Bosorka zastala pred stanom, do ktorého vošla pani Coulte-rová, a nasadila do tetivy šíp.
Cez plátno počula tichý hlas a potom opatrne prešla k otvorenému vchodu otočenému k jazeru.
V stane sa pani Coulterová rozprávala s mužom, ktorého Lena Feldt doteraz nevidela: bol to starší, sivovlasý a mocný chlap, ktorý mal okolo zápästia ovinutého hada - démona. Sedel na plátennej stoličke vedľa nej a ona sa k nemu nakláňala a ticho hovorila:
"Samozrejme, Carlo, poviem vám, čo len chcete. Čo vás zaujíma?"
"Ako ovládate fantómov?" spýtal sa muž. "Myslel som si, že je to nemožné, ale poslúchajú vás ako psy… Boja sa vašich strážcov? V čom to je?"
"Je to jednoduché," odvetila pani Coulterová. "Vedia, že im môžem dať viac potravy, keď ma nechajú žiť, než keby ma pohltili. Môžem ich doviesť ku všetkým obetiam, po ktorých ich iluzórne srdce zatúži. Len čo ste mi ich opísali, vedela som, že ich ovládnem, a bolo to tak. Jeden celý svet sa trasie v moci tých bledých tvorov! Ale, Carlo," zašepkala, "ja môžem uspokojiť aj vás, a vy to viete. Chcete, aby som vám spravila ešte väčšiu radosť?"
"Marisa," zašepkal, "radosť mi robí už vaša blízkosť…"
"Nie, to nie je dosť, Carlo, vy viete, že to nestačí. Viete, že vás môžem uspokojiť ešte viac."
Malé zrohovatené čierne ruky jej démona hladkali jeho dé-
243
mona - hada. Had sa pomaly odvíjal z mužovho zápästia a začal sa plaziť po jeho ruke k opičiakovi. Muž i žena držali v rukách poháre so zlatistým vínom, ona si odpila a naklonila sa k nemu trochu bližšie.
"Ach," vzdychol muž, keď mu démon - had pomaly skĺzol z ruky a vložil sa do rúk zlatistého opičiaka. Opičiak si ho pomaly zdvihol k tvári a lícom jemne prešiel po smaragdovej koži. Čierny hadí jazyk sa vystrkoval na všetky strany a muž vzdychal.
"Carlo, povedzte mi, prečo prenasledujete toho chlapca?" šepkala pani Coulterová a jej hlas bol rovnako nežný ako hladkáme opičiaka. "Prečo ho potrebujete nájsť?"
"Má niečo, čo chcem. Och, Marisa…"
"Čo je to, Carlo? Čo má?"
Pokrútil hlavou, no bolo preňho ťažké odolávať, jeho démon sa jemne ovinul opičiakovi okolo pŕs a hlavou mu hladkal lesklú srsť, kým opičiak prechádzal rukami po celom vlniacom sa tele hada.
Lena Feldt ich sledovala, neviditeľná stála iba dva kroky od miesta, kde sedeli. Tetivu mala napnutú, šíp nasadený, stačilo potiahnuť a pustiť, a ani nie za sekundu by pani Coulterová bola mŕtva, prv než by stihla vydýchnuť. No

bosorka bola zvedavá. Stála tam nehybne a ticho, s rozšírenými očami.
Pri sledovaní pani Coulterovej však nevidela za seba na modré jazero. Na opačnom brehu v tme akoby vyrástol hájik prízračných stromov, občas sa vedome zachvel. Neboli to však stromy, pravdaže, a kým Lena Feldt s démonom sústredili pozornosť na pani Coulterovú, jedna z bledých foriem sa odpojila od ostatných a niesla sa po hladine ľadovej vody, pričom nevyvolala ani vlnku, až zastala kúsok od skaly, na ktorej sedel démon Leny Feldt.
"Môžete mi to pokojne povedať, Carlo," tichým hlasom hovorila pani Coulterová. "Môžete to zašepkať. Môžete predstierať, že rozprávate zo spánku, a kto by vám to vyčítal? Len mi povedzte, čo ten chlapec má a prečo to chcete. Mohla by som vám to priniesť… Nechcete, aby som to urobila? Povedzte mi to, Carlo. Ja to nechcem. Chcem to dievča. Co je to? Povedzte mi to, a budete to mať."
Muž sa trochu zachvel. Oči mal zavreté. Potom povedal: "Je
244
to nôž. Magický nôž z Cittägazze. Nepočuli ste o ňom, Mari-sa? Niektorí ho volajú teleutaia makhaira, posledný zo všetkých nožov. Iní mu hovoria Aesahaettr…"
"A čo robí ten nôž, Carlo? Prečo je taký výnimočný?"
"Ach… Ten nôž prereže čokoľvek… Ani jeho tvorcovia nevedeli, čo všetko dokáže… Nič, nikto, hmota, duch, anjel, vzduch - nič magickému nožu neodolá. Marisa, je môj, rozumiete?"
"Samozrejme, Carlo. Sľubujem. Ukážte, nalejem vám…"
Zlatý opičiak znova pomaly prechádzal rukami po smarag-dovozelenom hadovi, jemne ho stískal, nadvihoval, hladkal. A kým sir Charles spokojne so zavretými očami vzdychal, Lena Feldt videla, čo sa v skutočnosti deje. Pani Coulterová mu potajomky naliala do pohára pár kvapiek z malej fľaštičky a potom ho naplnila vínom.
"Nech sa páči, drahý," zašepkala. "Napime sa, na nás…"
Sir Charles už bol omámený. Zobral pohár a lačne pil.
Vtom pani Coulterová bez varovania vstala, otočila sa a hľadela Léne Feldt rovno do tváre.
"No čo, bosorka? Myslíš si, že neviem, ako sa robíš neviditeľnou?"
Lénu Feldt to tak prekvapilo, že sa nevládala ani pohnúť.
Muž za ňou sa dusil. Hruď sa mu prudko dvíhala, tvár mal červenú a jeho démon ochabnuto visel v opičiakových rukách. Opičiak ho pohŕdavo odhodil.
Lena Feldt sa pokúsila zdvihnúť luk, ale plece mala smrteľne ochromené. Nemohla sa donútiť urobiť to. Ešte nikdy sa jej to nestalo a potichu vykríkla.
"Ó, na to je prineskoro," povedala pani Coulterová. "Pozri na jazero, bosorka."
Lena Feldt sa otočila a videla, že jej démon - samček str-nádky snežnej sa trepoce a škrieka, akoby bol v sklenej komore, kde nie je vzduch, pokúšal sa vzlietnuť, no padal, ovísal, ochaboval, dokorán otváral zobák a panicky lapal po vzduchu. Obklopoval ho fantóm.
"Nie!" vykríkla a pokúsila sa ísť k nemu, ale zadržal ju kŕč nevoľnosti. Aj v tej strašnej úzkosti Lena Feldt cítila, že pani
245
Coulterová má duševnú silu, s akou sa ešte u nikoho nestretla. Neprekvapovalo ju, že fantóm sa podriaďuje jej moci. Nikto by neodolal jej autorite. Lena Feldt sa zmučene obrátila k žene.
"Pustite ho! Prosím, pustite ho!" volala.
"Uvidíme. Je to dieťa s tebou? To dievča Lyra?"
"Áno!"
"Aj ten chlapec? Chlapec s nožom?"
"Áno… prosím vás…"
"Koľko máte bosoriek?"
"Dvadsať! Pustite ho, pustite ho!"
"Všetky sú vo vzduchu? Alebo sú nejaké aj na zemi s deťmi?"
"Väčšina je vo vzduchu, tri alebo štyri vždy na zemi… och, to sú múky… pustite ho, alebo ma hneď zabite!"
‚Ako ďaleko sú? Idú ďalej, alebo sa zastavili a odpočívajú?"
Lena Feldt prezradila všetko. Vydržala by akékoľvek múky, iba to nie, čo robili jej démonovi. Keď sa pani Coulterová dozvedela o bosorkách a o tom, ako strážia Lýru s Willom, čo potrebovala, pokračovala:
‚A teraz mi povedz toto. Vy bosorky niečo viete o tom dieťati, o Lyre. Už som sa to skoro dozvedela od jednej z vašich sestier, ale zomrela, prv než som stihla dokončiť mučenie. Teba teraz nemá kto zachrániť. Povedz mi pravdu o mojej dcére."
Lena Feldt vyhŕkla: "Ona bude matka… ona bude život… matka… neposlúchne… bude…"
"Povedz mi jej meno! Hovoríš všetko okrem toho najdôležitejšieho! Jej meno!" kričala pani Coulterová.
"Eva! Matka všetkých! Nová Eva! Matka Eva!" jachtala Lena Feldt vzlykajúc.
"Á," zvolala pani Coulterová.
A zhlboka si vzdychla, akoby jej konečne bol jasný cieľ vlastného života.
Bosorka nejasne chápala, čo urobila, a v hrôze, ktorá ju zaplavovala, sa pokúsila vykríknuť:
"Čo jej urobíte? Čo urobíte?"
"Budem ju musieť zničiť," odvetila pani Coulterová, "aby som zabránila ďalšiemu hriechu… Ako to, že som to nepochopila skôr? Veď to bolo také…"
246
Potichu tleskla ako dieťa a oči sa jej rozšírili. Lena Feldt fňukala, no vnímala, čo hovorí ďalej:
"Samozrejme. Asriel povedie vojnu proti Vládcovi a potom… Samozrejme, pravdaže… Zase ako predtým. A Lyra je

Eva. Ale tentoraz nezhreší. O to sa postarám. Nebude nijaký prvotný hriech…"
Pani Coulterová sa vystrela a luskla prstami na fantómov kŕ-miacich sa bosorkiným démonom. Drobná snežná strnádka ležala na kameni a mykala sa, fantómovia zamierili k bosorke, a to, čo Lena Feldt podstúpila dovtedy, sa zdvojnásobilo, strojnásobilo, ba stonásobne zhoršilo. Pocítila nevoľnosť v duši, odporné, hrozné zúfalstvo, takú depresívnu únavu, že z nej umierala. Poslednou vedomou myšlienkou bolo znechutenie zo života - zmysly ju klamali, svet sa neskladá z energie a radosti, ale z falše, zrady a nezáujmu. Žiť je odporné a smrť nie je o nič lepšia, a od jedného konca vesmíru po druhý je toto prvá a posledná, jediná pravda.
Zostala stáť s lukom v ruke, ľahostajná, mŕtva zaživa.
Lena Feldt už nevidela, ani jej nezáležalo na tom, čo urobila pani Coulterová potom. Nevšímajúc si sivovlasého muža bez vedomia ovisnutého na plátennej stoličke, ani jeho démona - hada s matnou kožou ležiaceho v prachu, zavolala kapitána vojakov a prikázala im, aby sa pripravili na nočný pochod na horu.
Potom šla k okraju jazera a zavolala fantómov.
Prišli na jej rozkaz, kĺzajúc sa po hladine ako stĺpy hmly. Zdvihla ruky a prinútila ich zabudnúť, že sú pripútaní k zemi, a tak jeden za druhým stúpali do vzduchu a voľne sa vznášali ako zlovestné páperie, stúpali nahor a vzdušné prúdy ich niesli k Willovi, Lyre a bosorkám, no Lena Feldt to už nevidela.
Po zotmení teplota rýchlo klesla, a keď Will s Lýrou zjedli posledný kúsok suchého chleba, ľahli si pod skalný previs, aby sa zohriali, a pokúšali sa zaspať. Lyra sa o to nemusela pokúšať -stúlila sa k Pantalaimonovi a ani nie o minútu už o sebe nevedela, no Will sa spánku nemohol dočkať, hoci dlho ležal. Čiastočne preto, že v ruke až po lakeť cítil trhavú bolesť, mal ju nepríjemne napuchnutú, a čiastočne preto, že zem bola tvrdá, oziabalo ho, bol do krajnosti vyčerpaný a navyše túžil po matke.

Bál sa o ňu, pravdaže, a vedel, že pri ňom by bola vo väčšom bezpečí, lebo by sa o ňu mohol postarať, lenže on chcel, aby sa aj ona starala oňho, tak ako keď bol celkom malý. Chcel, aby mu obviazala ruku, uložila ho spať, spievala mu, zbavila ho všetkých starostí a obklopila ho vrúcnosťou, nežnosťou a materinskou láskou, ktorá mu chýbala. Nebolo to však možné. Ešte stále bol dosť malý, a tak plakal, no ležal pritom celkom nehybne, aby nezobudil Lýru.
No ani tak nezaspal. Bol ešte čulejší. Napokon vystrel meravé končatiny a potichu vstal, roztrasený a s nožom za pásom sa pobral vyššie hore kopcom, aby sa upokojil.
Za ním červienka - démon strážiacej bosorky naklonila hlavičku a bosorka sa otočila a videla, ako Will lezie nahor. Vzala si konár a mlčky vzlietla, nechcela ho rušiť, ale strážila ho, aby sa mu nič nestalo.
Nevšimol si ju. Cítil takú potrebu hýbať sa a nezastavovať, že sotva vnímal bolesť v ruke. Mal pocit, akoby mal kráčať celú noc, celý deň, večne, lebo nič iné nemohlo upokojiť horúčavu v jeho hrudi. A akoby zo súcitu s ním sa dvíhal aj vietor. V tejto divočine nebolo ani lístka, čo by sa pohol, ale vietor mu narážal do tela a odhŕňal vlasy z tváre, všetko sa búrilo nielen v ňom, ale aj okolo neho.
Stúpal čoraz vyššie a vôbec nemyslel na to, ako nájde cestu späť k Lyre, až sa dostal na malú plošinu takmer akoby na vrchole sveta. Nikde okolo neho, ani na jednej strane, hory nesiahali vyššie. V žiarivom svite mesiaca bolo všetko sfarbené do sýtočierna alebo smrteľnej beloby, každý okraj bol zubatý a každý povrch holý.
Búrlivý vietor zrejme na oblohu nad ním privial oblaky, lebo odrazu zastreli mesiac a celú krajinu zahalila tma. Cez husté mračná neprešiel ani lúč mesačného svetla. Ani nie o minútu sa Will ocitol v úplnej temrave.
V tej chvíli pocítil na pravej ruke zovretie.
Preľaknuto vykríkol a okamžite sa zvrtol, no zovretie nepoľavilo. Will sa rozzúril. Cítil, že dospel na koniec cesty, na koniec svojho života, ale musel sa brániť, bojovať až do odpadnutia.
A tak sa zvíjal, kopal, znovu sa krútil, ale neznámy ho nepúšťal, držal ho za pravú ruku, a tak nemohol chytiť nôž.
Skúšal

to ľavou, ale ten človek ho tak prudko mykol a napuchnutá ruka ho tak bolela, že naň nemohol siahnuť, musel bojovať len holou a zranenou rukou s dospelým mužom.
Zaboril mužovi zuby do predlaktia, ale ten mu uštedril omračujúci úder do zátylku. Will znova začal kopať a raz trafil, raz nie, a po celý čas ťahal, mykal sa, krútil, sácal, ale ruka ho pevne držala.
Nejasne počul vlastné dychčanie a mužove stony a chrapľavý dych, potom sa mu náhodou podarilo zasunúť nohu za muža a zároveň sa mu vrhol na prsia, muž sťažka dopadol na zem, pri-valený Willom, ale ani na chvíľku neuvoľnil zovretie. Will sa kotúľal po kamennej zemi, keď pocítil, ako mu srdce zovrel ťaživý strach - tento muž ho nikdy nepustí a aj keby ho zabil, jeho mŕtvola by ho stále pevne držala.
No Will slabol a už aj plakal, trpko vzlykal, keď kopal, ťahal a udieral muža hlavou a nohami, lebo vedel, že onedlho mu svaly ochabnú. Zrazu si všimol, že muž leží nehybne, hoci rukou ho zviera rovnako tuho. Ležal tam a nechal Willa, nech ho mláti kolenami a hlavou, a len čo to Will uvidel, opustili ho posledné sily a bezmocne spadol vedľa protivníka, každučký nerv v tele mu brnel, tŕpol a bolel ho.
Will sa bolestivo nadvihol a uprel oči do hlbokej tmy. Na zemi vedľa muža rozoznal nejaký biely flak. Bola to biela hruď a hlava veľkého vtáka, démona - kršiaka, ktorý ležal nehybne. Will sa pokúsil odtiahnuť a jeho slabý pokus muža prebral, no zovretie neuvoľnil.
Pohol sa. Voľnou rukou opatrne ohmatával Willovu pravú ruku. Willovi sa postavili vlasy dupkom.
Potom muž povedal: "Daj mi druhú ruku."
"Opatrne," vyhŕkol Will.
Mužova voľná ruka nahmatala Willovu ľavicu a končekmi prstov mu jemne prechádzal cez zápästie na opuchnutú dlaň a veľmi opatrne ku kýpťom po dvoch stratených prstoch.

Ihneď mu ruku pustil a posadil sa.
"Máš nôž," povedal. "Si nositeľ noža."
Hlas mal zvučný, hrubý, ale zadychčaný. Will cítil, že je ťažko zranený. Zranil tohto tmavého protivníka on?
Will zostal vyčerpané ležať na kameňoch. Videl iba mužovu
249
siluetu, ako sa skláňa nad ním, ale nevidel mu tvár. Muž siahol kamsi nabok a po chvíli sa Willovi od kýpťov prstov šíril do ruky nádherný upokojujúci chlad, keď mu muž vtieral do pokožky nejakú hojivú masť.
"Čo robíte?" spýtal sa Will.
"Liečim ti ranu. Nehýb sa."
"Kto ste?"
"Som jediný človek, ktorý vie, načo ten nôž je. Drž ruku takto. A nehýb sa."
Vietor sa rozburácal silnejšie a Willovi dopadli na tvár zo dve kvapky. Silno sa triasol, ale podoprel si ľavú ruku pravou, kým mu muž natieral masť na kýpte a rany a pevne mu okolo ruky omotával pás plátna.
Len čo bol obväz uviazaný, muž sa zvalil nabok a ľahol si aj on. Will, prekvapený požehnanou chladnou necitlivosťou v ruke, sa pokúsil sadnúť si a pozrieť naňho. Lenže tma ešte zhustla. Tmavou rukou hmatal pred sebou a zistil, že sa dotýka mužovej hrude, kde mu v hrudníku bilo srdce ako vtáča v klietke.
"Áno," povedal muž zachrípnuto. "Skús ho vyliečiť."
"Ste chorý?"
"Onedlho mi bude lepšie. Máš nôž, však?"
"Áno."
"A vieš, ako ho používať?"
"Áno, viem. Vy ste z tohto sveta? Odkiaľ o ňom viete?"
"Počúvaj," povedal muž a s námahou sa posadil. "Neprerušuj ma. Ak si nositeľ noža, máš úlohu väčšiu, než si vieš predstaviť. Dieťa… Ako mohli dovoliť, aby sa to stalo? Nuž, tak to musí byť… Blíži sa vojna, chlapče. Najväčšia vojna všetkých čias. Niečo podobné už kedysi raz bolo, no tentoraz musí zvíťaziť správna strana… Celé tisíce rokov ľudských dejín sme nemali nič iba lži, propagandu, krutosť a podvod. Je načase, aby sme začali odznova, ale tentoraz poriadne…"
Odmlčal sa, aby sa niekoľkokrát chrčavo nadýchol.
"Ten nôž," pokračoval po chvíli, "…starí filozofi vôbec nevedeli, čo robia. Vytvorili prostriedok, ktorý môže rozseknúť aj najmenšie čiastočky hmoty, a použili ho na to, aby kradli cukríky. Netušili, že vyrobili jedinú zbraň vo všetkých vesmíroch,
250
ktorá by mohla poraziť tyrana. Vládcu. Boha. Vzbúrení anjeli neuspeli, lebo nemali nič také ako tvoj nôž, ale teraz…"
"Ja som ho nechcel! Ja ho nechcem!" kričal Will. "Ak oň stojíte, vezmite si ho! Nenávidím ho, nenávidím, čo robí…"
"Prineskoro. Nemáš na výber - ty si nositeľ, nôž si ťa vybral. A navyše, oni vedia, že ho máš, a ak ho nepoužiješ proti nim, vytrhnú ti ho z rúk a budú ho používať proti nám, naveky."
‚Ale prečo by som mal proti nim bojovať? Bojoval som už pridlho, už nevládzem ďalej, chcem…"
"A vyhral si tie boje?"
Will mlčal. Potom povedal: "Áno, myslím, že áno."
"Bojoval si o nôž?"
"Áno, ale…"
"Tak potom si bojovník. Si ním. Skriep sa o čokoľvek iné, ale nepopieraj vlastný charakter."
Will chápal, že ten muž hovorí pravdu. Lenže bola to nevítaná pravda. Ťažká a nepríjemná. Zdalo sa, že muž to vie, lebo dovolil Willovi skloniť hlavu a až potom pokračoval.
"Sú dve veľké mocnosti," rozhovoril sa, "a bojujú od počiatku vekov. Každý pokrok v ľudskom živote, každý útržok poznania, múdrosti a slušnosti, čo máme, jedna strana vytrhla zo zubov tej druhej. O každé malé rozšírenie ľudskej slobody urputne medzi sebou bojovali tí, ktorí chcú, aby sme vedeli viac, aby sme boli múdrejší a silnejší, s tými, ktorí chcú, aby sme poslúchali, boli pokorní a podriadili sa.
A teraz sa obidve sily pripravujú na boj. Obe chcú nado všetko na svete získať tvoj nôž. Musíš si vybrať, chlapče. Doviedli nás sem, nás oboch - teba s nožom a mňa, aby som ti to povedal."
"Nie! Vy sa mýlite!" zvolal Will. "Ja som nič také nehľadal! Toto som vôbec nehľadal!"
"Môžeš si to myslieť, ale toto si našiel," poznamenal muž v tme.
A potom Stanislaus Grumman, Jopari, John Parry zaváhal.
Bolestne si uvedomoval, čo prisahal Leemu Scoresbymu, a predtým, než prísahu porušil, zaváhal, ale porušil ju.
"Musíš ísť k lordovi Asrielovi," vysvetľoval, "a povedať mu, že ťa posiela Stanislaus Grumman a že máš zbraň, ktorú nadovšetko potrebuje. Či sa ti to páči, chlapče, alebo nie, máš úlo-
251
hu. Zabudni na všetko ostatné, bez ohľadu na to, aké dôležité sa ti to zdá, choď a urob to. Zjaví sa niekto, kto ťa bude viesť: noc je plná anjelov. Rana sa ti teraz zahojí. Počkaj. Predtým než pôjdeš, chcem sa na teba poriadne pozrieť."
Nahmatal vedľa seba batoh, ktorý niesol, niečo z neho vybral, rozmotal vrstvy voskového plátna a potom škrtol zápalkou a zapálil malý lampášik. V jeho svetle, v daždi a vetre tí dvaja hľadeli na seba.
Will videl blčiace belasé oči, strhanú, od bolesti vyčerpanú tvár, s niekoľkodňovým šedivým strniskom na vzdorovito vy-trčenej brade, a chudé telo zhrbené pod hrubým plášťom lemovaným perami.
Šaman videl chlapca ešte mladšieho, než si myslel, štíhle telo v roztrhanej plátennej košeli sa mu triaslo a na tvári sa mu

zračilo vyčerpanie, prudkosť a ostražitosť, ale žiarila na nej aj neskrotná zvedavosť a veľké oči pod rovným čiernym obočím, také podobné očiam jeho matky…
Obaja zrazu pocítili aj prvú iskričku čohosi iného.
No vtom, keď lampáš osvietil tvár Johna Parryho, zo zatiahnutej oblohy čosi priletelo, a kým mohol povedať čo len slovo, padol mŕtvy so šípom v chorom srdci. Démon - kršiak v okamihu zmizol.
Will tam iba omráčené sedel.
Niečo sa mihlo v kútiku jeho zorného poľa, pravá ruka mu okamžite vyletela nahor a zistil, že v nej zviera červienku s červenou náprsenkou, vystrašeného démona.
"Nie! Nie!" kričala bosorka Juta Kamainen a spadla dolu, držiac sa za srdce, nemotorne sa zvalila na skalistú zem a namáhavo sa usilovala vstať.
No Will bol pri nej, prv než sa mohla postaviť, a magický nôž jej priložil k hrdlu.
"Prečo si to urobila?" skríkol. "Prečo si ho zabila?"
"Lebo som ho milovala a on mnou opovrhol! Som bosorka! Ja neodpúšťam!"
A pretože bola bosorka, za normálnych okolností by sa chlapca nebála. Z Willa však mala strach. Ešte nikdy nestreda silnejšieho a nebezpečnejšieho človeka, než bola táto mladá zranená postava,
252
a bála sa. Cúvla, a on za ňou, ľavou rukou ju schmatol za vlasy a zrazu ho nebolela. Cítil iba nekonečné a zdrvujúce zúfalstvo.
"Ty nevieš, kto to bol!" kričal. "Bol to môj otec!"
Bosorka pokrútila hlavou a zašepkala: "Nie. Nie! To nemôže byť pravda. Nemožné!"
"Myslíš si, že všetko musí byť možné? Veci musia byť skutočné! Bol to môj otec, a ani jeden z nás o tom nevedel až do okamihu, keď si ho zabila! Bosorka, čakal som celý svoj život, prešiel som celú tú cestu, a nakoniec som ho našiel, ale ty si ho zabila…"
Triasol jej hlavou, akoby to bola handra, a napoly omráčenú ju šmaril na zem. Jej ohromenie bolo skoro väčšie než strach z Willa, a ten bol skutočný. Omráčená sa zdvihla a prosebné ho chytila za košeľu. Odstrčil jej ruku.
"Čo také ti spravil, že si ho musela zabiť?" rozkričal sa na ňu. "Povedz mi to, ak môžeš!"
Bosorka pozrela na mŕtveho muža, potom na Willa a smutne pokrútila hlavou.
"Nie, nemôžem ti to vysvetliť. Si primladý. Ty by si tomu nerozumel. Milovala som ho. To je všetko. To je dosť."
A prv ako ju mohol Will zastaviť, pokojne klesla nabok, v ruke držala rukoväť noža, ktorý si práve vytiahla spoza pása, a vrazila si ho medzi rebrá.
Will necítil zdesenie, iba bezútešnosť a zmätok.
Pomaly vstal a pozrel na mŕtvu bosorku, na jej husté čierne vlasy, červené líca, hladké biely končatiny mokré od dažďa a pootvorené pery, akoby čakajúce na bozk.
"Nechápem," povedal nahlas. "To sa nedá pochopiť."
Will sa znova otočil k mŕtvemu mužovi, k svojmu otcovi.
Tisíc vecí mu zvieralo hrdlo a iba lejak mu ochladzoval páľavu v očiach. Lampášik stále blikal a sliepňal, keď závan vzduchu prenikol povedľa zle priliehajúceho skielka a oblizol plameň, a pri jeho svetle si Will kľakol, položil si ruky na mužovo telo, dotkol sa mu tváre, pliec, hrudníka, zavrel mu oči, odhrnul z čela mokré sivé vlasy, pritisol si dlane na drsné líca, zavrel otcovi ústa, stískal mu ruky…
"Otec," hovoril. "Ocko, otecko… Otec… Nerozumiem, prečo to urobila. Pre mňa je to nepochopiteľné. Ale sľubujem, pri-
253
sahám, že urobím, o čo si ma žiadal. Budem bojovať. Budem bojovník. Tento nôž odnesiem lordovi Asrielovi, nech je kdekoľvek, a pomôžem mu poraziť nepriateľa. Urobím to. Teraz môžeš odpočívať. Už je dobre. Teraz môžeš spať."
Vedľa mŕtveho muža ležal batoh z jelenice, voskové plátno, lampášik a škatuľka z rohoviny s hojivou masťou z machu krvistavu. Will to pozbieral a potom si všimol, že za otcovým telom leží jeho perím lemovaný plášť, ťažký a zmáčaný, ale teplý. Otec ho už nevyužije a Will sa triasol od zimy. Rozopol bronzovú sponu na hrdle mŕtveho muža, prehodil si batoh cez plece a zakrútil sa do plášťa.
Sfúkol lampáš, obzrel sa na nejasnú siluetu otca, na bosorku, znova na svojho otca a potom sa otočil, aby zišiel dolu svahom.
V rozbúrenom ovzduší sa vznášal elektrizujúci šepot a v poryvoch vetra Will počul aj iné zvuky - zmätenú ozvenu výkrikov a spevu, rinkot kovu o kov, mávanie krídel, ktoré v tej chvíli znelo tak blízko, akoby ho v skutočnosti mal v hlave, a ďalšie zvuky také vzdialené, že mohli byť aj z inej planéty. Kamene sa mu pod nohami kĺzali a odskakovali, oveľa ťažšie sa mu schádzalo dolu, než išlo hore, no neochaboval.
Keď zabočil po poslednom jarčeku tesne pred miestom, kde spala Lyra, odrazu zastal. Stáli tam v tme dvaja muži, akoby na niečo čakali. Will položil ruku na nôž.
Vtom jeden z nich prehovoril.
"Ty si ten chlapec s nožom?" spýtal sa a jeho hlas znel rovnako čudne ako to mávanie krídel. Nech to bol ktokoľvek, človek to nebol.
"Kto ste?" spýtal sa Will. "Ste ľudia, alebo…"
"Nie, nie sme ľudia. Sme strážcovia. Bene elim. V tvojom jazyku anjeli."
Will zostal ticho. Hovoriaci pokračoval:
"Iní anjeli majú iné funkcie a iné schopnosti. Naša úloha je jednoduchá - potrebujeme ťa. Sledovali sme šamana na každom kúsku cesty, dúfali sme, že nás dovedie k tebe, a aj doviedol. Teraz zase my musíme odviesť teba k lordovi

Asrielovi."
254
"Boli ste celý čas s mojím otcom?"
"Každý okamih."
"Vedel o tom?"
"Netušil."
"Prečo ste teda nezastavili bosorku? Prečo ste jej dovolili, aby ho zabila?"
"Predtým by sme to boli urobili. Lenže keď nás doviedol k tebe, jeho úloha sa skončila."
Will nepovedal nič. V hlave mu zunelo. Ani toto sa nedalo pochopiť.
"Dobre," povedal napokon, "pôjdem s vami. No najprv musím zobudiť Lýru."
Odstúpili, aby ho nechali prejsť, a keď prechádzal blízko nich, pocítil vo vzduchu chvenie, ale nevšímal si ho a sústredil sa na zostup dolu svahom k malému úkrytu, kde spala Lyra.
Niečo ho však donútilo zastať.
V tme videl, že všetky bosorky, ktoré Lýru strážili, nehybne sedia alebo stoja. Všetky sa podobali na sochy, ibaže dýchali, hoci sotva žili. Niekoľko tiel v čiernom hodvábnom oblečení ležalo na zemi, a keď Will zdesene hľadel na ne, pochopil, čo sa muselo stať - vo vzduchu na ne zaútočili fantómovia a ony z ľahostajnosti spadli a zabili sa.
Ale…
"Kde je Lyra?" vykríkol nahlas.
Diera pod skalou bola prázdna. Lyra sa stratila.
Pod previsom, kde ležala, však niečo bolo. Uvidel Lyrin plátenný plecniak a podľa toho, aký bol ťažký, Will sa doň ani nemusel pozrieť, aby vedel, že alethiomer zostal v ňom.
Will krútil hlavou. To nemôže byť pravda. Lenže bolo to tak - Lyra zmizla, Lýru zajali, Lyra sa stratila.
Dve tmavé postavy bene elim sa ani nepohli, keď povedali:
"Teraz musíš ísť s nami. Lord Asriel ťa potrebuje ihneď. Sila nepriateľa rastie každou minútou. Šaman ti povedal, čo je tvojou úlohou. Nasleduj nás a pomôž nám zvíťaziť. Pod s nami. Poď tadiaľto. Poď teraz hneď."
Will pozrel na nich, na plecniak a zase na nich, ale nepočul ani slovo z toho, čo povedali.
255